

田鵲文 弥勒舍見記

1

伊斯拉哈吉·玉素甫

研究整理，多蒙世·普加

阿不都克由木·夏加

新疆人民出版社

研究整理：伊斯拉菲尔·玉素甫，多鲁坤·阚白尔，阿不都克由木·霍加
责任编辑：伊不拉音·穆铁义
组织单位：新疆维吾尔自治区少数民族古籍整理出版规划领导小组办公室
新疆维吾尔自治区博物馆

回 鹑 文
弥勒会见记(维吾尔文)

新疆人民出版社出版
(乌鲁木齐市建中路54号)

新疆新华书店发行 新疆新华印刷厂印刷
787×1092毫米 16开本 25.75印张 68插页

1987年7月第1版 1988年1月第1次印刷

印数：1—1,000

ISBN7-228-00234-2/1·83

元

目 录

前言.....	()
序章译文.....	()
第一章译文.....	()
第二章译文.....	()
第三章译文.....	()
第四章译文.....	()
考释.....	()
语法成分和词缀.....	()
缩写符号.....	()
主要参考书目.....	()
弥勒会见记哈密本照片登记表.....	()
原文转写.....	()
原文照片.....	()

SECRET

Maytri Simit

《弥勒会见记》研究

回鹘文《弥勒会见记》是一部长达二十七幕的古代维吾尔大型佛教剧本。它是现存我国最早的回鹘文手抄本佛教文学巨著之一，在我国民族文化史上占有非常重要的地位。该著作运用完美的艺术形式，形象而又生动的古代维吾尔文学语言，描述了佛之万能，弥勒之仁慈，记录了诸佛、天神、弥勒显世，普渡众生的故事。叙述了佛教理论，解释了佛教哲理，表演了尊者弥勒下生于世，阔别恩师，出家拜佛，回向佛姨母为佛而制的袈裟，向佛请求愿做未来佛，善德施向众生，来世拯救生灵的故事。简而言之，即描绘了所有佛教徒们敬仰的未来救世主弥勒的生平事迹。

回鹘文《弥勒会见记》的哈密本，（以下简称哈密本），于1959年4月，哈密县天山公社脱米尔提大队巴什托拉的维吾尔族牧民牙合亚热衣木在脱米尔提附近的山坡中放牧时所得。

发现时，文献包在毡子内，藏在石堆之中，毡子和文献的大部分已开始腐烂。牙合亚热衣木将这部珍贵文献交给当时哈密县文化馆负责人司马义同志，当年秋天又转交给区博物馆东疆文物工作队，现存新疆维吾尔自治区博物馆。

哈密本总计二百九十三叶（五百八十六面）。每叶大小为 $47.5 \times 21.7\text{cm}$ ，纸为褐黄色，纸质厚硬，每叶上下左右均留有相等的空隙，文字用黑墨从左至右竖写，每叶书有三十行或三十一行工整美观的回鹘文字。有些幕前面都用红墨标写出演出场地。每叶左侧都以黑色小字回鹘文注明了叶数。每叶第七至第九行中间用淡墨细线画有直径为 4.6cm 的小圆，圆心留程度来看，都远远超过现存德国的其他几种回鹘文写本，但还不是完整的写本。该本现存的二百九十三叶中共有完整叶数一百一十多叶，其余部分残缺不全。许多章（幕）首尾残缺或当中缺字少叶，有的章（幕）很完整，也有的只有一些残片。由此看来，文献除了长期藏在地下，发现时已有许多叶数已开始腐烂之外，被藏前可能就有若干叶已经丢失。我们手中的哈密本最后两幕已缺，剩二十五章（幕）和以该著的施主名义而作的序文。序文的回鹘文标题为“yükünq ülüs”“yükünq”可译作“跪拜”、“奉献”、“敬意”、“祈祷”等等。它是回鹘语动词“yükün—”，“跪”的名词形式。而“ülüs”为“部分”、“章”、“品”等意。序文主要讲的是施主对佛法僧三宝的敬仰和崇拜，也可以说是“拜文”，因该章作于全书之前，所以根据现在的习惯，译作“序文”（序章（幕）），因此现存的哈密本正文二十五幕加上序文，总计二十六幕。

回鹘文《弥勒会见记》哈密本是高昌回鹘汗国的达官显族曲，塔什依甘都督在该汗国初期使人抄写的，关于这一点，我们可以在序文的第十四叶正面原文中得以印证。

原文转写。

yükünq tørt y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r (A)

1. y(ə)mə alkatmıx ayka kūsənqig күнкә
2. ədrülmix ədgü ədkə kotluoq kǰwlıoq қолуқа
3. kutluoq koyn yǰl zün üqünq ay
4. iki otuzka m(ə)n üq ərdnikə kirt-
5. günq kəşüllüg upasi qü tax ygən
6. tutuk kixim tüzün birlə kin kəltə-
7. qi maytri burhanka tosalım təp
8. bir maytri sü bəzətdimiz bir
9. maytri simit nomın y(ə)mə
10. bititdimiz.....
-
21. y(ə)mə bu buyanaoq aŋ əŋrə awǰrar-
22. biz təŋri bəgü əl bilgə arslan təŋri
23. uyoqur tərkanimiz kutıŋa alkatmıx on
24. uyoqur əli otuz tigit əqlanǰ tokuz
25. əlqi bilgəsi mǰŋ tapınur tümən
26. iqrəkiləri birlə miŋ tümən yǰlka
27. təgi əl axayu y(a)rǰıka maklarǰ bolzunlar
-

译文:

“在特选的良月黄道吉日，有福的羊年闰三月二十二日，我敬奉三宝的信徒曲，塔什依甘都督和夫人贤慧一起，为了和未来佛弥勒相遇，特使人立弥勒尊像一座，并使人书《弥勒会见记》一部.....即把这功德施向我们天智国慧狮子回鹘王贵尊，值得赞美的十姓回鹘汗国，三十个王子，九个智使者，千万个侍奉者宫庭内官一起精心治国千秋万代.....”

上文说明当时高昌回鹘汗国的维吾尔人，盛行对未来佛弥勒的崇拜。他们把抄写佛教经典著作，绘画、雕塑、装饰佛像看成是一件非常吉祥的善事。回鹘文《弥勒回见记》首先是由梵语（古印度语）译成吐火罗语（此处指古焉耆语），而后又从吐火罗语译成突厥（即回鹘）语。关于这一点我们可以从作品幸存的第一（三、十、十二、十六、二十、二十三、二十五诸幕末尾结束语的一段原文中清楚地看到，如第三章结束语写道：（原文转写）

19. alku xasatarlarǰoq ətürmıx tüpkərmıx
20. Waybax xastr boxoqunmıx aryaqıntri bodis(a)w(a)t
21. kix aqari ənətkək tilintin tohri tilinqə
22. yaratmıx prtarakxıt (k)rmawazik tohri
23. tilintin türk tilinqə əwırmıx maytri si-
24. mit nom bitıgdə anıruı arhantǰıŋ
25. awdani atǰıoq üqünq ülüx tükədi

译文：“洞彻并深研了一切论，学过毗婆尸论的圣月菩萨大师从梵语改编成吐火罗语，婆热塔那热克西提·卡仁摩吉又从吐火罗语译成突厥语的《弥勒会见记》中无生罗汉的譬喻故事第三幕完毕。”

回鹘文《弥勒会见记》留于今世的除我们手中的哈密本之外，另有几种本子，在本世纪初为德国考古队在吐鲁番地区所得，现存德国。据德国学者葛玛丽声称共有6种写本，两种为“胜金本”，两种为“木头沟本”，剩余两种出土地点尚未查明。1957年葛玛丽教授将收藏在梅因茨(Mainz)科学院的该著残卷(共113页)影印刊布。1961年又将收藏在柏林科学院的另一部分残卷(共114页)刊布与世。她对这些残叶进行了认真研究，并在其论著《高昌回鹘汗国》中指出：“《弥勒会见记》可以说是回鹘戏剧艺术的雏型。”

关于回鹘文《弥勒会见记》的年代，国内外学者都提出了各自的看法。德国学者A·V·勒柯克根据该著的“胜金本”指出成书于八—九世纪之间。葛玛丽教授在1957年发表的研究文章中，认为该本抄于公元九世纪，译书年代应更早一些。法国教授哈密顿1958年在《通报》第46卷发表书评，根据葛玛丽教授发表的影印本，就该本字体与敦煌出土属于十世纪的大部分回鹘文写本字体相同而提出应属十世纪。1962年我国冯家升教授在《文物》七—八合期中发表文章提出哈密本成书于十—十一世纪之间的观点。1970年土耳其学者色那西·特肯教授发表在《德国东方学研究通讯》第16期的一篇专门讨论《弥勒会见记》成书年代的文章中根据葛玛丽教授1961年发表的影印本，第219号残叶中提到的klanpatri(梵文为KALYANABHADRA，意为“善贤”)与属于公元767年高昌出土的回鹘文庙柱文中的施主为同一人以及写本字体上的特点，则提出《弥勒会见记》成书于八世纪中期。耿世民先生在1980年发表的《唆里迷考》一文中认为哈密本成书于十世纪左右。1982年他又提出了新的看法：“根据此书现存的几个写本字体都属于一种比较古老的所谓写经体，再考虑到当时高昌地区民族融合的情况(当地操古代耆焉语的居民在八—九世纪时应已为操突厥语的回鹘人所同化吸收)，我们认为《会见记》至迟应成书于八—九世纪之间。”

历史学家们认为，公元五世纪前天山南北广大地区已有古代维吾尔人在此定居。就我们研究的回鹘文《弥勒会见记》哈密本字体是较古老的所谓写经体，该本原文中记有施主曲氏在高昌回鹘汗国初期使人抄写的实迹，无论施主据回鹘文原译本或其他抄本使人转抄，该抄本的年代当然要晚于译本原稿。我们认为该本成书于公元八世纪中期。

我馆所藏哈密本序文第十二叶反面第十七至第十九行中书有从梵文改编成吐火罗语的圣月菩萨大师是唆里迷(Solmi)人，根考证所谓的唆里迷就是古代焉耆，也就是西方学术界常用的“吐火罗A”。我们在整理研究哈密本过程中没有找到有关回鹘文译者婆热塔那热克西提的传记。因该本不完整，记有译者传记的那一叶可能已残缺。德国学者葛玛丽教授据现存德国的吐鲁本残叶中的记载，认为回鹘文译者是伊犁人。她把文献原文转写为“II—baljk”即“伊犁城”。法国的哈密顿(J·Hamilton)教授则认为应转写成“EI—baljk”即“国都”“都城”之意。他以“EI—baljk”可能是指回鹘王国的都城高昌而推论回鹘文译者是高昌(吐鲁番)人。

译者的翻译技巧很高超。译文完全是艺术性的再创作。每幕(章)基本上以两个人的对话开始，文中语言流畅，感情真挚，故事新颖，形象动人。译者应用多种修辞手法，使作品更加完善。若懂得古代维吾尔语，欣赏回鹘文遗作可以说是一种很美的艺术享受。这不仅体

现了古代维吾尔文学语言的高度发展，而且说明译者与高昌回鹘汗国时期的大翻译家，诗人僧古萨力一样，是一位著名的语言大师。

众所周知，维吾尔人伊斯兰教化以后，有许多维吾尔著名学者以阿拉伯人名自称或借为笔名。与此同时，略有佛教常识的人便知，佛教徒出家为僧尼后，不再称世俗名字，而由师父另起名，佛教称其为法名，这在汉族佛教大师人名中也屡见不鲜。prtanraksit 虽然不是突厥人名，但我们可以肯定回鹘语是译者的母语，此名为他的法名。从译文具有的维吾尔文学语言水平和现存德国的吐鲁番本残叶中记有译者是高昌人的依据，我们不难得出译者就是古代维吾尔人的结论。

《弥勒会见记》是属于佛教小乘派的舞台作品（但其中也有许多大乘佛教的观点），本书是由圣月菩萨大师从梵语译成吐火罗语（古焉耆语）。古代焉耆语的《弥勒会见记》留于今世的也有几种写本，其中一本书名为《MAITRE—YASAMITI NATAKA》按梵文“NATAKA”为“剧本”之意。古代焉耆文本每章（幕）前面都标出了叙事地点，出场人物及演唱曲调，由此可知，该本无疑是剧本。专家学者们将《弥勒会见记》的回鹘文本和焉耆文本相比较后得知两者之间非常相近，但各自有不同的文学风格。我们研究的回鹘文哈密本中没有标出曲调和出场人物，但每章（幕）前均标有地点，跋文中又记有幕名。作品中也有音乐伴奏的场面，而且每一章（幕）的故事情节都是通过具体人物的对话形式来表现的。书名中也不用回鹘人常用于佛经的“sudur”（经），而用“nomobitig”意为“书”，也就是说通过生动的故事形式表现宗教思想的一种故事书（而不是纯粹讲佛道的经。并且文中还有“kerünq”一词，意为“场”，由此我们可以肯定地说，回鹘文《弥勒会见记》充满了浓厚的剧本色彩，完全具备剧本的特征。下面我们简单分析研究编入本书内的回鹘文《弥勒会见记》哈密本比较完整的序章，第一章、第二章、第三章和第四章的主要内容及保存状况。

哈密本序章共计十四叶、二十八面。每面书有三十行回鹘文写经正体。目前我们从哈密本整理出属于序文的内容共十叶，十二面比较完整，缺四叶（前三页和第十三叶）其中有两叶叶数残缺。经我们转写翻译和考证后得知，一叶是序章第五叶正反面，一叶是第十四叶正反面，序文通过形象而生动的佛教故事，描写了天中天佛的神通和万能，从内容和所使用的佛教术语来看，为佛教小乘观点，它详细地描述了“四向四果（四双八辈）”，“四涅槃”，“二十七贤者”，“八正道”等佛教离俗解脱的基本理论，施主对佛法僧及古印度，龟兹、焉耆等城国的佛教大师表示的敬言。最后又谈了施主使人抄书的目的，众生从中可得的善根并希望将抄书的善德之力施向众生，希望上至国君下至庶民以及施主本人，亲友父母兄弟得以善份的故事。作为拜文的序章例举了大量实事，以短小精悍的佛教小故事，把佛教徒所敬奉的三宝，小乘教修习的各种果位、佛教理论、佛教思想，佛教所称善德、邪恶、佛教哲学观点及如何修习方能得佛果入涅槃讲述的淋漓尽致，为我们研究古代维吾尔人佛教文化史提供了重要的史料。

第一章（幕）共十六叶、三十二面，每面书有三十行回鹘文字。这一章共缺三叶，六面（缺第八、十一、十二叶），现存我馆的第一章十三叶中最后的故事内容很完整，前面其余几叶略有残缺。这一章以佛教诸天之一的多闻天王手下三员大将的对话展开剧情，剧中写道：

“əmti bu nomluq sawaql aŋ magit iltə raqagri kənt ulusta ukmīs kərgək”

译文：

“现在这一章（此法言）应从摩伽陀国的王舍城中得知。”此时，多闻天王手下三位强壮的大将，即沙陀加力，海摩瓦提，波罗那苦三圣沿天路飞来，相互寒暄，说神道法。波罗那苦这样说……”。在这一章第七叶正面第二十行至二十行的原文中所标明的场景发生了变化。“现在此场（此法言）应从帝戈沙摩菩提国中跋多利智婆罗门的世界得知。”

依上所述，我们看到第一章可分为两场。第一场，地点在古印度佛教圣地摩伽陀的国都王舍城。在蔚蓝色天空的圣道上三位天神在白云间，飘逸轻缓而来，相互交谈着，他们在空中视野很广，当然把世界发生的一切看的一清二楚，他们谈到佛祖释迦牟尼成正觉得佛果之后，正在摩伽陀国的正觉山上说经道法，无数众生得知此消息后舍家弃业出门求佛。又谈到弥勒也将在不久的将来，告别恩师跋多利婆罗门，前去正觉山求拜佛祖为师，要依其法成道。为了亲眼看到弥勒成道的壮观情景，又有无数众生为得眼福而出家，前往正觉山。三员大将通过生动的对话展开了戏剧故事情节。他们叙述的都是将要发生或正在发生的事，为下一场剧情的发展埋下的伏笔。他们三个人都想飞向正觉山目睹弥勒成佛的热烈场面。在第一场结束时，笔锋一转，剧中写道：在古印度另一个城帝戈沙摩菩提国中有一智者，即跋多利婆罗门，地点变了，第二场又开始了。第二场一开始，便是智者跋多利婆罗门被五百弟子簇拥着，他则拉着弥勒的手。在这一场中主要写了跋多利婆罗门得到天神的启示，希望他见到佛祖释迦牟尼。这天夜晚，天神波罗那跋多利对跋多利婆罗门讲述了许多有关释迦牟尼成佛前后的神奇故事。跋多利婆罗门很想前去拜见佛祖，可是又感到自己年老多病，经不起长途跋涉的颠簸，不能亲自前去而深表遗憾。波罗那跋多利安慰他，并劝他保重身体后飞离。智者跋多利婆罗门回忆着天神的启示，浮想联翩，天渐渐地亮了。第一场末尾跋语为：“精通一切论书的，饮过毗婆尸论甘露的圣月菩萨大师从梵语改编成吐火罗语，波热塔那热克西提·卡仁摩吉（又从吐火罗语）译成突厥语的《弥勒会见记》中跋多利婆罗门做布施第一章完。”

第二章（幕）共十七叶，三十四面，缺四叶（第三、十四、十五、十六），其余叶数较完整。这一章，紧接着上面，第一至第二行中就标出了故事发生的地点。

“əmti bu nomluq sawaql badari braman-niŋ əwintə ukmīs kərgək”。

译文：“现在这一章（此法言）应从跋多利婆罗门家中得知。”该章的故事情节由跋多利婆罗门家中展开。主要叙述了弥勒等十六个男儿，告别恩师跋多利婆罗门，出家拜佛成道的故事。

第二章（幕）从内容和场景的变换可分为四场。第一场，清晨在跋多利婆罗门的家，弥勒等十六个弟子前来拜访。相互问过早安之后，诸弟子向跋多利婆罗门法师请求，让他们出家拜佛为师，行善得佛果，并希望师傅同行。跋多利婆罗门表示自己年迈体弱，不能同行。而支持弥勒诸弟子前往。并嘱托诸弟子，等见到天中天佛时，首先应该看清天中天佛三十三种福禄之吉相，然后各自提出自己心中的疑问和难题。待天中天佛能流利地回答你们所提的问题，即可拜其为师。弥勒诸弟子听完师言，流着眼泪，哭着向师傅忏悔，然后辞行前往。

第二场，叙述了帝戈沙摩菩提国中的民众听说慈善的弥勒将要离开师傅跋多利婆罗门去中印度，都不忍心与他分别。千千万万男女老少从四面八方聚集起来。簇拥着慈善的弥勒，争相表达：“善福天，您是婆罗门纯净的梵天。所有无希望的生灵之希望，全帝戈沙摩菩提的骄傲，您抛下我们打算到哪里去？尊者弥勒象仁慈的父亲，对这些城民进行安慰，希望他们不要悲痛。他说，这天地间的法规就是这样。自古以来，虽然诸生灵沉浸于互爱的狂欢之

中，但就象喝了咸水不得止渴。千千万万的城民听了深受感动，决心舍弃自己的父母家眷跟随尊者弥勒菩萨同行。

第三场，在途中，诸城国的无数僧众对弥勒表示了巨大的敬意，亦随其而行。当弥勒率众通过原始森林时，狮子、老虎、大象看见他，都非常驯服。大象用鼻子卷起莲花，以佛教最高礼节表示敬意，狮子老虎伏卧在地，用舌舔着弥勒的足底，野兽都以人言悔过自己的罪孽决心断除罪恶之根。弥勒被众生簇拥着，长途跋涉，历已艰难，终于来到正觉山佛祖之前。

第四场，在正觉山上，弥勒诸生灵来到此地，只见天中天佛坐在高大威严的黄金狮座之上。因百万大劫以来就已有见佛求果之信念的弥勒仔细地观看了佛祖的三十二种福祿之吉相，各自都用最美的言语赞美了天中天佛对答如流。弥勒等众生，无不敬佩，立刻躬身施礼，顶礼膜拜。以佛祖为师，并获得佛果成道。此时，“这三千世间（整个宇宙）犹如千界之上的船只，进行了六种漂泊震荡。强大的诸天在蓝天上密布如星，遮云盖天。从正觉山上传来曲调，即仁者弥勒在天中天佛之法中出家，出城。并从所有的世界传入了“善哉”！

“善哉”！之音。这种庆贺的善音上从无色世界，下至阿鼻地狱共同传送着。听到仁者弥勒成佛的声音，四生五道的生灵全部喜乐……。”通过上例的这一段原文中，我们可以清楚地看到，这段剧情反映在舞台上必然是一个很大的场面，而且还有音乐伴奏。故事情节发展到高潮阶段，演员的情绪随其而高涨。

最后，佛祖召来以弥勒为首的四万僧众布下宗旨；为达到涅槃之境界，应以身体、语言、心灵、行善积德，为自身求善，为他人的功德而醒悟。然后佛祖又准备去别处拯救其他生灵。此章的跋语为：“《弥勒会见记》中弥勒菩萨成道的第二章结束。”

第三章（幕），共十二叶，二十四面，前五叶内容很完整，剩余部分残缺很多，以上几章每面书有三十行字，而这一章每面书有三十一行回鹘文字。该章是这样开始的：

“*əmti bu nomluq sawaḡ kapilawastu balıktakı nigudaram atlıḡ saḡramta ukmıs kərgək*”。

译文：

“现在这一章（此法言）应从迦毗罗卫城的尼拘卢陀伽兰中得知。”

这一章主要叙述了释迦牟尼的姨母摩诃波闍波提乔县弥夫人为佛织一金色袈裟，但天中天佛不愿接受，让她转施其他僧众的故事。从内容上可分为两场。

第一场，乔县弥夫人的女仆为了打听天中天佛何时到迦毗罗卫城来，向尼拘卢陀伽兰走去。当她走到这里时，伽兰走出许多僧女。其中有一位僧女，问她什么时候来的，为什么而来？女仆说明来意。她们之间一问一答。引伸出许多生动的故事。女仆谈到乔县弥夫人亲手织了一件天衣袈裟亲自敬奉天中天佛。她谈到乔县弥亲手织布，亲自撒种育棉，锄草浇水，进行田间管理，自己纺线并制成天衣。为了说明原因，女仆还介绍了天中天佛使弥勒成道之后，拯救了芸芸众生的详细经过。在女仆叙述的故事中谈到，当释迦族男人歧视妇女，说她们不能出家，不能听佛法成正果，因为她们和黑毒蛇一样，具有五种邪恶：“第一、喜怒无常。第二、争风吃醋。第三、水性杨花。第四、无思无德。第五、爱出风头。”妇女们异口同声：“经受九个月另十天怀孕期的是妇女，受尽分娩阵痛生育的也是妇女，千辛万苦进行养育的也还是妇女！难道现在妇女还要被人看不起，还要受到歧视吗？”当妇女们聚集起来，来到天中天佛之前时，佛祖针锋相对地说：“妇女们具有五种美德，第一、她们不使家

园宫庭空荡。第二、她们能够积累和保存劳动得来的果实。第三、家里有人病了她们伺候并作祈祷。第四、使男人们尽情地享乐。第五、诸佛，辟支佛、诸罗汉，以及全部得佛果的生灵都是妇女生的！”这段体现男女要平等的故事，感染了那位僧女。在她们俩相互交谈时，又有一位仆人出场。她也是奉主人耶输夫人之命前来打听天中天佛何时来，她们谈到除了她们的主人织布以外还有五百个释迦族妇女也织了布。最后她们打听到天中天佛今天来，又看到释迦族的官员正浩浩荡荡地出城，前去迎接天中天佛。她们为了禀报主人，相互告别而去。

第二场，侨昙弥夫人被五百个释迦族妇女簇拥着，手捧着天衣袈裟，和耶输夫人交谈着出场。她们为不久能亲眼见到天中天佛，亲手敬奉天衣而激动。她们兴高采烈地回忆着往事，走到尼拘卢陀森林之中，侨昙弥夫人追述着，曾在这片森林之中全智的天中天天使六万妇女享受天福，断除了一切烦恼。她们说着走到了伽兰之前，耶输夫人说：“请看！妇女们，就象强大的太阳神位于蓝天白云之间，太阳神般的天中天佛坐在诸释迦族官员之中，在尼拘卢陀森林之上闪烁着金色的光芒。”此时有人报天佛侨昙弥夫人前来敬奉。夫人手捧金色袈裟，拜于佛前，诸释迦族官员立身前迎。夫人说了许多善言妙语，颂扬佛恩。而后希望佛收下礼物，而佛不收，让她施与其他僧众。并说这袈裟一定会转到弥勒之手，由弥勒再敬奉他才收下。诸释迦族官员劝佛看在夫人从小养育你的恩惠上应该收下，夫人也一再苦苦请求佛收下袈裟。但佛婉言谢绝，为了说明其中的道理，佛讲述了许多佛教理论，以佛教比喻故事，讲明了佛教中施布施的规定，天中天佛精采的演说和深刻的佛教哲理，使众生口服心服，俗心豁然开朗，该章的跋语前面已经例举，不再复述。

第四章（幕），这一章首尾残缺，我们不知该章的开场和末尾跋语的内容幸存的十四叶也不完整，大多数叶竟缺一半。或缺文少字，或缺数行。语句之间都非常难以联结译释。虽然如此，这一章在研究整个剧本时，与其他各章一样，占有同样重要的位置。这一章从内容上可分为两场。

第一场，从天中天佛释迦牟尼和其弟子谈话开始，主要写了许多生灵为得佛果，出家入禅，尊者弥勒也在众生之中，他深思熟虑得佛果之艰难，也坐在一角入禅，用衣服闷头苦行。众生不解其意，争相辨认，均未能得知。后有佛祖最得力的助手之一目犍连慧眼观之，也未能领悟，救助于无生罗汉，他们俩施尽六十劫时以来勤修所得的智慧也未能清此人是谁，也未能使他从禅定中醒来，感到内疚，前去拜佛。天佛为了向众生和诸弟子讲解弥勒之善德，预示和尊者弥勒相遇的时刻，向目犍连传旨。目犍连到达须弥山，召天中天佛十方各弟子，使他们聚集在阿勒沙禅寺院之中，敬听佛祖指点。

第二场，在阿勒沙禅寺院。十方四十万众罗汉已经聚集。天中天佛放射出八万种明亮的圣光，那亮光照亮了天地和三千大千世界。梵天，帝释等诸天神看到这一切大吃一惊，目瞪口呆，为了了解那光亮之神通，全部来到阿勒沙禅寺院。佛祖象月亮照明了黑夜，象太阳放射出金色的光芒，位于无数僧众之间的狮座之上，向弟子舍利弗传旨，让他去唤醒弥勒，但是舍利弗施尽全部智慧未能胜任。最后佛祖将金色的手臂从袈裟中抽出来，就象破云而出的五头龙，手指相弹，使弥勒醒来。而后天佛向阿难陀下旨：“现在僧众已经聚集，将侨昙弥夫人奉献的袈裟按顺序施向众生。”众人均觉得不配接受，轮到弥勒之时，他接过金色的袈裟，双手捧着敬奉与佛祖，佛祖接过袈裟穿在身上，对众生传旨：“来世将会有一个名叫弥勒的如来尊者精通一切经典的的天中天佛出世。”并指定弥勒为未来佛，顿时，三千大千

界一起震荡，海水翻腾，蓝天下起了莲花雨，刮起了芬芳的麝香之风，天众与庶民皆大欢喜，弥勒和佛祖正式相见。佛祖要弥勒赴涅槃，希望弥勒来世拯救受苦众生，将所有的生灵引向正道，超度过去诸佛未能拯救的生灵。尊者弥勒拜谢佛祖，愿做未来佛，普度一切苦难众生。对回鹘文《弥勒会见记》哈密本的序文和前四章的主要内容及文章结构简单分析研究如上。

本书原文转写以维吾尔族新文字为基础，所用字母与国际音标对照如下：

a [ɑ]	b [b]	d [d]	ə [e]	g [g]	h [x]	i [i]
ī [I]	K [k]	l [l]	m [m]	n [n]	o [o]	p [p]
q [c]	r [r]	s [s]	t [t]	u [u]	v [v]	x [ʃ]
y [j]	z [z]	q [ʁ]	k [q]	ə [ɛ]	θ [ø]	ü [y]
Z [z]	η [ŋ]					

转写中的两点“…”是原文中的停顿符号，括号中的字母或单词表示原文中已残缺，多点表示没有办法恢复的原文。译文中的括号表示根据原文的意思增添的字或词。为了保留原文的特色，译文采用了直译的方法。基本上是按逐字逐句的翻译，为了表达每一个词的正确含意，一般没有进行修辞加工。但对原文个别行中的词和句子的位置进行了适当的调整。

本书的原文转写最后由副研究员米尔苏力唐同志认真校阅，汉文部分经郝关中、杨金祥二同志审定，古丽鲜·瓦海提同志参加了本书的索引和卡片收录单词的工作，对以上几位同志在百忙中抽空协助，在此深表谢意。

序章译文

序章第四叶 (A面)

1. 为了恫吓国王阿陀士尼^[1]
2. 并拯救之, (佛曾) 以狰狞
3. 可怕的兽面虎身, 即化身
4. 为虎而拯救了他。
5. 为了拯救赤身行走的
6. 邪见^[2]僧, (佛) 断除羞涩
7. (装扮为) 赤身牧人与他们
8. 同路, 并拯救了他们。
9. 还有一次, 一个有孕的牧女,
10. 迈着沉重的步伐, 进城去卖酸奶。
11. 在途中遭受了分娩
12. 之阵痛, 以乞求的
13. 眼光呼喊着重母亲,
14. 闷声啜泣。全智的天中天佛
15. 看到了她的痛苦, 无法
16. 忍受, 便化身为她的母亲,
17. 说着温柔的话语, 以圣神的手
18. 进行阿毗耆陀^[3]之事, 将幼儿洗
净,
19. (并把她们) 安全地送到城中。
20. 另外当纺线的妇女
21. 骄傲自大时, 为了阻止和消除
22. 这些妇女自满的情绪, (佛) 化身
23. 为公主以自己圣神的手拿着纺锤纺
线。
24. 还有为了断除男施舍者^[4]
25. 的傲慢和冷酷, (佛) 化
26. 圣神的驱体为施舍者
27. 进入施舍所坐地制罐。
28. 为了摧毁伽提伽陀国^[5]国王
29. 善色伽利萨利^[6]高山般的狂妄
30. (佛) 化身为道人长者

(B面)

1. 徒步行走十二跋罗^[7]
2. 而拯救之。另外还有
3. (佛) 为了拯救兄弟难陀特勒^[8]
4. 便化身为阿难陀耶^[9]的有罪者
5. 前往阿鼻地狱^[10]。为了拯救名叫
6. 稽兜摩尼^[11]的婆罗门^[12]之子,
7. (佛) 以月神之相貌呈世,
8. 说经道法并拯救之。
9. 为了拯救乾闥婆^[13]王
10. 苏波利耶^[14], (佛) 化身为
11. 弹箜篌者, 弹奏箜篌而拯救之。
12. 除此之外, (佛) 还以大慈大悲
13. 之无量智, 将善德
14. 施向无数众生。
15. 第二, 以一切智相^[15]之智
16. 转施^[16]善德是这样:
17. 能够洞察
18. 欲解脱者的心胸
19. 根底行为志向以及
20. 众生心中是否有欲解脱
21. 之种, 是否能找到
22. 畏惧和忌惮之善根。
23. 能够洞悉任何一个
24. (生灵) 借禅定^[17]之力
25. 是否可以进入八正道^[18]。
26. 并且还洞晓
27. 利根^[19]智者和中道智者。
28. 而且还要洞彻
29. 贪^[20]、忿^[21]、痴^[22]、
30. 癡^[23]、慢^[24]、诤^[25]之众生

序章 译文

序章第五叶 (A面)

1. 的行为和举动。
2. 而且还要把欲解脱之众生
3. 明显地加以区分；此系
4. 被诸佛所拯救者，此系
5. 被诸罗汉^[26]所拯救者，此系
6. 被舍利^[27]澄净而拯救者，
7. 均以名叫一切智相的智慧
8. 之力才能得知。第三，以被称
9. 作摩奴沙^[28]的至尊美德
10. 转施善德是这样：
11. 曾有一次，摩利吉^[29]为拯救
12. 目犍连^[30]罗汉的母亲，
13. 涉越无数须弥山^[31]的山峰，
14. 因目犍连罗汉的至尊美德，
15. 而到达伽旃跋提国^[32]，
16. 就拯救（目犍连罗汉之母）
17. 一事（向天佛）请述时，
18. 天佛为（目犍连罗汉）
19. 至尊美德之因，
20. 一瞬间抵达伽提伽陀^[33]城
21. 再显神灵。从那时起，
22. 如果为了把善德施向无数
23. 众生而神速行事尽力者，
24. 均被称作摩奴沙
25. 至尊美德之因。
26. 第四，以慈悲之善念
27. 转施善德分为五种因，
28. 何谓何五种？
29. 首先是显示
30. 至尊美德。第二使所爱

(B面)

1. （之财物）施于（身旁）。第三
2. 能够辨别（药方）。第四
3. 以自己的身影转施善德。
4. 第五以物利耶沙跋^[34]
5. 温柔的披风显示至尊美德。
6. 若再问曾为谁转施了善德？
7. 有一次，（一个）名叫
8. 摩诃耶那^[35]的富翁
9. 的公主，为三个月真诚而
10. 又坚定静修的僧众进行了
11. 各种完美的供奉。
12. 在那期间由于
13. 男厨师精神不爽，
14. 派（她）搞一点熬汤的肉，
15. 那时君王有旨：
16. 禁止卖（肉熬汤）。到处
17. 买不到肉，（直到日）落时
18. （公主遭难而归）。那时
19. （富翁）从外面回来，看见
20. 自己的公主头破血流，满面
21. 泪容，异常（痛心而暴怒）。
22. 他为了申诉奉告（此事），前去
23. （找）天中天佛。（天中天）佛
24. 为了使他的怒火平息，
25. 使两条毒蛇呈世，它们
26. 相互盘缠前来。看到此景，
27. 那个富翁如此作念：借助
28. 什么力量这如此丑陋的
29. 毒蛇降生于世间呢？
30. 而后便清楚地得知：因忿烦恼^[36]之力

序章译文

序章第六叶 (A面)

1. 而在此呈世，然后怒气
2. 皆消。接着（佛又）显示出
3. 圣尊美德把善德施向
4. 无数众生。第二是
5. 把所爱施于身旁而
6. 拯救众生是这样：
7. 当舍利弗罗汉到达涅槃^[37]之时，
8. 另外还有其他狮子王般的
9. 诸罗汉也进入了涅槃之境界。
10. 纯净的众生因和他们离别
11. 而沉入了巨大的诸苦
12. 之中。为了断除那些众生
13. 的想念之情，
14. 天中天佛派自己的
15. 侍右罗汉舍利弗和诸贤哲
16. 呈世；又派侍左罗汉
17. 目犍连及已获圣尊美德之
18. 诸罗汉呈世。
19. 看到这些（诸圣），那些
20. 众生惊喜若狂，
21. 听得天佛说法，
22. 成为解脱之乐主。
23. 第三，若问何谓识药方
24. 而转施善德，原来是
25. 这样：曾有一时，愚昧的
26. 巍茹陀^[38]君王在迦毗罗卫^[39]城
27. 屠杀殊灭释迦族^[40]，
28. 俘获了百看不厌，
29. 相貌非凡的六个美女
30. 娶为妻妾。由于巍茹陀君王

(B面)

1. 反复重述（自己）战胜了
2. 释迦族，并说了许多污辱的言语，
3. （那）六个妇女以悲怜忧伤的
4. 言语多次敬言（劝阻），巍茹陀
5. 君王听后，向刽子手^[41]传旨：
6. 将这些对敌之女（推出去）斩剝，
7. 分其尸为七部，抛于
8. （荒漠）之间。刽子手
9. 领旨，完全按照君王之令
10. 执行。全智的
11. 天中天佛得知这些
12. 妇女应被拯救的时间，
13. 从雪山^[42]上采来了名叫乾那伽提^[43]
14. 的草药撒在她们的头上，
15. 使她们起死回生，并说法
16. 使（她们）得果。第四，
17. 以身影转施善德是这样：
18. 有一次，天中天佛
19. 和舍利弗罗汉一起
20. 在原野上游览^[44]漫步。
21. 被一只猎鹰追逐的
22. 鸽子遇险，隐藏在
23. 舍利弗罗汉的影子内，
24. 恐惧丝毫未减，
25. 全身在颤抖，它又起身
26. 隐藏在天中天佛的影子内，
27. 顿时恐惧皆消。
28. 从那时起（佛）以身影
29. 将善德施向无数众生。
30. 第五，以伽利耶沙跋触

序章译文

序章第七叶 (A面)

1. 转施善德是这样：（佛）
2. 以自己神圣之手触摸重病患者
3. 名叫跋陀那提^[45]的道人，把他
4. 从死亡中拯救出来，使他成得罗汉果。
5. 把提婆达^[46]从头痛中
6. 拯救出来。抚摸六师外道^[47]
7. 中的富兰那^[48]师，使他从重病^[49]的
8. 死亡中得解脱。
9. 从那时起自达极乐^[50]
10. 至佛教^[51]灭之时，
11. 若众生在崇高的僧伽孟兰盆^[52]
12. 及善行中努力，
13. 若在上至天界下至人世^[53]
14. 转生的善行中勤修，
15. 就应该洞悉所有善德，
16. 迥向之善宝。
17. 我静虑了如此众多的大辨才天^[54]
18. 勿哩河婆跋底^[55]等诸天智者
19. 长期以来传述的不朽功德^[56]
20. 善根之妙，我曲·塔什依甘^[57]
21. 头面礼足以我诸世
22. 之体恭敬地顶礼膜拜。
23. 第二，所有恒河^[58]内流沙般
24. 众多的三世^[59]贤智诸佛
25. 之师，以顶鬘相^[60]
26. 之顶而受礼者，
27. 谓之法宝^[61]。如果分别
28. 叙述法宝可以分为两种：
29. 一谓之教义^[62]，二谓之度^[63]，
30. 所谓（教义）吉祥的^[64]经律论

(B面)

1. 总称谓三藏^[65]。治愈
2. 贫病之苦，为苦难众生
3. 之病成为良药，谓之经藏^[66]。
4. 断除忿毒而毒害
5. 的众生之毒是
6. 律藏^[67]之光。对在无明的
7. 黑夜里迷惑的众生，
8. 成为（神灵妙）药是
9. 太阳般的论藏^[68]。
10. 第二所谓的度
11. 也分为两种，
12. 一是八正道之本质，
13. 二是涅槃之本质。
14. 八正道在天中天佛
15. 无数的经典中有三种
16. 不同的名称：一是正，
17. 二为离俗、解脱^[69]，三为得所求，
18. 平安入涅槃。
19. 若还想得如何谓
20. 八正道之正，
21. 应该是这样，
22. 无论从何时至何时，如果
23. 生于轮回^[70]之中的众生在世間
24. 的愚河^[71]中流转，在五世的
25. 旋涡水中沉沦，在四生^[72]的
26. 束缚中受折磨，谓之
27. 愚昧；此外从何时至何时，
28. 若（众生）躺在浊世的深渊中
29. 翻滚，成为烦恼的奴隶，也谓
30. 之愚昧。无论何时，若（生灵）

序章译文

序章第八叶 (A面)

1. 使八正道的明光
2. 照亮心胸，将正道
3. 之装饰系在头顶，
4. 把正道的摩尼珍宝^[73]
5. 持在手中，用正道的
6. 麝香水冲洗烦恼的秽污，
7. 那末，从那时起将立刻
8. 被称作正，正道之正，
9. 如上便是。第二离俗、解脱是
10. 这样：自古以来
11. 在这轮回之中的众生，
12. 被四种烦恼满盈的壕沟而包围，
13. 被九种锁销链般的
14. 烦恼门卫警觉地守护，
15. 被四种疵（烦恼）的天窗盖
16. 和覆^[74]（烦恼）之门关闭，
17. 被五种烦恼的披风遮盖
18. 被七种成行的烦恼支柱
19. 顶住，被轮回之苦狱的
20. 折磨和枷锁禁锢；
21. 无论何时，若众生
22. 能够找到八正道，那末（他们）
23. 立刻就能从如此多的苦难中解脱出来。
24. 第三、如果问何谓不受侵犯而赴
25. 所求之地，应该是
26. 这样：讲述九十六种
27. 外道^[75]者因路窄而受惑，
28. 在愚昧的轮回之中长期
29. 流转，若沿此路而行，
30. 决不可能从轮回中解脱。

(B面)

1. 如果（他们）何时沿着这条正道
2. 而行，便能立刻得所求而平安
3. 到达涅槃之境界。涅槃也
4. 分为不同的四种。如果问
5. 是那四种？一、诸苦之根源
6. 的转世法在那里被修正。
7. 第二，贪、忿、无明^[76]
8. 之火在那里被灭尽。
9. 第三，那里是无漏智^[77]永恒
10. 的善根。第四，（那里有）从制定的
11. 有漏智^[78]、无漏智等诸法中
12. 特选的（善法）。我静虑了
13. 如此各种无量善法宝德。
14. 我曲·塔什依甘都统
15. 恭敬地顶礼膜拜。第三，
16. 全智的天中天佛教
17. 之城国的持护者，
18. 千秋万代以来在天佛
19. 之位施无相^[79]佛事而
20. 支撑佛教宫殿者，
21. 象金棍，比众生
22. 更应受赞美，比众生
23. 更幸福，在天中天佛
24. 的《中阿含经》^[80]中以百种
25. 赞美词而受赞美者，和耕地一样
26. 如果撒一点施舍
27. 之种而回施无数之果者，
28. 上在天界，下在人体
29. 之中成为愉快英勇威严
30. 强盛之因缘^[81]者，

序章译文

序章第九叶 (A面)

1. 值得用爱称来称呼,
2. 以灭谛^[82]之力进入禅法^[83]、
3. 生于八戒^[84]之中,
4. 创于诸福之间、谓之
5. 真谛^[85]的十八有学者,
6. 为断除烦恼之魔军
7. 而修习者, 歼灭烦恼
8. 乞(魔)军的九无学者,
9. 汇成二十七
10. 贤哲^[86](及)有
11. 果位者总称
12. 善佛僧众宝^[87]。
13. 现在应将那些在十八种
14. 有学的道路上努力修行的
15. 诸贤哲(及)有果位者分别加以解说,
16. 首先要说的是两种
17. 众生, 第一是才识敏捷
18. 的利根智者, 第二是行为
19. 举动愚昧的纯根者^[88]。
20. 在此二者中无论哪一种(生灵)
21. 如果从邪念之世中站起, 进入
22. 觉悟之城的最外一层大门,
23. 下降在相见道^[89]之上,
24. 至十五心间^[90]谓之
25. 趋向预流果^[91]而勤修
26. 的(第一)有学生灵。那慈善的
27. 生灵如果断除见道之上的
28. 八十八种^[92]邪恶之烦恼
29. 在第十六心间^[93]得预流果位,
30. 这叫作第二有学的慈善

(B面)

1. 生灵。那得到预流果位
2. 的善者如果为得
3. 一来果^[94]位而勤修, 谓之
4. 第三有学的慈善生灵。
5. 那趋向一来果位的勤修者,
6. 者断除欲界^[95]的六烦恼^[96]而
7. 获一来果位
8. 谓之第四有学的
9. 慈善生灵。那获得
10. 一来果位(的生灵)若再为
11. 得不还果^[97]位而努力修行,
12. 谓之第五有学的(慈善)生灵。
13. 那获得一来果位的生灵如果断灭
14. 欲界顽固相续不断, 从首中之首
15. 至尾中之尾的九烦恼^[98]。
16. 而获不还果位, 谓之
17. 第六有学的慈善生灵。
18. 那得不还果位的善者,
19. 如果使色界无色界^[99]相续不断
20. 的诸烦恼精疲力竭, 而
21. 断灭之, 在断灭第四无色界^[100]的
22. 第八烦恼^[101]之前, 趋向
23. 罗汉果位的勤修者
24. 谓之第七(有学的)慈善生灵。
25. 而在下降于见道时, 如果
26. 是钝根者, 谓之随信行^[102],
27. 这便是第八有学的
28. 慈善生灵。如果是
29. 利根者, 谓之随法行^[103],
30. 这便是第九有学的慈善生灵。

序章译文

序章第十叶 (A面)

1. 那获得预流果位的
2. 生灵，如果为得不还果位
3. 而勤修，若断除六烦恼
4. 之中的三、或四还剩
5. 二烦恼，谓之家家，
6. 家家是从俗家
7. 转世于佛家，
8. 这便是第十有学的
9. 慈善生灵。那获得
10. 一来果位的人类之子
11. 如果为得不还果位而努力，
12. 断灭八烦恼，由于还剩
13. 一个第九烦恼而转世
14. 于欲界，谓之一间，
15. 这便是第十一
16. 有学的（慈善）生灵，
17. 那随法行的生灵在达
18. 所修之道时，谓之见得，
19. 这便是第十二有学的（慈善）
20. 生灵。任何一个获得不还果位的
21. 慈善生灵，如果点燃已灭的禅定，
22. 谓之证身，这便是第十三
23. 有学的慈善生灵。那获得
24. 不还果位的生灵在
25. 欲界舍身，还没有生于
26. 色界之时以这两界之间的
27. 驱体得罗汉果位而入涅槃，
28. 谓之第十四（有学的）善者。
29. 再如获得不还果位的人，
30. 舍身于欲界，生于色界。

(B面)

1. 生于（色界）的同时得罗汉果
2. 而入涅槃者，谓之
3. 第十五有学的（慈善）生灵。
4. 还有获得不还果位
5. 的生灵如果舍身于欲界，
6. 生于色界，生于此界后
7. 由于敏捷清醒而达无苦
8. 无折磨之涅槃，这便是
9. 第十六有学的慈善生灵。
10. 再有那获得不还果位
11. 的生灵舍生
12. 于欲界，生于色界，
13. 生于色界后因钝根而艰难
14. 痛苦地呈现在八正道之中央
15. 而速赴涅槃，
16. 这便是第十七有学的（慈善）生灵。
17. 还有那获得不还果位
18. 的善者，舍身于欲界，
19. 生于色界，生于色界后而
20. 赴涅槃并不区别于前者，只有
21. 从更高处（即色界之上）再生转世，
22. 谓之上流者，这便是
23. 第十八有学的（慈善）生灵。
24. 在这如此各种佛教宝岛之中，
25. 十八有学之宝完美无缺，清晰可辨。
26. 以下再分别解说
27. 九种无学的生灵，
28. 首先是名叫
29. 退相的无学生灵，
30. 获得罗汉果位之后而又坠落

序章译文

序章第十一叶 (A面)

1. 这便是第一(无学)的善者。
2. 再就是名叫不退相的生灵，
3. 得罗汉果位之后再不坠落，
4. 这便是第二无学的罗汉圣僧。
5. 还有名叫自身自杀的无学生灵，
6. 由于轻薄获得罗汉果位
7. 之后，又受坠落
8. 这种烦恼之迷惑，
9. 而受折魔自杀
10. 后赴涅槃
11. 就象名叫侨陀吉的罗汉道人，
12. 以自己的剃刀割喉而赴涅槃，
13. 这便是第三无学罗汉圣僧。
14. 还有名叫护身
15. 的无学生灵，如果有点
16. 愚钝，精心护持
17. 自身，得罗汉果位之后
18. 不再坠落，这便是第四无学的
19. 罗汉圣僧。还有名叫不动摇的
20. 无学生灵，如果面对一些从
21. 罗汉果位而坠落者，
22. 虽然并不护持自身
23. 而决然不会从罗汉
24. 果位坠落，这便是
25. 第五无学的罗汉圣僧。
26. 还有名叫堪达相的无学
27. 生灵，若获得高于一切
28. 罗汉的善宝，
29. 这便是第六无学的
30. 罗汉圣僧，还有

(B面)

1. 安平相的利根者
2. 由于聪明伶俐，
3. 获得罗汉果位后，
4. 绝不怕坠落，这便是第七无学
5. 的罗汉圣僧。还有名叫
6. 慧解脱的无学生灵，
7. 借智慧之力战胜
8. 烦恼贼而未能
9. 获得灭尽定
10. 等禅定思想
11. 被称为第八无学的
12. 圣僧。还有名叫
13. 俱解脱之无学的
14. 善者，灭绝一切
15. 烦恼，在诸禅定之中而得
16. 巨力者，便是第九无学的罗汉
17. 圣僧。以上如此众多的仁者
18. 有果者，俱集聚一处，谓之佛
19. 僧众宝。在帝释^[104]天及伟大
20. 强盛的诸天神
21. 以自己伟大王冠而
22. 顶礼膜拜的善佛僧众
23. 宝尊前：我——曲·塔什
24. 依甘都统合掌头面
25. 礼足恭敬地顶礼
26. 膜拜。并且我还向百劫^[105]三阿僧
- 祇^[106]
27. 以来在婆罗门之路上
28. 勤修者，使万事皆备，
29. 为登位于无比的
30. 佛果转轮王^[107]之位，

序章译文

序章第十二叶 (A面)

1. 为得王子智名而施阿毗斯卡^[108]者,
2. 使五世之众生顺服者,
3. 是十五众无数^[109]生灵
4. 之子的信仰和希望, 来世
5. 在八万众生, 长者生命
6. 中俱备四宝,
7. 在八万四千
8. 城国中首屈一指,
9. 无饥无苦, 繁荣
10. 富强, 无狼无敌, 无压
11. 无欺, 无役无税、无忧无愁,
12. 俱有奇珍异宝, 百万富翁^[110]
13. 及其家眷密布集聚
14. 街道路口以十八种巨宝
15. 而修饰, 就象
16. 世界之王冠^[111]和完美的
17. 象征, 福中之福的名叫
18. 嵇兜摩提^[112]的城中十八种
19. 深奥论的修习者,
20. 象呈世的福天一样,
21. 诸婆罗门王中名叫婆罗摩耶^[113] (的王)
22. 和名叫婆罗摩娃提^[114]的母亲所生,
23. 呈世而得佛果者,
24. 在兜率天界^[115]
25. 静坐在名叫禅定的座位上的
26. 尊者慈善的弥勒
27. 菩萨尊前: 我反复再次
28. 诚心诚意的恳求
29. 将自体作为抵押, 以我
30. 各界之体而顶礼膜拜。

(B面)

1. 并且我还向天中天佛
2. 入涅槃后, 依佛教
3. 而施巨善德的印度国
4. 昆婆沙论^[116]的创始者: 鸠罗那伽耶尼,
5. 僧伽跋陀罗, 求那跋陀罗, 摩努尼等^[117]
6. 诸法师之尊前顶礼。我还要接着向
7. 无数种经典
8. 的作者和创作者:
9. 僧伽陀利, 斯耶尼苏利, 鸠提伽,
10. 摩陀罗斫帝, 马鸣^[118]等诸菩萨^[119]
11. 法师之尊前恭敬
12. 地顶礼膜拜。我还要向
13. 四龟兹国中依佛教而施
14. 巨善德的诸法师:
15. 佛陀热克西提, 沙罗耶热克西提,
16. 阿足热克西提^[120]等再一次
17. 顶礼膜拜。我还向三峻罗^[121]迷
18. 国中以前的诸法师:
19. 法来, 福授, 圣月等^[122]
20. 诸法师之尊前顶礼膜拜。
21. 对三宝^[123]持如此诚
22. 心的伐婆塞^[124]曲·塔什依甘都统
23. 从以前的诸法师那里听到了
24. 法言后曾如此作念:
25. 我以已证得的难得之驱体,
26. 敬拜了历尽艰难而能相遇的三宝。
27. 我现在又把自己今有、明无的,
28. 空而又不永恒的驱体当作
29. 坚固而永恒, 经常想着我
30. 必将会失去的财产, 在灵魂的世界

.....

序章译文

序章第十(四)叶 (A面)

1. 并且在良月黄道吉日,
2. 特选的善妙而又吉祥如意
3. 的幸福, 羊年闰三月
4. 二十二日, 我对三宝
5. 虔诚的伏婆塞曲·塔什
6. 依甘都统和我的夫人托孜娜一起
7. 为了能和未来佛弥勒^[125]相见,
8. 特建弥勒尊像一座, 并使人
9. 书写《弥勒会见记》一部。
10. 把这立尊像, 使人写书
11. 之功德而善行最先转向
12. 上之梵天^[126]、帝释、四大
13. 天王^[127], (望诸尊) 借此功德
14. 善行之力, 天尊威严
15. 日益巨增。
16. 而护守我的城国, (使我们)
17. 内无苦愁, 外无狼敌,
18. 子孙万代, 种族
19. 后裔德高望众, 希望
20. 一切众生安乐欢喜。
21. 再把这功德首先也
22. 转向我们天智国慧狮子天
23. 回鹘王尊前, 值得赞美的
24. 十姓回鹘汗国, 三十个王子,
25. 九个智使者, 和千万个侍奉者,
26. 宫廷内臣一起精心
27. 治国千秋万代。
28. 在写此书时期, 我还希望
29. 为之而愉快的女儿阙吉托孜娜,
30. 长子阙依甘, 二子塔词尼依甘,

(B面)

1. 儿媳妇托伽托孜娜, 及孙女
2. 词玲托孜娜, 借此善德之力,
3. 安然无恙的在诸善之内,
4. 离诸恶之外, 还要
5. 把这功德转向母亲
6. 特思利公主, 弟弟颀利宋鸠
7. 达干, 鹞利托词迷, 希望
8. 借此功德之力而安然无恙。
9. 并且还要将此功德
10. 转向建勋者父王吉阙
11. 伯安都统以及诸亲
12. 得之善份, 希望借此善德
13. 之力而生于天界,
14. 若生天界, 使至兜率天界
15. 弥勒菩萨尊前。
16. 无论何时当尊者弥勒菩萨
17. 从兜率天界下世时, 我们
18. 全部种族在翘头
19. 未城^[128]和(弥勒)一块
20. 下世。当弥勒菩萨得佛果时,
21. 我们与众生共同为
22. 佛尊颂扬、赞美、到了那时
23. 要把这本书(《弥勒会见记》)
24. 用金纸在那里书写。

第一章 译文

第一章 第一叶 (A面)

1. 南无佛^[129]、南无法^[130]、南无僧^[131]。
2. 现在此法言(第一章)应从
3. 摩加陀国^[132]的王舍城^[133]中得知。
4. 此时,多闻天王^[134](手下)的
5. 三员大将,即沙陀伽提、
6. 海摩瓦提、波罗那庠^[135]沿着
7. 天路飞来,相互寒暄,
8. 说经道法。波罗那庠
9. 这样说:“请看!强者,
10. 在此界无尽法的
11. 无数种火焰在闪烁着。”
12. 接着海摩瓦提这样说:
13. “近日内已有预兆,
14. 即天中天佛成得正果。
15. 盘腿而坐,享受了
16. 七个七天禅定之乐。
17. 还未讲述任何经法。
18. ……得到,以大圣梵天的
19. 请求,在江透城^[136]阿勒沙禅^[137]
20. 寺院中,三卷十二部……
21. ……阿若侨圣罗阿苏氏
22. ……摩诃那弥等五比丘^[138]
23. ……天(佛)拯救……
24. ……
25. ……
26. ……
27. ……
28. ……
29. ……
30. ……

(B面)

1. 十个新僧罗汉和天(中天)佛
2. 共十一人(成得正果)”。
3. 沙陀伽提这样说:“这不!
4. 也就是最近,未成熟而又
5. 很傲慢的小青年,小城市的
6. 伊那力^[139]如此作念:如果全智的
7. 佛在此界不谓之善,假如
8. 他讲述的经典也不是善中
9. 之善,那诸童不会如此
10. 愉快地随他,耶施陀^[140]等
11. 诸伊那力,诸辍^[141]也不会
12. 舍弃家眷成道人狄尼达。^[152]。
13. 现在我们所有的官员、
14. 都督也应舍弃家眷成为道人
15. 狄尼达。念毕,他们前去拜佛
16. 成为道人狄尼达并
17. 得罗汉果。”然后海摩瓦提
18. 这样说:“从前的十罗汉和
19. 以后的五十罗汉,共合为
20. 六十罗汉,加上天(中天)佛
21. 共计六十一人。”然后
22. 这样说:“如果是那样,现在……
23. ……
24. ……
25. ……
26. ……
27. ……
28. ……
29. ……
30. ……

第一章 译文

第一章第二叶 (A面)

1. 诸道人全部从禁锢的
2. 枷锁中……我砸碎并
3. 抛弃了上至天界，下之
4. 人体的锁链和枷锁。你们也
5. 从锁链和枷锁中得到了解脱。
6. 现在你们到各城
7. 行走……
8. 所到之处，使众生
9. 得善乐
10. 而获利根。
11. 我为两三个，
12. 你们去吧，
13. 今天我也到名叫伊伯利……
14. 的婆罗门村去
15. 施行佛事。”听到
16. 这话……天界的
17. ……一个男儿……
18. ……和天佛……
19. ……这样说
20. 无解脱没有被拯救……
21. 你……想了，你知道
22. 锁链和枷锁非常坚固，
23. 在这里你不是不解脱、不被拯救，
24. 而你的解脱及得救……
25. 听毕，全智的天中天佛
26. 如此作念……
27. 恶念的沙魔奴^[143]，我的……
28. 为了加害而接近……
29. 清楚地得知……
30. 所有妇女……

(B面)

1. 就是我。我已断除了
2. 上自天界、下至人类
3. 之体的负担。你既没有
4. 解脱也没有得救，却自称
5. 已解脱而得救，说这样的
6. 话你应该感到羞惭。”听到
7. 这话，有邪念的沙摩奴
8. 感到忧虑，非常
9. 羞惭，从那里立刻
10. 消失了。而后
11. 波罗那摩这样说：
12. 为此全智的天中
13. 天佛是否传旨
14. 让诸弟子从城到城
15. 从这国到那国进行跋涉呢？”
16. 而后……这样说：
17. “（是的）得知众生被拯救
18. 的时机而传旨派遣，要问为
19. 什么？那时尊者佛
20. 二十九岁，秘密地从
21. 迦毗罗卫城^[144]中出来，在
22. 尼连禅河^[145]边进行了六年
23. 苦行，而恶念的
24. 沙摩奴……圣貌
25. ……降于此国
26. ……诸邪见僧
27. ……是……国
28. ……众生全部反
29. ……现在还
30. ……到达每个国

第一章 译文

第一章第三叶 (A面)

1. 家，讲述真法入正道，
2. 此后众生舍弃邪见的
3. 沙摩奴之法，而对
4. 全智的天中天佛
5. 令心纯净，每一个
6. 道人和愚昧的众生……
7. 三个信念，伟大……
8. 尊重……道人狄尼塔
9. 施善而引向正法，
10. ……现在邪见
11. 的沙摩奴阻止诸罗汉
12. 和道人到每一个城国
13. 去行事。而后伟大之
14. 伟大、全智的天中天佛
15. 将那六十名弟子、众生
16. 诸罗汉分别派往各个城国，
17. 自己从江濛城中出来
18. 到达大摩伽陀国，
19. 昨天棉花地……
20. 为了我妇女而来的……
21. 使聪明的男儿成为优婆塞
22. 并得果。今天又到……
23. ……村和毗尼跋……使难陀
24. 和难陀跋罗^[146]二龙女
25. 得果，今天的……
26. 从那里出来，现在……被
27. 诸龙、阿修罗^[147]、乾闥婆
28. 乾闥婆簇拥着向觉山^[148]……
29. 在山上请看我的兄弟，全智
30. 的天中天佛成得正果，

(B面)

1. 昨天已经整整七个月
2. 在这七个月之内，六十个
3. 罗汉僧众，六十个优婆塞
4. 僧众，四个优婆夷^[149]僧众，即三种
5. 僧团已经聚集，现在他又为了
6. 行施伟大的法观，
7. 并转施佛事而准备着。而后
8. ……这样说：“为转施哪些事
9. 而作准备呢？”接着海摩瓦提
10. 这样说：“我们自己
11. 是为了完成多闻天王的
12. 工作而来……
13. 首先伟大强盛的诸魔将
14. 过去了。接着……
15. ……还有
16. 按照……君王之旨，
17. 诸乾闥婆……诸龙王
18. 的诸将领分别……
19. ……手捧着项链
20. 怀着巨大的敬意
21. 正朝着正觉山走去，还有
22. 那时众天王帝释天
23. 四大天王等
24. ……诸天圣
25. ……特罗陀玛、哈玛陀
26. ……那天中天佛
27. 之伟大业绩，
28. ……而来此观赏，到
29. 正觉山来观看，并且
30. ……全智

第一章 译文

第一章第四叶 (A面)

1. 贤能的诸仙正在从山上,
2. 林中出来, 诸阿修罗王、
3. 诸龙王也正出海
4. 前来。还有乾闥婆诸王
5. 的夫人已经在伽勒山上集合
6. 为见到天中天佛的
7. 所作所为, 正在朝着
8. 正觉山走去。”然后,
9. 婆罗那库这样说:
10. “那时, 便是见到
11. 智者天中天佛的尊容
12. 之日吗?” 然后
13. 沙陀伽提这样说: “伙伴们,
14. (当) 多闻天王向……………
15. 说时, 把这些话向所有官员
16. 转达时, 我们的兄弟波罗那库
17. (不大相信)。然后海摩瓦提
18. (这样说): “尊者弥勒菩萨
19. 从帝戈沙摩菩提国^[150]中出发
20. 到达了正觉山, 抛弃婆罗门法规,
21. 以天(中天)佛之法
22. 出家, 剃头、刮脸、持斋戒, ^[151]
23. 成为道人。为了见到那
24. 天中天佛的长子尊者
25. 弥勒菩萨成为道人
26. 狄尼达的隆重仪式,
27. 观赏新日的景象,
28. 诸天众已经聚集。所以我们
29. 也要前往。”然后, 波罗那库
30. 这样说: “如此说来, 尊者

(B面)

1. 弥勒菩萨现在何处?” 然后
2. 沙陀伽利这样说: “这, 我们的兄弟
3. 在突厥突骑施城廓, (我) 相遇
4. 为了从……处行走把尊者
5. 弥勒菩萨的善德
6. ……了, 善……现就请您向他
7. 详细讲述。尔后
8. 海摩瓦提这样说
9. “听着, 波罗那库
10. 现在我把尊者弥勒菩萨的
11. 善德正确地讲给你听,
12. 让它成为你(施善)的因缘。
13. 就象你和十二长者在一生中
14. 相遇释迦牟尼天中天佛,
15. 施善、积德、敬奉,
16. 在来世还要和八万
17. 长者在一生中
18. 与仁者弥勒相遇,
19. 并得善德之果。
20. 要问为什么? 无论
21. 哪一个善者之女,
22. 思念弥勒佛的善德,
23. 以纯洁的心愿
24. 积善成德并转施善
25. ……弥勒佛
26. ……便能超脱轮回,
27. ……醒悟定能……
28. ……闻弥勒佛之
29. 善德, ……三相神^[152]
30. ……君王……

第一章 译文

第一章第五叶 (A面)

1. 他还为所有挣扎在轮回
2. 之中的众生之子，
3. 竖立了善念。信念
4. 硬如金钢，希求永不
5. 沉沦的佛果。弥勒佛
6. 在大劫^[153]之时，积善成德。
7. 在一刹那也没有
8. 感到（丝毫）的
9. 失望。慈悲为怀，
10. 为诸生灵的苦难而
11. 感到忧虑，以仁慈之心
12. 转施了无量善德。
13. 如此……弥勒的善……
14. 念……舍弃，因而
15. 得弥勒之名。所有的善念
16. 后来，在无数世间
17. ……尔后，瓦色毗…
18. ……罗那斯天佛
19. 最先为佛果授记，
20. 并且赞美地说……
21. 八万长者……
22. 那时喜乐……
23. 舍弃金银财宝……
24. 三阿僧祇的苦……上有
25. 天，下有人类……
26. 弥勒佛……
27. 再说，波罗那库，这
28. 尊者弥勒菩萨整四……
29. 那时不断，弥勒以善……
30. 使禅定成熟……

(B面)

1. 并未受惑于忿（烦恼）。
2. 在跋多利劫时的同伴，
3. 五百个菩萨之间，第五
4. 个佛即位，使其他四百
5. 九十五个菩萨充满希望。
6. 这不，尊者弥勒……
7. ……城……色利瓦那
8. 婆罗门舍弃（家眷）……
9. 八岁时……仙人
10. 把恒河水……所有
11. 论中的知识……深思
12. 对知识又……别的
13. 向智者……的
14. 向……施利根……这样
15. ……经过印度国……
16. 到了帝戈沙菩提国。跋多利
17. 婆罗门等诸智者……
18. ……为此感到惊讶，
19. ……并且又闻全智的
20. （天中天）佛在此界呈现。
21. ……将与兄弟阿耨多^[154]俩人
22. 从帝戈沙摩菩提国中出来，
23. 抵达正觉山，拜见天中天
24. 佛成正果。闻善法而觉得
25. 不够，在不远的将来定从
26. 天（中天）佛之法获得王子智。
27. 佛宝转轮王将在世间
28. 启程，将以天（中天）佛
29. 之法，从轮回中……
30. ……那生灵

第一章 译文

第一章 第六叶 (A面)

1. 一定在弥勒成佛时
2. 被拯救。”听毕，波罗
3. 那库豁然开朗，他说，
4. “如果不想拜见如此
5. 慈悲的弥勒菩萨，真可谓
6. 邪恶之邪念。另外那活……
7. 那称……
8. 的……
9. 来……
10. 菩萨……
11. 新日……
12. 向年……智者
13. ……以爱……
14. 寺院……外貌……
15. 以金银装饰建造而珍惜
16. 敬重、并书写经典，得道，
17. 获狄尼塔。此外还有许多
18. 众生为见到弥勒菩萨的
19. 阿毗斯卡之日聚集在
20. 正觉山上。那……
21. ……五百六十万……
22. ……弥勒菩萨在此界
23. 降生时，在翘头未城国
24. 证身。人……
25. 以乐而乐……
26. 向佛旁……
27. 各种敬奉……
28. 听得百听不厌的经典，
29. (佛)法。有人可以成得
30. 唯一的佛果……

(B面)

1. 人类之子应日夜尽力，
2. 赞美并敬仰弥勒菩萨。
3. 应以隆重的礼仪敬奉
4. 他。”接着沙陀伽利
5. 对兄弟波罗那库这样
6. 说：“你口出良言，你
7. 说的这些话对弥勒菩萨
8. ……以
9. ……以
10. ……生灵
11. ……然后
12. ……益
13. ……名……了
14. ……帝戈沙摩菩提国
15. ……大福……
16. ……飞去。沙陀伽利天
17. ……这样说……
18. 帝戈沙摩菩提国的跋多利智婆罗
门^[155]
19. ……的大布施会上
20. ……诸禅那吉、诸波罗那伽吉
21. ……九十六种外道
22. ……赞美，那样尊重
23. ……得，喜乐大
24. ……自己……向他们
25. ……想了，这样说
26. ……弥勒菩萨
27. ……诸天中天的
28. ……抛弃师傅跋多利
29. 智(波罗门)，为了以全智的
30. 天中天佛之法成得道人，

第一章 译文

第一章第七叶 (A面)

1. 想从帝戈沙摩菩提国
2. 至中印度国的摩伽陀。”
3. 然后波罗那摩这样说：
4. “你没有看见吗？伟大
5. 强盛的诸天王，各自徒步
6. 行到我们的
7. 下面，在那里……
8. 这样……
9. 看……
10. 多闻天王……
11. 的……
12. 把……
13. ……
14. ……我们想去拜见
15. 全智的天中天佛，并借此
16. 看到了弥勒菩萨的身驱
17. 和面容。如此交谈着，
18. （借）助天的力量，沙陀伽利
19. 海摩瓦提，波罗那摩等诸将领向着
20. 正觉山而行。现在此法言应从帝戈沙摩
21. 菩提国，跋多利智婆罗门
22. 的（家中）得知。而后
23. 智跋多利（在帝戈沙菩提国
24. 被弥勒）等五百婆罗门之子
25. 簇拥着，弯驱拉着仁者
26. 弥勒之子，以亲切
27. 温和的语言这样说：
28. “徒儿弥勒，我感到
29. 非常愉快，拜会了你这样
30. 仁慈而有功德的生灵。

(B面)

1. 就在我年迈的一百
2. 二十岁之时，在大圣
3. 梵天的极乐世界
4. 所生了愿望行举了
5. 谓了萨婆钵健^[156]的施舍大会。
6. 还有九十六种狄尼塔
7. ……向……
8. ……
9. ……向他们……
10. ……
11. ……向……
12. ……而且……
13. ……
14. ……波罗那瓦耶伽罗^[157]……论
15. ……勇敢的美德……
16. ……我那样给了……路……
17. 放光者……知道的法师
18. ……诸善……我出来
19. ……还有可怜的
20. 贫困乞丐，病灾……
21. ……还有没有手足的
22. 受苦生灵，把他们
23. ……施无量材
24. ……行善
25. ……喜乐
26. ……听完微笑着……
27. ……这样说善……
28. ……的法师之……
29. ……是……施舍财物……
30. 而感到愉快和欢乐。

第一章 译文

第一章第九叶 (A面)

1. 谓之应该学习的十八种
2. 顾耶禅论。就象可以区别
3. 得知珠宝的罗那陀伽论,
4. 顾色媧菴论, 跋栗弭论
5. 挝蓝阿弥论^[158]……论……
6. 珏律论……
7. 媧沙……
8. 论……
9. 僧伽转轮王……
10. 诸公主……
11. 论……
12. 挝……
13. 阿……
14. 城……
15. 提……
16. 没有满足……
17. ……
18. ……
19. 自己……
20. 从四面……
21. 诸智者三……
22. 完全的……
23. 从……拿……
24. 装饰……
25. 的不成为……
26. 特别深……
27. 听到后特别……
28. 然后弟子……
29. 这也是弥勒……
30. ……

(B面)

1. 整天把功德施向别人
2. 还不得满足。应该
3. 得到所有地界众生的敬重。
4. 我们的法师跋多利婆罗门特别
5. ……五
6. ……为写论而学
7. ……区别论述
8. ……
9. ……
10. ……
11. ……的
12. ……这样说
13. ……
14. ……如果是
15. ……
16. ……想
17. ……为施利根
18. ……
19. ……
20. ……施利根
21. ……爱
22. ……摩伽陀国
23. ……从城到城
24. ……特别恶
25. ……断除, 为善
26. ……斋戒的
27. ……按伟大法而创
28. ……以装饰的排列而断
29. ……到达摩伽陀国
30. ……弟子

第一章 译文

第一章第十叶 (A面)

1. 以名誉给予无数众生巨大
2. 的援助, 但以法师之名干不
3. 了这样伟大的事业。如果问
4. 为什么? 此界无数法师……
5. 那是谁……
6. 以功德……
7. 说……
8. 伟大……
9. 诸……
10. ……
11. 利……
12. ……
13. 婆罗门……
14. 四面……
15. ……干了, 然后……
16. ……跋多利婆罗门……法师
17. 而后……儿子……
18. ……举高……
19. ……走近……
20. 法师……
21. 你的全智……
22. 值得给的……
23. 财物……
24. 肝……
25. 为何……
26. 以……而饰的……
27. 大牛……
28. 从……站……
29. 正好四……
30. 名……

(B面)

1. 其他财物你已施舍了成千
2. 上万次, 得到者诸狄尼塔,
3. 得到财物后非常高兴地离去。
4. ……法师为大王
5. 梵天……这
6. ……
7. ……
8. ……
9. ……
10. ……这样
11. ……
12. ……
13. ……
14. ……
15. ……为了使……满足……而后
16. ……生命……
17. ……未完……又……生灵
18. ……为所念……向
19. ……如果不干, 忧者……
20. ……又……和我一样的
21. ……勇敢地……去
22. ……男儿
23. ……而后
24. ……可能
25. ……说
26. ……你是谁
27. ……希望
28. ……到达之后
29. ……
30. ……

第一章 译文

第一章第十三叶 (A面)

1. 我……应成为对你的，你说
2. 你举行了十二年布施会，把所有
3. 财物都施舍尽，最后只奉献给
4. 我五百个钱币。”说完这些话
5. 气急败坏地走了。而后
6. 摩尼跋多利^[159]和波罗那库两个
7. 魔将相遇。他们相互进行了
8. 各种问候和请安，摩尼跋多利
9. 对波罗那这样说：
10. “为何原因我们的
11. 君主多闻天王传旨
12. 让我们告诉跋多利婆罗门
13. 天中天佛已呈显于此界呢？”
14. 波罗那库这样说：“这是因为
15. 仁者弥勒要依天佛之法成道，
16. 所以特派我们传旨。”摩尼跋多利
17. 这样说：“如果是这样为什么不让我
18. 我们直接告诉仁者弥勒呢？”波罗那
19. 接着又说：“这事可能是伟大强盛的
20. 诸圣商定的如果问
21. 为什么？净居天^[160]界的
22. 诸圣告诉了梵天。帝释天
23. 对多闻天王说‘你这魔王
24. 应该这样努力，帝戈
25. 沙摩菩提国中的跋多利
26. 智婆罗门应该得知
27. 全智的天中天佛已在
28. 此界呈世。此应成为
29. 仁者弥勒及时前来
30. 拜佛之因缘。’”

(B面)

1. 而后摩尼跋多利这样说，
2. “如果跋多利婆罗门不按时
3. 得知天佛已在此界呈世，
4. 而仁者弥勒先得知并依
5. 天佛之法成道，那末
6. 跋多利婆罗门一定为
7. 离别仁者弥勒之痛苦
8. 而心碎，流血，身亡。
9. 所以应该让他先
10. 得道。”而后婆罗那库这样说，
11. “如果是这样、那不，这就是
12. 跋多利婆罗门的家。”然后摩尼
13. 跋多利这样说：“你去把此事
14. 原原本本地告诉跋多利婆罗门，我也
15. 到仁者弥勒那里去把帝释天及
16. 四大天王等诸圣的敬意
17. 和问候转告与他。”说完
18. 这些话，他们俩分头而去。
19. 此时跋多利婆罗门正想着
20. 那个尼罗陀婆罗门^[161]的巫蔑言词。
21. 感到忧伤，晚上躺在床上这样
22. 想：那婆罗门是谁呢？说
23. 我的头应该裂成七瓣。我
24. 不希望那样，不管怎样
25. 应该善德俱备。如果七天
26. 之内使我心碎的痛苦降临，若
27. 七天（之内）我的头裂成七瓣。而后
28. 不怀好意的将喜乐无穷，
29. 他们会这样说：施舍之因果
30. 在哪里呢？跋多利婆罗门十二年

第一章 译文

第一章第十四叶 (A面)

1. 相续施度无量。但在顶礼时，
2. 头被磕成了七瓣而舍命。
3. 因为没有施向尼罗陀
4. 婆罗门便没有感觉到
5. 自己头裂。‘又说：由于
6. 施度无量，跋多利婆罗门
7. 才舍了命。’听到此言，虔诚的
8. 生灵内心沉沦，言不虔诚者
9. 幸灾乐祸，所以我内心
10. 深处为众生感到
11. 痛心。正在这时
12. 波罗那跋多利吴勒库使全身
13. 的装饰天宫之奇珍异宝发出巨响，
14. 每响一次，戒指和手镯的光泽照亮了
15. 跋多利婆罗门的房屋，对跋多利
16. 这样说：“哎，跋多利不必担忧，
17. 莫悲伤，流言飞语会被消除。
18. 如果问为什么？那个婆罗门
19. 根本就不知道‘顶’
20. 是什么意思，他为得
21. 财宝而没头没脑地用
22. 恶言伤你。”跋多利婆罗门
23. 微笑着又皱了皱眉头看着天神
24. 感到奇怪，惊讶地这样问：
25. 这天地间还有知道‘顶’^[162]和‘顶
26. 坠’^[163]
27. 的智者吗？”接着波罗那跋多利想起
28. 全智的天中天佛，念其无量
29. 善德，这样说：“是谁？位于
30. 金钢座^[164]上以自己的智慧
30. 断除了一切烦恼，并皆知

(B面)

1. 断除（烦恼）的时间及一切法规。
2. 得到了应得之果而名扬天下，
3. 他是天众及人类的法师。他不但
4. 知道‘顶’而且也了解‘顶坠’”。
5. 当跋多利婆罗门听到了
6. 许多他从来也没有听到过的
7. 天中天佛之善德和名望，
8. 全身的毛卷起
9. 向上，令心清澈，
10. 春光满面，非常
11. 愉快地躬身微笑着
12. 面向着天这样说：
13. “那个被称作佛的善者是谁？
14. 听到他的名字，我曾经如此作念
15. 在有烦恼病惑的生灵之间，只有他
16. 独自醒悟。”然后波罗那跋多利
17. 接着说：我没有能力把
18. 天中天佛的善德一一加以
19. 赞美并讲给你。虽然如此，
20. 但我还是简单介绍一下，
21. 在喜马拉雅山附近的跋伽罗^[165]
22. 河边有一座美丽而又
23. 令人神往的迦毗罗卫城，
24. 在城内的转轮王等诸圣之行
25. 列中有一位出生于乔昙弥^[166]种姓，
26. 位于诸释迦族^[167]之上，
27. 犹如帝释天般的
28. 净饭王^[168]，那圣王
29. 的夫人摩耶^[169]
30. 公主在蓝毗尼园^[170]中

第一章 译文

第一章第十五叶 (A面)

1. 奇特的无忧树^[171]下, 二月
2. 八日在自由星闪烁的
3. 一刹那, 具有三十二种
4. 福祿之吉相^[172]和八十种好^[173]的,
5. 相貌非凡, 放射着
6. 光芒, 就象破云而出的
7. 太阳, 摩尼珍宝
8. 般的神童出世。
9. 他一出世就象兽中
10. 之王狮子大胆地
11. 饮食并朝四面观望
12. 用梵天般铿锵的声音
13. 这样说: “这是我最……
14. 上自诸天, 下至大地众生
15. 的唯一法师就是我。”
16. 说话时, 三千大千
17. 界^[174]进行了震荡, 蓝天
18. 下起了莲花雨,
19. 四面八方传来了歌声。
20. 看到这种情况, 知道预兆的贤智
21. 明白了, 并说了两种预言;
22. 如果这男童留在家中可以成为
23. 具有七宝^[175]威震四方
24. 的转轮王。无论何时,
25. 如果舍弃家眷, 施狄尼塔
26. 之事, 定获无与伦比的正善佛果。
27. 而后那有福的生灵
28. 就和水中的莲花一样茁壮
29. 成长, 具备了男子的
30. 一切美德。二十九岁时

(B面)

1. 抛弃了玛丽伽天女般
2. 耶输^[176]夫人、诸公主、诸夫人
3. 及娇嫩的诸宫女。他为病灾、
4. 年老、死亡这三种天规而担忧,
5. 深更半夜走出迦毗罗卫城,
6. 到了陀跋雅森林之中。
7. 他到了那里之后, 不愿按
8. 阿罗, 吴陀罗伽等
9. 强盛的诸天神之法规行事,
10. 苦行了六年, 经受了难忍
11. 难持的斋戒, 让自身受
12. 如此之苦, 但还是未能得其因果。
13. 从难陀难陀跋罗龙官姐妹那里
14. ……食谓之……奶面
15. (在蓝毗尼园林中), 尼连禅河边
16. 的菩提树下^[171], 心硬
17. 如金刚在金刚座
18. 之上盘腿而坐。
19. 战胜了三百六十万
20. 魔军, 在第三十四
21. 刹那间得举世无双的佛果。
22. 就在那时, 广阔的大地
23. 进行了六种漂泊震荡,
24. 诸海、湖泊掀起了波涛, 须弥山在
25. 震动、四面传来了曲调、歌声和笑声,
26. 从中可以听到‘南天佛’之言。日夜
27. 六次以醒悟和明智
28. 施向无数众生。普渡所有
29. 生灵的救世主谓之全智的
30. 天中天佛。” 听到此话

第一章 译文

第一章第十六叶 (A面)

1. 跋多利婆罗门非常惊讶地说：
2. “如果一个人单独获得
3. 如此多种的无量功德，又
4. 有谁能和他相比呢？”他又继续问：
5. “现在那特殊的生灵在哪儿？”
6. 听毕，波罗那跋多利天神这样说：
7. “敬听吧！我的善者
8. 当天中天佛成得正果之时，
9. 在菩提树下享受了
10. 七个七天禅定之乐，然后
11. 按梵天的请求，江绕城
12. 阿勒沙禅伽蓝中的法轮开始转动
13. 拯救了五比丘和八万生灵，
14. 从江绕城又到了
15. 摩伽陀国，在那里拯救了
16. 婆罗门树里的难陀、难陀跋罗
17. 等诸龙女。从摩伽陀国
18. 又来到了正觉山上，现在，天（中天佛）
19. 正在分享众生的供养，
20. 充实了十力^[178]，以得无量智
21. 之三身，四无所畏^[179]，
22. 传播智慧，慈悲为怀
23. 位于正觉山之上。”听完这话，
24. 跋多利婆罗门似乎为
25. 正觉山道路之遥远感到了失望，
26. 呻吟着，全身在颤抖，
27. 轻声哭泣着这样说：“我该怎么办？
28. 到哪儿去呢？在如此漫长的岁月里
29. 为了断除病惑、衰老、死亡之根源，
30. 象苦行僧一样折磨

(B面)

1. 自己，未能得到善根。
2. 可还是从世间之俗海
3. 中解脱出来而得救了。
4. 可最后我成了非常可怜的
5. 苦行老奴，所以我可能看不到
6. 普渡众生的有果者、全智的
7. 天中天佛而死去。”听毕，那天神
8. 对跋多利婆罗门这样说：
9. “不要忧伤，不要说离佛祖远
10. 而失应得之法。
11. 要问为什么吗？在众生
12. 在念佛之瞬间，佛可以到达
13. 相距一阿僧祇远的城国，把
14. 善德施向无数众生之后，一刹那
15. 又可返回原地，对一切众生
16. 一视同仁，他不会
17. 放弃拯救象你这样
18. 生灵的时机，所以您
19. 应充满信心，不要沉沦”。
20. 说完这些话，便辞行而别。
21. 而后跋多利婆罗门念天中天佛
22. 的善德，痛哭着浮想联翩，
23. 一直到天亮。精通一切论书的，
24. 饮过毗婆沙论甘露^[180]的、
25. 圣月菩萨大师从印度语
26. 译成吐火罗语^[181]，婆热塔那热克西提^[182]
27. （又从吐火罗语）译为
28. 突厥语的《弥勒会见记》书中
29. 跋多利婆罗门做施舍的第一章完。
30. 南无佛、南无法、南无僧。

第二章译文

第二章第一叶 (A面)

1. 南无佛，南无法，南无僧。
2. 现此法言（第二章）应从
3. 跋多利婆罗门家中得知。
4. 清晨跋多利婆罗门起身，
5. 这样说：“哎！原来是这样。
6. 你们是谁？”此时，
7. 尊者弥勒被众童子
8. 簇拥着缓步走近
9. 跋多利婆罗门面前，
10. 高举起双手，表示了
11. 各种敬意。这样问候：
12. “象天一样的法师心情如何？
13. 昨夜是否安宁？”跋多利婆罗门
14. 愉快、喜悦、满面春风地说：
15. 善哉、善哉、善儿们，一切
16. 平安如意。（要问为什么）
17. 我已活了一百二十岁，如果
18. 按夜计算，已是四万三千二百
19. 个夜，在如此漫长的时间内，
20. 一天也没有象昨夜那样
21. 睡的香甜。要问为什么？
22. 昨夜有一位衣着穿戴整齐
23. 身发着神光的天童
24. 站在蓝天上
25. 对我这样说：‘全智的
26. 天中天佛将在大地
27. 上出现，自迦叶佛^[183]达
28. 涅槃以来一直没有转动过的
29. 法轮已在江透城中启程了。’”
30. 然后慈善的弥勒满面笑容地

(B面)

1. 这样说：“那末，现在尊者
2. 天中天佛在何地呢？”
3. 接着跋多利婆罗门又说：
4. “在摩伽陀国的正觉山中。”
5. 听到此话，仁者弥勒菩萨
6. 自言自语：昨夜
7. 净居天的圣者已将
8. 此话如实告诉了
9. 我。接着蜜利伽罗^[187]
10. 童子说：“天一样的
11. 法师，你是否相信
13. 在这短暂的五浊恶世中
12. 诸佛将要降生的话呢？”
14. 话毕，跋多利婆罗门这样说：
15. “智儿，我对此言深信不疑。
16. 要问为什么？久闻古代有果者
17. 以前的智者之言，曾有慷慨，
18. 大方的钢强之士，无视这许多
19. 暂短罪恶浊世，看到
20. 头被各种各样的
21. 苦难法轮所击，
22. 在轮迴之中受苦
23. 受难的众生，
24. 而力求正果。行善
25. 积德的生灵在摩伽陀国
26. 战胜四种沙摩奴的
27. 军队，成得正果。那有果的
28. 善者曾整天担忧，为消除所有
29. 众生的苦难，阐述着
30. 善妙的经法，使远近的

第二章 译文

第二章第二叶 (A面)

1. 苦难众生修成功德，
2. 并把他们拯救出来。
3. 所以我如此多虑。三十五年
4. 以来相继有蓝天上的伟大，
5. 强盛的诸天，阿修罗、诸龙、
6. 诸魔、乾驮梨、乾闥婆，
7. 欢乐和睦的相互往来。
8. 回荡着五种柔和的乐曲
9. 和歌声。那时，我听到了从中
10. 传来的，‘南无佛’之音。那
11. 佛陀是何许人氏？（当时）
12. 我还不甚了解。可现在，
13. 上在蓝天，下在褐色大地呈现出了
14. 一片福禄吉相，大地日夜不停地
15. 在微弱的震动；微风夹带着
16. 香气轻轻地吹拂着。
17. 所以我得知，全智的佛
18. 一定会在天地间降生。”
19. 听到此话，尊者弥勒菩萨
20. 惊喜异常，以真诚、完美、
21. 深蓝色的漂亮眼睛，注视着
22. 跋多利婆罗门，这样说：
23. “慈善的师傅，不必多言，
24. 打消您的忧虑吧！全智的佛
25. 将会在人间降生。所以现在
26. 我对您有一点乞求；
27. 象乌陀跋罗花一样，非常难遇的
28. 诸佛将会在人世间出现。
29. 寻求和他们相同人体的摩尼珍宝
30. 并非一件容易之事，若不接近他们，

(B面)

1. 就不太相称；若不寻求和他们一样的
2. 诸天法师，把希望和信仰寄托于他们
3. 也不行。现望天一样的法师允许，
4. （让我们）接近天中天佛出家
5. 成得道人。”话尚未完毕，
6. 只见，从全智的
7. 天中天佛驱体中
8. 放射出五种光亮，
9. 自未睇提舍国^[185]中
10. 直射，从慈善的弥勒身体
11. 之右绕过，犹如天佛
12. 降临。这明亮的光照，
13. 闪耀着光芒，照亮了弥勒菩萨
14. 之体，看到此景，尊者弥勒心澄目
15. 对跋多利婆罗门这样说：“请看！
16. 英明的法师，这是全智的
17. 天中天佛转轮王放射的
18. 光亮。现在我必须应该
19. 成得道人。”然后，跋多利
20. 婆罗门全身颤抖起来，这样说：
21. “爱子，从你的这席话中，
22. 使我看出了你的无限福禄与善德。
23. 这叫我异常惊喜。据说
24. 天中天佛，仁慈的
25. 智慧对五世间所有的生灵
26. 都一视同仁，但又
27. 一看，唯独对你慈爱。”
28. 话毕，所有的弟子男儿
29. 非常惊奇，都按照婆罗门
30. 的规矩举起右手，相互……

第二章 译文

第二章第四叶 (A面)

1. 准备完毕。看到这些，弟子陀尼迦^[186]
2. 摩诃热曷等十六个男儿，
3. 为与值得十六种尊敬的
4. 弥勒离别而感到痛苦；含着眼泪、合掌躬身，
5. 向慈善的弥勒
6. 这样说：“在这轮回之中
7. 父母之爱胜过一切
8. 爱恋，我们也是
9. 如此看待的，我们爱戴
10. 您的心情，胜过爱自己
11. 可爱的驱体和生命。
12. 现在望您对我们发发慈悲，
13. 以仁爱之心不要抛弃和阻拦我们，
14. 让我们同行吧！”然后，慈善的
15. 弥勒对那些男儿这样说：
16. “我心中所念的，正是，
17. 想从您们嘴中听到这些
18. 善言妙语。望你们再三深思，
19. 这无休止的轮回之边际
20. 非常难以达到。很久以来
21. 在此轮回之中，生灵之子
22. 忍受了生死轮回的痛苦。
23. 现在他们和你们一样，
24. 将希望和信仰寄托于天中天佛。”
25. 然后，慈善的弥勒等
26. 十六个相处得非常好的
27. 男儿，为辞行、别离，
28. 全体站立向跋多利婆罗门
29. 这样说：“具有婆罗门之容颜的，
30. 梵天给予智慧和生命的，我们

(B面)

1. 慈父般的师傅，我们因无法忍受
2. 生死轮回之苦，准备
3. 离你而去，真可谓无耻、无孝。
4. 望您宽恕奴仆的大小过错，
5. 我们因自小不孝敬而伤害了
6. 您的纯洁之心而深表忏悔。”
7. 此时，跋多利婆罗门
8. 听到自己诸弟子这些
9. 伤心的言语，又想到
10. 自己已上了岁数，便
11. 流着眼泪，全身颤抖起来，
12. 握着慈善的弥勒之手这样
13. 说：“第一，我因年老体弱，
14. 不能前去拜见指引善路的
15. 法师。第二，因将要失去
16. 象你们这样可爱的诸弟子，
17. 我现在已成了活着的死尸。
18. 我完全尽到了师傅对徒弟
19. 应尽的责任。当你们的眼睛变得
20. 敏锐之时，可不要忘了你们的
21. 师傅。再说，男儿们，
22. 此帝戈沙摩菩提国中的
23. 诸生灵都认为我是一位非常伟大
24. 守规知法，值得尊敬的狄尼达。
25. 如果你们抛弃我，而为了成得道人
26. 到天中天佛那里去，那么无数生灵
27. 将会产生疑虑。他们将会说，
28. 什么原因使这些男儿们要离开
29. 象跋多利婆罗门这样的英明法师
30. 而以天中天佛之法成为道人呢？

第二章 译文

第二章第五叶 (A面)

1. 所以, 男儿们! 如果你们
2. 在天佛位于四种僧众之时
3. 接近他, 你们首先应该竭尽全力
4. 熟知区分三十二种福祿
5. 之吉相。这些我已在
6. 论中专门讲述过了。
7. 也就是说, 第一,
8. 足下平如镜子。
9. 第二、手掌、脚心上的
10. 神圣千辐轮显得非常
11. 清楚。第三、亮如火焰一般、
12. 柔软、整直、修长的手指。
13. 第四、健美的骨结构。
14. 第五、棉花般柔软的手
15. 第六、足趺高满。
16. 第七、象香篦子一样的
17. 大腿, 使人百看不厌。
18. 第八、正立手摩膝。
19. 第九、象阿耨尼亚^[187]
20. 种马一样的
21. 隐藏着的阴部
22. 第十、象无节树^[188]一样的
23. 粗圆身体。他的个子
24. 和麋一样长, 其麋之长
25. 与其身体相当。
26. 第十一、全身的毫毛耸立。
27. 第十二、每一撮毛向右卷。
28. 第十三、面容好似
29. 纯金装饰。
30. 第十四、犹如孕妇

(B面)

1. 颀颀、健美的姿态。第十五,
2. 身体分为七部, 欲知哪七部?
3. 即两足、两手、两肩、一臀。
4. 第十六、两肩之间
5. 宽大的肩胛骨就象
6. 制作的一样。第十七,
7. 魁梧的上身如鸡萨罗
8. 狮子王^[189]。第十八,
9. 骨骼非常端正的身体,
10. 使人看不够。第十九,
11. 弯曲的胸骨。第二十,
12. 完整的排列着四十颗珍珠般洁白的
13. 牙齿。第二十一、牙齿无瑕疵, 无
14. 裂缝。第二十二, 整齐的牙齿不可
- 议。
15. 第二十三、罕见, 洁白的白齿完美
- 缺。
16. 第二十四, 象狮子肚
17. 一样宽大的肚皮。
18. 第二十五、口内滴着
19. 胜过一切甜汁的天宫里的玉液琼浆
20. 第二十六、宽、扁、薄舌。
21. 第二十七、梵天似的声音。
22. 第二十八、淡蓝色的眼睛。
23. 第二十九、象公牦牛般的
24. 眼睫毛。第三十,
25. 用乌瑟^[190]装饰的头部。
26. 第三十一、象刚出生的小天鹅般的
27. 绫网的手指。第三十二,
28. 洁白的眉心毛。如果
29. 以上的三十二种善相齐全,
30. 然后, 你们就可以有礼貌地

第二章 译文

第二章第六叶 (A面)

1. 暗自用心提出这样的疑问，即
2. 我们的师傅跋多利智婆罗门的
3. 长相、性格怎样？年庚几何？
4. 曾将哪些论传授给了弟子？
5. 你们再这样问他：
6. ‘顶’是什么意思？
7. ‘顶坠’又怎么讲？
8. 如果他能把你们所问的
9. 各种疑难都解释清楚，
10. 然后，你们就可以得知：
11. 无疑他就是全智的天中天佛了。
12. 若问为何？即无论哪个
13. 生灵若完全具备三十二
14. 福祿之吉相，那末这个生灵
15. 将被称为英明全智的佛。
16. 你们当中谁岁数大，
17. 就先让谁提出疑问。
18. 然后，你们再轮流提出各自
19. 学过的耶提优波那耶夷尼迦，
20. 路伽耶陀^[191]等论中对非常深奥的
21. 观念的猜疑，并且还要
22. 提问星象中的各种
23. 难题，如果他能对你们
24. 所有的疑问对答如流，
25. 你们应立即做他的弟子。
26. 你们应潜入很难寻求的
27. 具有佛果的宝岛，将（众生从苦难中）
28. 解脱的道路用善宝
29. 如意来辅平。当你们达到极乐世界
30. 之时，将属于我的善份归还于我。

(B面)

1. 望你们满足你们年迈的老父
2. 之心愿。”从那以后，
3. 慈善的弥勒和他的同胞
4. 阿耨多等十五个男儿一起，
5. 得到了跋多利婆罗门真诚的嘱托，
6. 流着眼泪，哭着向跋多利婆罗门
7. 忏悔，并将他的嘱托转达给了
8. 五百名婆罗门男儿。然后
9. 从跋多利婆罗门的城中出走了。
10. 从此帝戈沙摩菩提国中的
11. 许多民众是这样听说的：
12. 慈善的弥勒离开自己的师傅
13. 跋多利婆罗门将要去中印度了。
14. （顿时），千千万万
15. 男女老少，就象离开了
16. 亲爱的父母一样，
17. 从四面八方聚集起来，
18. 哭泣着走近慈善的
19. 弥勒，尊敬地这样
20. 说：“善福天，您是
21. 婆罗门纯净的梵天，
22. 所有无望的生灵之希望，
23. 全帝戈沙摩菩提的骄傲。
24. 您对一切慈悲为怀的崇高品德，
25. 尊贵的智慧，对我们的仁爱，
26. 都底哪里去了？您抛下我们打算
27. 到哪里去？失去这种仁爱的痛苦
28. 从何而降？您怎么能
29. 抛下这样不幸的痛苦
30. 哭泣的人们而离去呢？

第二章 译文

第二章第七叶 (A面)

1. (听到此话) 尊者弥勒
2. 菩萨象梵天一样,
3. 看到帝戈沙摩菩提国中
4. 民众的忧虑和悲伤, 他
5. 如象神似的转身弯驱, 俨若一个
6. 慈父对唯一的
7. 娇子进行安慰,
8. 对居民这样说:
9. “望你们不要悲痛。
10. 这天地间的法规就是如此。
11. 要知道为什么吗? 在如此漫长的
12. 岁月中, 虽然诸生灵之子沉浸于
13. 五爱的狂欢之中, 但是就象喝了咸水
- 一杯却
14. 不能止渴。即使
15. 与和睦的众生长期共享快乐,
16. 但最后必定要经受与所爱
17. 离别的痛苦折磨。虽然
18. 长期珍惜, 保养自己的身体,
19. 但最终还是要死亡。
20. 所以智者之子只有以自己的
21. 善行、美德、幻影般地流芳千古,
22. 才不会被舍弃。何况现在
23. 法轮王即将在这天地间
24. 显现, 谁若敬仰他, 并把希望
25. 寄托于他, 他就赏给谁四种道人
26. 之报酬, 将以文迦菩提^[192]之果
27. 鼓励之, 从而使众生得到
28. 最公正的佛果之种。至高、伟入、
29. 强盛, 幸福的诸保护神^[193]若接近他
30. 将获得永不毁灭的世间之利根。

(B面)

1. 那些堕入地狱、饿鬼^[194]、畜牲
2. 道的苦命而又可怜的生灵,
3. 只有念佛之仁慈, 在恶道中
4. 净化心灵, 才能依靠自己的
5. 力量, 从三恶道^[195]中
6. 解脱出来而得救。派遣于我们的
7. 使者的明亮的光芒之启示已来临。
8. 应该完全按照他的旨意
9. 行事。所以现在我我要离开这个国度。
10. 你们不必过分的
11. 悲伤”之后, 千千万万个众生,
12. 舍弃自己的父母家眷,
13. 跟随尊者弥勒
14. 菩萨而去。然而,
15. 当佛转轮王的长子,
16. 慈善的弥勒菩萨
17. 从帝戈沙摩菩提国中出发,
18. 朝着中印度走去时, 无论经过
19. 何处, 都有无数生灵以隆重的
20. 仪式迎接他, 进行多种供养。
21. 当他要出城告别时,
22. 数不尽的生灵, 善者抛弃
23. 自己所爱的僧众,
24. 跟随慈善的弥勒菩萨之后
25. 而去了。在无数世间,
26. 弥勒积善念, 已成得所有
27. 善得之主。(因而当他) 每到达
28. 一个森林, 森林中凶猛的狮子
29. 老虎、大象等野兽就象是被驯服了。
30. 非常服贴。大象用鼻子

第二章 译文

第二章第八叶 (A面)

1. 卷起莲花，行至慈善的
2. 弥勒菩萨之前，转体向右，
3. 表示了最高的敬意；
4. 狮子、老虎都俯卧在地，
5. 以清澈的舌头舔着慈善的
6. 弥勒菩萨的脚底，这样说：
7. “我们对所有的
8. 生灵都犯过罪。
9. 折磨死苦命而又
10. 可怜的动物来养育我们
11. 自己。我们的天，
12. 您对所有生灵都慈悲为怀。
13. 我们是一切罪恶之根。
14. 您是爱护无数生灵的仁者。
15. 我们是恐吓所有生灵的无福的畜生。
16. 我们现已知罪
17. 从今天起将除
18. 罪恶之根，和其它
19. 动物一样，以水草养育
20. 自体，这应该成为我们行善
21. 的因缘。（我们希望）在各界
22. 与您相逢，从轮回中解脱
23. 出来。”慈善的弥勒菩萨也
24. 以秀窄修长、丰润温暖的手抚摸着
25. 野兽的头部，这样说：
26. “善念的孩儿们，望你们
27. 不要作恶，由于你们自己
28. 所作的恶行，已堕入了这样的
29. 恶界。如果现在你们还犹豫
30. 不决，不停止作恶，那么你们只有

(B面)

1. 从黑暗走向黑暗了。
2. 所以你们应该竭力从黑暗中
3. 朝着光明走去。”慈善的
4. 弥勒持着各种纯婆罗门
5. 之法规，在森林中行走，
6. 为万物界施善，他日以继夜地
7. 赶路，使至高、伟大、
8. 强盛的上天感到高兴，
9. 使各国各域的众生
10. 得到巨大的善果。
11. 此时，梵天、帝释、
12. 四大天王、伟大
13. 强盛的色界
14. 诸天^[196]欲界之六重天^[197]
15. 的诸天，诸天女，
16. 看到慈善的弥勒菩萨，
17. 便全部躬身、合掌，
18. 走近他这样说：
19. “我们投奔归附您处。
20. 您的智慧超过一切伟大的
21. 智者、梵天、诸天。
22. 您在长途跋涉中，静虑了
23. 许多深奥的禅。您领悟的禅，
24. 除了天中天佛之外，
25. 别无生灵能够修习。
26. 您是各界生灵仁慈和智慧
27. 的摇篮。我们为您成得伟大君主的
28. 智慧而顶礼膜拜。”尔后，
29. 多闻天主将百撮（毛制成的）天拂
- 子^[198]
30. （握在手中），在慈善的弥勒

第二章 译文

第二章第九叶 (A面)

1. 头上空转悠
2. 按照增长天王〔199〕的旨意，
3. 难陀〔200〕跋难陀〔201〕等鸠盘提〔202〕诸王，
4. 在慈善的弥勒菩萨
5. 将要经过的地方清扫。
6. 尊照广目天王〔203〕的旨意，
7. 羯罗波罗曷〔204〕等诸龙王
8. 将散发着麝香味的水
9. 洒于地，使大地湿润。
10. 毗首羯磨〔205〕圣天以各种花卉，
11. 装饰，美化着道路。
12. 按照持国天王〔206〕的旨意，
13. 牟卢〔207〕，波湿迦尸〔208〕等
14. 诸乾闥婆王演奏着
15. 五种使人百听不厌的乐曲。
16. 这时梵天对帝释这样说：
17. “请看！侨支迦〔209〕，因为
18. 弥勒在前世以澄洁的心
19. 看待了慈善有福的生灵，
20. 狄尼塔以及父母。所以当
21. 抵达白雪皑皑的原野和森林
22. 时，诸天和生灵以罕见的敬意
23. 对他表示了敬奉。他历尽
24. 艰辛，实行自制，绝无感官上的
25. 享受。但他还是在如此漫长的
26. 道路上行走，忍受疲倦，
27. 以永不沉沦的耿直的心，
28. 对所有的生灵产生了善念。
29. 他在现世，念天（中天）佛
30. 仁慈的功德，在来世

(B面)

1. 深思熟虑修习的禅定”。
2. 接着，帝释这样说：
3. “他复作殊念，更加
4. 接近天中天佛，
5. 出家成得道人。现在，
6. 请看我的天，由于他
7. 头顶上的蓝冠不停地
8. 在滑动，他就将其稍微向前
9. 挪动了一点。无论从
10. 何处传来天中天佛的旨意，
11. 他都以淡蓝色的眼睛，以无限的
12. 渴望，不断地注视着
13. 那个方向。他将以生来
14. 没有受过苦的娇嫩身子，
15. 去长途跋涉，绝不会感到疲劳不堪。
16. 因他有成得道人的信念，
17. 为此会全力以赴的。”婆度萨陀〔210〕
18. 这样说：“现在天中天佛已经
19. 历历在目。要问他在哪里？这不
20. 已到达了属于中印度国的地界了。”
21. 须夜摩〔211〕天接着说：
22. “你们再朝那边仔细地看看，
23. 中印度国中的诸生灵象
24. 黑云般的聚集起来，正沿着
25. 恒河岸边前去欢迎慈善的弥勒。
26. 全部生灵都对纯婆罗门种族的
27. 慈善的弥勒赞叹不已，
28. 啧啧称慕他那非凡超人
29. 的智慧。对弥勒
30. 为众生的善念表示了敬意。

第二章 译文

第二章第十叶 (A面)

1. 并对他那看不够的英俊
2. 面容津津乐道。”接着，
3. 帝释这样说：“在帝戈沙摩菩提
4. 国中，从达摩提河^[212]与恒河之间，
5. 生灵们正在前来，只怕
6. 以后没有机会和慈善的
7. 弥勒相遇，于是象娇子对仁慈的
8. 父亲一样，尾随而去。
9. 犹如智法师率其修习的弟子一样，
10. 婆罗门伟大的诸智者，诸国，
11. 诸城的富裕者，拥挤
12. 不堪地堵塞了道路，
13. 怀着晋见慈善的
14. 弥勒菩萨的愿望，跟在
15. 他后面。”话毕，梵天
16. 又说：“自从（弥勒）出走，
17. 离开帝戈沙摩菩提以来，
18. 诸城，诸国的生灵，共计
19. 四十万，将成得慈善的弥勒
20. 菩萨弟子的身体作了抵押。”
21. 然后，帝释这样说：
22. “这不是，在摩伽托国的
23. 象征和骄傲正觉山上，
24. 三界的信仰和希望之法师，
25. 全智的天中天佛，
26. 为使慈善的弥勒成得
27. 道人，而等待着。”
28. 接着，梵天又说：“那里
29. 还有伟大的诸天，阿修罗
30. 诸龙、诸魔、诸乾闥婆，

(B面)

1. 在天中天佛周围静坐
2. 听经，现在我们应该下去。”
3. 接着帝释这样说：
4. “行！下去，我们应该
5. 观看天中天佛和力求
6. 佛杲的长子相遇的情景，
7. 而一饱眼福。”
8. 这时，仁者弥勒菩萨
9. 阿耨多等一行十五个男儿
10. 和其他四万众生，
11. 得到上至苍天下至
12. 城民的敬重，
13. 他们以成佛的愿望，
14. 路经中印度所属的诸国，
15. 诸城，终于抵达正觉山。
16. （此时），梵天等诸天王、
17. 罗睺^[213]、斯罗波热^[214]，吠摩质
咀利^[215]
18. 等阿修罗诸王、毗哩孕迦^[216]，
19. 伊那盘婆那等诸龙王，
20. 童笼磨，童波提^[217]等
21. 无数乾闥婆中的强盛者，
22. 这时看见尊者弥勒菩萨
23. 以勒吉威提^[218]（蓝色）的头冠，
24. 深蓝色缨子装饰着头部，
25. 以洁白的荷花床^[219]缠身，
26. 披着金色的斗篷，
27. 镶着珍珠的手镯，
28. 戒指饰满了手足，（容貌）
29. 俨若梵天，已抵达
30. 正觉山。为了迎接

第二章 译文

第二章第十一叶 (A面)

1. 仁者弥勒的到来，众人
2. 以巨大的敬意，各自
3. 起身相迎，合拢金光闪闪的
4. 双手，弯驱顶礼，
5. 投去爱戴的目光，
6. 万般惊讶地对仁者弥勒菩萨
7. 这样说道：“您来得
8. 正是时候，恰逢
9. 重要之日。慈悲为怀的
10. 智者都在等候。（不知）
11. 仁慈，全智的天中天佛
12. 何时才能成全你的修
13. 佛之事？您舍弃
14. 爽快英勇的兜率天
15. 界的诸天，诸天女
16. 以及天命而亲临此地，
17. 现在将要和主宰一切的
18. 天佛相见。众生的
19. 寄托，巨大的心愿将要得到
20. 满足。”然后，梵天般的
21. 弥勒以晋见天中天佛宝的
22. 心愿，在那些男儿的
23. 簇拥下启程。只见，
24. 天中天佛在无数
25. 天众之间，坐在
26. 以珍宝黄金制作的
27. 象山一样，具有一百
28. 十二种巨福功德，威严的
29. 狮子座之上述经道法。
30. 因百万大劫以来

(B面)

1. 就已有见佛求果之信念的
2. （弥勒）觉悟到：毫无疑问，
3. 那就是天中天佛。便回想起
4. 和跋多利婆罗门告别时
5. 交谈的那些真诚言语，
6. 以清澈之心，含着眼泪，
7. 哭泣着对敏捷的诸男儿说：
8. “请看！善者，无疑那正是
9. 全智的天中天佛。细看事实，
10. 望你们深思。”（话毕，诸童齐观，
11. 只见）：以蓝色的缨子装饰着头顶；
12. 公牦牛般的眼睫毛，深蓝色的
13. 眼睛；似梵天的声音；
14. 宽、扁、薄舌；尝过
15. 天宫密汁的牙齿；
16. 狮子肚似的肚皮；口内
17. 洁白的白齿；四十颗
18. 完整的牙齿，无瑕疵，
19. 无裂缝；健美的双肩；
20. 魁梧的身体；身体的
21. 七部；金色的面容
22. 右绕的卷毛（耸立）；
23. 隐藏着阴部；粗圆的
24. 身体；直体摩膝；
25. 香獐子^[220]子似的臀部；
26. 足趺高满；
27. 长长的缦网手足；
28. 棉花般柔软的足底
29. 手面；非常健美的
30. 骨结构；手足心的

第二章 译文

第二章第十二叶 (A面)

1. 轮印；足底广平。就是
2. 这样三十二种福祿之吉相
3. 非常明显。(观毕，诸男儿)
4. 非常兴奋地说：“果然是全智的
5. 天中天佛，真是慈悲为怀
6. 正善圆觉^[221]、仁慈的生灵。确有
7. 如此看不够的英俊
8. 面容直爽、庄重的
9. 姿态、甜蜜的言语。
10. 议毕，那此男儿
11. 想起给跋多利
12. 婆罗门许下的
13. 诺言，都举起手
14. 行礼，对天中天佛
15. 表示了敬意。首先，
16. 由名叫提斯^[222]的男儿提出了
17. 心中的疑问：“我们的
18. 师傅跋多利婆罗门的
19. 长相、性格如何？”言毕，
20. 天中天佛如此想道：
21. 这些男儿将对我提出心中所疑。
22. 现在我应以无碍于
23. 一切疑难的智慧，回答
24. 他们的疑问。这会对他们
25. 全部成为善和解脱的因缘。
26. 想毕，全智的天中天佛以梵天
27. 般的声音对名叫提斯的男儿这样
28. 说：“很久以前有一名叫跋罗那斯^[223]的
29. 仙人^[224]，在这仙人之后，按照
30. 顺序你的师傅跋多利婆罗门出世，

(B面)

1. 因而被称作跋婆罗^[225]。”听到
2. 这些话，诸男儿异常惊讶
3. 再次这样说：“您那疑难
4. 挡不住，全智英明的功德，的确令人
5. 吃惊。”然后，阿耨多男儿
6. 提出了心中的疑问：“我们的
7. 师傅跋多利婆罗门年庚几何？”
8. 天中天佛以佛智充实的
9. 心慧，这样回答：“你的
10. 师傅跋多利婆罗门整整
11. 一百二十岁。”然后
12. 陀尼迦男儿提出了心中的
13. 疑问：“我的师傅跋多利
14. 婆罗门向几轮弟子教授了
15. 智慧的知识论。”天中天佛
16. 以大象般的洪亮声音这样
17. 说：“你的师傅跋多利婆罗门
18. 向五百个婆罗门男儿教授了
19. 智慧的知识论，他们之中
20. 你们一行十六个人来到了这里。”
21. 然后，摩迦尼耆男儿
22. 提出了心中的疑问：“众言
23. ‘顶’、‘顶’，所谓‘顶’之法规如何？”
24. 天中天佛以铿锵的声音
25. 这样回答：“智慧的知识
26. 佛界呈现的善经妙法，
27. 佛僧、诸宝等善规
28. 组成三宝，如有
29. 善者之子对三宝令心永恒的
30. 澄净，便被称作‘顶’之善根，

第二章 译文

第二章第十三叶 (A面)

1. 你们应该这样理解善男儿。”
2. 然后，乌波设弥^[226]男儿
3. 又自行这样发问：
4. “我的尊者天，‘顶坠’怎么讲？”
5. (天中天佛)以狮子的
6. 姿态这样回答：“哪一个生灵
7. 如果从前领悟三宝，
8. 但后来由于某些
9. 原因而厌恶它并使
10. 纯心变浊、萎缩，
11. 这便叫作‘顶坠’。”然后，
12. 波罗亚迦计等十名男儿
13. 将般那修迦罗^[227]筹论中自己学过
14. 并希望(深知)的有关论中的疑问
15. 提出来，全智的天中天佛同样
16. 以那种难不住的聪明才智
17. 分别给予解答。然后，
18. 天中天佛再次召见那些男儿
19. 这样说：“这四种吉相是善众
20. 必知的，正确而又真实之法。
21. 要知哪四种吗？其一、
22. 无我而领悟：带有五种
23. 附属物的驱体，以无节制，
24. 不永恒，痛苦之根源而皆空否？
25. 其二、应该得知：因缘集中，
26. 带有五种附属物的驱体
27. 降生的根由并且应该得知
28. 为何降生？其三、应该得知：
29. 以前，(现在)的流行法规的熄灭和
30. 消失。其四、应该得知：达到涅槃的

(B面)

1. 正道，小道的性质以及
2. 产生法规的性质。”听到
3. 正确讲述了这样深奥的
4. 四种法言，除慈善的弥勒
5. 阿耨多以外，剩下的十四个
6. 男儿和其它几万天众
7. 获得预流果，有些
8. 获得一来果，也有
9. 一些(生灵)获得
10. 不还果，又有许多(生灵)
11. 为永恒的辟支佛果^[228]
12. 立下了心愿。然后，
13. 尊者弥勒菩萨因无劫时
14. 以来为人类之子女，
15. 勤修。很久以来，
16. 就以澄洁的心(立下了)
17. 出家成得道人的愿望；
18. 因而十分清楚地得知，
19. 今日自己将在全智的天中天佛
20. 之法中无疑地成得道人，狄尼达。
21. 如此念毕，朝着以善
22. 著称的僧众这样说：
23. “我们刚才都已看到了
24. 天中天佛那样伟大，使众生
25. 得果的善相；也听到了
26. 纯净的、听不够的经典。
27. 如今没有这样的法规，即毫不在
28. 乎地令心阻碍施善。要问为什么吗？
29. 以这不牢固、暂时的驱体，不合理的
30. 心愿，不能够满足善德妙念。

第二章 译文

第二章第……叶

1. 我要顺从您所爱的
2. 善妙法规，对佛果
3. 寄予最大的希望，
4. 信仰佛法，佛果、
5. 信仰佛僧众、诸宝果，
6. 成得道人，施波扎菩提
7. 之礼。我要持纯斋戒之印。”
8. 这样说完，清心、
9. 躬身敬奉之后，
10. 仁者弥勒菩萨
11. 失去原形
12. 成得道人，
13. 狄尼达。此时，
14. 这三千世间犹如
15. 千界之上的船只，
16. 进行了六种漂泊，
17. 震荡。强大的
18. 诸天在蓝天之上
19. 密布如星，遮云盖天。
20. 从正觉山上传来曲调
21. 即仁者弥勒在天中天佛
22. 之法中出家，出城。
23. 并从所有的地界传来了
24. “善哉！”“善哉！”之音。
25. 这种庆贺的善音
26. 上从无色天界，下至
27. 阿鼻地狱，共同传送着。
28. 听到仁者弥勒成佛
29. 的声音，四生五道的
30. 生灵全部喜乐……。

第二章 译文

第二章第十七叶 (A面)

1. 蓝天中诸天大声对
2. (弥勒)这样说:
3. “为您成得道人狄尼达
4. 而顶礼膜拜, 由于我们的
5. 赞美, 您不久就将得到
6. 王子智者之名, 无论何时
7. 您在佛界显形, 那时
8. 不要忘了我们。”尔后,
9. 梵天目不转睛地
10. 看着仁者弥勒菩萨
11. 对帝释这样说:
12. “请看! 多美、美俊的
13. 面容与其(装束)如此相配,
14. 简直和天中天佛象极了,
15. 他以唯一的道人相称。”
16. 接着帝释这样说:
17. “为这蓝天之上的福祿,
18. 诸法师喜乐异常, 全都
19. 以无数种赞美、颂扬了
20. 慈善的弥勒, 将自己的
21. 身体抵押与他。”然后,
22. 波罗亚迦计和独自
23. 留下的阿耨多等
24. 十四个男儿和相随的
25. 四十万众生全部敬奉
26. 弥勒菩萨, 按三种心念
27. 抛弃儿女成得道人狄尼达。
28. 之后, 波罗亚迦计男儿获得预流果,
29. 以最大的敬意从天中天佛那里获得佛旨,
30. 以他自己的俗体向师傅跋多利婆罗门

(B面)

1. 送喜, 朝着帝戈沙摩菩萨提国
2. 走去。最后, 尊者天中天佛
3. 召来以仁者弥勒菩萨为首的
4. 四万刚成得道人的僧众
5. 这样说: “你们是我善福之儿,
6. 这善妙中之善妙是
7. 你们已成得道人狄尼达;
8. 善中之善是你们
9. 已获得道人体。你们要问为什么?
10. 象乌陀跋罗花一样, 非常
11. 难遇的诸佛将要在地界呈现,
12. 如果你们找到这样难得的师傅,
13. 应该以身体、语言、心灵、
14. 行善积德, 为完成佛的旨意
15. 而努力。成为达到涅槃之境界者,
16. 在涅槃之道的行进者。
17. 为此, 你们去吧! 为自身
18. 求善, 为他人的功德而醒悟。
19. 我现在还要去拯救
20. 优楼频螺迦波^[229]等诸生灵。”
21. 自此旨意之后, 那些聚集
22. 起来的无数万僧众
23. 四处散行。《弥勒会见记》中
24. 弥勒菩萨成为道人的第二章
25. 结束。
26. 南无佛、南无法、南无僧。

第三章 译文

第三章第一叶 (A面)

1. 南无佛、南无法、南无僧
2. 现此法言(第三章)应在迦毗罗卫城
3. 尼拘卢陀^[230]寺庙中得知。这时
4. 摩诃波闍波提^[233]乔县弥^[231]夫人
5. 的名叫帕提尼^[232]的女仆
6. 为他听天中天佛(何时)
7. 从舍婆提^[233]城到迦毗罗卫
8. 城, 出城向尼拘卢陀
9. 寺庙走去。(她)走到寺庙
10. 门前, 叫出摩诃男吾热库^[234]
11. (向他)询问。此时到寺庙的
12. 诸妇女中的一个吾怕山奇^[235]
13. 出来, 看到帕提尼姑娘
14. 这样问: “你从何地为何事
15. 而来?” 帕提尼姑娘回答:
16. “为了知道全智的天中天佛
17. (何时)到迦毗罗卫城, 特来
18. 向摩诃男吾热库王询问。”
19. 接着那个吾怕山奇又问: “天中天佛
20. 的到来与你有什么关系?” 帕提尼
21. 姑娘回答: “释迦族夫人摩诃波闍波
22. 提
23. 乔县弥非常辛苦地
24. 劳动亲手为(佛)织了一块金色袈裟
25. 布,
26. 洗净准备完毕后派我
27. 打听天中天佛(什么时候)来。”
28. 听到这个话, 那个吾怕山奇
29. 惊奇地说: “使所有的妇女
30. 得到幸福的、培养娇嫩者成长
31. 的是乔县弥夫人。她为什么还干
- 使所有的智者降低(身份的)事, 织
- 那易破
- 的布呢? 又为何以自己神圣之手而织
- (布)呢?”

(B面)

1. 听到这样话帕提尼姑娘这样说:
2. “如果仅仅是织布那就不算什么苦”
3. 接着那个吾怕山奇又问:
4. “除此之外, 她还干了些什么?”
5. 帕提尼姑娘回答: “种棉
6. 季节, 乔县弥夫人亲手撒种子,
7. 锄草季节(她)亲手锄草
8. 亲自浇水并进行(田间)管理。
9. 自己亲手种(棉花), 自己
10. 弄干净, 自己扯, 自己拣
11. 自己纺, 亲手织成布。”接着
12. 那个吾怕山奇这样说: “我刚
13. 才从天中天佛嘴中得知那时
14. 摩诃波闍波提夫人
15. 以山珍海味盛情款待了
16. 毗钵尸^[236]天中天佛, (对他)表
17. 示了自己的敬意, 以行善
18. 之德(使)所有的释迦族(妇女得到
- 幸福)
19. 的公主般的夫人是天中天佛
20. 之奶妈, 其相貌就象十六岁
21. 的姑娘一样永远焕发着青春。
22. 并且有无数个奴仆
23. 在其周围供养, 那象什么话? 她为什
- 么
24. 还要亲手种棉花? 为什么象受苦人一
- 样
25. (亲自)织布呢?”接着帕提尼姑娘
26. 这样回答: (她)以伟大的
27. 忠诚之心, 以坚定的信仰
28. 作了这样多的(善)事, 象受
29. 苦人是什么话? 现在你再
30. 听一听, 要问织布的原因
31. 让我告诉你吧! 以前

第三章 译文

第三章第二叶 (A面)

1. 得到万能的天中天佛
2. 之福，使慈善的弥勒菩萨
3. 出家成为道人，然后与取
4. 掉头冠的一千个新道人一
5. 起，为了使父亲净饭王
6. 母亲摩诃波闍波提、憍昙弥
7. 夫人以及释迦族官员，夫人
8. 和人民欢聚一堂，
9. 特地来到迦毗罗卫城
10. 那时释迦族的官员举行
11. 了隆重仪式。
12. 天中天佛向男人们讲
13. 经时，当地的妇女，公主
14. 官员……应该……然后
15. 天中天佛首先只讲了
16. 一次经，八万释迦族（男人）
17. 得到了幸福。第二次讲经
18. 时，六万释迦族（男人）得到了
19. 幸福。第三次讲经时，四万
20. 释迦族（男人）得到了
21. 幸福。总共有十八万
22. 释迦族男人从烦恼的痛苦中
23. 解脱出来。而释迦族的妇女
24. 没有得到幸福。看到这个情
25. 景，释迦族的诸妇女沉入忧虑
26. 和痛苦之中，痛心的相互哭泣，
27. 这样嘀咕着说：“这是什么原因？
28. 为什么天中天佛（只）给男人们
29. 讲经呢？为何不给妇女们
30. 讲经？”她们这样说着，全部
31. 集合起来向摩诃波闍波提、憍昙弥夫人

第三章第二叶 (A面)

1. 这样请求：“象吾都巴尔花一样
2. 的贤知佛经过无数次
3. 轮回之后降到人世。
4. 我们曾和那些非常难得的，
5. 幸福的生灵相遇。他现在一
6. 点也没有给我们讲经，我们又
7. 未能看到他那看不够的（天中天佛）
8. 之相貌。
9. 现在您（应该）为此努力，我们托您的福
10. 的福
11. 争取得到听经和看到
12. 天中天佛的机会。”
13. 然后那释迦族的憍昙弥
14. 夫人关于妇女们的请求，
15. 请示了释迦族君主净饭王。
16. 君王下达了宽大旨令：“从今后起
17. 妇女们可以听经。”听到此宽大
18. 旨令（之后），妇女们集合
19. 起来从迦毗罗卫城出发，
20. 向尼拘卢陀寺走去。
21. 这时得到幸福的释迦族男人
22. 迎面走来，没有对妇女们说
23. 任何话，平静地向前走去。没
24. 有得到幸福的蛮横的释迦族男人
25. 走到妇女们之前这样说：
26. “妇女们，你们到哪里去？
27. 并没有让你们到尼拘卢陀寺庙
28. 听经的旨令呀？你们要问为什么？
29. 我们的同胞悉达^[317]正在讲你们的一
30. 百
31. 种缺陷呢。”然后妇女们这样问：
32. “我们到底有什么
33. 缺陷？”接着释迦族（男人们）
34. 这里说：“他给我们讲经时，

第三章 译文

第三章第三叶 (A面)

1. 经中有这样的话：她们有
2. 五种缺陷。欲知黑毒蛇
3. 有哪五种缺陷，
4. 第一是讨厌的臭气；
5. 第二看起来面目可怕，第三
6. 是瞌睡；第四（长的是）叉舌，第五
7. 有烈性毒。与其相同，每一个
8. 妇女也有五种
9. 缺陷；第一，喜怒无常；
10. 第二，争风吃醋；
11. 第三，感情易变；第四，无恩无德
12. 第五，喜欢出风头
13. 善良而又禁欲的人（宁愿）把烧红
14. 的（铁）锥子刺入自己的眼睛，而
15. 决不以调情之心盯着
16. 妇女。诸妇女何时才能保持纯
17. 斋戒的礼仪？哪一个经上不是说
18. 如果（有妇女）出家，主持狄尼塔礼
19. 仪，那么此经就会遗失，不能保持纯洁。
20. 如前所述你们有各种缺陷。”
21. 听到这些话，所有的妇女都说：
22. “经受九个月零十天怀孕期
23. 的是妇女；受尽分娩
24. 阵痛生育的也是
25. 妇女，千辛万苦地进行
26. 养育的也还是妇女，难道现在
27. 妇女还要被人看不起？还要受到歧视
28. 吗？”
29. 接着一个妇女这样说：
30. “视因缘诸佛排斥
31. 某些生灵，到一定的时
- 候叫那些生灵跟随智者走。

第三章第三叶 (B面)

1. 现在我們不要因为这些
2. 冷酷的，蛮横的释迦族（男人）的话
3. 而放弃听经的机会而退缩回去。要问
4. 为什么？我们具有奇特而又难得的六
5. 种
6. 美德。我们是从八种
7. 欠缺之地解脱出来的
8. 我们遇见过万能的
9. 天中天佛。给我们
10. 讲经的那种黎明
11. 快点到来吧！让我们
12. 真诚地听经吧！”然后
13. 从摩诃波闍波提为首的八万
14. 释迦族的妇女朝着万能的天中
15. 天佛的方向走去。然后万能的
16. 天中天佛知道了那些妇女
17. 心中的想法。因此
18. 叫出诸道人，下了这样的旨令：
19. 这五种善行属于诸尼姑，
20. 第一，她们不使家园宫庭空荡；
21. 第二，积累并保存（劳动）得来
22. 的东西；第三，在有病情时，
23. （她们）伺候病人；第四与男人
24. 们尽情地享乐；
25. 第五，诸佛、辟支佛、诸罗汉
26. （以及）幸福的生灵全都是
27. 妇女生的。听到这个旨令，妇女
28. 们兴奋异常，欢喜地这样说：
29. “那些蛮横的释迦族（男人）
30. 说的都是废话。他们对我们
31. 说悉达难以理解地排斥我们。
- 现在天中天佛以世界上

第三章 译文

第三章第四叶 (A面)

1. 所有的赞美之词颂扬
2. 了我们。现在我们必须胆怯了。
3. 要以毫不惧怕的心情去听经吧。”
4. 然后天中天佛给释迦族的妇女讲
5. 述了如此动人及深奥的（佛经）。
6. 听讲之后，八万妇女
7. 得到了幸福。第二次讲经时，
8. 又有六万妇女
9. 得到了幸福。第三次
10. 讲经时，四万妇女
11. 得到了幸福。”（叙述完以上的故事）
12. 那个帕提尼姑娘对刚才的
13. 木提卡^[238]吾怕山奇说：“请看！我的善女
14. 那时就是那样得到了那些巨大的利益。
15. 释迦族妇女（只）听了三次经。（就有）
16. 十八万释迦族妇女得到了幸福。”
17. 然后那吾怕山奇又问：
18. “除此之外，侨昙弥妇人又
19. 干了些什么？”然后帕提尼姑娘回
20. 答：“从那以后侨昙弥夫人有这样的
21. 想法，再从天中天佛（那里）
22. 得到了非常巨大的筵蕙木（般）的
23. 利益，和许多释迦族妇女
24. 一起得到了苏卢多波那之果，
25. 现在我无论如何也要以财产，按规矩
26. 以恩报德，向（佛）表示敬意。”
27. 接着那个吾怕山奇（又）问：
28. “有了如此好的想法之后，
29. 又干了些什么？”然后帕提尼
30. 姑娘这样说：“此后叫出农业都统下
31. 这样的命令，什么地方有适于种棉花的八种（？）

第三章第四叶 (B面)

1. 什么都具备的地，你们就将那些地
2. 犁好并浇上水，我将要为天
3. 中天佛种棉花。”
4. 听了这些话之后，那个吾怕山奇
5. 满面笑容地对怕提尼姑娘
6. 这样说：“你刚才说侨昙弥夫人
7. 亲手纺线织布。那么布
8. 是她自己用棉花
9. 织的吗？”然后帕提尼姑娘
10. 这样说：“我是用自己种的
11. 棉花，纺成线织出来的。要问是
12. 什么原因？她决不是因为贫穷
13. 潦倒，也不是因为随从和奴仆
14. 的缺少而自己织布，是因为
15. 她为了以永恒的纯洁的心灵为
16. 天中天佛，为自己所喜爱的儿子
17. 制衣服穿而纺织的。
18. 布织好之后，知道
19. 预兆的智者这样说：“谁要
20. 布施，将这制成的衣服带去
21. 让天中天佛穿的话，那么这个生灵
22. 在世界上一定会成为金光满面满身
23. 成得正果，将成为智者，将获
24. 阿毗斯卡之名。”又说：“除了慈
25. 善的弥勒以外，没有
26. 一个生灵能够成得正果，
27. 占据佛子的地位。那布
28. 到慈善的弥勒手中之后，他再
29. 布施，送到天中天佛那里时，才能
- （算作）
30. 成为金光满面满身的善事。
31. （他只有）努力才能成得正果。

第三章 译文

第三章第五叶 (A面)

1. 才能取得佛子的地位。
2. 所以那时侨县弥夫人
3. 派人询问天中天佛
4. 什么时候到迦毗罗卫城来。”这时
5. 一个名叫祁提卡的仆人，从远处
6. 大声地这样说：“摩诃吾男热摩
7. 已告诉我天中天佛
8. 什么时候来，听说
9. 今天来。”听到这话，帕提尼
10. 姑娘这样问：“你是什么时候
11. 为什么事而去的？”然后祁提卡
12. 仆人这样说：“耶输夫人
13. 织好布之后派我去询问
14. 天中天佛和罗睺罗^[239]
15. 什么时候来。”然后那个
16. 吾怕山奇这样问：“为什么
17. 织那么多的布呢？”帕提尼姑娘
18. 这样说：“侨县弥夫人在家为
19. 天中天佛织布。与此同
20. 时又有五百个释迦族（妇女）
21. 为伊那拉诸道人织布。”接着
22. 那个吾怕山奇又问：“现在
23. 这些释迦族官员浩浩荡荡地从
24. 迦毗罗卫城出发上哪儿去呢？”然后
25. 祁提卡仆人这样说：“要到天中天佛
26. 那里去。”然后帕提尼
27. 姑娘这样说：“现在我应该回去
28. 把这些情况禀告侨县弥夫人。”
29. 然后祁提卡仆人这样说：
30. “我也回去告诉耶输夫人
31. 天中天佛要和

第三章第五叶 (B面)

1. 阿难陀^[240]一块来。”然后
2. 吾怕山奇这样说：“那么
3. 我也去迎接天中天佛。”
4. 她们这样交谈完毕，
5. 分别向不同的方向走去。然后
6. 五百个释迦族妇女簇拥着
7. 摩诃波闍波提侨县弥夫人，
8. （她）手捧着金色袈裟布，
9. 向耶输这样说：
10. “这种机会什么时候到来：
11. 我应该（亲眼）看到佛庶迦越罗
12. 君王穿这件衣服
13. 然后耶输这样说：“现在
14. 佛庶迦越罗君王在尼拘卢陀
15. 寺庙内。令人精神振奋，
16. 欢欣鼓舞的佛旨及奇特
17. 的事情的到来已经还远了。”然后
18. 侨县弥夫人看到尼拘卢陀寺庙，
19. 这样说：“正是在尼拘律陀森林之中，
20. 我们的君主悉达和帝释神
21. 一样，以爱情的知识使六万
22. 公主和妇女高兴，欢喜，
23. 使他们享受福。这次又正好在
24. 这片森林中，使烦恼的野兽恐惧的
25. 能使其粉碎的象狮子一样全智的
26. 天中天佛的旨意，就象医治
27. 爱情烦恼的药品。”然后
28. 摩诃波闍波提侨县弥夫人到尼拘卢陀
29. 寺庙这样说：“现在全部释迦族的
30. ……佛将摩尼珠珍宝
31. ……朝那方向（走去，在路）

第三章 译文

第三章第六叶 (A面)

1. 上看了看这样说：“这是
2. 褐色大地的装饰，梵天佛
3. 之法转遗留下的痕迹。”
4. 话毕，所有的妇女都看到了
5. 那痕迹，一齐跪拜于此地。
6. 接着瞿波夫人这样说：
7. “妇女们，请看！犹如强大的
8. 太阳神位于蓝天上的白云之间，
9. 太阳神般的佛也伫立在
10. 诸释迦族官员之中，
11. 在尼拘律陀森林之上空
12. 闪烁着金光灿灿的光芒。”
13. 然后，侨昙弥夫人这样说：
14. “我那虔诚奉法的
15. 爱子，在金光满面坐在地上说法。”
16. 这时释迦族诸官员看到了
17. 侨昙弥夫人，（禀报）天中天佛。
18. （诸官员）立身（向前迎接）。
19. 然后，合掌向白饭王^[214]和净饭王
20. 进言：“我主，您请看！
21. 摩河波闍波提 侨昙弥夫人手捧
22. 着宝布迈着矫健的步伐走来。
23. 由于侨昙弥夫人前世的善德，
24. 崇高的保护神
25. 给予她鼓励和援助……
26. 天中天天帝释……
27. 的天中天佛……
28. 柔和的金色（袈裟布）……
29. 特别合衬
30. 侨昙弥夫人（向全智的天中）
31. 天佛……

(B面)

1. 恭敬地头面礼足这样
2. 说：“我敬仰你所有的功德。
3. 可爱的宝贝善儿，祝您永世安然无恙
4. 希望一切生存在轮回之中的
5. 妇女生育象你这样的男子，以
6. 便从三狱的苦难中解脱出来。”
7. 接着天中天佛这样说：
8. “希望你为所有生灵
9. 得果并满足心愿
10. 而祈祷。”然后 侨昙弥
11. 夫人双手捧着金色（袈裟），
12. 非常爱慕地望着天中天佛
13. 这样说：“天主在上，
14. 这布是我亲手为全智的
15. 天中天佛织的。
16. 以你的慈悲和智慧，为了
17. 我们的情意收下这袈裟吧。”
18. 然后天中天佛以慧眼
19. 盯着（那件袈裟）这样说：
20. “如果将这宝转向僧众，
21. 一定能送到仁者弥勒的
22. 手中，然后由他转施
23. 于我。此因缘将使
24. 仁者弥勒在世间金光满面，
25. 善德具备而成正果。”
26. ……佛子的智慧
27. ……得知此事
28. ……这样说：“这
29. ……施舍
30. ……得此旨意
31. 侨昙弥夫人有了这样的想法；

第三章 译文

第三章第七叶 (A面)

1. 这布是我专为
2. 天中天佛织的。现在
3. 天中天佛如不接受这施舍，
4. (该咋办?) 想毕，她恭恭敬敬地
5. 向天中天佛劝道：“伟大、仁慈
6. 全智的天主，这(袈裟)是我
7. 受尽苦，亲自专为你
8. 织的。现在应以对母爱
9. 的报答，收下它
10. 穿上吧。”天中天佛再一次
11. 这样说：“如果你以真正的
12. 虔诚之心进行施舍，那末
13. 就请你以纯洁之心把它
14. 转向僧众，不要施向我，
15. ……你应行善积德。
16. 听到此话，侨昙弥夫人以
17. 向天中天佛布施之心愿而乞求：
18. “万能，全智的天主、望你
19. 满足我的要求，不要让我很久
20. 以来化费的心血白费了。”听完此话
21. 天中天佛如此想道：
22. 愚昧的无明是多么的恶劣。
23. 怎么见得？如果侨昙弥
24. 夫人和我一样清楚，并将这布
25. 施给僧众，那么
26. 弥勒及诸纯净的道人狄尼塔
27. 将会获得利根，侨昙弥夫人
28. 的脸色微变……
29. 为僧众之宝……
30. 应该询问……
31. 全智的天中天佛

(B面)

1. 继续对侨昙弥夫人这样说：
2. “我再一次，诚心诚意的
3. 好言相劝，望你以纯洁之心
4. 立刻施给僧众，不要施给我。”
5. 听到这话，侨昙弥夫人尴尬
6. 地期待着，由于未能如愿含着
7. 泪，以乞求的眼神望着尊者
8. 阿难陀。这时尊者
9. 阿难陀为侨昙弥夫人
10. 合掌，向天中天佛
11. 敬言：“伟大之伟大的圣天
12. 侨昙弥夫人特地为您求功德。
13. 您幼时失去了母亲。
14. 她用自己的奶养育了您并加以关照。
15. 希望您为养育之恩，
16. 接收这袈裟吧。”然后
17. 天中天佛这样说：“正如你
18. 说的，侨昙弥夫人为我受尽了
19. 苦，给予我巨大的利根。
20. 要问为什么？我从小出生方七日就
21. 失去了母亲，成为孤儿。她自己
22. 的奶养育了我，我以这体
23. 成得正果。所以说她对我有养育
24. 之恩。接着听阿难陀，我又向侨昙弥
25. 夫人，
25. ……因为说
26. ……有血有肉的身体
27. ……我又是她的
28. ……她养了我
29. ……一出世以来
30. ……因缘
31. ……她以

第三章 译文

第三章第八叶 (A面)

1. 世界上罕见的奇珍异宝装饰并创造
2. 了我, 我以最纯洁的斋戒装饰了她。
3. 她以山珍海味养育并满足了我,
4. 我又以仁慈的智慧
5. 使她沉浸于幸福之中
6. 也满足了她。她以世俗之水
7. 冲洗创造了我, 我以圣神的
8. 八流之水冲洗了她, 并将
9. 八十八种耻辱和烦恼之浊
10. 从她的胸前心中洗净。
11. 她以世俗的花朵
12. 装饰了我, 我也以菩提之花卉
13. 装饰了她。所以说世俗的财产
14. 很难与上述的功德相提并论。
15. 因此现在侨昙弥夫人
16. 应把这布施给僧众。
17. 应该尊重我, 也应该
18. 尊重僧众。阿难陀你应
19. 好好听, 仔细想一想。
20. 七种僧伽孟兰盆施舍被称
21. 作善行, 除此之外十四种补特伽
罗^[242]
22. 施舍也谓之善行。”听完这些话,
23. 侨昙弥夫人如此想道: 何谓
24. 七种僧伽孟兰盆
25. 施给僧众之善呢?
26. 天中天佛这样说:
27.
28.
29.
30.
31.

(B面)

1. 这是向僧众施舍之三。
2. 经常施给沙弥尼^[243]僧众,
3. 这是向僧众施舍僧伽孟兰盆之四。
4. 以平等的纯洁善念
5. 从僧众内叫出一个、二个或三个
6. 僧人, 给他们施舍并以饮食款待,
7. 这是僧伽孟兰盆施舍之五。
8. 从沙弥尼僧众中公正的
9. 叫出一个、二个或三个沙弥尼,
10. 全力爱护、尊重他们并给予施舍,
11. 这谓之僧伽孟兰盆施舍的善行
12. 之六。来世在我的门徒中还
13. 会有无法、无斋戒、堕落的
14. 长髻僧, 如果以纯心把他们
15. 视为是虔诚的优婆夷、优婆塞
16. 善男、信女而供养,
17. 这是僧伽孟兰盆施舍之七。
18. ……海水常流, 要问为什么?
19. 所有在真正之法而勤修者,
20. 以自己的言行而随法行……
21. 知法者的善德深似海洋,
22. 无量的功德象蓝天一样。
23. ……就象一切善法……
24. ……被称作僧众宝, 所以你
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.

第三章 译文

第三章第九叶 (A面)

1. 这样说：“第一如果仅仅
2. 施向天中天佛，就
3. 谓之阿难伽那⁽²⁴⁴⁾施舍。
4. 第二如果施向诸辟支佛，
5. 第三如果施向罗汉果而
6. 勤修的善者，第四如果
7. 施向罗汉，狄尼塔，第五如果
8. 施向获得不还果的狄尼塔，第六
9. 如果施向为得不还果而勤修者，
10. 第七如果施向获得
11. 一来果的慈善
12. 生灵，第八如果
13. 施向为得一来果而勤修
14. 的善者，第九如果施向
15. 获得预流果者，第十
16. 如果施向为得预流果而勤修
17. 的善者，第十一……如此众多
18. ……施向诸狄尼塔
19. ……第十二如果施向
20. 持斋戒的人类之子，第十三
21. ……无论有什么……
22. 如果施向……第十四如果
23. 施向禽兽……这诸……
24. ……生灵……
25. ……山……
26. ……
27. ……
28. ……
29. ……
30. ……
31. ……

(B面)

1. 如果施了。施舍之因果是什么样
2. 呢？然后天中天佛
3. 得知诸释迦之所念，这样
4. 说：“如果施向乌鸦及生于
5. 动物界的众生，将成为
6. 拥有百界之财产的巨
7. 贵者。如果施向戒十恶
8. 而无点滴斋戒的
9. 狂妄者，将在千界
10. 逐渐相续成因而得果。持
11. 十斋戒者如果以纯心
12. 施向众生，在十万界
13. 内相续不断的以其
14. 因果而得乐。
15. 邪见者如果断除
16. 欲界之烦恼……
17. 如果施舍，百……
18. 在他的因果……
19. (如果)以纯心(施向)
20. 为预流果而勤修者
21. 思念极乐世界
22. 之乐而欢喜，在那里
23. 可得预流果……
24. ……施舍……
25. ……
26. ……
27. ……
28. ……
29. ……
30. ……
31. ……

第三章 译文

第三章第十叶 (A面)

1. (他们又这样提问：“向
2. 僧众施舍还有区别吗？”然后
3. 天中天佛这样说：
4. “是有很大的区别，想知道
5. 为什么吗？如果从僧众内
6. 仅仅请出一位
7. 道人请到家中恭敬地
8. 珍爱并施舍于他，就等于
9. 对所有的僧众进行了供养。
10. 上至君主，下至贫民，
11. 念僧众之善从僧众中叫出一僧
12. 以纯心为供养他而竖立僧伽孟兰盆之
13. 善念，谓之补特伽罗之善行。
14. 除僧众之外，如果只施向一个狄尼塔
15. 谓之施向狄尼塔。
16. 但是……侨昙弥如果把布
17. 施向天中天佛，你
18. 单独……善行
19. ……如果施向僧众
20. ……从……还应该请求
21. 得到天中天佛的容许，这
22. ……这样请求
23. ……施向僧众宝
24. ……天中天佛召来
25. 所有的僧众这样
26. 说：“……佛僧众
27. ……请求施舍
28. ……内心那样
29. ……舍利弗，目犍连，
30. ……如果有
31. ……以及

(B面)

1. 如果有伟大，强盛的诸菩萨
2. 所有的僧众立刻……现在
3. 天中天佛无论怎样施行
4. 各种伟大的诸佛之事，对我
5. 也如此言语。”然后
6. 所有的释迦族官员兴奋异常，
7. 在天中天佛的足前头面
8. 礼足，从右边
9. 绕着佛走了十圈。
10. 全智的天中天佛又在
11. 释迦城修了如此巨大的
12. 无量功德，从那里启程
13. 将功德施向沿途所有
14. 城镇的众生到达江邃城，
15. 在阿勒沙禅之森林中……
16. 在江邃城中……幸福的
17. 富翁……然后……
18. 对女儿这样说……
19. 妙哉，妙中之最便是
20. 天中天佛之经典。要问为什么？
21. 那时全智的天中天佛
22. 在侨昙弥夫人……之时，
23. 僧伽孟兰盆之施舍……
24. 因果……
25. 从此所有……
26. 各种各样……
27. 听到这些话……
28. 说：“我们……
29. 对经……
30. ……谁……
31. ……对他仁慈……

第三章 译文

第三章第十一叶 (A面)

1. 长相以来总是相续……
2. 我们干吧，长期以来的……
3. 到那所行之恶……
4. ……成得……然后……
5. 对公主这样说：“诚实人……
6. 你说的真好，如果是那样
7. 我们到阿勒沙禅寺院，尽力
8. 为供养所有的僧众……
9. ……
10. ……
11. ……
12. ……
13. ……
14. ……
15. ……
16. ……
17. ……
18. ……
19. ……
20. ……
21. ……
22. ……
23. ……
24. ……
25. ……
26. ……
27. ……
28. ……
29. ……
30. ……
31. ……

(B面)

1. ……从院大门
2. ……把要来的狄尼塔
3. ……当那两个道人
4. ……如果到了，然后向前
5. 头面礼足。并且拉着他们的手
6. 领进堂屋，恭敬地让到上座。
7. 以香甜可口的美味
8. 佳肴款待进行供养
9. ……
10. ……
11. ……
12. ……
13. ……
14. ……
15. ……
16. ……
17. ……
18. ……
19. ……
20. ……
21. ……
22. ……
23. ……
24. ……
25. ……
26. ……
27. ……
28. ……
29. ……
30. ……
31. ……

第三章 译文

第三章第十三叶 (A面)

1. 如果(甲)一日内得
2. 一百个金币, 而乙每日
3. 以饮食供养斋戒的道人一次,
4. 这两种利益哪一个更为善? (他们)
5. 相互交谈着。那时在尊者
6. 无生^[245]罗汉的新八戒之日
7. 为所有众生说经道法……
8. 以天圣之神耳, 把那……
9. 谈论的……
10. 听到, 并且还……
11. 的弥勒……
12. ……
13. ……
14. ……
15. ……
16. ……
17. ……
18. ……
19. ……
20. ……
21. ……
22. ……
23. ……
24. ……
25. ……
26. ……
27. ……
28. ……
29. ……
30. ……
31. ……

(B面)

1. 如果用一顿餐供养狄尼塔,
2. 其因果将使上至天界
3. 下至人类之体尽情
4. 享乐而不消失, 最后将
5. 平安的享涅槃之乐, 所以
6. 我常回忆自己百万年
7. 前的生活。使从前之
8. 罪过, 现在这江谿城中
9. ……割……卖主
10. ……我(把)镰刀、绳
11. ……从山上挖
12. ……
13. ……
14. ……
15. ……
16. ……
17. ……
18. ……
19. ……
20. ……
21. ……
22. ……
23. ……
24. ……
25. ……
26. ……
27. ……
28. ……
29. ……
30. ……
31. ……

第三章 译文

第三章第……叶 (A面)

1. 得到了威严……
2. 人类之子从自己的嘴中……
3. 应该供养乞食的道人
4. 狄尼塔而后享其乐果。
5. 说完这些法言，尊者
6. 无生罗汉起身
7. 向别处走去。
- 8.
- 9.
- 10.
11. 鸡年11月21日……
12. 第三天我又重新拜读了
13. 这《弥勒会见记》。善哉、善哉、善哉。
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
19. 洞彻并深研了一切论，
20. 学过毗婆尸论的圣月菩萨
21. 大师从梵语译成吐火罗语，
22. 波热塔那热克西提又从吐火罗
23. 译成突厥语《弥勒会见记》
24. 中无生罗汉
25. 譬喻故事的
26. 第三章结束
27. 南无佛、南无法、南无僧。
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.

(B面)

- 1.
2. 借这善行之力……
3. ……塔克依甘成得
4. 佛果。
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
15. ……借这善行之力，希望我父
16. 曲塔什依甘都统和母亲一块生于天界。
- 17.
- 18.
- 19.
20. ……年2月5日我统阿
21. ……读后，写下这些字。
- 22.
- 23.
- 24.
25. ……天中天佛的
26. ……我曲塔什
27. 依甘都统……
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.

注：此叶中的空行均属原件无字。

第四章 译文

第四章第二叶 (A面)

1. ……得。第三将得神迅的
2. 阿耨尼宝马。第四将得到
3. 日夜能照亮一跋利^[246]
4. 之地的珍珠宝。第五
5. 将得到出自羯陵伽国^[247]
6. 美丽而又难得的，象
7. 绸一样柔软的女宝。第六
8. 将得到征集并施舍无尽财富
9. 的男宝。第七将得到勇敢
10. 有德的……乌那岸^[248]宝。
11. 以亮……诸……之力
12. 将得到整整一千宝……
13. 在岸边转游，褐色大地……
14. 把无狼的褐色大地……无……在
15. 无毒无刺，安然无恙的
16. 突厥山谷中以皆大欢喜……
17. 在很久以前大……
18. 君王的地界，千……
19. 高大的十六波罗那岸模样……
20. 把名叫……抵押与蟾居在
21. 恒河之中的龙王宝棍
22. 取出来，竖起并施舍
23. 无量之财富，为众生施
24. 利根，八万……
25. 与侍奉官一起到（天中天佛）
26. 近前，宫庭……
27. 得，断除一切烦恼
28. 得正果……
29. ……
30. ……

(B面)

1. 衣着秀丽，合掌恭恭敬敬
2. 地躬身向天中天佛
3. 这样请求：
4. “尊者圣天，让我
5. 成为具有七宝，完美的
6. 僧伽转轮王，和一千名
7. 勇士男儿，在此世间
8. 强盛……
9. ……摩诃波罗多^[250]把棍
10. ……将无量财富，施
11. ……成道，一切苦
12. ……”然后
13. 天中天佛这样说：
14. ……无知的男儿在死亡前
15. ……你应该希望
16. ……你在轮回之中生死
17. 流转，受尽了苦难。
18. ……无法计量，
19. 如果不在此界
20. 生死（轮回），将会在
21. 一切界无立足之地。
22. ……以在那时的无功德之体，
23. ……在……山上高大
24. ……了，还有
25. ……你所流的血
26. ……以……建造了寺院
27. ……许多血汗
28. ……众生绝迹
29. ……
30. ……

第四章 译文

第四章第四叶 (A面)

1. 精神不爽。如此念果：我
2. 这即将离世的无果生灵
3. 产生妄念，蔑视了
4. 如此有福的幸运者。
5. 而后祁罗罗陀^[251]富翁哭泣着，
6. 含泪合掌跪着对阿耨多僧
7. 这样说：“因为我未能清楚地
8. 了解您的仁慈。以为
9. 道人长者没有来，
10. 而对您的善德产生了
11. 怀疑。现在……
12. 在您的足下，恳求
13. 使我从罪恶中得以解脱
14. 请接受我的忏悔。”
15. 接着阿耨多僧这样说：
16. 接受你的忏悔，青年人
17. 从今天起改邪归正
18. 吧！”看到这个情景
19. 无数众生为自己的
20. 邪见而感到恐惧，
21. 并得到巨大之善根。
22. 然后天中天佛
23. 对阿耨多僧，转轮王
24. 之位，所有……
25. 站着自己……
26. 传旨。然后……
27. 弥勒菩萨……转轮
28. 王……
29. ……
30. ……

(B面)

1. 获悉到了近前，而且
2. 佛僧众已领悟诸宝之意，
3. 施无尽善立身
4. 四处奔走。用衣服
5. 覆盖头部，恰似耶苏吉^[252]
6. 龙王盘地。盘腿而坐，
7. 深思熟虑非常难得的
8. 佛果，静修
9. 入禅。那时
10. 尊者目犍连
11. 罗汉使佛僧众
12. 供养八天的
13. ……因此聚集者
14. ……收拾铺盖、缸……
15. ……想灭火焰
16. ……如此作念，
17. ……每一个佛僧
18. ……钵、水壶
19. ……剩下的找
20. ……覆盖着头部在远处等待着
21. ……脱去一角，从四面
22. ……入禅，在近处
23. ……想推醒
24. ……然后将衣襟
25. ……抖一抖
26. ……心中如此
27. ……推醒
28. ……没有醒
29. ……
30. ……

第四章 译文

第四章第五叶 (A面)

1. 得到巨大火焰光照的有
2. 果者，沉思了哪些禅定，
3. 现在我正集中精力注视着。
4. 而后那尊者目犍连
5. 罗汉以圣智慧眼
6. 看到了铁金山^[253]那边的
7. 无数个不同的面容和驱体。
8. 但是并未能辨清
9. 坐在近处，上部
10. 用布覆盖着静坐的
11. 尊者弥勒菩萨是哪一個
12. 成道者？也没有知道别人
13. 的心意，便入了禅定。把有漏
14. 无漏之禅定……
15. 坐着。为了知道他的心思，
16. 想了想，并且……
17. 了，然后在此为什么……
18. 是这样……名叫跋罗尼陀^[254]……
19. 借禅定之智努力想知道
20. 但还是未能知道。另外尊者
21. 目犍连罗汉……
22. 以崇高的功德把那仁者
23. 的位置……
24. ……想……绝不……
25. 僧众聚集的僧房……
26. 不能够……并且还……
27. 瞻部洲国……
28. ……土地河流……
29. ……
30. ……

(B面)

1. 更加努力，但还是未能够
2. 知道。那是谁？在想什么？
3. 为什么覆盖着头部坐在
4. 这里？然后又这样想：
5. “我是天中天佛勇敢有功德的
9. 诸罗汉弟子中第二个
7. 受到表彰和赞美的弟子。
8. 但对这奇怪的现象
9. 也无法了解。
10. 现在又为什么对此事
11. 去请教知法的无生罗汉？”
12. 然后目犍连走到近前这样
13. 说：“他还是用自己的衣服
14. 覆盖着头部坐在那里，我竭力
15. 辨认，但还是未能够认出来。
16. 现在你是一切众生之法师，千界
17. ……全智的诸功德
18. ……与你的智慧，六
19. ……不能相比。再说居天佛
20. 之位而使法轮转动的人就是你。
21. 现在希望你努力，为获悉
22. 在那儿覆盖着头而坐的是
23. 哪一个道人而施出你的智慧。如果
24. ……在今世除全智
25. (的天中天佛)以外，
26. 没有人能知道他，尊者
27. (目犍连罗汉)……从此
28. ……来
29. ……
30. ……说

第四章 译文

第四章第六叶 (A面)

1. 下定决心，为了想知道它而竭尽全力，
2. 但还是未能知道。尔后那
3. 狮王般勇敢的两位弟子，
4. 在施行天中天佛有功德的
5. 艰巨之法，抵达弥勒
6. 所在的须弥山时，就象
7. 印度河水的浪涛拍击着
8. 伽勒沙^[256]山岸一样，他们
9. 被困阻在那里，一个以
10. 四十劫时以来勤修的，
11. 另一个以六十劫时以来
12. 勤修所得的智慧，也没有
13. 能够得知那覆盖于一层布
14. 之内的到底是哪一个道人？他们
15. 感到内疚，前往全智的
16. 天中天佛之前，恭恭
17. 敬敬地顶礼膜拜，
18. 合掌这样请求：
19. “伟大之伟大的圣天，室内
20. 僧众之间有一个道人蒙头而坐，
21. 我们俩以慧眼观之，因学识
22. 浅薄而未能知之，又想
23. 以功德唤醒之，也
24. 未能如愿，
25. 在那里享乐者，
26. 以慧心……道人
27. 我们遇见……罗汉
28. 那样伟大……
29. ……
30. ……我们

(B面)

1. 无浊的疑问之根，给予
2. 解释。”尔后天中天佛
3. 为了在无数众生之间
4. 叙述并弘扬弥勒之善德而
5. 使他出世？为了
6. 使无数众生对
7. 佛果寄予希望，
8. 为了使无数众生
9. 和仁者弥勒菩萨
10. 相遇而得以解脱，又
11. 为了使众生知道与（弥勒）
12. 相遇为期不远，对目犍连
13. 罗汉这样说：“目犍连以你的
14. 功德……竖伽特木
15. ……我的诸弟子在一个地方
16. ……今天是我施行伟大的
17. 佛事及完成这一
18. 善行的吉祥之日。”
19. 听到此言，目犍连
20. 罗汉借功德之神力在这里消失，
21. 而显形于须弥山之上，
22. 竖立了伽特木这样说：
23. “敬听吧！天中天佛
24. 位于十方，强大有力，
25. 能断除烦恼，德高望众的
26. 诸弟子。现在从转轮王的
27. 旨意中……在阿勒沙禅
28. 寺院中……说了话
29. ……天
30. 中天佛……

第四章 译文

第四章第七叶 (A面)

1. 诸界皆闻，此时
2. 十方四万罗汉弟子
3. 全部在阿勒沙禅寺院
4. 中聚集了。然后天中天佛
5. 放射出八万种明亮的圣光，
6. 那亮光照亮了自天界之首尾
7. 至最下层的阿鼻
8. 地狱和三千
9. 大千世界。
10. 梵天、帝释等
11. 诸天大吃一惊，目瞪口呆，
12. 善现天^[257]天界的伟大强盛的诸天
……
13. 无数龙、鬼、诸乾闥婆、
14. 乾闥罗，那伽特木……
15. 又为了了解光亮之神通，
16. 全部聚集在阿勒沙禅寺院中。
17. 然后天中天佛把集中在寺院的
18. 僧众召来，就象黑夜升起
19. 的月神降临……
20. 又象太阳神……
21. 恰似（恒河）之龙王放射
22. 出金色的光芒、注满了
23. 甘露，使那些僧众感到愉快、
24. 喜乐，并从自己的坐位上站起来，
25. 在无数僧众之间位于狮子座
26. 之上，对舍利弗罗汉这样
27. 说：“不能忍……
28. 为何事……
29. ……………
30. ……………

(B面)

1. 在得到你的功德之后，
2. 一个道人蒙头而坐。
3. 我们为了辨认他而努力
4. 施展出四十劫时，六十劫时
5. 以来积的所有善德，但
6. 始终未能认出那个道人，也未能
7. 使他醒来。我主在上，
8. 现请你在僧众之间
9. 讲一讲，让我们也知道其真相。
10. 然后天中天佛将尊者弥勒
11. 无量……渊博的智慧
12. ……为了使他出世
13. 对舍利弗罗汉这样说：“现在你
14. ……谁的威力
15. ……使那道人醒悟
16. ……应该舍弃。”听到此旨意，
17. 上至天界，下至人类的全部道人
18. ……他们这样说：
19. “除了全智的天中天佛之外，
20. 其他在轮回之中的
21. 全部众生之智不如舍利弗
22. 罗汉之圣智。舍利弗
23. 罗汉……把强盛的罗汉道人
24. ……除此之外还有谁
25. ……洗
26. 然后和舍利弗一起想着走了。那
27. ……诸男，一
28. ……然后舍利弗
29. ……………
30. ……………

第四章 译文

第四章第八叶 (A面)

1. 太阳神的光芒照亮的事物
2. 星星之光怎么能够照亮?
3. 圣主,
4. 徒儿们怎么能够轻举妄动?
5. 大慈大悲的万能
6. 圣主, 所有的众主都有疑问,
7. 他们都特别希望能够知道那位
8. 道人。圣主, 希望您
9. 现在把那位道人从禅定中
10. 唤醒。”然后, 天中天佛
11. 为众生对仁者弥勒的
12. 敬意和虔诚之心……
13. 站起来……
14. 传旨。在这愉快欢乐之时……
15. 这无限广阔的褐色大地, 进行了
16. 六种漂泊, 震荡, (圣旨)
17. 回荡在蓝天与褐色大地之间。
18. 众生如此念道: “用什么声音
19. 呼唤, 才能使这位道人醒
20. 来呢?” 然后, 天中天佛
21. 将爱友娇子……
22. 走到仁者弥勒菩萨
23. 近前, 犹如破云而出
24. 的五头龙, 将百看不厌的
25. 金色手臂从袈裟中
26. 抽出来, 四指
27. 相弹……
28. 在地……
29. 向道人……
30. 仁者弥勒……

(B面)

1. 惊恐万分, 慌忙从自己的
2. 坐位上站起来, 立刻整了整
3. 衣装, 合掌向天佛
4. 之足顶礼膜拜。然后
5. 看到仁者弥勒菩萨, 那
6. 些僧众再一次感到惊讶地
7. 这样说: “如此奇特, 使人感到
8. 惊讶的人类有福者之智慧
9. 和功德完全胜过了
10. 四十万罗汉僧团之
11. 智慧。” 然后天中天佛
12. 对仁者弥勒这样说: “仁者
13. ……众生的疑问
14. ……何人将向禅定
15. ……为何而闷头
16. ……所以把你完全
17. ……叫醒了, 现在从自己的座
18. ……一起伟大之法的
19. ……有, 然后仁者弥勒
20. 向着天中天佛头面礼足
21. 顶礼膜拜, 尔后回到了自己
22. 的位置。接着天中天佛
23. 目视着(弥勒), 然后仁者
24. 弥勒百劫三阿僧只以来
25. 所集的善德, 彻底圆满。
26. ……叫……善德充满。
27. ……应该充满
28. ……使持
29. ……
30. ……得知后

第四章 译文

第四章第九叶 (A面)

1. 这样说：“为了分别施向
2. 僧众，你曾接收了迦毗罗卫
3. 城侨县弥夫人的
4. 金色布。现在僧众
5. 已经聚集，你将那些布
6. 取来按顺序施向
7. 僧众，使侨县弥夫人的愿望
8. 得到满足。”听到此言，
9. 尊者阿难陀使人
10. 取来了金色的布，来到僧众
11. 之间，首先向天中天佛
12. 递过去，诸生灵……
13. 想着，把那袈裟……
14. 然后阿陀耶纳……
15. 递去，接着向五比丘
16. 舍利弗，目犍连……
17. 无生等诸罗汉……
18. 递过去，完全……
19. 这样想：三层地界……
20. 和天中天佛一样的……
21. 绝对没有，并在此界……
22. 绝没有和它一样的布……
23. 这金色的布，当时……
24. 想为众生施善……
25. 奉献了，我们又不配接受
26. 这布。然后尊者
27. 阿难陀按顺序……一起
28. 仁者弥勒菩萨……下世，苦
29. 仁者……
30. 这样……

(B面)

1. 如果诸大声闻没有首先
2. 接收这布，完全是由于
3. 我。现在我也不应该
4. 接收这布。尔后仁者弥勒菩萨
5. 伸手从阿难陀道人手中
6. 接过那布，仁者阿难陀也
7. 把那布递给弥勒后，
8. 坐在自己的位置上。尔后
9. 尊者弥勒菩萨
10. 手捧着金色的布
11. 从座位上站起来，
12. 恭恭敬敬地向天中天佛
13. 这样请求：“使所有的……
14. ……得果者天中天佛
15. 传旨，一切衣着布
16. ……是……把珍宝
17. ……为了敬奉，现在把它
18. ……请接受我的
19. ……在无数劫时世界
20. 我们思念你而受尽了苦难，
21. 如果念此情意，
22. 就请你收下这布吧！使我们
23. 得到善根，使别人也获得利益。”
24. 然而天中天佛得知为什么
25. 没有接收侨县弥夫人的布
26. 一……而传旨将布施向
27. 仁者弥勒……闪烁
28. ……天……在山顶
29. ……这
30. ……看到

第四章 译文

第四章第十叶 (A面)

1. 仁者弥勒特地使心澄洁
2. 敬奉天中天佛三十二种
3. 福祿之吉相和十八种
4. 阿伽耶之善兆，使内心
5. 非常纯净，借此纯心
6. 之力积成五十种相好
7. 之善行。
8. 尔后他又这样
9. 乞求福果：
10. “我希望自己的驱体
11. 和你的一样，为这果
12. 竖立了谓之五十种相好
13. 的内心之善行……
14. 此间之善行……
15. 这样一百零一种……
16. 借善行之力，金……
17. 色的，不同层……
18. 然后天中天佛
19. 把侨县弥夫人
20. 亲手织成的金色
21. 袈裟从仁者弥勒手中
22. 接过来，穿在身上。放射
23. 出身光，以梵天的声音召来
24. 僧众传旨：“来世在八万长者
25. 的一生中将会有名叫弥勒的
26. 如来，尊者真善精通
27. 一切经典的
28. 天中天佛出世。”
29. ……………
30. ……………

(B面)

1. 平熄暴怒的天众之
2. 法师，出众的圣天
3. 以智慧了解并证实了
4. 人类及地界的一切
5. 苦因皆消，此时正在
6. 讲经阐述一切苦因均能够
7. 超度，我也正在讲述这样的
8. 善经。首先把一切
9. 善妙之意，纯净
10. 明亮全智的
11. ……为天众分别
12. ……我此时……涅槃
13. ……我还把那
14. ……弥勒种姓的诸弟子
15. ……此时我的诸弟子
16. ……如果谓之……种族，这样
17. ……率领无数万弟子
18. ……使……抵达，就象我在此时
19. 将无数弟子引向平安大道，
20. ……如果我，然后
21. 尊者弥勒菩萨首先
22. 修成金光满面，
23. 尔后听到自己
24. 未来的威严，使心
25. 澄洁在槃中天佛前
26. 头面礼足这样请求；
27. 特殊的尊者我的天
28. ……长者
29. ……………
30. ……………

第四章 译文

第四章第十一叶 (A面)

1. 我应修成，就象你讲述
2. 特殊的经典，为无数众生
3. 施善。我也要
4. 在来世为无数弥勒
5. 种姓的弟子讲述首为善，
6. 中部为善，尾部也为善的
7. 三种不同的经典，
8. 把善德施向无数万
9. 众生。然后仁者
10. 弥勒的声音传遍了
11. 三千大千界
12. 蓝天进行了六种震荡，
13. 海水翻腾，须弥山
14. 上诣圣天宫在震荡
15. 天上下起了旗影般的
16. 鬘花^[258]花瓣之雨，刮起了芬芳的
17. 麝香之风，接着便下起了
18. 毛毛细雨，上至蓝天
19. 下至庶民皆大欢喜，
20. 合掌以纯心看着
21. 仁者弥勒准备施
22. 阿毗斯卡之礼。尔后
23. 全智的转轮王以慧眼
24. 目视着智子弥勒特颯
25. 并且还以不动摇的坚定
26. 信念，得知功德已经圆满，
27. 微笑种……全身
28. ……………
29. ……………
30. ……………

(B面)

1. 那时，太阳神般的诸佛
2. 奔赴所有的城廓
3. 有一些佛转施了
4. 功德；有一些在讲述
5. 各种经典；有一些就地入禅；
6. 有一些在持斋戒；
7. 有一些欲赴涅槃；
8. 也有一些到处
9. 转游。然后那火焰
10. 把地狱之冰水
11. ……把冷狱变温，
12. ……听毕，使降生
13. 于饿鬼界的众生吃饱而满足
14. ……世降生的可怜
15. ……立一尊像，重新
16. 向天中天佛之顶髻膜拜。
17. ……尊者
18. ……象是满足了愿望而兴奋
19. 异常，那已聚集的
20. (僧众)也特别高兴，
21. ……然后天中天佛
22. ……以胜过一万个金鼓声
23. 的梵天般亲切
24. 的声音召来仁者
25. 弥勒这样说：“仁慈的
26. 善子，你的愿望非常好。
27. 全部轮回之中的众生
28. 之善……诸罗汉
29. 帝戈沙摩菩提……
30. ……这……

第四章 译文

第四章第十三叶 (A面)

1. 我从迦叶佛那里得到了
2. 全部抵押于我的众生，同样
3. 现在我也要那样，把全部
4. 众生抵押于你。无论何时
5. 如果你得了佛果，随意寻求
6. 你所喜爱的诸子，使其从诸苦
7. 之中得以解脱。”听到这话，
8. 仁者弥勒恭恭敬敬地诚心诚意地
9. 合掌躬身，向着
10. 天中天佛欲求
11. 圣旨……
12. 在蔚蓝色的高空……
13. 漂浮着。天中天佛稳坐
14. 在下界乌陀尼山上，在
15. 金光闪闪的高座上
16. 传法。在最上面就象
17. 月神下凡，仁者弥勒……
18. 恰似十六……
19. 犹如月神相会，天中天佛
20. 和仁者弥勒相见了。
21. 上至蓝天，下至褐色大地
22. 的天众，人类、皆向仁者弥勒……
23. 然后尊者弥勒……
24. 在蓝天上……
25. 顶礼合掌……
26. 这样请求……
27. 把众生……
28. 诸佛……
29. ……
30. ……

(B面)

1. 我就要这样使来世愉快，
2. 善中之善的众生从苦难中
3. 得以解脱而达极乐。”
4. 那时仁者弥勒的
5. 这些话传遍了
6. 整个三千大界，即
7. 借仁者弥勒之佛敕
8. 而解脱者，上有婆罗迷
9. 天界，下至阿鼻
10. 地狱的众生。他们
11. ……仁者弥勒的蓝天
12. ……接受众生作
13. 抵押，在呈现的吉兆之上
14. ……为此因缘众生
15. 皆大欢喜，向得王子智的
16. 仁者弥勒头面礼足。
17. 随着如此巨大的欢乐，
18. 褐色大地也为之震动。
19. 诸圣天站在蓝空，使四面
20. (八方) 顿时明亮，来世
21. 的各种奇特的吉祥预兆，
22. ……出现了翘头未城
23. ……在视线内八万四
24. 千……一起出现，而且
25. ……一片草坪
26. ……八万四千
27. ……检验
28. ……在……
29. ……
30. ……

第四章 译文

第四章第十四叶 (A面)

1. 熙熙攘攘与慈善众生一起
2. 出现。还有婆罗那提^[259]君王
3. 的圣宝棍和弥勒一起
4. 出现。僧迦转轮王
5. 和八万四千
6. 侍奉官一起敬重
7. 弥勒而出现。看到这些
8. 特殊的现象。所有众生
9. 都得到了随仁者弥勒而
10. 来的，从轮回之中
11. 被拯救的解脱之果。看到这些……
12. 魔鬼……灾难之根源也会动摇……
13. 看到这些，朝下界看……
14. 众生获得同弥勒一块来
15. 的果，而如此念道。
16. 这些愚昧的众生为了和
17. 来世的新太阳一起，对于达到被解脱
18. 之道而寄予了巨大
19. 的希望，现在僧伽转轮王
20. 的欢乐对他们……
21. 把威严，那时的……
22. 我应该赞美……听到解说
23. 他们的心……这样……
24. 化做童男到了天中
25. 天佛跟前，以诗一般的语言
26. 这样说：“来世的……
27. 奇观……
28. 花蕾……
29. ……………
30. ……………

(B面)

1. (挥舞)着双臂，在翅头未城
2. 谈笑风生，来到僧伽转轮王
3. 跟前。天(中天)佛
4. 这样说：“那时的众生
5. 将无欲、无取、无疑、
6. 将借弥勒佛法入八正道，
7. 得涅槃之乐。”然后
8. 释魔奴这样说：
9. “希望来世的
10. 众生拥有金银
11. ……安然得到欢乐
12. ……翅头未城
13. ……僧伽转轮王
14. ……欢乐。”天中天佛
15. 这样说：“来世的
16. ……众生，无我而
17. ……少欲不贪金银
18. ……入八正道，
19. 赴涅槃之城，释魔奴天
20. 这样说：“一定把那时的
21. ……麝香之椽木般的驱体
22. ……袈裟宝布衣
23. ……在翅头未城欢乐一番
24. ……天中天佛这样
25. 说：“那吉祥之日的善有
26. ……一样的
27. ……喜乐
28. ……………佛……
29. ……………
30. ……………

第四章 译文

第四章第十五叶 (A面)

1. ……释魔奴。”听完这些话
2. 众生重新感到愉快欢乐，
3. 放声大笑起来。
4. 然后释魔奴天感到
5. 忧伤即从那里消失了
6. 然后那无数僧众共同
7. 以纯净之心，再一次向
8. 获得王子名的仁者
9. 弥勒头面礼足的
10. 同时，这样乞求
11. 功德：“我主，你的……
12. ……是……拯救者
13. 聚集的……我们的……
14. 达到……和你一起
15. 把我们的善行……
16. 我们要和你相会，把我们……
17. 从诸苦难中拯救出来。”
18. 尔后祈陀罗尼富男，把尊者
19. 弥勒菩萨的那……
20. 看到了各种威严……
21. 把自己对仁者弥勒……
22. 把……念……
23. 用火烧了一样，哭着
24. 向尊者弥勒用善言
25. 这样请求：“无明……
26. 被烧的……看……
27. 受迷惑……
28. 一样的……
29. ……
30. ……

(B面)

1. 这样无忍……受压
2. 仁慈的智慧……赐给……”
3. 然后尊者弥勒这样
4. 说：“忏悔吧！从今天起
5. 不要靠近如此邪见的恶道，
6. 即不要坠入地狱之中。”
7. 尔后天中天佛
8. 召来众僧陈述有关
9. 祁罗罗陀富男的
10. 事。一个身世慈善的男子
11. ……善佛僧……
12. ……为了量此而思
13. 祁罗罗陀富男想与仁者弥勒
14. 比量。尔后尊者
15. 舍利弗罗汉那时
16. ……合掌躬身
17. 向天中天佛这样请求：
18. 尊者圣天，仁慈的弥勒
19. ……何谓禅定
20. ……的力量而持。伽勒沙
21. ……和恒河水般
22. 的……而且心
23. ……为了……现在
24. ……的威力
25. ……对僧众说
26. ……天中天佛
27. ……舍利弗
28. 罗汉……
29. ……
30. ……

第四章 译文

第四章第十六叶 (A面)

1. 他不精通禅定。
2. 还要说什么呢？
3. 诸罗汉知之，诸菩萨
4. 随时用之，敬奉之并
5. 借禅定之力把夺命的
6. (烦恼) 贼从自体中彻底治愈。
7. 然后舍利弗罗汉
8. 以巨大的痛苦和忧伤
9. 这样请求：“如果
10. 我能够把最高的佛果
11. 如此多种……
12. 知道的话，而后……
13. 位于地狱界，百劫以来
14. 如果受尽了苦难，当证得
15. 佛果后转向之时
16. 所有乞求佛果者……
17. 向有果者顶礼……”
18. 然后天中天佛这样
19. 说：“你说得好……
20. 要问为什么，此地……
21. 比(佛)果更好的东西……
22. 找不到，然后道人……
23. 向佛这样请求：“尊者
24. 我的天……
25. 新太阳弥勒……
26. 我赞美……
27. 更多地……
28. 新……
29. ……………
30. ……………

(B面)

1. 可能会在良辰相会。然后
2. 天中天佛这样说：
3. 善哉、善哉、众僧，
4. 你们提出的这些疑问
5. 对无数众生非常有益。
6. 你们现在净心聆听
7. 我给你们讲，
8. 可以和弥勒佛相会的妙计
9. 听到这话，所有众生(以特别高兴
10. 的心情)向天中天佛
11. ……这样说……
12. ……救世主我的天说法
13. ……仁慈悲为怀的圣天，那
14. ……弥勒佛施行了
15. ……相会，然后
16. 天中天佛这样说
17. ……那时以纯心
18. ……如果行为持净，一定
19. ……良辰相会，
20. 如果问为什么，全部皆喜
21. ……向得十善者
22. ……为了哪一个人
23. ……十种善行的
24. 如果持……那生灵和弥勒佛
25. ……并把父母
26. ……饮食
27. ……以……供奉
28. ……的
29. ……………
30. ……………

第四章 译文

第四章第十八叶 (A面)

1. 如果和你的面容一样,
2. 将会象须弥山上
3. 增添了一座幸福的乐园。
4. 你应该再仔细地想一想,
5. 我们俩在阿僧低劫之漫长
6. 的时间, 为得佛果而受尽了苦。
7. 再生转世之时, 为所有
8. 众生的解脱而努力
9. 乞求了功德。现在
10. 我得佛果之愿望已经实现,
11. 我把无数众生从轮回之中
12. 拯救出来, 得到了解脱。三卷
13. 十二部的法轮已转动。
14. 我召集了诸天众讲述了
15. 《大集经》^[260]与邪见众生
16. 结下了仇, 借贵德之力……
17. 盘腿坐在善现天天界
18. 的佛台上, 无数万天众……
19. 从那里降世后使帝释尊天……
20. 看到了(那一)天, 向父母……
21. 为得……而履行义务。
22. 虔诚地使父母……
23. 使得到, 朝着无生之路……
24. 鸠摩跋罗提^[261]之伟大的法规……
25. 在路边……四……
26. 向诸……四真法……
27. 使众生得无漏……
28. 我提高了, 为什么……
29. ……………
30. ……………

(B面)

1. 我已使(你)圆满。现在
2. 已经立你为王子, 你应该
3. 立刻赴涅槃。来世你将会在
4. 八万长者的一生中成为以弥勒
5. 之名如来, 皆知一切经典,
6. 全智的天中天佛。
7. 听到来世创建在大地
8. 的涅槃之路,
9. 就象我现在讲的
10. 到时你再重述, 那时
11. 你也会有仁慈的众弟子。
12. 现在我的诸弟子属于释迦种族,
13. ……你一定把成千上万
14. 的(释迦)僧众重新整动, 就和
15. 我现在一样, 成为(他们)的引导者。
16. 如果我死了, 你还要
17. ……自尸弃佛^[262]至
18. 迦叶佛的诸佛
19. ……那样永恒之果
20. ……我是此界无希望
21. 的苦难众生之希望。
22. ……在过去诸佛
23. ……超度没有解脱的生灵,
24. ……把没有摆脱苦难的众生
25. ……无众之法师
26. ……仙界之真言
27. ……一生的
28. ……没有解脱
29. ……………
30. ……………

考 释

- (1) 阿陀土尼, 回鹘文 *adasini* 的音译, 是古代一王名。
- (2) 邪见, 回鹘文 *tərs nomluq* 的意译, 佛教名词五见之一。是否认因果报应的一种见解。
- (3) 阿毗耆陀, 回鹘文写作 *aw(i)qta*, 可能来自梵文的 *AVES'A*。意为“神圣”、“魔术”。
- (4) 施舍者, 回鹘文写作 *sasiqī*, 来自梵文的 *S'ACI*。意为“施舍”, 该词由梵文 *S'ACI* 和维吾尔语构成名词附加成份“-qi”而形成。
- (5) 伽提伽陀国, 回鹘文 *gantar* 的音译, 古印度一城名。
- (6) 菩色伽拉萨利, 回鹘文写作 *puskarasari*, 来自梵文的 *BUSK ARSĀRIN*。是古代一王名。
- (7) 跋罗, 回鹘文写作 *bərə*, 相当于梵文的 *YOJANA*。是计算距离的单位。源于吐火罗语(?)。
- (8) 难陀特勤, 回鹘文写作 *nati tigin*, “*nati*”来自梵文的 *NANDA*, 意为“欢喜”; “*tigin*”是回鹘文语, 意为“王子”。“难陀特勤”是人名。
- (9) 阿难陀耶, 回鹘文写作 *anantirs*, 来自梵文的 *ĀNATĀRYA*。意为“死刑裁判所”, 是阿鼻地狱的异称。
- (10) 阿鼻地狱, 回鹘文写作 *awis tamu*, “*awis*”来自吐火罗语的 *avisś*, “*tamu*”来自粟特语的 *tmw*。当相于梵文的 *AVICINĀRAKA*, 意译为“无间地狱。”是佛教所称八大地狱之八, 据称造“十不善业”的重罪者堕之。
- (11) 稽兜摩尼, 回鹘文 *kiturmani* 的音译, 是人名。
- (12) 婆罗门, 是梵文 *BRAHMNA* 的音译, 意为“清净”, 印度的第一种姓, 婆罗门教, 印度教称之为“人间之神”。
- (13) 乾闥婆, 回鹘文写作 *kantarw*, 来自梵文的 *GANDHARVA*。亦作“健达婆”、“健达缚”等, 意译“寻香王”、“香神”, 汉译佛经称之为八部众之一的乐神。
- (14) 苏波利耶, 回鹘文写作 *subriyi*, 来自梵文的 *supRIYA*。乾闥婆众一王名。
- (15) 一切智相, 回鹘文写作 *srawatina*, 来自梵文的 *SARVAJĀNATA*, 还音译作“萨婆若陀”, 佛教所称“佛智”。
- (16) 转施, 佛教名词。亦作“转向”、“回向”、“迴向”、“施向”。把自己所修功德施往某处的意思。
- (17) 禅定, 回鹘文写作 *dian samar*, 来自梵文的 *DHYĀNĀ SAMĀDHI*, “禅”是“禅那”之略, 意译为“思维修”、“弃恶”、“功德丛林”等。音译为“三摩地”、“三昧”等。指青注一境而不散乱的精神状态, 佛教以此作为取得确定之认识, 作出确定之判断的心理条件。“禅”和“定”合称指思想集中的思维修习而获

得佛教悟解或功德。

- (18) 八正道，回鹘文写作 *səkiṣ tüzün yol*，意译于梵文的 *ĀRYASTĀNGIKAMĀRGA*。佛教名词。是指八种通向涅槃解脱的正确方法或途径。佛教认为，按此修行可由“凡”入“圣”，从迷界此岸达到悟界的彼岸，故也比喻为“八船”、“八筏”。
- (19) 利根，佛教名词。“利”意谓“锐利”或“疾速”，“根”为“根机”、“根性”，指受教修道的素质。“利根”意谓能敏锐地理解佛法，并能圆满地达到解脱者。
- (20) 贪，回鹘文写作 *azkīlīnqlq*，是梵文 *RĀGA* 的意译。佛教所称根本烦恼之一。
- (21) 忿，回鹘文写作 *əwkə keṛülüg*，梵文 *KRODHA* 的意译，指“暴怒”是佛教所称随烦恼之一。
- (22) 痴，回鹘文写作 *biligsiz*，梵 *MŪDHA* 的意译。佛教所称根本烦恼之一。意谓愚昧无知，不明佛理。
- (23) 诬，回鹘文写作 *müntük*，梵文 *S'ĀTHYA* 的意译。随烦恼之一，指为贪图财利等欺骗别人的思想和活动。
- (24) 慢，回鹘文写作 *küwəñq keṛülüg* 梵文 *MĀNA* 的意译。根本烦恼之一，意谓傲慢自负。
- (25) 骄，回鹘文写作 *kerüm keṛüzlüg*。随烦恼之一，是梵文 *MADA* 的意译，指依恃自己的长处而骄傲自大的心理作用。
- (26) 罗汉，回鹘文写作 *arhat*，来自梵文的 *ARHAT* 或 *ARHAN*。“阿罗汉”之略，小乘佛教所向往的最高果位。有三个意思：
1) 杀贼（小乘佛教以烦恼为贼）
2) 应供（应受人天供奉）
3) 无生（不受生死轮回）

佛教寺院中常有十六罗汉、十八罗汉、五百罗汉塑像。

- (27) 舍利，亦作舍利弗，是“奢利补担罗”之略，回鹘文写作 *saributri*，来自梵文的 *S'ĀRIPUTRA*。是释迦牟尼“十大弟子”之一，据称他聪明过人。
- (28) 摩奴沙，回鹘文写作 *manuqap*，来自梵文的 *MANUSYA*。意为“有意”、“有智慧”。
- (29) 摩利吉，回鹘文写作 *mariqi*，来自梵文的 *MĀRĪCĪ*。意为“天后”。
- (30) 目犍连，回鹘文写作 *mahamutkalayan*，来自梵文的 *MAHĀMAUDGALYĀYANA*。汉文全称为“摩诃目犍连”，即“大目犍连”，简称“目犍连”。意译“采菽氏”。是古印度摩揭陀国都王舍城郊人，王舍城于公元七世纪被毁，成为废墟。此人属婆罗门种姓。皈依释迦牟尼之后，为其“十大弟子”之一，侍佛左边。传说神通很大，能飞上天兜率天，故称“神通第一”。后被反佛教的婆罗门杖击致死。
- (31) 须弥山，回鹘文写作 *sumir taq*，来自梵文的 *SUMERU*。亦作“修迷卢”、“须弥楼”、“苏迷卢”等。意为“妙高”、“妙光”、“安明”、“善高”、“善积”等。是印度神话中的山名，亦为佛教所采用。相传山高八万四千由旬（一由旬约等于三十里），山顶为帝释天，四面山腰为四大天王，周围有七香海，七金山。
- (32) 伽闍跋提，回鹘文写作 *ganqanapati*，来自梵文的 *GADJAPATI*。意为“象王”。据称佛教把世界分为四部分，其中一部分系属象王的统治之下，在本文献中指一国

- 名。
- (33) 伽提伽陀, 回鹘文写作 katigiti, 来自梵文的GATIGATA。古代一城名。
- (34) 伽利耶沙跋, 回鹘文写作 kalyakasabrs, 来自梵文的 KALYAKA—SPARS'A, “KALAYAKA”意为美丽的衣服。“SPARS'A”为十二因缘之一“触”。
- (35) “摩诃耶那, 回鹘文写作 mahasiyna, 来自梵文的 MAHASENA。是古印度波罗奈斯城一富翁。
- (36) 烦恼, 回鹘文写作 nizwani, 来自粟特文的 nyzdny。佛教名词。相当于梵文的 KLES'A。亦译“惑”。是佛教所说扰乱众生身心使发生迷惑、苦恼等精神作用的名称。
- (37) 涅槃, 回鹘文写作 nirwan, 来自梵文的 NIRVĀNA。旧译“泥日”、“泥恒”等。意为“灭”、“灭度”、“寂灭”、“无为”等, 是佛教全部修习所要达到的最高理想; 一般指熄灭“生死”轮回而后获得的一种精神境界。
- (38) 巍茹陀, 是回鹘文 wirutak 的音译, 古印度一王名。
- (39) 迦毗罗卫, 回鹘文写作 kapilawastu, 来自梵文的KAPILAVASTU。古代城名, 佛教创始人释迦牟尼出生之地, 现在尼泊尔王国境内。
- (40) 释迦族, 回鹘文写作 saki, 来自梵文的S'AKYA, 指释迦牟尼所属的部族。
- (41) 剑子手, 回鹘文写作 qantal, 来自梵文的 CANDĀIA。亦音译作“旃荼罗”。
- (42) 雪山, 回鹘文写作 himalay, 来自梵文的 HINAVAT。即喜玛拉亚山。
- (43) 乾那伽提, 回鹘文写作 qinakantik, 据文献, 是指雪山上的一种草药。
- (44) 游览, 回鹘文写作 qakrmit, 来自梵文 CANKRAMATI。
- (45) 跋陀那提, 回鹘文写作 patranti, 来自梵文的PATRA+NATA。古代一僧名。
- (46) 提婆达, 回鹘文写作 diwadata, 来自梵文的 DEVADATTA。汉语还译作“提婆达兜”、“帝婆达多”、“地婆达兜”等。也译“调达”、“天热”、“天授”。是释迦牟尼叔父解饭王之子, 后称“六师”, 反对释迦牟尼, 自立僧团, 以“五法”代替八正道, 谓修业五法速证涅槃。
- (47) 六师, 回鹘文写作 tirti, 来自梵文的 TIRTHIKAS。是指与释迦牟尼同时代的反婆罗门教正统思想的六派代表人物。因与佛教主张不同, 被称为“外道六师”, 其学说被称为“六师外道”。他们分别是:
- 1) 富兰那·迦叶 (PŪRANAKĀS'YAPA)
 - 2) 未伽犁·俱舍犁子 (MAS'KĀRIGOS'ALIPUTRA)
 - 3) 删闍夜·毗罗尼子 (SAÑJAYAVAIRATIPUTRA)
 - 4) 阿耆多·翅舍饮婆罗 (AJITAKESAKAMBALA)
 - 5) 迦罗鸠驮·迦梅延 (KRAKUDA KATYANA)
 - 6) 尼乾陀·若提子 (NIGANTHA NĀTAPUTTA)
- (48) 富兰那, 回鹘文写作 puruna, 来自梵文的 PŪRANA。是六外道师之一, 迦毗罗卫城人。国师婆罗门之子, 与朋友三十人出家修苦行, 释迦牟尼成道后, 前往皈依, 成为“十大弟子”之一。擅长于分别义理, 广说佛法, 以辩才著称, 故称说法第一。
- (49) 重病, 回鹘文 yisuqik 的意译。其译据文献上下文而定。

- (50) 极乐, 回鹘文写作 *surati*, 来自梵文的 *SURATA*。意为“享乐”、“愉快”。
- (51) 佛教, 回鹘文写作 *sazan*, 来自梵文的 *S'ASANA*。
- (52) 崇高的僧伽孟兰盆, “崇高的”回鹘文写作 *bram*, 来自梵文的 *PARAMA*。“僧伽孟兰盆”回鹘文写作 *sagalamban*, 来自梵文的 *SANGHA + LAMBANA*。“*SANGHA*”音译作“僧伽”意为“合”“众”, 即佛教所称僧团。“*LAMBANA*”音译作“孟兰盆”, 亦作“孟兰盆节”, 另称“中元节”, 后称“鬼节”。佛教节日, 每逢夏历七月十五日, 佛教徒为追荐祖先而举行, 节日期间, 除施斋供僧外, 寺院还举行诵经法会及其他宗教活动。
- (53) 人世, 回鹘文 *yalaŋuk azun* 的意译, “*yalaŋuk*”是回鹘语, 意为“人”。“*azun*”来自粟特语 *z'wn*。意为“世界。”
- (54) 大辩才天, 回鹘文写作 *sarasawati*, 来自梵文的 *SARASVATI*。是佛经寺院中护法二十诸天之一。
- (55) 勿哩诃婆跋底, 回鹘文写作 *prahasvati*, 来自梵文的 *BRHASPATI*, 佛教一圣天名。
- (56) 功德, 佛教名词。回鹘文写作 *buyan*, 来自梵文的 *PUNYA*。“功”指做善事, “德”指得福报, 一般指念佛、诵经、布施等, 据说因此可得善果报应。
- (57) 塔什依干都统, 回鹘文 *tas ygän tutuk* 的音译。文献中还写作 *qüütas ygän tutuk*, 古代维吾尔族人名。“*tas ygän*”回鹘语意为“外甥”, *tutuk* 为维吾尔族官号。此人为《弥勒会见记》的施主。对信仰佛教的古代维吾尔人来说, 抄写佛教经典, 创译佛教文学故事是一种吉祥的善事, 施主曲·塔什依甘为了表示对佛祖的虔诚, 特使人抄写了《弥勒会见记》并为此书题序一章, 序章中说, 他为了使上至君主、下至平民及本家族吉祥如意, 万代富荣华而抄书立像, 膜拜来世的救世主弥勒, 积德行善以求善果报应。
- (58) 恒河, 回鹘文写作 *gaŋ*, 来自梵文的 *GANGA*。亦作“马克伽”、“强加”、“恒伽”、“恒架”等, 意为“由天堂而来”, 河名。
- (59) 三世, 回鹘文 *üqədki* 的意译, 亦称“三际”佛教名词。“世”是迁流义, 用于因果轮回, 指个体一生的存在问题, 即: 过去(前世、前生、前际), 现在(现世、现生、现际), 未来(来世、来生、后际)的总称。
- (60) 顶髻相, 回鹘文写作 *usnir laksan*, 来自梵文的 *USNIŠA LAKŠANA*。“*USNIŠA*”意为“头顶上的一种装饰”, 亦作“乌瑟”、“乌瑟尼沙”。“*LAKŠANA*”意为“相”。“顶髻相”是天中天佛“三十二相”之一。
- (61) 法宝, 指佛所说的教义和教典, 是佛教所谓: “佛”、“法”、“僧”三宝之一。
- (62) 教义, 回鹘文 *sanbutik* 的意译, 来自梵文的 *SAMBUDDHA*, 是佛教徒为解脱而修行的正确认识和佛说。
- (63) 度, 是回鹘文 *baramartik* 的意译, 来自梵文的 *PARAMITĀ*。“度”佛教名词, 是指使人“离俗”、“出离生死”达到涅槃。
- (64) 吉祥的, 回鹘文 *sankirtak* 的意译, 音译作“离羯罗”, 来自梵文的 *S'ANKARA-TIK*。
- (65) 三藏, 回鹘文 *üqaqıl̄ik nom bitigler* 的意译, 相当于梵文的 *TRI-PITAKA*。

- 佛教用以概括全部佛教典籍，义近“全书”。共有三个部分：
- 1) 经藏 (SŪTRAPITAKA)。
 - 2) 律藏 (VINAYAPITAKA)。
 - 3) 论藏 (ABHIDHARMAPITAKA)。
- (66) 经藏，回鹘文写作 sudur aqilīk, “sudur” 来自梵文 SŪTRĀ, “aqilīk” 是回鹘语。合谓佛教书、经卷、典籍中的经藏部分。
- (67) 律藏，回鹘文写作 wanay aqilīk, “wanay” 来自梵文的 VINAYA, 意为“律”；“aqilīk” 是回鹘文，意为“藏”、“库”；亦音译作“毗那耶”、“毗奈耶”或“毗尼”等。佛教对比丘、比丘尼制定的禁戒，谓能制伏诸恶，故名。律与戒不同，专为出家僧侣制订，在家信徒不得闻。
- (68) 论藏，回鹘文写作 abidayam aqilīk, 来自梵文的 ABHIDHARMA。亦作“阿毗达磨”。“阿毗县”意译“对法”；“无比法”、“论”等。指解说和论证佛教经义理的一种体裁，成就佛教智慧的手段，是佛教典籍中的“论藏”部分。佛教典籍皆分大小乘，即有大乘经，小乘经；大乘律、小乘律；大乘论、小乘论。在佛教史上，通晓“三藏”的僧人称“三藏法师”。
- (69) 解脱，佛教名词。指摆脱烦恼业障的系缚而得自由自在。在宗教精神上感到的自由，均可用以称之。
- (70) 轮回，回鹘文写作 sansar, 来自梵文的 samsāra。亦作“轮回”、“生死轮回”。音译为“僧袈谿”，意谓如车轮回旋不停，众生在三界六道的生死世界循环不已，本是古印度婆罗门教的主要教义之一，佛教沿袭而加以发展，注入自己的教义。
- (71) 愚河，回鹘文写作 qadar eḡüz, 前一个词是梵文，后一个词是回鹘语。
- (72) 回生，是回鹘文 tert toqum 的意译，相当于梵文的 CAT'RYONI, 佛教名词。据称六道众生有四种形态：
- 1) 卵生（众卵壳而生，有鸡、雀、乌鸦、鹌、孔雀等。）
 - 2) 胎生（从母胎而生）。
 - 3) 湿生（从湿气而生）。
 - 4) 化生（无所依托，借业力而出现者）。
- (73) 摩尼珍宝，回鹘文写作 qintəmēni ərdəni, 来自梵文的 (INTAMANI RATNA. “qintəmēni” 是摩尼珠之意，ratna 是指珍宝。
- (74) 覆，回鹘文写作 itgənlig kılınqlıq, 相当于梵文的 MRAKSA。佛教名词，随烦恼之一。指隐藏已过的心理活动。
- (75) 九十六种外道，回鹘文 tokuz on artukī altī azaq nomluq lar 的意译，佛教名词。说古印度有九十六种外道，实际“九十六”是个概数，喻外道之多。
- (76) 无明，回鹘文 biligsiz 的意译，相当于梵文的 AVIDYA, 佛教名词。有时与“惑”通用，称为“愚惑”。“十二因缘”之一，“三毒之一”；“根本烦恼”之一。泛指无智，愚昧，特指不懂佛教道理的世俗认识。
- (77) 无漏智，回鹘文 akanaksiz 的意译，相当于梵文的 ANASRAVA, 佛教名词。与“有漏智”相对指具有断除三界烦恼，证得佛教“真理”的智慧。广义亦指“佛智”。

- (78) 有漏智，佛教名词。与无漏智相对。对见道以前，未现观四谛“真理”之认识的通称。
- (79) 无相，佛教名词。回鹘文写作 *laksansiz*，该由梵文的 *LAKSANA* “相”，加上回鹘语否定式词缀“-siz”构成“无相”。“相”指现象的相状和性质，亦指认识中的表现和概念。“无相”即是“法性”、“涅槃”、外离一切相，指摆脱世俗之有相认识所得的真如实相。
- (80) 中阿含经，回鹘文写作 *ikinti agam nom*，佛经名，北传四阿含经之一，早期佛教基本经典的汇集。一般认为，此经基本内容在佛教形成前后被系统整理，约前一世纪写成文字。
- (81) 因缘，佛教名词。“因”和“缘”的合称。指得以形成事物，引起认识和造就“业报”等现象所依赖的原因和条件。在生“果”中起主要直接的作用的条件叫“因”，起间接辅助作用的条件叫“缘”。
- (82) 灭谛，回鹘文 *niptiqaturt* 的意译，该词构成份特殊：“*nipti*”来自梵文的“*NIVRTTI*”回鹘语的梵文借词中有“P”和“V”字母相互交替的现象。“*NIVRTTI*”中的“R”是清音，在此脱落，而“TT”只发“T”音；所以我们认为“*nipti*” \leq “*NIVRTTI*”。是“灭”的意思，“*qaturt*”来自梵文的“*CATUR*”意为“四”最后一个“T”字母可能是回鹘语复数附加成份，本文献中常有梵文借词附加回鹘文词缀的情况。四谛亦名“四圣谛”，被认为是神圣的“真理”。
- (83) 入禅法，回鹘文 *dianka nomka kirmis* 的意译，指进入一种专注一境的静虑和佛法。
- (84) 八戒，回鹘文写作 *sækiz sanvar*，“*sækiz*”是回鹘语意为“八”；“*sanvar*”来自梵文的 *SAMVARA*。亦音译作“三跋罗”、“意为“戒”，“八戒”全称“八关斋戒”、“八斋戒”，指佛教为在家的男女教徒制定的八条戒条。
- (85) 真谛，回鹘文写作 *brmrt*，来自梵文的 *PARAMARTHA* 是佛教名词。“谛”指真实不虚之理；“真谛”是“二谛”之一，原为古印度婆罗门教用语，为佛教所沿用。佛教圣哲发现世俗认识之颠倒，懂得缘起性空的道理，以此种道理为真实，称为真谛。
- (86) 二十七个贤哲，回鹘文 *ygrmi artukī yiti türlük tüzün kutluq tijnliqlar* 的意译。佛教名词，其中包括“十八有学”（或十八学入），九无学（或九种罗汉）；佛教所称“见道”、“修道”、“无学道”合称佛教修行的三个阶段，前二道亦称“有学”，在有学道的勤修者还需要努力修行继续上升而得理想之果位；“无学道”据称已断三界烦恼，进趋圆满，止观修习，已达到最高觉悟，无再修习必要。据文献将二十七贤哲对释如下：

十八有学（十八学入）

1) <i>sordapan kutka kataoq-lantaqī</i>	预流向
2) <i>sordapan kut</i>	预流果
3) <i>sakardagam kutka kataoqlanoquqī</i>	一来向
4) <i>sakardagam kut</i>	一来果
5) <i>anagamkutka kataoqlanoquqī</i>	不还向

- 6) anagam kut 不还果
- 7) arhant kutınga kataqlanquqı 罗汉向
- 8) kirtgünq iyə yorıdaqı 随信行
- 9) nöm iyin bardaqı 随法行
- 10) kula koli 家家
- 11) ikawıqıki 一间
- 12) kerüm bulmıs 见得
- 13) at'ezin tanuqlaquqı 证身
- 14) ikin arakı at'ezin arhant bulup nirvanka barmıs 中般
- 15) nə toqa birlə ek arhant kutın bulup nirvan ka barmıs 生般
- 16) titig oduq üçün əmgəksiz toloqaksız nirvanka barır 有行般
- 17) tümkə müntrük üçün əlpin əmgəkin səkiz türlüg tüzün yol kökzintə bəl-gürüp timin ek nirvan ka barır 无行般
- 18) yokaru aqquqı 上流般
九无学（九种罗汉）
- 1) asıllur təzlüg 退相
- 2) asılmaz təzlüg 不退相
- 3) ez at'ezin ezi elürür (təzlüg) 死相
- 4) at'ezin küzədür (təzlüg) 守相
- 5) təbrənqsiz turmıs (təzlüg) 不动相
- 6) topulur təzlüg 堪达相
- 7) bulqanmaksiz təlgənmaksiz təzlüg 安住相
- 8) bilgə biligin kutrulmıs təzlüg 慧解脱相
- 9) ikidin sınar ülüsün kutrulmıs təzlüg 俱解脱相
- (87) 佛僧众宝，回鹘文写作 bursuη ardui 来自梵文的 BUDDHASANGHA RATNA。指佛教“僧团”“佛众”亦作“三宝”之一，“佛宝”。
- (88) 钝根，佛教名词。佛教对接受佛道迟钝之众生的贬称。
- (89) 相见到，回鹘文写作 drsanarmak atlaq kerüm yol, “drsanarmak”由梵文的“DARS'ANA”和回鹘文动词不定式附加成份“-mak”构成。意为“看见”“相”等。“kerüm yol”意为“见道”合称“相见到”。是指将“真见道”证得的佛教“真理”运用于分析各类具体现象的智能，它的作用在保障对佛教“真理”的信仰，不再为各类具体事相所迷惑。
- (90) 第十五心间，回鹘文 bis ygrminq ksan ed 的意译。其中“ksan”来自梵文的 KŚANA，意为“刹那”、“念”、“心”等，其他几个词均为回鹘语。是小乘佛教说一切有部的修行理论，称在观察思悟四谛十六行相之后，进入见道，以所谓无漏智观四谛所得之十六种智慧，而前十五心属于见道修行的预流向果位，后一心属于修道之预流果。
- (91) 预流果，回鹘文写作 sortapan, 来自梵文的 SROTAPANNA。亦作“苏卢多波那”，意为“八流”，是指通向圣神生活的渠道。圣徒们最初进入这个渠道，然后逐渐变

化上升，在天地间经过七次轮回，才能达到涅槃。

- (92) 八十八种邪恶烦恼，佛教名词。小乘佛教认为在见道要断除的烦恼有八十八种。
- (93) 第十六心间，佛教名词。小乘说一切有部的修行理论。即在见道所得十六种智慧之第十六。是属于修道的证得预流果者。
- (94) 一来果，回鹘文写作 *sakardagam kut*，来自梵文的 *SAKRĀGAMIN*，音译“斯陀含”。小乘佛教修行果位之一。指通过思悟四谛之理而断灭与生俱来的烦恼所达到的果位；称达到此位仍需一次生天上，一次生人间，才可最后解脱。
- (95) 欲界，回鹘文 *amranmak ulus* 的意译，佛教名词。佛教把世俗世界划为“三界”即“欲界”、“色界”、“无色界”，皆处在“生死轮回”过程中，认为是众生存在的三种境界。佛教称“欲界”为具有食欲，淫欲的众生所居。包括“五道”中的地狱、畜生、饿鬼、六欲天和人，以及他们所依存的场所，如人所居的四洲等。
- (96) 六烦恼，回鹘文 *altı belük niz-van* 的意译。“*altı belük*”回鹘语“六品”、“六份”之意；“*niz-van*”来自粟特语的“*nyzβ'y*”，相当于梵文的“*KLES'A*”，佛教名词。佛教把烦恼主要分为两大类：“根本烦恼”和“随烦恼”。根本烦恼为一切烦恼的根本，亦称“六烦恼”。
- (97) 不还果，回鹘文写作 *anagam kut*，来自梵文的 *ANĀGAMIN*，音译“阿那含”。小乘佛教修行果位之一。指通过修行完全断除欲界的修惑而到达果位；达到此位不再生还欲界。
- (98) 九烦恼，回鹘文 *tokuz ülüs niz-van* 的意译，佛教所称两大类烦恼之一，“随烦恼”。
- (99) 色界无色界，回鹘文 *eḡlüg eḡsüz tәyriyiri* 的意译。佛教所称“三界”之后三界。色界、位于欲界之上，为已离食、淫二欲的众生所居，包括四静虑处十七种天，被称色界十七天。其体非色，立无色名，使众生得同样果报之因，相当共性，相当寿名而得相续。
- (100) 第四无色界，回鹘文 *törtünq eḡsüz tәyriyiri* 的意译。佛教名词，“四无色天”之四。指佛教的说修习“四无色定”者死后所得之果报。四无色天分别为：
- 1> 空无边天。
 - 2> 识无边天。
 - 3> 无所有天。
 - 4> 非想非非想天。
- (101) 第八烦恼，回鹘文 *säkiznq ülüs niz-van* 的意译，指佛教所称随烦恼八“谄”(*MĀYA*) 意为矫揉造作掩饰自己过错的思想与活动。
- (102) 随信行，佛教名词。小乘谓在“见道”的最初阶段有两种修行者：一为“钝根”者，一为“利根”者。钝根者从别人听闻佛法产生信仰，由信仰而修行，此名“随信行”。
- (103) 随法行，小乘谓在“见道”中的利根者自己“披阅契经”据以修行，此为“随行法。”
- (104) 帝释，回鹘文写作 *hormuzta*，来自粟特文的 *XWRmz*。原指古代维吾尔人自己崇拜的一高级神名，在本文献表示佛教护法神帝释天，相当于梵文的“*INDRA*”。

- (105) 劫，回鹘文写作 KLP，来自梵文的 KALPA。是“却波”或“却簸”之略。意为极为久远的时节。源为印度婆罗门教，印度教因之；佛教虽亦沿用其说，但说法不同。婆罗门教认为世界要经历许多劫，谓一个劫等于大梵天的一个白天，或一个时，即人间的四十三亿二千万年，劫未有劫火出现，烧毁一切，然后重新创造世界；佛教认为一般分为大劫、中劫、小劫。谓世上人的寿命有增有减，每一增（人寿自十岁开始每百年增一岁，增至八万四千岁）及一减（人寿自八万四千岁开始，每五百年减一岁，减至十岁）各为一小却，合一减一增为一中劫。一大劫包括八十中劫。
- (106) 阿僧祇，回鹘文写作 asank，来自梵文的 ASANKHYA。亦作“阿僧企耶”，意译“无数”，佛教用来表示异常久远的时间单位，据称一阿僧祇有一千万万万万万万万兆（百万为兆）。
- (107) 转轮王，回鹘文写作 qakriř ilig han，来自梵文的 CAKRAVARTI RAJA。亦作“遮迦越罗”，意译“挥轮圣王”、“转轮圣帝”等。因手持轮宝而得名。古印度神话中的“圣王”此王即位，自天感得轮宝，他转轮宝而降伏四方。又因飞行空中，故亦称“飞行皇帝”，佛教袭用其说。
- (108) 阿毗斯卡，回鹘文写作 abisik，来自梵文的 ABHISEKA。有两个意思：
 1> 指在教堂内给登上皇位者的前额抹油的神圣仪式。
 2> 意为“加衔”、“名望”、“讲经”、“讲述”等。
- (109) 十五众无数，回鹘文 bis ygrmi asanki nayut 的意译，“bis ygrmi”为回鹘语“十五”；“asanki nayut”来自梵文的 ASANKHYA NAYUTA，是“无穷无尽”、“无数”之意。
- (110) 百万富翁，回鹘文写作 kotisvar bayaqut，前一词来自梵文的 KOTISVARA，意为“百万”，后一词是回鹘语“富翁”之意，合谓“百万富翁”。
- (111) 王冠，回鹘文写作 didim bəzək，前一个词来自粟特语 dydm 意为“头冠”，后一个词是回鹘语“装饰”，文献中形容稽兜摩提城和大地的“王冠”一样，非常壮观美丽。
- (112) 稽兜摩提，回鹘文写作 kitumati，来自梵文的 KETUMAT。佛教称“十山王”之一，文献中指一座城，可能此城位于名山附近而与山同名，指城时亦译作“翘头未城”。
- (113) 婆罗摩耶，回鹘文写作 brhmayu，来自混合梵文的 BRAHMAYU(S)，古印度婆罗门种姓一君王，据称为弥勒之父。
- (114) 婆罗摩娑提，回鹘文写作 brhmavati，来自混合梵文的 BRAHMĀVATI。据称为弥勒之母。
- (115) 兜率天，回鹘文写作 tozit，来自梵文的 TUSITA。亦译“兜率陀”、“睹史多”，意译“妙足”、“知足”，佛教名词。六欲天之一，谓在夜摩天之上三亿二万由旬，一昼夜，相当人间四百年。此天居者彻体光明，能照耀世界。佛经说此天有内外，外两院，外院是欲界天一部分，内院是弥勒寄居于欲界的“净土”释迦牟尼生母死后往生于此，据称若皈依弥勒并称念其号者，死后往生此天。
- (116) 毗婆沙论，回鹘文写作 waybas satar，来自梵文的 VIBHĀSĀ—S'ĪTRA，佛教论

名。

〈117〉小乘佛教著名的四位大师：

1> 鸠罗那伽耶尼，回鹘文为 kuvranagayani。（梵文？）

2> 僧伽跋陀罗，saṅgapatrī (SANGHABHADRA)。

3> 求那跋陀罗，konaprabi (GUNAPRABHA)。

4> 摩拏尼，manurtni (MANORHATA)。

〈118〉1> 僧伽陀利，回鹘文为 sagantili。（梵文？）

2> 斯耶尼苏利，isyanisuri (?)。

3> 鸠提伽，kotiki (梵文KUTIKA)。

4> 摩陀罗斫帝，matarqti (?)。

5> 马鸣，asvagusi (梵文 AS'VAGHDSA)。以上为佛教著名的五位大师。据约公元一二世纪间生活在古印度的佛教诗人，哲学家马鸣在文献中被排列在五位大师之五来看，应属与马鸣同代或更早的古印度著名人氏

〈119〉菩萨，是汉语菩萨摩的简称，回鹘文写作 bodisvt，来自梵文的 BODHISATTVA。意为“觉有情”或“发大心的人”。原为释迦牟尼修行而来成佛道时的称名，后广泛用作对大乘思想实行者的尊称。一般对崇拜的偶像神灵也称为菩萨。

〈120〉古西域三位佛教大师名：

1> 佛陀热克西提 (bodarakṣiti)。

2> 沙罗耶热克西提 (sariyarakṣiti)。

3> 阿足热克西提 (azukrakṣiti)。

〈121〉三峻里迷，回鹘文写作 üq solmi，即现在的焉耆。参见耿世民先生《峻里迷考》，载《历史研究》，一九八〇年第二期。

〈122〉古西域三位佛教大师名：

1> 法来，回鹘文为 drmagam，梵文为 DHARMAGAM。

2> 福授，回鹘文为 bunyadati，梵文为 PUNYATTA。

3> 圣月，回鹘文为 aryaqantri，梵文为 ARYACANTRI。

〈123〉三宝，回鹘文写作 üq ərđəni，相当于梵文的 TRIRATNA。耆那教所指的三条解脱道路。佛教称佛、法，僧为三宝。“佛”指佛教创始人释迦牟尼，也泛指一切佛；“法”即佛教教义；“僧”指继承，宣扬佛教教义的僧众。

〈124〉优婆塞，回鹘文写作 upasi，来自粟特语的 'wp' sy，相当于梵文的 UPĀSAKA。亦作“乌波索迦”、“优婆塞迦”。意为“清信七”、“近事男”、“近善男”等；佛教所称亲近皈依三宝，接受五戒的在家男居士。亦通称一切在家的佛教男信徒。

〈125〉弥勒，回鹘文写作 maitri，来自梵文的 MAITRĒYA，意为“慈悲”、“仁爱”、“慈氏”，是佛教传说中的未来佛。一般也称其为 (ADITJA)，虽然不是历史上有名的弟子，但却是释迦牟尼随员中最主要的一个人物，据说释迦牟尼在兜率陀见到了他，并决定从那时起经过五千年之后让他成为自己的继承人。弥勒是所有的佛教徒盼望的未来的救世主，而且至今还有很大影响。

〈126〉梵天，回鹘文写作 əzrua，来自梵文粟特语的 'ZRW' 原指古代维吾尔人自己崇

- 拜的一神名。亦作“大梵天”，音译为“婆罗贺摩”，是婆罗门教的创造之神，佛教沿用之。即梵文为 BRAHMA。
- (127) 四天大王，回鹘文写作 *tört maharaq*，来自梵文的 CATURMAHARAJA，亦称“护世四天王”。印度佛教传说，须弥山腰有一山名键陀罗山，山有四峰，各有一王居之，各护一天下，故名。
- (128) 翘头未城，参见考释^[112]条。
- (129) 南无，回鹘文写作 *namo*，来自梵文的 NAMAH，汉语音译作“南无”、“捺漠”，意为“皈依”，“归顺”。原指佛教的入教仪式，后来泛指全心全意地信奉佛教或参加其他宗教组织。
- (130) 法，回鹘文写作 *drm*，来自梵文的 DHARMA，汉音译作“达磨”、“达而麻耶”，意为佛法，佛法指的是佛教中的宗旨，理和道路。
- (131) 僧，回鹘文写作 *saṅ*，来自梵文的 SANGHA，音译作“僧法”、“僧加”、“僧企那”等，简称“僧”。一般指个别的僧人，亦意译为“合”、“众”、“和合众”、“和合僧”、“法众”。
- (132) 摩伽陀，回鹘文写作 *magat* (或 *magit*)，梵文为 MAGADHA，古代中印度的一个王国，是佛教圣地之一。
- (133) 王舍城，回鹘文写作 *raqagri*，来自梵文的 RAJAGRHA，亦译“罗阅揭梨訶”、“罗阅祇”、“罗阅”、“曷罗阇姑利咄城”。古印度摩揭陀都城，是释迦牟尼传教中心地之一。相传释迦逝后第一次结集在此举行。七世纪唐玄奘旅游印度时，该城已荒废，但附近仍有许多佛教古迹。
- (134) 多闻天王，回鹘文写作 *vaysirvani*，来自梵文的 VAISRAVANA，佛教寺庙大殿两侧供奉二十诸天之一，为护持佛教的天神，多闻天王排行第三。
- (135) 多闻天王手下的三员大将：
- 1> 沙陀伽提：*sadakari* (SATAKRI)
 - 2> 海摩瓦提：*haimavti* (HAIMAVATA)
 - 3> 波罗那库：*puranaku*，(PURNAKA)
- (136) 江遂城，回鹘文写作 *barans*，来自梵文的 VARANAST。还音译作“波刺那斯”或“波罗夸斯”，古代一城名。
- (137) 阿勒沙禅，回鹘文写作 *arsivdan*，来自梵文的 RSIDĀVA，意为“仙人园”。梵文亦作 MRGADAVA，译作“仙人论处”、“仙人住处”、“仙人鹿园”、“鹿野苑”等，佛教圣地、在中印度江遂城中，传为释迦牟尼成道后最初说法的地方。释迦在尼连禅河畔苦行六年，不得“解脱”，后在菩提伽耶觉悟成道，即来到此地说法召徒。
- (138) 五比丘，回鹘文写作 *bəx banqiki*，是佛教传说最早的五名比丘。释迦牟尼出家时，其父净饭王多方劝阻无效，派五名亲信随侍，在鹿野苑听释迦最初说法，出家为僧。他们是：
- 1> 阿若桥隆如 (ĀJĪNĀTAKAUNDINYA)
 - 2> 阿说示 (AS'VAJIT)
 - 3> 跋提 (BHADRIKA)

4> 十力迦叶 (DAS'ABALAKĀS'YAPA)

5> 摩诃男拘到 (MAHĀNĀMAKULIKA)

- (139) 伊那力, 回鹘文写作 inəl, 是突厥语, 表示尊称。
- (140) 耶施陀, 回鹘文 yasi 的音译, 阿难陀一弟子, 人名。
- (141) 噉, 回鹘文 qor 的音译, 是古代维吾尔人官号。
- (142) 道人狄尼达, 道人、和尚之旧称, 谓有道述之人。《石林燕》:“晋宋间佛教初行, 未有僧称, 通曰道人”。南北朝时, 社会上习惯称佛教徒为道人, 道教徒为道士。狄尼达, 回鹘文写作 dintar, 来自粟特文的 $\delta yn\delta' r$, 意为“挑选”, 有时指“摩尼教信徒”。
- (143) 沙摩奴, 回鹘文写作 xīmnu (xəmnu), 来自粟特文的 $\dot{s}imanu$ ($\dot{s}mnw$)。意为“鬼”、“魔”。
- (144) 迦毗罗卫, 回鹘文写作 kapilavastu, 来自梵文的 KAPILAVASTU。这是古代的城名, 佛教创始人释迦牟尼出生之地。现在尼泊尔王国境内。
- (145) 尼连禅河, 回鹘文写作 maryanqan, 来自梵文的 NAIRANJANA, 是古代的一河名。
- (146) 难陀难陀跋罗, 回鹘文写作 nantanantapala, 来自 NANDĀ NANDAPALA, 梵文亦作“MEKA MEKHALA”音译“弥迦弥迦罗”古印度人名, 为姐妹俩。
- (147) 阿修罗, 回鹘文写作 asura, 来自梵文的 ASURA。略称“修罗”, 另译“阿须罗”、“阿须伦”、“阿苏罗”、“阿素罗”、“阿素洛”等, 意译“不端正”、“非天”等。原为古印度神话中的一种恶神。因常与天神战斗, 后世亦称战场为“修罗场”。佛教沿用其说。
- (148) 正觉山, 回鹘文写作 pasaŋ, 来自梵文的 PRAS'AKHA。音译为“钵萨他”, 是摩伽陀国中的一个山名。
- (149) 优婆夷, 回鹘文写作 upasanq 来自梵文的 UPĀSIKĀ。亦译“优婆斯”、“邬婆斯迦”意译“近事女”、“近善女”、“近宿女”、“信女”、“清信女”。佛教称谓, 指接受五戒的在家女居士。亦通称一切在家的佛教女信徒。
- (150) 帝戈沙摩菩提, 回鹘文写作 dksanbt, 来自梵文的 DAHSINAPATI。是古印度一国名。
- (151) 斋戒, 回鹘文写作 qhsapat, 来自梵文的 SIKSAPADA。即: 吃素食、不饭酒、不吃荤。
- (152) 三相神, 回鹘文写作 drmur, 来自梵文的 TRIMŪRTI。互相关联而各具一相的三神, 主要指印度教信奉的梵文, 毗湿奴, 湿婆三大主神。
- (153) 大劫, 回鹘文写作 mahak(a)Ip, 来自梵文的 MAHAKALPA, 亦作“大时”。相当于十三亿四千四百年。
- (154) 阿耨多, 回鹘文写作 aqati, 来自梵文的 AJITA。亦作“阿逸多”、“阿制多”等, 意为“无能胜”, 古代一人名。
- (155) 跋多利婆罗门, 回鹘文写作 badari bramah, 来自梵文的 BADHARI BRAHMANA, 是弥勒师傅, 长寿120岁, 共教弟子五百, “跋多利”是其名, “婆罗门”是其尊称, 意译“清净”, 印度的第一种性, 婆罗门教, 印度教称“人间之神”。

- (156) 萨婆钵键，回鹘文写作 *srvapasantik*，来自梵文的 SARVA + PASANDA。意为“所有的异教徒”。
- (157) 波罗那瓦耶伽罗，回鹘文写作 *purnavyakran*，来自梵文的 PuRNA + VYĀKARANA。佛教论名。
- (158) 佛教论名：
- 1> 顾耶禅论 (*vityastan*)
 - 2> 罗那陀伽论 (*ratnadaka*)
 - 3> 颜色媧畜论 (*vitsavahar*)
 - 4> 跋栗弭论 (*hasumi*)
 - 5> 挝蓝阿弥论 (*ooqlan ami*)
- (159) 摩尼跋多利，回鹘文写作 *manibadari* (~*manibtri*)，来自梵文的 MĀNIBHADRA，意为“增贤”，多闻天王手下一“小圣天”。
- (160) 净居天，回鹘文写作 *sudavs təŋri*，来自梵文的 S'UDDHĀVASADEVĀ。是指诸佛所居住的净界，与世俗众生居住的世间，即所谓“秽土”相对。
- (161) 尼罗陀婆罗门，回鹘文写作 *nitidani baram*，是印度婆罗门种姓一人名。
- (162) 顶，佛教名词。敬奉“三宝”，令心永恒的澄净，谓之“顶”。
- (163) 顶坠，佛教名词。据本文献，从前领悟三宝，但后来由于某些原因而厌恶它并使纯心变浊，萎缩，谓之“顶坠”。
- (164) 金钢座，回鹘文写作 *vaqrazan*，来自梵文的 VAJRĀSANA。是指佛的座位，“金钢”金中最刚之意，用以譬喻牢固、锐利、能摧毁一切的意思。
- (165) 跋伽罗，回鹘文写作 *bakirati*，来自梵文的 BHAGIRATHA。是一河名。
- (166) 侨昙弥，回鹘文写作 *gaurami*，来自梵文的 GaUTAMA。旧译“瞿昙”、“俱谭”等。释迦牟尼的姓氏，亦用于称呼释迦牟尼。
- (167) 释迦族，回鹘文写作 *saki*，来自梵文的 S'AKYA。指释迦牟尼所属的种族(部族)。
- (168) 净饭王，回鹘文写作 *santudan ilig bəg*，来自梵文的 SUDDHODANA RĀDJA，是释迦族之王，意为“净饭”、“白净”。相传为释迦牟尼之父。
- (169) 摩耶，是摩河摩耶之略，回鹘文写作 *mahamaya*，来自梵文的 MAHAMĀYA。相传为释迦牟尼之母。
- (170) 蓝毗尼园，回鹘文写作 *lumbini*，来自梵文的 LUMBINI。亦译“岚毗尼”、“龙弥尼”、“林微尼”、“腊伐尼”等，意为“盐”、“可爱”。佛教圣地。相传为释迦牟尼出生地，现在尼泊尔境内。
- (171) 无忧树，回鹘文写作 *asok sөгüt*，来自梵文的 AS'CKA，相传释迦牟尼就生在这棵树下。
- (172) 三十二相，回鹘文写作 *iki kırk türlüg kut buyan irü bəlgü*，相当于梵文的 DVĀTRIMS'AMĀHĀPUPUSALAKSANA。亦称“三十二大人相”，“三十二大士相”、“四十八相”等。佛教用语。谓佛祖生出来不同凡俗，具有神异容貌，即三十二种显著特征。
- (173) 八十种好，佛教用语，亦作“八十随形好”、“八十随好”、“八十微妙种好”。

“八十种小相”等。除三十二相之外，佛教细隐密难见之处称八十种好，即容貌的八十种特征。

- (174) 三千大千界，是回鹘文 *üq miṅ uluq miṅ yir suv* 的意译，佛教名词。据称以须山为中心，以铁围山为外部，同一日月所照的四天下为一“小世界”；一千“小世界”为一“小千世界”；一千“小千世界”为一“中千世界”；一千“中千世界”为一“大千世界”。因“大千世界”有小中大三种“千世界”，故称三千大千世界。
- (175) 七宝，回鹘文写作 *yiti ərđ(ə)ni*，佛教名词。佛经中说法不一，《法华经》以金、银、玻璃、砗磲、玛瑙、玫瑰为七宝。《无量寿经》以金、银、琉璃、玻璃、珊瑚、玛瑙、砗磲为七宝等等。
- (176) 耶输，回鹘文写作 *yasodara*，来自梵文的 *YAS'ODHARĀ*。是耶输陀罗之略，亦名“瞿波”。是善觉王之女，释迦牟尼之妻，罗睺罗之母。
- (177) 菩提树，回鹘文写作 *bodisəgüt*，来自梵文的 *BODHIDRUMA*（或 *BODHIVR KSA*）。亦译“觉树”、“道树”，旧译“阿沛多罗树”、“贝多树”、“阿转陀树”等。树名。相传释迦牟尼在毕钵罗树下证得菩提（觉悟），故称毕钵罗树为菩提树。
- (178) 十力，佛教用语。谓佛具有十种智力。
- (179) 四无所畏，佛教用语。亦称“四无畏”。指传教说法充满自信、无所畏惧，有佛四无畏和菩萨四无畏两种。
- (180) 毗婆沙论甘露，是回鹘文 *vay bas sastarlaq nos suv* 的意译。
- (181) 吐火罗语，回鹘文写作 *tohri tili*，即古代焉耆一龟兹语。
- (182) 婆热塔那热克西提，是回鹘文《弥勒会见记》的译者。
- (183) 迦叶佛，回鹘文写作 *kasip burhan* 来自梵文的 *KĀS'YAPA BUDDHA*，意译“饮光”。是过去十佛的第六佛，传说是释迦牟尼前世之师，曾预言释迦将来必定成佛。
- (184) 密利伽罗，回鹘文写作 *mogaraqi*，是源于梵文的 *MRG—RĀJA*，意为“雄鹿王”，一佛名。
- (185) 来睇提舍，回鹘文写作 *matyads*，来自梵文的 *MADHYADES'A*，是中印度北部的一个王国。
- (186) 陀尼迦，回鹘文 *doniki* 的音译，是人名。
- (187) 阿耆亚尼，回鹘文写作 *aqayni*，是指一杂种种马。
- (188) 无节树，回鹘文写作 *nigrud*，来自梵文的 *NYAGRODHA*。亦音译作“尼拘律陀”。
- (189) 鸡萨罗狮子王，回鹘文写作 *kisar arslan han*，来自梵文的 *KESARA—RĀJĀ*。*KESARA* 意为“毛”或“狮子”。*RĀJĀ* 意为“王”。
- (190) 乌瑟，回鹘文写作 *usnir*，来自梵文的 *USNISA*。
- (191) 耶提优波耶夷尼迦路伽耶陀，是回鹘文 *vjt upavit yavagan lokayata* 的音译，一论名。
- (192) 支迦菩提，回鹘文写作 *brdikasanbut*，来自梵文的 *PRATYEKA—SAMBODHI*。

意为“特觉”。

- (193) 保护神，回鹘文写作 *kut vahsiklar*。“*kut*”是古代维吾尔语，意为“福”，在此表示尊称。“*vahsik*”来自粟特语 *W' XSK*，“*lar*”是古代维吾尔语的复数附加成份。即：“诸保护神”。
- (194) 饿鬼，回鹘文写作 *pirit*，来自梵文的 *PRETA*。音译作“薛荔多”、“闭丽多”等，佛教六趣之一。据称种类很多，总的特征是常苦饥饿，其中有的腹如大鼓，咽喉似针，没有人给他们举行祭祀，使之常受饥饿，居于阎魔王的地下宫殿，也居于人间坟地，黑山洞等地。
- (195) 三恶道，回鹘文 *üq yaw lak yol* 的意译，相当于梵文的 *TRIDUSGATI*，因果轮回的教义之一，谓众生依所造恶业而堕入之。三恶道：地狱道、饿鬼道、畜牲道。
- (196) 色界诸天，回鹘文写作 *eqlüg t̄ri yiri*，佛教名词。为离食，淫欲的有情居处。“色”为质碍之义，说此天居者有宫殿，有形体，统称四禅天。
- (197) 欲界之六重天，回鹘文 *amranmak uluska sanlaq altı kat t̄ri yiri* 的意译，佛教用语。其分别为：
1> 四大天王。 2> 忉利天。 3> 夜摩天。 4> 兜率天。 5> 乐变化天。 6> 他化自在天。据称欲界天皆不离食欲和淫欲。
- (198) 拂子，佛教用具，回鹘文写作 *t̄ridam siḡaklik*。是用线，羊毛，树皮制成用以驱赶蚊虫。
- (199) 增长天王，回鹘文写作 *virutaki*，来自梵文的 *VIRUDHAKA*，“二十诸天”之一，增长天王排行第五。
- (200) 难陀，回鹘文写作 *nanti*，来自梵文的 *NANDA*，意译“欢喜”，一个古印度人的名子。
- (201) 跋难陀，回鹘文写作 *upananti*，来自梵文的 *UPĀNANDA*，一个古印度人名。常写作 *NANDA—UPĀNANDA*，即难陀跋难陀，为兄弟俩。
- (202) 鸠盘提，回鹘文写作 *kumbanti*，来自梵文的 *KUMBHANDI*，是鸠盘荼的雌性，指母夜叉。
- (203) 广目天王，回鹘文写作 *virupaksimaharaq*，来自梵文的 *VIRUPĀKSA MAHA RAJA*。“是二十诸天”之一，排行第六。
- (204) 羯罗波罗曷，回鹘文写作 *qalaparapi*，专用名词。此处指龙王之名。
- (205) 毗首羯磨，回鹘文写作 *visvakrmi*，来自梵文的 *VIS'VAKARMAN*。意为“造一切者”，婆罗门神名据说是诸神保造能力的人格化。
- (206) 持国大天王，回鹘文写作 *tritrastrimaharaq*，来自梵文的 *DHRTARĀSTRAMA HARAJA*。“二十诸天”之一，排行之四。
- (207) 牟卢，回鹘文写作 *timburi*，来自梵文的 *TUMBURU*。是诸乾闥婆之中的一个官名。
- (208) 波涅迦尸，回鹘文写作 *panqasiki*，来自梵文的 *PANCASIKHA*。“*PANCA*”是梵文“五”的意思；“*SIKHA*”意为“顶”。此处是指诸乾闥婆中的一个官名。
- (209) 侨支迦，回鹘文写作 *kauziki*，来自梵文的 *KAUSIKA*，是帝释的家姓。
- (210) 鞞度萨陀，回鹘文写作 *sadusati*，来自梵文的 *SĀDHUSATYA*。“*SĀDHU*”为

“妙”“善”之意。“SATYA”为“正真的”、“真实”。此处指一“圣天”之名，即“正善天”。

(211) 须夜摩，回鹘文写作 *suyami*，来自梵文的 *SUYAMA*，是专门管理阎魔王的圣天之名。

(212) 达摩提河，回鹘文写作 *drmt*，是一海名。

(213) 罗诘，回鹘文写作 *rahu*，来自梵文的 *RĀHU*，是阿修罗的一个官名。

(214) 斯罗波热，为诸阿修罗中的官名。

(215) 吠摩质坦利，回鹘文写作 *vimaqtri*，来自梵文的 *VIMALACITRA*，阿修罗的一个王名，是 *INDRA* 的岳父。

(216) 毗哩孕迦、伊那盘婆那，回鹘文写作 *piṇali* 和 *ilaptri*，来自梵文的 *PINGALA*，*ELAPATRA*。是指诸龙王之中的两个龙王名。

(217) 童笼磨，童波提，回鹘文写作 *durumi dumpuri*，是诸乾闥婆之强盛者。

(218) 勒吉威提，回鹘文写作 *razavrt*，来自梵文的 *RĀJĀVARTA*，是指“蓝色”。

(219) 花床，回鹘文写作 *srinati*，来自梵文的 *SRINIDHI*，亦音译作“室利尼提”。

(220) 香獐子，一种动物，是佛祖“三十二相”之七中的形容词，在《宗教词典》内记作“鹿”。

(221) 圆觉，佛教名词。回鹘文写作 *tuymak*，相当于梵文的 *BODHI*，如能舍弃一切情欲，破除一切迷误，于清静心，便得开悟，谓之“圆觉”。

(222) 提斯，回鹘文 *tisi* 的音译，是人名。

(223) 跋罗那斯，是回鹘文 *daranaśa* 的音译，人名。

(224) 仙人，回鹘文写作 *arzi*，来自梵文的 *RSI*。

(225) 跋婆罗，回鹘文 *baqi baraya* 的音译，如果推测回鹘文“q”字母的两点遗漏，应写作 *bakī baraya*，意为“望行”。

(226) 乌波设弥，回鹘文 *upasimi* 的音译，人名。

(227) 般那修迦罗，回鹘文 *buran yiqran* 的音译，佛教论名。

(228) 辟支佛果，回鹘文写作 *prdikabut*，来自梵文的 *PRATYEKE BUDDHA*，汉语意译作“独觉”，也作“辟支佛陀”，此处指小乘教所修行的果位之一。

(229) 犹婆频螺迦波，回鹘文写作 *urbilvakasip*，来自梵文的 *URUVILVĀKĀSYAPA*，人名。是释迦牟尼的重要弟子之一。

(230) 尼拘卢陀，回鹘文写作 *nigudaram*，是佛教寺名。

(231) 摩河波闍波提桥县弥，回鹘文写作 *mahapṛqapati gautami*，来自梵文的 *MAHĀ PRADJĀPATI GAUTAMI*。其意为“大爱道”、“大生主”或“众主”，是女尼的先行者，释迦牟尼的奶妈，是第一个被公认的女尼，第一座尼庵的首任庵主。

“GAUTAMI”有“明女”“有才智的妇女”之意，是她的尊称。

(232) 怕提尼，回鹘文写作 *batini*，是桥县弥夫人的女仆。

(233) 舍婆提，回鹘文写作 *sravst*，来自梵文的 *SRĀVASTĪ* 亦作“室罗符悉底”、“舍卫”，意为“闻物城”、“女子道”、“礼德”、“仙人住处”，是古代一个城市，位于迦毗罗卫西北部500里。（城附近有一河与其同名）是释迦牟尼成名和常去的地方，于公元6世纪被毁，成为无人居住的废墟。

- (234) 摩诃男吾热库，回鹘文写作 mahanamiuraku，可能来自梵文的 MAHANANA MAN，是释迦牟尼最初的五个弟子之一。
- (235) 吾怕山奇，回鹘文写作 upasanq，来自粟特语的'WP'Snch。
- (236) 毗钵尸，回鹘文写作 vipasi，来自梵文的 VIPASYI。意为“重重见”，是最初的七佛之一。
- (237) 悉达，回鹘文写作 sidarti，来自梵文的 SIDDHĀRTHA。是释迦牟尼的初名。
- (238) 木提卡，是回鹘文 mokiḱka 的音译，人名。
- (239) 罗睺罗，回鹘文写作 rahuli，来自梵文的 RĀHULA。亦译“罗护罗”、“罗怛罗”，意译“障月”、“执月”、也称“罗云”。为释迦在俗时之子，母为耶输陀罗，释迦成道归乡时跟随出家作沙弥，为佛教有沙弥之始，后成为“十大弟子”之一。
- (240) 阿难陀，回鹘文写作 anant，来自梵文的 ANANDA。意译“欢喜”、“庆喜”等。释迦牟尼的堂弟。侍从释迦二十五年，为“十大弟子”之一。谓长于记忆，被称“多闻第一”。传说佛教第一次结集，由他诵出经藏。
- (241) 白饭王，回鹘文写作 sukluda，来自梵文的 S'UKLODANA。白饭王为净饭王之弟。
- (242) 补特伽罗，回鹘文写作 bütkalik，来自梵文的 PUDGALA，佛教名词。“我”的名称，指生死轮回的主体。有些经中把小乘修行果位“四双八辈”称“四双八只补特伽罗”。
- (243) 沙弥尼，回鹘文写作 simnanq，来自粟特语的 šmn'nch。意为“僧女”。
- (244) 阿难伽那，回鹘文写作 aḡanu，来自梵文的 ANANGANA。意为“纯净”、“无浊”等。
- (245) 无生，回鹘文写作 aniruti，来自梵文的 ANIRUDDHA，一罗汉名。
- (246) 跋利，回鹘文 bərə 的音译，古代长度单位。
- (247) 羯陵伽国，回鹘文写作 kalinga，来自梵文的 KALINGA，古代一国名。
- (248) 乌那库，回鹘文写作 unaku，词源不详。
- (249) 波罗那库，回鹘文写作 purnak 的音译，长度单位。
- (250) 摩诃婆罗多，回鹘文写作 mahapranti，来自梵文的 MAHĀBHĀRATA。意为“圣王后裔”。
- (251) 祁罗罗陀，回鹘文写作 qitrarati，来自梵文的 CITRARATHA，古印度一人名。
- (252) 耶苏吉，回鹘文写作 VASUKI，来自梵文的 VĀSUKI。是佛教神话中的九头龙王。
- (253) 铁金山，回鹘文写作 qakrir taq，梵文为 CAKRAVADA。
- (254) 跋罗尼陀，词意不详。
- (255) 瞻部洲，回鹘文写作 qambudvip，来自梵文的 JAMBUDVIPA。意为“秽树”、“胜金”。佛教名词。佛教称世界分为四大部洲，其为南部洲。
- (256) 伽勒沙，回鹘文写作 kavlas，来自梵文的 KILĀSA。一山名。
- (257) 善观天，回鹘文写作 satris，来自梵文的 SUDRS'A。
- (258) 鬘花，回鹘文写作 kuzatar，来自梵文的 KASTURI。是一种特别香的花。

(259) 波罗那提, 回鹘文写作 *baranati*, 来自梵文的 *VARANADA*。佛教传说中的一圣王名。

(260) 《大集经》, 佛经名。是《北方等大集经》之略。

(261) 鸠摩跋罗提, 回鹘文写作 *krmabaluti*, 来自梵文的。

(262) 尸弃佛, 回鹘文写作 *ratnasiki*, 来自梵文的 *RATNAS'IKHIN*。另译“式弃”“试谿”等, 意译“顶髻”佛名, 过去七佛的第二佛。

语法成分和词缀

-Iar/-Iər 名词复数词缀

-(i)t, -(i)m, -(i)m/-(u)m, -(ü)m 名词领属词缀 (第一人称单数)

-(i)miz/-(i)miz 名词领属词缀 (第一人称复数)

-(i)ŋ/-(i)ŋ 名词领属词缀 (第二人称)

-(s)i/-(s)i 名词领属词缀 (第三人称)

-niŋ/niŋ 名词所有格词缀

-(q)ā, -(k)ā/-(g)ā, -(k)ā 名词方向格词缀

-qaru/-gərü

-(i)n/-(i)n/-ig/-üg 名词宾格词缀

-(u)n/-(ü)n/-iŋ/-uŋ

-da/-dā/-tā/-tā 名词位格词缀

-takī/-tāki

-dan/-tan/-dun/-tun 名词从格词缀

-di/-tin/-dü/-tün

-dīn/-tīn/-dā/-tā

-qa/-qā 名词似格词缀

-(i)n/(i)n 名词工具格词缀

-(u)n/-(ü)n

-qī/-qi 格成名词的词缀

-qu/-gü 动名词词缀

-qu/uk/-gü/ük 动名词词缀

-la-/-lā- 构成动词的附加成分

-ad-/-at

-a/-ā/-u/-ü 副动词词缀

-(i)p, -(i)p/-up, -üp, -yu 副动词词缀

-kālī/-qālīr 目的副动词词缀

-(i)r, -(i)r/-(u)r, -ar, ar 形动词词缀

-qālī/-gāli 目的副动词词缀

-daqī/-dāqi 形动词词缀

-quqī/-güqi 形动词词缀

-(i)qma/(i)gmā 形动词词缀

-duk/-dük 形动词词缀

- mīs/-mis, -mix 形动词词缀
- d-/-t- 动词使动态成分
- dur-/-dür 动词使动态成分
- tur-/-tür- 动词使动态成分
- ur-/-ür 动词使动态成分
- (i)n, -(i)n/- (u)n, -(ü)n 动词反身态成分
- l-/- (u)l- 动词被动态成分
- (u)s-, -(ü)s-/-x- 动词相互态成分
- tī/-ti 副词词缀
- oıay/-gəy 动词愿望式词缀
- ma-/-mə- 动词否定式成分
- maz/-məz
- dī, -di/-tī, ti 动词第三人称过去式词缀
- mak/-mək 动名词词缀
- sar/-sər 动词条件式词缀
- zun/-zün 动词第三人称名令式
- alīm/-əlīm 动词第一人称愿望式词缀
- aıu/-əgü 集合数词词缀
- (i)ng/- (i)nq 序数词词缀
- ……li……li, birlə, ulatī, 连词

kim 关连词

ok, ek, ep 加强语气词

-qıq, -ki, 形容词词缀

-lik, -lig, -lük/-ljk, -luq, ljq

-rak/-rək, sıq

-sız/-siz 否定词缀

-mu, ərki 疑问词

名词宾格词缀“-ni”在本书中均用在人称代词后面。

弥勒会见记哈密本照片登录表

No	原 编 号	现 编 号	No	原 编 号	现 编 号
1	001 A	Y 4 A	26	064 B	B 3 B
2	001 B	Y 4 B	27	065 A	B 4 A
3	002 A	Y 5 A	28	065 B	B 4 B
4	002 B	Y 5 B	29	059 A	B 5 A
5	003 A	Y 6 A	30	059 B	B 5 B
6	003 B	Y 6 B	31	058 A	B 6 A
7	004 A	Y 7 A	32	058 B	B 6 B
8	004 B	Y 7 B	33	057 A	B 7 A
9	005 A	Y 8 A	34	057 B	B 7 B
10	005 B	Y 8 B	35	063 A	B 9 A
11	006 A	Y 9 A	36	063 B	B 9 B
12	006 B	Y 9 B	37	285 A	B10 A
13	007 A	Y10 A	38	285 B	B10 B
14	007 B	Y10 B	39	066 A	B13 A
15	008 A	Y11 A	40	066 B	B13 B
16	008 B	Y11 B	41	061 A	B14 A
17	009 A	Y12 A	42	061 B	B14 B
18	009 B	Y12 B	43	062 A	B15 A
19	028 A	Y14 A	44	062 B	B15 B
20	028 B	Y14 B	45	060 A	B16 A
21	067 A	B 1 A	46	060 B	B16 B
22	067 B	B 1 B	47	022 A	I 1 A
23	068 A	B 2 A	48	022 B	I 1 B
24	068 B	B 2 B	49	010 A	I 2 A
25	064 A	B 3 A	50	010 B	I 2 B

续表

No	原 编 号	现 编 号	No	原 编 号	现 编 号
51	011 A	I 4 A	77	033 A	ü 3 A
52	011 B	I 4 B	78	033 B	ü 3 B
53	012 A	I 5 A	79	032 A	ü 4 A
54	012 B	I 5 B	80	032 B	ü 4 B
55	013 A	I 6 A	81	035 A	ü 5 A
56	013 B	I 6 B	82	035 B	ü 5 B
57	014 A	I 7 A	83	038 A	ü 6 A
58	014 B	I 7 B	84	038 B	ü 6 B
59	015 A	I 8 A	85	039 A	ü 7 A
60	015 B	I 8 B	86	039 B	ü 7 B
61	016 A	I 9 A	87	036 A	ü 8 A
62	016 B	I 9 B	88	036 B	ü 8 B
63	017 A	I 10 A	89	037 A	ü 9 A
64	017 B	I 10 B	90	037 B	ü 9 B
65	018 A	I 11 A	91	040 A	ü 10 A
66	018 B	I 11 B	92	040 B	ü 10 B
67	019 A	I 12 A	93	020 A	ü 11 A
68	019 B	I 12 B	94	020 B	ü 11 B
69	020 A	I 13 A	95	083 A	ü 13 A
70	020 B	I 13 B	96	083 B	ü 13 B
71	021 A	I 17 A	97	... A	ü ... A
72	021 B	I 17 B	98	... B	ü ... B
73	041 A	ü 1 A	99	050 A	T 2 A
74	041 B	ü 1 B	100	050 B	T 2 B
75	034 A	ü 2 A	101	044 A	T 4 A
76	034 B	ü 2 B	102	044 B	T 4 B

续表

No	原 编 号	现 编 号	No	原 编 号	现 编 号
103	055 A	T 5 A	115	046 A	T11 A
104	055 B	T 5 B	116	046 B	T11 B
105	051 A	T 6 A	117	054 A	T13 A
106	051 B	T 6 B	118	054 B	T13 B
107	047 A	T 7 A	119	056 A	T14 A
108	047 B	T 7 B	120	056 B	T14 B
109	052 A	T 8 A	121	048 A	T15 A
110	052 B	T 8 B	122	048 B	T15 B
111	053 A	T 9 A	123	034 A	T16 A
112	053 B	T 9 B	124	044 B	T16 B
113	042 A	T10 A	125	045 A	T18 A
114	042 B	T10 B	126	045 B	T18 B

تەرتىپ بەلگۈلەر: (缩写符号注)

《序章》第一叶A面	بېتى. ۋاراق ئالدى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم «يۈكۈنچ» — y1A
《序章》第一叶B面	بېتى. ۋاراق كەينى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم «يۈكۈنچ» — y1B
《第一章》第一叶A面	بېتى. ۋاراق ئالدى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم (بىرىنچى) باشتىكى — B1A
《第一章》第一叶B面	بېتى. ۋاراق كەينى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم (بىرىنچى) باشتىكى — B1B
《第二章》第一叶A面	بېتى. ۋاراق ئالدى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم ئىككىنچى — J1A
《第二章》第一叶B面	بېتى. ۋاراق كەينى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم ئىككىنچى — J1B
《第三章》第一叶A面	بېتى. ۋاراق ئالدى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم ئۈچىنچى — ü1A
《第三章》第一叶B面	بېتى. ۋاراق كەينى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم ئۈچىنچى — ü1B
《第四章》第一叶A面	بېتى. ۋاراق ئالدى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم تۆتىنچى — T1A
《第四章》第一叶B面	بېتى. ۋاراق كەينى بېتى. ۋاراق 1-بۆلۈم تۆتىنچى — T1B

主 要 的 参 考 书 目

1. A Dictionary of Chinese Buddhist Terms 1937
2. Buddhist Hybrid Sanskrit Grammar and Dictionary 1953
3. A Sanskrit Chinese Dictionary 1939
4. Altürkische Grammatik 1974
5. An Etymological Dictionary of pre-Thirteenth-Century Turkish 1972
6. 宗教词典 1981
7. ДРЕВНЕТЮКСКИЙ СПОВАРЬ 1969
8. Divanü Lugat - it - Türk 1943

(A)

yükünq tørt p(a)t(a)r*

1. ulüstakī adasīnī əlig bəgig korkitip
2. kutoqarqalir üqün qadar qaxlaq tumluq
3. yüzlüg bars əteziqə kədilip kəntü
4. ətezin bars b(ə)lgürtüp kutoqaru (y(a)rlıkadī)
5. yalıq yorir tərs nomluq dintarlarıq kut -
6. qarqalir üqün uvit uyat iqqınu yalıq
7. tonsuz qop(a)n ... olarni
8. birlə katilu yorip kutoqaru
9. y(a)rlıkadī .. y(ə)mə bir oqurda
10. adakī aqarlaq iqlig udqī kızı - i..
11. yoqrut satqalı balıqqa barir ərdi yarim
12. volta oqul aqrıqı kirdi.. aqı yar(n)i korip
13. kezi təlmirip anasın atayu iqlayur
14. sıqtayur ərdi.. tükəl bilgə t(ə)qri t(ə)qrisi
15. burhan anıq əmgəkin kərü sərü
16. umatın anasınıq ətezin b(ə)lgürtüp
17. yilıq yumxak savın ayıtu iduk əlkin
18. av(i)qta ixin ixləp kənqkiyəsin yup əsən
19. tükəl balıqqa təgürü əlitdi yana y(ə)mə
20. yinqkə yip əgirdəqi küvənqəq kəqül(l)üg
21. ixilər - niq küvənq kəqlin turqurqalı
22. tarkarqalı kunqu - lar ətez - in b(ə)lgürtüp
23. iduk əlikin ikig tutup yip əgirə
24. y(a)rlıkadī.. y(ə)mə küvəz katki kəqül(l)üg sasıqı
25. ərnıq küvənqin sıqalı buzqalı üqün
26. iduk ətezin sasıqı ətezin b(ə)lgürtüp
27. sasilikta kirip olma yapa olurdı..
28. kantar əltəki buskarasari əlig bəg(nıq)
29. küvənq kəqül(l)üg taq saqrin yimirqəli
30. üqün uluq qarı toyın ətezin b(ə)lgürtüp

(B)

1. iki y(i)g(i)rmi bərə yərdə utru yadaq
2. baru y(a)rlikap kutoqaru y(a)rlikadi takı y(ə)mə
3. inisi nanti təginig kutoqarqalır üçün
4. anantirs yazukluq tınl(i)qı osuqluq avix
5. tamuka barı y(a)rlikadi.. kiturmani atlaq
6. braman urısın kutoqarqalır üçün
7. ay r(ə)qri kərkin b(ə)lgürtüp nom
8. nomlayu y(a)rlikap kutoqaru y(a)rlik-
9. adı.. supriyi kantarv - lar əligin
10. kutoqarqalır üçün kuŋkauqı ətez - in
11. b(ə)lgürtüp kuŋkau ətnizip kutkaru y(a)rlikadi
12. muntada ulatı ökux türlüg uluq
13. y(a)rlikanquqı bilik küqintə sansız tımən
14. tınlaq - larka asaq tusu kılı y(a)rlikadi
15. ikinti s(a)rvatina atlaq bilgə bilik
16. üzə asaq tusu kilmakı antaq ərti kutr -
17. ultaqı tınlaq - lar - niŋ keŋül keküz tez
18. yiltiz kılınq ərigbərin otqurak
19. kərür ərti.. barmu munuŋ keküzin - tə
20. kutrulmak - laq uruq tariq azu yokmu
21. (barmu) munuŋ keŋlintə keküzintə
22. kərkinq ayınlıq ədgü tez yiltiz azu
23. bultukmaz mu.. kayu dyan samar küqintə
24. səkiz türlüg tüzün yolta in'güsin
25. inməgüsin otqurak uka y(a)rlikar - ərdi
26. (takı) y(ə)mə tətik səkiz biliklig ortun
27. (bilgə) bilikliglərig otqurak uka
28. y(a)rlikar ərdi takı y(ə)mə az kılınqlıq evkə
29. keŋül(l)üg biliksiz mün tür(ü)k küvənq keŋül
30. lüg kərüm keküzlüg tınlaq - larniŋ

(A)

yükünq (bəx patar)

1. ərigin bəriqin otoqur(aq uqa yarlik) -
2. ar ərdi.. takī y(ə)mə kutqarquluk (tīnlaq) -
3. larīq otoqurak adarar ərdi.. bu burhan -
4. larqa kutqarquluk.. bu arhant - larqa
5. kutqarquluk bu x(a)rikkə süzülüp kut -
6. qarquluk ol təp alku sarvatina atlaq
7. bilgə bilik küqintə uqa
8. y(a)rlīkar ərdi.. üqünq manuqap
9. atlaq kükəlig ərdəmin
10. asaql tusu kīlmakī antaq ərdi.. kaltī
11. bir ədün mahamutkalayan arhant
12. anasīn kutqarqalī sansiz tūmən
13. sumir taqlar tēpüsi üzə ərkləyü mut -
14. kalayan arhant - nīŋ kü kəlig
15. ərdəmi üzə mariqi kanqanapati uluxka
16. barī y(a)rlīkap mutkalayan (arhantnīŋ)
17. (anasīn) kutqaru y(a)rlīkamīxī (üqün ətün) -
18. tükte t(ə)ŋri burhan (mutkalayan arhantnīŋ)
19. kü kəlig ərdəmi küqintə (əŋək soqu) -
20. qīnqa ərdə katagiti atlaq kənt (uluxka)
21. b(a)rīqīnta (bəl)gülüg bolu y(a)rlīkadī.. (anīn)
22. muntada ulatī sansiz ükūx tīnlaq - lar - qa
23. asaql tusu kīlquluk tərək tavrak ix
24. küq ixləyü y(a)rlīkadī ərsər alku
25. manuqap kü kəlig ərdəminīŋ küqi
26. tətir.. tørtünq maytri ədgü əgli kəŋ -
27. lin asaql tusu kīlmakī y(ə)mə bəx
28. türlüg oqrin bolur.. kayu ərki bəx
29. təp təsər.. əŋ ilki kü kəlig ərdəm
30. kərkitməkin.. ikinti taplaqu səvgü

(B)

1. (əd tavar yakın) kəltürməkin.. üqünq
2. (iqgü ot) adartlayu ukmakın tørtünq
3. kəntü kəligəsi üzə asaql tusu kilmakı-
4. n bəxinq kalyaka saprs yilıoq yumxak
5. bərtügin kü kəlig ərdəm kərkitip
6. kımka asaql tusu kilti təsər
7. kalti bir ədün maha -
8. sina atlıoq bayaoqt
9. kunquyı üq ay kəni b(ə)kqan
10. olurur toyın kuvraql - qa kop
11. türlüg əksüksüz k(ə)rgəksiz tapıoqın
12. tapınoqalı təginti ərdi.. anıñ ara
13. asqı oqlan kəñli tapsiz bolmıx
14. üqün münlük ət kolqalı idti -
15. lar ..ol oqurda əlig han y(a)rlıoqıñ
16. (münlük ət) satmadı ərür.. ət (bul)ma -
17. dın kün (ba)rdukınta - ül -
18. - ip idti anıñ
19. (ara bayaoqt) taxıntın kirip kəlip kəntü
20. kunquyın balıoq baxl(i)q kanl(i)q yirin(li)g
21. (kərüp) aqsız (buloqantı evkələnti..) ol
22. (savıoq) yuñlaqalı y(ə)r kəli t(ə)ñri t(ə)ñrısı
23. burhan - qa b(a)rdı.. (t(ə)ñri t(ə)ñrısı burhan)
24. anıñ evkəsın amarturoqalı (yolqa)
25. iki aquluq yılan b(ə)lgürtıdi.. bir iki -
26. ntiskə rüg(n)ü (i)drəsü (anı) kərüp bay
27. ərnıñ (inqə) sakıñqı boltı.. nəgü - nūñ
28. küqıntə bu aquluq yılan - lar bu - u
29. muntaql kərksüz azunta tuoqmıxlar otqu -
30. raq uktı evkə (nızvanı) küqıntə munta

(A)

yükünq altı p(a)t(a)r

1. tuqmıx әrür - lәр.. өtrü өvkә көңli - i
2. әmrilip b(a)rdı.. muntada ulatı kü kәlig
3. әrdәм көrkitmәkin sansız түmән tınlaq -
4. larka asaқ tusu kılı y(a)rlıkadı.. ikinti
5. sәvgü taplaqu әd tavar yakın kәltürmәkin
6. kutoqarmakı antaқ әrdı.. kaltı sariputri
7. arhant nirvanka barmıx - ta takı
8. adan arslan hanı tәg
9. arhant - lar y(ә)mә nirvan
10. bultılar olarka süzүg көңül(1)üg
11. tınlıq - lar adralmak - laq aqaq әmgәkkә
12. әrtiңü qomur - lar* әrti.. ol tınlıq - larnıң
13. sakınqlıq otların әqürgәli üqün
14. t(ә)ңri t(ә)ңrisi burhan oңtın yıñaq
15. sariputri arhant ulatı.. bilgәlәrig
16. b(ә)lgürtdi ..soltın yıñaq mahamutkalayan
17. arhant ulatı kü kәlig әrdәmkә
18. tәgmıx arhant - laraq b(ә)lgürti.. anı
19. көrүp anın ol tınlıq - lar aqsız muñadip
20. adınip өgrünqülüg sәvinqlig boltı - lar
21. t(ә)ңri burhan aqzınta nom әxidip
22. kutrulmak tataq - nıң idisi boltı - lar
23. üqünq iqqü ot ukmakın asaқ tusu
24. kilmakı nәtәg әrti tәp tәsәр anı inqә
25. ukmıx k(ә)rgәk.. kayu әdün biliksiz viru -
26. tak әlig bәg kapilavastu balık - takı
27. xakilarıq өkütләp yok yudun kilmıxinta
28. t(ә)ңri kızlarıña oqxatı көrü kanıqsız
29. көrklә көrklüg altı kızlarıq bulun
30. alıp kixlәnti әrti.. virutak әlig bәg

* بۇ سۆز ئەسلى تېكىستتە «qonur» بېرىلغان. مەزمۇندىن قارىغاندا «چۆمىدۇ» مەنىسىدىكى «qomur» بولۇشى كېرەك.

(B)

1. basa basa xakilarıoı utmak adak
2. asra kılmaq savlarıoı sızlēmıxıoı
3. altı katunlar yırınqlıg bolup tod tolıy
4. savın utruntı - lar.. anı əxıdıp vırutak
5. əlıg bəg qantal (l)ar - ka y(a)rlıoı y(a)rlıkadı
6. bu yaqılar kızların yəti ərı ətezların
7. bıqıp kəsıp suburqanlar
8. ara kəmıxıoı - lar.. qantal(l)ar
9. y(ə)mə əlıg bəg y(a)rlıkın
10. tükəl kıltilar.. tükəl bılgə
11. r(ə)rı r(ə)rısı burhan ol katun - lar -
12. nıoı kurrulquluk edin kolusın
13. ukup himavat raqdın qınakantik
14. atlaq ot kəlürüp baxlarıoı saqıp
15. ısıg ez bəru y(a)rlıkadı.. nom nomlayu
16. y(a)rlıkap kutka təgürü y(a)rlıkadı tertünq
17. keligəsi üzə asaq tusu kılmaı antaq
18. ərdı.. kaltı bır ədün r(ə)rı r(ə)rısı
19. burhan sarıputrı arhant bırlə
20. yazı yərdə qakımt kılı yorırlar ərtı
21. (anıoı) ara bır kuxlaqu kuxka kuvıt -
22. mıx kəgürqgün muoıka tarka təgıp
23. sarıputrı arhant - nıoı keligəsioı
24. sıoıntı inqə ek korkunqı sənmedi bəz -
25. ər tıtrəyür ərdı antaran kopup r(ə)rı
26. burhan - nıoı keligəsioı sıoıntı
27. anta timin ek korkınqı ayınqı sentı
28. muntada ulatı sansız tımən tınlaq - lar -
29. ka keligəsi üzə asaq tusu kılı y(a)rlı -
30. kadı.. bəxıng kalyakasaprs bərtməki üzə

(A)

yükünq yəti p(a)t(a)r

1. asaql tusu kilmakī antaql ərdi patranati
2. atlaql aqlar iglig toyinīql iduk əlkin
3. bərtə y(a)rlīkap əlür əzintə oz -
4. quru y(a)rlīkadī.. arhant kutīğa təgürdi
5. divadataql bax aqlrīql igintə ozquru
6. y(a)rlīkadī.. burni atlaql tirtilər baqlxīsīn
7. bərtə y(a)rlīkap yasulīk atlaql
8. əlür igintə ozquru y(a)rlīkadī
9. muntada ulatī kim - m
10. surati ədkə təgi sazan
11. alkīnqīnqa tīnlīql - lar bram - sangalamban
12. ulatī ədgü kīlīnqta kataql - lanur - lar ərsər
13. üstün t(ə)qlri yərintə altīn yalqluk
14. azunīnta tuql(ql)uluk ədgü kīlīnq kazoqlanur -
15. lar ərsər alku asaql tusu kilmaklīql
16. ədgüsīn ərdəmīn ukmīx k(ə)rgək
17. muntaql türölüg sarasavati brhasvati ulatī
18. t(ə)qlridəm bilgələr k(a)lp ədün səzləp
19. alkīnqsız asaql tusuluql ədgüsīn əp - p
20. sakīnīp m(ə)n qü tax ygən təpümīn
21. yərkə təgürüp kəp azuntakī ətəzin
22. ayayu aqlrīlayu yīnqürü yükünü təginür - m(ə)n
23. ikinti kamaql kaql əgüz iqintəki kum
24. şanīnqa üq ədki bəgü bilīklīg
25. burhanlar - nīql baqlxīsī bolmīx usnīr l(a)ksan -
26. laql təpüləri üzə yīnqürü təpün yükünmīx
27. nom ərdni tətir.. ol y(ə)mə nom ərdni adart -
28. layu səzləsər iki türölüg bolur - lar bir
29. sanbutik atlaql.. ikinti paramartik
30. atlaql.. sangirtak təmīxī sudur winay abida -

(B)

1. ram üq aq(i)lik nomlar tətir-lər.. az almır
2. igin igləmıx əmgəklig tınlaq-larka
3. iginkə yaraxı əm ürüntəg sudur aq(i)lik
4. tətir.. evkə biliklig aqun aqukmıx
5. tınlıq-lar-nıñ aqusın bıxurəqu vinay
6. aq(i)lik akat ərür.. biliksiz biliklig
7. kararıq tünərigdə munmıx azmıx
8. tınlaq-larka kün t(ə)ñri
9. osuqluq abidaram aq(i)lik əm ür-
10. üntəg bolur.. ikinti baramartik
11. təmıxi y(ə)mə iki tırlüg adrılur-bir
12. səkiz tırlüg tüzün yol təzlüg ikinti
13. kalısız nirvan təzlüg səkiz tırlüg
14. tüzün yolaq y(ə)mə t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan
15. ükux sudur nomlarda üq tırlüg adruk
16. atın atayu y(a)rlıkadı.. bir tüzün ərür
17. ikinti üntdürdəqi ozqurdaqı üqünq
18. oqramıx erüg amıl nirvanka təğürdəqi
19. ol təp.. ol y(ə)mə səkiz ülux yol-lar-nıñ
20. tüzün bolmakı nə yaqlaq ərki təp
21. təsər anı inqə ukmıx k(ə)rgək nəqəkə
22. təgi bu sansar iqintə tuqımıx tınlaq-lar
23. azunluq qadar əgüz iqintə aqa təgilü
24. bəx azunluq təgziñq suv iqintə
25. qoma bata tət tuqumluq kısıaq tañaq-
26. ta kısılur tañılur ərsər-lər anqaka təgi
27. utun tətir-lər.. takı y(ə)mə nəqəkə təgi az-
28. unluq arıqsız oprı iqintə nizvani kulı
29. bolup aqnayu yatsar-lar.. anqaka təgi
30. utun ok atanur-lar.. kayu ədün səkiz

(A)

yükünq səkiz p(a)t(a)r

1. türlüg tüzün yolluq yaruk yula
2. kəküz - lərintə b(ə)lgürsər tüzün yolluq
3. bəsək baxlarinta ursar - lar tüzün
4. yolluq qintamani ərdni əliklərintə tutqalı
5. bolsar - lar.. tüzün yolluq yıparlaq
6. suvda nızvanı - laq kirin yumaq yusarlar
7. ol ədün timin ök tüz -
8. ün tətir - lər.. tüzün yolnuq
9. tüzün bolmakı ikinti üntürməki
10. ozoqurmaqı antaq ərür.. ilkis(i)zdə bərü
11. bu sansar iqintə tınlıq - lar tət türlüg
12. kəlkin nız - vanılaq qarımaların* təgrikləmıx
13. tokuz türlüg təmir baq - ka üləxi nız -
14. vanılaq oduqsak kapaqçıların kəz - ədmix
15. tət türlüg az kılınqlıq kapaq tügnüg -
16. lərin ətgənlig kılınqlıq əxikin
17. yaratmıx bəx türlüg ertük nızvanı -
18. ların yapalmıx yəti türlüg iyə yatdaqı
19. nız - vanılaq tırgüklər üz - ə tıramıx sanasar -
20. laq kılınqlıq bokaqulukta bəkləmix solanmıx
21. ərür - lər.. kayu ədün səkiz türlüg
22. tüzün yoluq** tapsar - lar timin ök
23. bu munqa türlüg əmgəktin oz - ar - lar
24. üqünq yazınqsız oqramıx yərke təgmək
25. nə yaqlaq ərür təp təsər.. anı inqə
26. ukmıx k(ə)rgək tokuz on artukı altı
27. azaq nomluq - lar nomlamıx - lar.. yol oruk
28. aza muna sansar iqintə ürkiq
29. təgz - intürdəqi ərür - lər.. ol yolqa barıp
30. arıtı sansardın oz - qalı bolmaz.. kayu

* ئۇسلى تېكىستتە «karimralin» دەپ خاتا يېزىلغان، تۈزۈشۈمۈ.

** ئۇسلى تېكىستتە «yorluq» يېزىلغان.

(B)

1. ödün bu tüzün yolqa barsar timin
2. ek oqramix erüg amul nirvan balik -
3. ka tægir ..nirwan y(ə)mə tørt türlüg
4. adrukün adriür.. kayu ərki tørt təp
5. təsər aŋ ilki alku əmgəklər təzi yiltiz - i
6. bolmıx azun tutmak tərü anta əmril -
7. ür.. ikinti az əvkə biliksiz
8. biliklig ot anta eqər
9. üqünq akanaksiz məŋü ədgü
10. tüz - lüg ərür.. tørtünq alku
11. ətiglig akanaklaq aknaksiz tərü - lərdə
12. əŋi ədrülmix ərür bu muntaq türlüg
13. ülgüsüz sansiz ədgülüg nom ərdini ərdəmin
14. ep sakinip m(ə)n qü tax ygən tutuk
15. ayayu açarlayu yinqürü yükünürm(ə)n üqünq
16. tükəl bilgə t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan -
17. niŋ saz - anlaq kənt uluxin tutdaqı
18. miŋ yil tımən küntə bərü t(ə)ŋri burhan -
19. niŋ orninta laksans(i)z burhanlar ixin
20. ixləyü sazanlaq karxiq tirəyü tutdaqı
21. (altun) sirus osuqluk alku ek
22. tərικintə egütmix kop toy kuvraqda
23. kutarmix kəntü t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan
24. ikinti agam nom iqintə yüz türlüg eg -
25. dikin egə yivə y(a)rlıkamix taraqlaq
26. yər osuqluq kim azky - a buxılaq uruq
27. tariq saqsar ülgüsüz sansiz tux bərdəqi
28. üstün t(ə)ŋri yərintəki altın yalŋuk
29. ətez - intəki məŋi toŋa qoq yalın
30. erk türk - nüŋ avanti tiltaqi bolmıx -

(A)

yükünq tokuz p(a)t(a)r

1. lar səvərti atın ataqluluk niptiqarurt
2. atlaq ix kədük üz-ə dyanka nomka
3. kirmix səkiz sanvar iqintə tuqmix kutluq-
4. ların ətiglig yaratıqlıoq b(a)r(a)m(a)rt atın
5. ataqluluk səkiz y(i)g(i)rmi türlüg boxqutluq
6. nız-vanılıoq yəkiq iqqəkikig alaqturdurqalı
7. əgrətingüqi-lər tokuz türlüg
8. boxqutsuz nız-vanılaq
9. qərikig topulmıx-lar.. kamaq
10. birlə y(i)g(i)rmi artukı yəti türlüg
11. tüz-ün kutluq tın-lıoq-ların tikmıxtəg
12. tolu tüz-ün bursuq kuvraoq ərd(i)ni tətir
13. əmti ol səkiz y(i)g(i)rmi türlüg boxqutluq
14. volta kataqlanquqı tüz-ünlər kutluqlaraq
15. əqi əqi adıra sız-ləmıx k(ə)rgək
16. inqip y(ə)mə aq ilki iki türlüg
17. tınlıoq-lar tətir.. bir t(a)vraq tərək biliklig
18. tətig səkiz kəşül(l)üg ikinti turı turkı
19. kılınqlıoq tımka koqsak biliklig bu-u
20. ikigüdə kayusı ərsər arıoqsız sakı-
21. nqlıoq az-u(n)tın tura əglənmək
22. balıknıq aq taxtınkı kapaqqa kirip
23. darsanarmak atlaq kərüm volta inip
24. bəx y(i)g(i)rminq kxan ədkə təgdüktə
25. sordapan kutka kataqlantaqı box-
26. qutluq tınlıoq tətir.. ol ok tüz-ün
27. tınlıoq kərüm yoltakı səkiz on artukı
28. səkiz türlüg utun nız-vanı-larıoq əqürüp
29. altı y(i)g(i)rminq kxan ədtə sordapan
30. kut bulsar.. bu ikinti boxqutluq tüz-ün

(B)

1. tīnlīq tətir.. ol ok sordapan kutin
2. bulmīx tüz - ün kixi sakardagam kutin
3. bulqalī kataqlanur ərsər.. ol üqünq boxq -
4. utluq tüzün tīnlīq tətir.. ol ok
5. sakardagam kutka kataqlanquqı amranmak
6. uluxtakī altī belük nız - vanılaraq tarka -
7. rīp sakardagam kutin bulsar
8. bu tørtünq boxqutluq
9. tüz - ün tīnlīq tətir.. ol ok
10. sakardagam kutin bulup anagam kutin
11. bulqalī kataqlanu tawranur ərsər bu bəxinq
12. boxqutluq tīnlīq tətir.. ol ok sakardagam
13. kutin bulmīx tīnlaq amranmak uluxtakī kataq -
15. lanip üz - mələgülük baxtinkıda baxtinkī
15. ulatī adaktakıda adaktakī tokuz ülüx
16. nız - vanılaraq tarkarip eqürüp anagam kutin
17. bulsar bu altinq boxqutluq tüz - ün tīnlīq
18. tətir.. anagam kutin bulmīx tüz - ün kixi
19. eqülüg eqsüz t(ə)qri yərinteki bidip
20. bitürüp üz m(ə)lögülüg nız - vanī - laraq
21. (eqürüp) tarkarip tørtünq eqsüz
22. t(ə)qri yərinteki səxz - inq ülüx nız - vanıoq
23. eqürginqə arhant kutiqa kataqlanqu -
24. qi yətinq tüz - ün tīnlaq atanur inqip
25. y(ə)mə kərüm yolta inmıxtə tümkə
26. biliklig ərsər kirtgünq iyə yorıdaqı
27. təp atanur.. bu səxz - inq boxqutluq
28. tüz - ün tīnlīq tətir.. tətig otqurak
29. biliklig ərsər nom iyin bardaqı tətir..
30. bu tokuz - unq boxqutluq tüz - ün tīnlīq

(A)

yükünq on p(a)t(a)r

1. atanur.. ol ok sordapan kut bulmîx
2. tînlaq anagam kutîn buloqalî kataqlanur
3. ərken altî ülûx nîzvanî - lar ara azu
4. üq azu tørt üzmləmîx ərşər takî
5. iki nîzvanîlar kalmîx bolsar kola koli
6. təp atanur.. kola koli ərşər bir iki əv -
7. lərdə azun tutmaq bolur..
8. bu onunq boxqutluq
9. tüzün tînliq tətir.. ol ok
10. sakardagam kutîn bulmîx yalquk
11. oqlî anagam buloqalî kataqlanu səkiz ülûx
12. nîzvanîlarîq eqürmîx ərşər tokuz - unq
13. takî bir nîzvanîsî kalmîx üqün amranmaq
14. uluxta takî bir azun tutar.. anî
15. üqün ikaviqiki tətir.. bu bir y(i)g(i)rminq
16. boxqutluq tînliq tətir.. ol ok nom iye
17. yoriqquqî tînliq kataqlanmaq yolka tæg -
18. düktə kerüm bulmîx təp atanur.. bu
19. iki y(i)g(i)rminq boxqutluq tînliq tətir
20. kayu anagam kutîn bulmîx tüzün tînliq
21. eqmək dyan samaraq ərilmîx (bolsar)
22. ətəzin tanuklaquqî təp atanur.. bu üq
23. y(i)g(i)rminq boxqutluq tînliq atanur.. ol ok
24. anagam kutîn bulmîx tînliq amranmaq
25. uluxta ət ez qodup takî eqlüg t(ə)qri
26. yərintə tuqmaz qan ikin arakî ət ez -
27. in arhant kutîn bulup nirwanka barir
28. bu tørt y(i)g(i)rminq tüz - ün kixi atanur..
29. yana ok anagam kutîn bulmîx kixi amranmaq
30. uluxta ət ez qodup eqlüg t(ə)qri yərin -

(B)

1. tə tuqar.. nə tuqa birlə ek arhant
2. kutin bulup nirvanka barir.. bu bəx
3. y(i)g(i)rminq boxqutluq tınliq tətir.. y(ə)mə
4. anagam kutin bulmıx tınliq amranmak
5. uluxta ətez kodup əqlüg təqri
6. yərintə tuqar.. anta tuqup tətig
7. oduq üqün əmgəksiz toloqak -
8. siz nirvanka barir.. bu alti
9. y(i)g(i)rminq boxqutluq tınliq
10. tətir.. takı y(ə)mə ol ok anagam
11. kutin bulmıx tınliq amranmak uluxta
12. ətez kodup əqlüg uluxta tuqar anta
13. tuqup tükə muntürk üqün alpın
14. əmgəkin səkiz türlüg tüzün yol kəkzi -
15. ntə b(ə)lgürüp timin ek nirvanka barir
16. bu yəti y(i)g(i)rminq boxqutluq tınliq tətir
17. y(ə)mə ek anagam kutin bulmıx tüzün
18. kixi amranmak uluxta ətez kodup əqlüg
19. t(ə)qri yərintə tuqar.. anta tuqup nirvanka
20. (barir) adartlaq bolmaz.. takı üstünki orun -
21. larda kəzə tuqar azun tutar.. anı üqün
22. (yokaru) aqquqı təp atanur.. bu səkiz y(i)g(i)rminq
23. boxqutluq tınliq tətir.. bu muntaq türlüg
24. xazanliq ərdinilig otruk iqintə səkiz
25. y(i)g(i)rmi türlüg boxqutluq ərdinilər əksügs -
26. üz k(ə)rgəksiz b(ə)lgülüg bolur - lar.. əmti muntada
27. inaru tokuz türlüg boxqutsuz tınliq - lariq
28. adıra.. səzləmıx k(ə)rgək aq ilki asilur
29. rəzlüg atlaq boxqutsuz tınliq ərür kim
30. arhant kutin bulup yana tayar bu

(A)

yükünq bir y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. baxtīnkī tüzün kixi tətir.. yana y(ə)mə
2. asılmaz təzlüg atlaq tīnlīq ərür.. kim
3. arhant kütin bulup yanlap taymaz bu ikinti
4. boxqutsuz arhant dintar ərür.. takī y(ə)mə
5. ez ətez - in ezi əlürür atlıq boxqut -
6. suz tīnlīq bar tükəsi üqün arhant
7. kütin bulur.. yana yana
8. tayar ol antaq nīzvanī basīnqī -
9. a ulīnīp kəntü ət əzin əlür -
10. üp nirvanka barır.. kaltī kotagi
11. atlıq arhant toyin kəntü yülügüsi
12. üzə boqzīn bīqīp nirvanka b(a)rdī.. bu
13. üqünq boxqutsuz arhant dintar tətir
14. y(ə)mə ek ət ez - in kəzədür atlaq
15. boxqutsuz tīnlīq bar nəqə y(ə)mə tükə
16. biliklig ərsər inqip ət əzin artuk
17. saklayu tutar.. arhant kütin bulup
18. taymaz bu tətünq boxqutsuz arhant
19. dintar tətir.. takī y(ə)mə təbrənqsiz turmīx
20. atlaq boxqutsuz tīnlīq bar nəqə y(ə)mə
21. arhant kütin tīn tayquluk (tīnlīq) -
22. lar utru tursar.. inqip ət əzin kəz -
23. ədməsər saklanmasar y(ə)mə arhant kütī -
24. ntīn arītī taymaz bu bəxinq boxqut -
25. suz arhant dintar ərür.. takī y(ə)mə
26. toplur təzlüg atlaq boxqutsuz tīnlīq
27. bar kim kamaqda üstünki arhant -
28. lar - nī - ədgüsīn ərdəmin bulqalī tēgi -
29. mlig bolur.. bu ərür altīnq boxqutsuz
30. arhant dintar.. takī y(ə)mə bar bulqanmaq -

(B)

1. siz təlgənməksiz təzlüg tətig səkiz
2. otquratı otqurakı üqün arhant
3. kutin bulup taymak tüxmək - kə ariti
4. koraqmaz.. bu yətinq boxqutsuz arhant
5. dintar ərür.. takı y(ə)mə bar bilgə bilikin
6. kutrulmıx atlaq boxqutsuz tınlıoqkim
7. bilgə bilik küqintə nızvani-
8. laq yaqılariq utmıx inqip
9. eqmək dyan samarda ulatı
10. dyan - sakinqlar üzə erk tarta
11. umaz.. bu ərür səkizing boxqutsuz arhant
12. dintar.. takı y(ə)mə bar ikidin siqar
13. ülüxin kutrulmak atlaq boxqutsuz tüz-
14. ün tınlıoq kim alku nızvanilariq ariti
15. alkmıx alku dyan samarlarda erk türk
16. bulmıx bu ərür tokuzunq boxqutsuz arhant
17. dintar.. bu muntaq türlüg tüzünlerin
18. kutluqlarin tikmıxtəg tolu bursuq
19. kuvraq ərdini tətir - lər.. kim hormuzta
20. t(ə)qrilər ulatı uluq küqlüg t(ə)qrilər-
21. (kə uluq) didimlaq baxları üzə
22. (yinqürü) töpün yükünmıx tüzün bursuq
23. kuvraq ərdini kutıqna m(ə)n qü tax
24. y(i)gən tutuk əlikimin kavxurup töpümin
25. yərkə tęgürüp ayayu aqırlayu yinqürü
26. yükünür m(ə)n takı y(ə)mə yüz k(a)lp üq
27. asanki ədtə bərü baramitlaq yolta
28. kataqlanu tükəl türlüg yivigin yivitip
29. tüzkerinqsiz burhan kutılaq q(a)krirt
30. əlig han ornıqna olurquluk

(A)

yükünq iki y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. təgin əgə atıŋa absik kilmix
2. bəx azun tınlıqlarıŋ urunqak təginmıx
3. bəx y(i)g(i)rmi asanki nayut sanınqa tınlıq
4. oqlaninıŋ umuqı inaŋı kin kəlır ədün
5. səkiz tümən yaxlıq* tınlıqlarıŋ ezıntə
6. yaxınta tət ərdinin yaratıq-lıq
7. səkiz tümən tət mıŋ
8. kənt uluxlarda b(a)rqada
9. baxtın aqsız - kizsiz kisiösisiz -
10. kivrıqsız yaqsız - berısiz basınqsız
11. iyinqsız irtsiz - bərtsiz muŋsuz - taksız təlim -
12. təsim bay baramlaq sansız ükux kotsivar
13. bayaqutlar əvləri barkları üzə tikmıx -
14. təg yigi səkiz y(i)g(i)rmi uluq ərdinin
15. ətilmıx kaylarıŋ bəltirləriŋ yarataq -
16. laq yər t(ə)ŋrisiniŋ didimıŋa bəsəgi
17. ŋə oqxatı kutluqda kutluq kitumati
18. atlaq kənt uluxta səkiz y(i)g(i)rmi - i
19. vityastan xasatar boxqunmıx kezünür kut
20. t(ə)ŋrisiŋə üləxi br(a)hmayu atlaq
21. bramanlar əligintə br(a)hmavati atlaq
22. əg ixikə oqxatı katuntin (tuqulup)
23. b(ə)lgülüg bolup burhan kutin bulu
24. y(a)rlikadaŋı tuzit t(ə)ŋri yərintəki (inq?)
25. dyan atlaq karxida oluru y(a)rlikar
26. ayaq - ka təgimlig tüzün maytri
27. bodis (a)v(a)t kutıŋa: yana yana
28. yalinsa yinqkə etüg etünü etöz -
29. ümin urunqak tutuzu kop azuntakı
30. ət ezin yinqürü töpün yükünür - m(ə)n

* «yaxliq» - ئىسلى تېكىستتە قۇرنىڭ يېنىغا «+» بەلكى بىلەن قىستۇرۇپ يېزىلغان.

(B)

1. kim y(ə)mə t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan nirvanka
2. b(a)rmixta kin xazanta uluq asaql
3. tusu kiltilar ənətkək əltəki vaybax
4. xasatar yaratdaqi kuvranagayani san,gapati
5. kunaprabi manurtni - da ulati baqxı - lar
6. kutiŋa yükünür m(ə)n takı y(ə)mə antada
7. basa ükux türlüg nom
8. bitik ətdi - lər yaratdı - lar
9. sagantili isyanisuri kotiki
10. matarqiti asvagusi - da ulati bodi -
11. savat baqxılar kutiŋa ayayu aqırlayu
12. yinqürü yükünür m(ə)n takı y(ə)mə tørt
13. küsən uluxta baqxılar boltılar
14. kim burhan xazinıŋa uluq asaql -
15. tusu kiltılar bodarakxiti sariya rakxiti
16. azukrakxiti olarka y(ə)mə yinqürü - ü
17. yükünür m(ə)n kim y(ə)mə üq solmıda
18. uluxta əŋrə baqxılar boltılar
19. d(a)rmagan bonandati aryaqantri aqarida
20. ulati baqxılar kutiŋa yinqürü yükünür -
21. (m(ə)n kim ymə üq) ərdinikə kirtgünq
22. (kəŋül(l)üg) upasi qü tax y(i)gən tutuk
23. (əŋrə) baqxılarda nomluq sav əxidü
24. təginip inqə sakinqim bolti alp bulquluk
25. kixi ətəzin bultum alpta alp
26. sokuxquluk üq ərdini birle sokuxtum
27. əmti yana bugün bar yarın yok
28. (b)əksiz məŋüsüz ətez,üg bəkpə məŋüqə
29. sakinqip ar tar barir alkınur əd tavarraq
30. ürlüklüqə sakinqip üzütlüg azunluk

(A)

(yükünq tert y(i)g(i)rmi p(a)t(a)v)

1. y(ə)mə alkatmīx ayka kūsənqig künkə
2. ədrülmix ədgü ədkə kütluq kīvlīq koluka
3. kütluq koyn yīl zün üqünq ay
4. iki otuzka m(ə)n üq ərdinkə kirt-
5. günq (kəŋ)ül(l)üg upasī qü tax y(i)gən
6. tutuk (kix)im tüzün birlə kin kəltə -
7. qi maytri burhan - ka tosalīm təp
8. bir maytri sü bəzətdimiz.. bir
9. (maytri sim)it nomīn y(ə)mə
10. bititd(i)m(i)z.. bu sü bəzətmīx nom bititmīx
11. buyan ədgü kīlīnqīq aŋ əŋrə avīrar -
12. (biz üs)tünki əzrua hormuz ta tert
13. maharaq t(ə)ŋri - lər - kə bu buyan ədgü
14. kīlīnq kūqintə t(ə)ŋridəm qoq yalīn -
15. (lar axī)lzun üstəlzün ul(uxumīn balī)k -
16. (īmīn) kəzədü ərzün - lər.. iqtīn (sīŋ -
17. ar) ... - migən bolmazun.. taxt(īn sīŋ -
18. ar yaqī) bəri bolmazun
19. ... tariq külü bolzun kamaq -
20. un tīnlīq - lar məŋilig bol(zun - lar)
21. y(ə)mə bu buyanaq aŋ əŋrə a(vīrar)
22. biz t(ə)ŋri bəgü əl bilgə arslan t(ə)ŋri
23. uyqur tərkanimiz kutīŋa alkatmīx on
24. uyqur əli.. otuz təgit oqlanī.. tokuz
25. əlqi bilgəsi.. mīŋ tapīnur tūmən
26. iqrəki - ləri birlə mīŋ tūmən yīlka
27. təgi əl axayu y(a)rlikamak - larī bolzun - lar
28. takī y(ə)mə bu nom bititmīxtə iyin
29. əgirdəqi kizīm kənq tüzün uluq
30. oqlum kəd ygən ikinti oqlum taqay

(B)

1. ygən kəl(i)nimiz (tü)kəl tüzün kizimiz
2. kərklə tüzün.. bu buyan ədgü kiling
3. küqintə (i)gsiz adas(i)z kop ədgüdə iqrə
4. kamaq ayıqda taxra ərzün - lər.. takı
5. y(ə)mə bu (buyanaq) avırar biz.. egümüz
6. tisilig kunqu - ka.. inimiz əl soqkut
7. tarkan - ka əl tuqmıxka.. bu
8. buyan küqintə igs(i)z adas(i)z ər -
- 9 zünlər.. takı y(ə)mə bu buyanaq
10. (avırar) biz.. qazqanmıx qaqımiz zəkək
11. bəgən tutuk ulatı kamaq - k(y)a kad(aximiz)ka
12. ədgü ülük bolzun.. bu buyan (ədgü kiling)
13. küqintə t(ə)qri yərintə tuqzun - (lar)
14. t(ə)qri yərintə tuqsar tuzit (t(ə)qri yərintə)
15. (may)tri bodis(a)v(a)t üskin(i)ntə (tuxüp)
16. (qay)u edün tüzün maytri (bodis(a)v(a)t
17. tuzit t(ə)qri yərintin inə (y(a)rlıkaduk) -
18. ta biz y(ə)mə kamaq - k(y)a kadax anta
19. kitumati kəntdə birlə inəlim.. maytri
20. bodis(a)v(a)t burhan kutin bultuqta
21. biz kamaqun anta burhan kutiqa
22. (alkix) bolmakim(i)z bolzun.. ol edün bu
23. nomuq anta altunluq kəgdə üzə
24. b(ititm)əkimiz bolzun

(A)

baxtīnkī bir p(a)t(a)r

1. namo but.. namo d(a)r(a)m.. namo saŋ
2. əmti bu nomluq savaq aŋ magit əltə
3. raqagri kənt uluxta ukmīx k(ə)rgək anta
4. ətrü yayxirvani maharaq-niŋ üq uluq
5. küqlüg inanq buyruqları (kalti) sadakari
6. haymavati puranaku bular üqəgü kək kalaqdaķı
7. yolqa uqa kəlip bir ikintiskə
8. nomluq sav sezləxü puranaku inqə
9. təp tədi kərüqlər küqlüglər - .. bu
10. yərtinqüdə aŋsüz ükux nomluq
11. təlim təsim qoq yalın b(ə)lgülüg bolmīx ərür
12. (anta) ətrü haymavati inqə təp tədi əmti -
13. kī - a (yaqu)ru ədtə b(ə)lgülüg bolmix ərür
14. kim t(ə)ŋri təŋrisi burhan burhan kutin
15. (bulu) y(a)rlikap bir baqdaxinu y(a)rlikap yəti yəti
16. kün dyan(lıq) məŋi təginü ərtürü y(a)rlikadi
17. (takī) y(ə)mə nəŋ nom nomlayu y(a)rlikamadi - i
18. - i bultı uluq əlig əzrua
19. (təŋri etü)giŋə baranas kəntdə arsividan
20. (saŋramda ü)q təgzinq iki y(i)g(i)rmi bəlük
21. ... - kə t(ə)ŋip atyanankutani asvaqı
22. mahanamida ulatı bəx panqiki toyin
23. təŋri (burhan) kutoqaru ...
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.

(B)

1. on yaği arhant toyınlar boltılar
2. təğri burhan birlə bir y(i)g(i)rmı sadakari
3. inqə təp tədi muna əmti yaquru - kī - a
4. əd ərür yig yig küvəz kaqal kiqig
5. baliklaq inəllər inqə təp sakinq sakinti
6. lar birükin bu yər suvda tükəl bilgə
7. burhan yəg ərmədi* ərsər anıñ
8. nomlamix nomī - i yəgdə yəg
9. bolmadı ərsər antaq əgrünqü (?)
10. antaq məñiligin ol katmıx yasıda
11. ulatı inəl(l)ər qorlar əvlərin barkların
12. kodup toyin dintar bolmaqay - lar ərti. anın
13. əmti biz y(ə)mə kop əlig tutuq əv
14. barkaq kodup toyin dintar bolalim munılayu
15. kəñəxip olar (yə)mə təğri təğrisi burhan -
16. ka yaquk təgip toyin dintar boltılar
17. arhant kutiğa təgdilər.. etrü (haymavati)
18. inqə təp tədi.. eñrəki on (arhantlar)
19. kinki əlig arhantlar birlə (kamaqun)
20. altmix arhantlar boltılar tə(ğri burhan)
21. birlə altmix artukı (bir).. et(rü) ...
22. inqə təp tədi.. antaq ərsər əm(ti) tə -
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.

(A)

baxtink iki p(a)t(a)r

1. - m(ə)n toyınlar alku baq quq tügün bukaqu -
2. dīn üstün təri yərintəki altin
3. yaluk ətəzintəki baq bukaqu(aq) ...
4. bīqmīx kəsmīx ərür m(ə)n sizlər y(ə)mə
5. kutrulmīx ərür sizlər.. ... baq b(ukaqu)
6. dīn əmti sizlər barīql(a)r (b)aliktin
7. balik - ka - l - ... -
8. ka tīnlīq - lar -
9. ka ədg(ülugin) məni - ligin
10. asaql - l(i)qlin tusuluqlin kəzə
11. yorīqlar ... m(ə)n ikin üqin b - ... -
12. lar - inka ... - un barīqlar.. m(ə)n
13. y(ə)mə bügün iqbilis atlaql sin - -
14. laql b(a)raman - (nīq) sozakīqa burha(n) -
15. lar ixin ixləgəli barir m(ə)n bu sav(iql)
16. əxidip ... - vant təri yərintəki
17. sak - ... bir yigit urī o - ...
18. təri burhan ədintə
19. b - - ükin inqə təp tədi
20. ozmadin kutrulmadin ozm - -
21. qa sakīnur sən bək kataql b(aqlin)
22. quqlin bilmix ərür sən (anin) sən ... -
23. matida ozmamix kutrulm(amix) ərmə - ...
24. ozoquq kutrulql(uq)
25. əxidip tükəl bilgə t(əri tərisi burhan) -
26. nīq inqə sakīnqi bolti
27. ayaql sakīnql(i)ql x(i)mnu məniq
28. ada kīlqalī yakīn
29. otəurak uk -
30. alku əvlüg

(B)

1. ok ərür m(ə)n üstün təqri yərintəki
2. altın yalquk ətəzintəki yapixquluk
3. əd(ləri)g üzmiş ərür m(ə)n nəq oz-
4. (madin) kutralmadin ozdum kurtultum təp
5. ...-m-... m(ə)n bu (munt)aq s(a)v səzləmiş-kə s(ə)n
6. ... uvyutlu(əq bo)lqay s(ə)n bu yarlıq
7. (əxidip) yavl(ak) sakinqliq x(i)mnu
8. busuxluq kadəu (luq aqsı)z
9. (uvu)tluq bolup a(nta) ok
10. yitlinip b(a)rdi.. anta ətürü
11. (purn)aki inqə təp tədi (anı ü)qün
12. ... (t)iltaqın tükəl bilgə təqri
13. (təqrisi bur)han ol (tüt)silar - k(a) ... - in
14. (baliktin) balik - ka ulux(tin) ulux - ka
15. ... yoriqali idu (yar)likadi ərki.. ətürü
16. ... inqə təp tədi k(amaq kutral)quluk
17. (tinliq)lar - niq oqrin osuqin (bil)ü
18. (yarlik)ap idu y(a)rlıkadi.. nə üqün (təp)
19. (təsər bu) ədün ayaq - ka təgim(lig)
20. (burhan t)okuz otuz yaxinta kapilvas -
21. (tu balikti)n kerüqqüləyü ünüp naryanqan
22. (əgüz ki)dıqınta altı yıl alp kilixiq
23. ix ixlə)yür (oq)urda yavlak sakinqlaq
24. (ximnu) təqri kerkin
25. ulux - ka inti erti
26. tərs tədrü nom tinlaq - lar
27. - kitdi ərdi kim ulux
28. - i tinlaq - lar alku tədrü
29. ərdi ərmi yana
30. ulux sayu

(A)

baxtīnkī üq p(a)t(a)r

1. barīp anīn kēni nomuq nomlap anīn kēni
2. yolka kīgürsər -lər.. etrū tīnlīq -lar yavlaq
3. sakīnqlīq x(i)mnu - nuq kərūmin idip
4. tükəl bilgə təqri təqrisi burhan ...
5. süzüg kəqül eritir -lər.. bir bir
6. toyīnlar tükług tūmənlig tīnlaq - (lar) ...
7. üq inaql ulu(q)
8. ayap k -... toy(īn) dīntar
9. kīlur - (lar əd)gü tərükə yəgə -
10. tür -lər... əmti yavlaq
11. sakīnqlī(q ximnu a)rhant toyīnlar - nīq
12. balīk ulu(x sayu b) armak ix kūdük - kə
13. tīdī - ... kīlur anta etrū (uluq)
14. uluqī (tükə)l bilgə təqri təqrisi (burhan)
15. ol altmīx tītsi kuvraq arhant -lar(īq)
16. əqi əqi ulux balīk sayu idu (yarlikadi)
17. kəntü (baran)as uluxtīn ü(nə)
18. y(a)r(līkap) (a)q magit əlkə kəl(i -)
19. (yarlikadi)di ..tünki kün kəpəzlig ... -
20. də ix(i)lərin istəyü kəlmix al -...
21. saqdalīq oqlanīq upasī kīlīp ku(tka)
22. təgürü y(a)rlikadi bü(gü)n yana ...
23. sozak -ka pinbat -ka ... - rdi (nanta)
24. nantapla atlaq iki na(ga baltizlarīq)
25. kutka təgürüp bügünki
26. ant(a)ran ünti əmti ü -... (lu) -
27. lar asuri -lar kintari - (lar kantarvilar)
28. birlə təgrikləp pasaq
29. taqda ərür kərgil qadaxīm tükəl bilgə
30. təqri təqrisi (burha)n - nīq (burhan)

(B)

1. kuti bulmīxī tükəl yəti ay tūni bolti
2. yəti ay iqintə altmīx arhant kuvraq
3. altmīx upasī kuvraq tət upasanq
4. k(uvra)q üq türlüg kuvraqi tükəl
5. (bolti).. əmti yana uluq tərülüg burhan -
6. (lar) ixin ixləgəli anunu y(a)rlīkar ətrü
7. ... inqə təp ayıtdi.. kayu
8. kayu ix (küdüküg) ixləyü
9. anunur ərki ətrü h(a)ymavatı
10. inqə təp tədi (kə)ntü
11. vayxirvana əlig bəg (niŋ) yumuxi -
12. ŋa kəlmix ərür biz.. b-...-...- ta
13. (ə)ŋrə uluq küqlüg (yə)klər urŋut -
14. (lari) ərtip b(a)rdi - lar.. k(i)n b-...-...- r - lar
15. ... - i y(ə)mə tridarast(ir)i virutaki virupaksi
16. ... - ri əligləri - niŋ yarlıoŋiŋa k(a)ntar -
17. (vilar) ... kumbanti - lar lu(lar) ...
18. (urŋu)t - lari təŋ təŋ t-...-...
19. ... - rantıŋ kəntəgü asoquk əl(ik) -
20. (lərintə) tuta uluq aqar ayamakın
21. (pasanŋ) taq tapa barirlar.. takı y(ə)mə
22. (anıŋ) ara tə(ŋr)ilər əligi hormuz -
23. ta (təŋ)ri t(ərt) maharaq t(ə)ŋrilər - r
24. ... - da ulatı t(ə)ŋri əlig -
25. (ləri) ... - i tilutama hamada
26. ... - lari ol t(ə)ŋri təŋri -
27. si (burhan) - niŋ uluq ix küdük
28. ... kərünqkə kəlir - lər pasanŋ
29. (taqka) kərünqkə kəlir - lər takı y(ə)mə
30. ... - mix türlüg bəgülüg

(A)

baxtinkī tērt p(a)t(a)r

1. ərdəmlig arzilar koptin siḡar taq - lar -
2. tīn ar(i)qlardīn yīqīlīp kəlir - lər asurlar bəg -
3. ləri lu bəgləri taluy əgüztin ünüp
4. kəlir - lər.. takī y(ə)mə kantarvlar bəg(lərininḡ)
5. ixiləri kilas taqdīn yīqīlīp kəlir (ərti)
6. t(ə)ḡri t(ə)ḡrisi burhan - nīḡ kīlōuluk (ix)
7. kūdūkin kərgəli pasəḡ
8. taq ta(pa) bar(īrlar).. anta
9. ətrü (purna)ki inqə təp
10. tədi.. k(ayu ix) kūdük oqrīnta
11. ol bilgə t(ə)ḡri t(ə)ḡrisi burhan - nīḡ
12. uluq kər(kin kərkitmə)ki küni bolur.. ərki ətrü
13. (sadarī) inqə təp tədi.. kadaxīm ...
14. kin b -... (vay) xirvani əlig bəg ... -
15. ka aytuk - ta bu savlarīq alku b(əglərkə)
16. (ay)dukta biziḡ inimiz purnaki ...
17. (unamamīx ətrü) h(a)ymavati inqə (təp)
18. (tədi) ... ayaq - ka təgimlig (maytri)
19. bodis(a)v(a)t d(a)ksan(a)p(a)t əltin kəl(ip pasəḡ)
20. taq - ka təgdüktə braman t(ərüsīn)
21. kodup təḡri burhan nomīnta əvig (barkīq)
22. kodup saqīn saka(līn yu)lup vaz(anpat)
23. kīlīp toyīn bolur.. ol antaq (təḡri təḡri) -
24. si burhan - nīḡ uluqī (oqlī ayaqka)
25. təgimlig maytri bodis(a)v(a)t(nīḡ toyīn)
26. dintar bolquuk uluq (tərülüg)
27. yaḡī künüg kərünqlər(ig kərgəli)
28. təḡridəm kuvraq yīqīlurlar.. (anīn ol)
29. ixkə barīr biz.. anta et(rü purnaki)
30. inqə təp tədi.. antaq ərsə(r tüzün)

(B)

1. maytri bodis(a)v(a)t kayu - ta ərki ətürü sadak -
2. ari inqə təp tədi bu biziñ inimiz
3. türk türkəx uluxta balıqta utrap
4. ... y(a)ñakaqtin yorir üqün ayaqqa
5. təgimlig maytri bodis(a)v(a)t-niñ ədgüsin
6. ... - dim ədgül - ... anin əmti muğar (ət)kürü
7. ayu bəriñ anta ətürü
8. h(a)ymavati inqə (təp tədi) əx -
9. (i)dgil s(ə)n pur(naki ə)mti
10. saña ayaqqa təgimlig (maytri bo)dis(a)v(a)t -
11. niñ ədgüsin ərdəmin (kəni ayu bərəyin
12. kim ol saña avant tül(taq bolzun) kalti
13. (i)ki y(i)g(i)rmi yax(l)aq tünliq - lar - niñ
14. (əz)intə yaxinta (xaki)muni (təñri) təñrisi
15. (burhan) birlə sokuxup ədgü kiling buyan
16. (bəgtək) tapaq uduq kiltilər ərsər anqu -
17. (layu yəmə) kin ədün səkiz (tümən) yax -
18. (liq tünli)q - larniñ ezintə ya(xinta)
19. (tüzün) maytri burhan birlə tosu -
20. (xup) ədgü kiling kazqanqay sən
21. (nə ü)qün təp təsər.. kim kayu tüz -
22. (ün... - li tünliqni)ñ kizi maytri burhan -
23. (niñ ədgü)sin əpsakinip süzög
24. (kəñlin buyan b)əgtək ədgü kiling
25. ... - siqsaz maytri burhan
26. ... (san)sardın ozar kutru -
27. (lur) ... oduq olurup otqurak
28. ... (mayt)ri burhan ədgüsin əxi -
29. (dip) ... ol kamaq - ta əñə drmur
30. ... (əli)g han ... - n kamaq

(A)

baxtīnkī bəx p(a)t(a)r

1. sansar iqintəki ədūx əzlüg tirig
2. tīnlaq yalηuk oqlanī üzə maytri ədgü
3. əgli kəηülində y(a)rlikadī vīzīr osuq-
4. luq bək kataq kəηül əritip aqīnq(sīz)
5. burhan kutīηa küsüx turoqurdī
6. maha k(a)lp ədtə ədgü kīlīnq yīoqa
7. tərip bir k(a)san ədtə (maytri)
8. burhan... küsüxüg unīt-
9. madī y(arlikanqu) qī kəηlin
10. alku (tīnliqlarnīη) əmgəkiηə yürəki -
11. sīkiltī... ədgü əgli kəηlin kop -
12. ka əd(gülügin asaql tu)su kīlu tavranur ərdī
13. inqip... ədtə maytri ədgü ...-ti
14. sakīnq...-di kədmadī anīn m(aytri)
15. at bultī alku - nuη ədgü əg(lisi)
16. antada basa (tə)lim ükūx əd...
17. art...-kin vasavi atlaq...
18. (han)... (ə)rkən ratnasiki atlaq (təηri)
19. burhan aη axnu burhan k(utīηa)
20. vyakr(a)t alkīx bərü inqə təp (tədi)...
21. səkiz tūmən yaxlaq tīnlaq - lar ...
22. ədintə məηilig t(ataql)laql ədtə
23. kümūx aqlī barīm kəη (a)lkīql
24. üq asanki əmgək tə... (üstün)
25. təηri altīn yalηuk
26. maytri atlaql burhan.....
27. y(ə)mə purnaki - i - a bu aya(qlka təgimlig)
28. maytri bodis(a)v(a)t tükəl kīr(k)...
29. ədtə üzüksüz maytri ə(dgü)...
30. dyan sa(kīnq)īql bīxruntī a - ...

(B)

1. y(ə)mə evkə kəŋül erütmədi anın
2. bəx yüz əxləri bəx yüz b(a)trakl(a)p - takī bodis(a)v(a)t -
3. lar ara bəxiŋq burhan b(ə)lgülüg kəz -
4. (ikində turdī takī kalmix tət yüz tokuz
5. on artukī bəx bodis(a)v(a)t - lar k(ə)vəntdi - lər
6. muna ayaoqka təgimlig maytri (bodisavat)
7. ... (ba)lik ... sirivani b(a)ra -
8. man əvig (barkıoq) ...
9. səkiz yaxınta ... - nu arzi
10. kaŋ egüz suvın ... alku
11. xasatar bilgə bilik ... sakıntı
12. takī y(ə)mə bilgə bi(lik) ... adın
13. bilgə bilik - kə s - ... (ti)nlaoq -
14. (lar)ka asaoq t(usu kılı inqə
15. ... ənətkək əl(tin) o(o)rayu d(a)ksana -
16. (pat əl)kə b(a)rdi.. (anta təgi)p badari
17. b(a)raman... - ltı uluq bilgələr ... - m
18. ... - g oqrinta muŋadi(p) adi -
19. (nıp) ... yana tükəl bilgə burhan -
20. (niŋ yər)tiŋqü yər suvda b(ə)lgürmixin
21. ... (ə)xidü qadaxı aqatı birlə ikigü
22. (daksana)p(a)t ulux(tin aŋ) magit əlkə
23. (təgip) pasaŋ taqda təŋri təŋrisi
24. (burhan birlə kavı)xip toyin bolur.. ədgü
25. (nomuq əxidip tod)maz kanmaz kəqmədin
26. (ara) təŋri burhan tərüsinqə təgin
27. (əgə atıŋa) təgip burhan - lioq q(a)krirt
28. (əlig han) yər suvda b(ə)lgürür.. kim
29. təŋri burhan nomınta sansar - dın
30. ... - qalı ir - ... ol tınlıoq

(A)

baxtinki alti p(a)t(a)r

1. otoquratı maytri burhan edintə kurru -
2. lur.. bu muntaq savlaraq əxidip etrü
3. aqsız süzülüp purnaki inqə təp tədi
4. antaq ok ərsər yavazta yavaz ol (kəñül)
5. tətir... kim muntaq ədgülüg maytri bodis(a)v(a)taq
6. kərgəli küsəmə(sər).. takı y(ə)mə tirig
7. ol ata(sar) kim..... -
8. nıñ.....
9. gəli k(ə)l -
10. bodis(a)v(a)t.....
11. yañı kün.....
12. yılka bilgə yal(ñ) -
13. uklar amranmaq(ın) ...
14. saqram... (kər)kin məñiz(in)
15. altu(nun) kümüxün ətip yaratip ay(aqaylar)
16. aqarlaqaylar (no)m bitik biti(gəylər toyın)
17. dintar... - lar takı y(ə)mə (pasañ)
18. ta(ıqda) yıqılmıx maytri bodis(a)v(a)t(nıñ)
19. abisiklaq y(a)ñı künüg kər(təqi)
20. təlim ükux tınlıq - lar.. ol..... -
21. kün əlig alti yüz tım(ən)...
22. artsar maytri b(odisavat) bu yər suv(da)
23. b(ə)lgürtüktə ki(tu)mati (ba)lik - ta (ulux) -
24. ta ət.əz bulup kixi.....
25. məñisin məñiləsər... ..
26. burhan - ka yakın... ..
27. türlüq tapıqın.....
28. tıñlayu kanınsız nomluq y(a)r(likka təg) -
29. gəy - lər amarı tüz kərinqsız b(urhan)
30. kutıqa (alkix) bəlaqay(lar) ...

(B)

1. yalğuk oqlı tünin künin uyur küq
2. yətkinqə maytri bodis(a)v(a)t - niñ əgdikin
3. əgmix alkamix k(ə)rgək.. ayaqın qiltəkin
4. (ayamix aqarlamix k(ə)rgək.. anta etrü
5. (sadakari) kadaxi purnaki - ka inqə təp tədi
6. (aqs)iz ədgü sav sezlədiñ s(ə)n sezləmix
7. (savlar) m(aytri) bodis(a)v(a)t - niñ
8. - in
9. - usin
10. tınlaq
11. etrü
12. kək
13. ... atlaq ... - rdı
14. ... d(a)ks(a)n(a)p(a)t əl - ... - matı
15. ... uluq kut ...
16. ... uqup barir - lar... sadakari t(ə)ñri
17. inqə təp tədi... d(a)ksan(a)p(a)t
18. (əltəki) badari bilgə braman
19. ... atlıq uluq yaqıxda saq(iqda)
20. ... - lar.. qanakilar p(a)ryanaqiki - lar
21. tokuz on artukı alti azaq
22. (nomluq) dintar... egdir anqu ayaq
23. (qiltək) - kə tə(gi)p (əgürü) səvinü uluq
24. ... (k)əntü kəntü... - ulariñaru
25. (sa)kinti inqə təp tədi
26. maytri bodis(a)v(a)t
27. t(ə)ñri təñrilər - niñ
28. ... baqxisi badari bilgə
29. (bramanıq) titip kodup tükəl bilgə t(ə)ñri
30. (təñrisi burhan) - niñ nominta toyın

(A)

(baxtīnkī yəti p(a)t(a)r)

1. bolqalī d(a)ksan(a)p(a)t uluxtīn ortun
2. ənətkək əli mady(a)dis ulux - ka kəlgəli
3. saqīnur.. anta ətrü purnaki inqə
4. təp tədi.. anī kərməz mu siz uluq küq
5. lüg təqrilər əligləri öz öz adak -
6. larī birlə biziq ada(kīmiz) - ta k(əlmix) -
7. lərin anta b - ... - u - ...
8. inqə
9. kərüg
10. vayxi(rvani)
11. niq
12. ni tü -
13. bas -
14. t - ur biz tükəl b(ilgə)
15. t(əqrī təqrīsi burhanıq) kərəlim iki(gü)
16. maytri bodis(avataq kərü təgi)nəlim ət,əzin
17. əd kīr(tīsīn munī)layu səzləxip...
18. küqintə (sada)kari h(a)ymavati purnaki(da ulatī)
19. urqut - lar pasaq taq(ka bardī - lar)
20. əmti bu nomluq savaq d(a)ksanap(a)t (əltəki)
21. badari bilgə braman - nīq
22. yərintə uqmix (kərgək anta ətrü)
23. badari bilgə d -
24. ta ulatī bəx yüz braman (oqullarī birlə)
25. təgrīkləp əqitə (ətəzin tüzün)
26. maytri - nīq əlik(in tuta yilīq)
27. yumxak savīn inqə təp (yarlıkadī)
28. oqlum maytria ərtiqü (əgrünqülüg)
29. səvinqlig ərür m(ə)n kim si(ni osuqluq)
30. tüzün kut(luq) tınlaq (birlə sokuxtum)

(B)

1. inqip y(ə)mə bu muntaq uluq kari yüz
2. y(i)g(i)rmi yaxımta məşulüg məşī - kə
3. tə(g)gülük uluq əlig əzrua t(ə)şri yərin -
4. tə tu(ɔ)ɔluluk uluq küsünün s(a)rvasantik
5. (a)tlaq yaqix turqurdum.. takī y(ə)mə tokuz
6. (on) artukī altī türlüg dintar - lar
7. ... mə - ... - ka y - ... - ŋ
8.
9. - lar - ka
10. - g
11. - ka
12. takī
13. - up
14. ... purna v(i)yak(ran)... ... xastar
15. - unmix alp ərdə(mlig) ... - r ... - ik
16. (əgdir) anqu bərdim ... yolt - ... - qī
17. (yaruk yalt)r(ī)k saqquqī ... ukar baqxılar
18. - rni b(a)rqa ədgü ... üntim
19. - m y(ə)mə irinq yarlıq yok
20. (qıqay) ... koltəquqī iglig kəmlig
21. - l ..əliksiz adaksiz əmgək -
22. (lig tınlıqlar bar) ərdi.. olarnı
23. (əd) tavar tükəl bər -
24. ədgü kiling kilmixi
25. (əgrün)qlüg səvinqlig
26. (əxi)dip külqirə yüz -
27. (in).... inqə təp tədi ədgü
28. (u)luq baqxı - lar - niŋ
29. - üsi ərür ..əd tavar buxi
30. (bərip əgrünqlüg) səvinqlig bolur - lar.. bərmix

(A)

baxtīnkī tokuz p(a)t(a)r

1. bəxqunquluk səkiz y(i)g(i)rmi türlüg vityastan
2. xasatar - lar tətir inqə qaltī ratnadaka
3. atlaq ərd(i)ni yinqü adara uqquluk xasatar
4. vitsavahar atlaq xasatar.. basumi x(asatar)
5. oqlan əmi xasatar ... xasa(tar) ...
6. kərür xasatar.. yo -
7. vaysa - s -
8. xast(ar)
9. saŋī (qakrirt əlig han)
10. künqular
11. xasatar
12. oqr -
13. a -
14. bal(ik)
15. ti
16. todmadī k(a)nm(adī)
17. a -
18. b - ... - d -
19. əz -
20. tīn yīŋ(ak)
21. bilgələr üq
22. tükəl - lig -
23. tīn al -
24. ətig: yaratıq -
25. lig bolmazlar ərd(i) -
26. ta tərıqtə tə(rıŋ) -
27. əxidmix - kə aŋsız -
28. ərdi.. ətrü tisi at(lıq)
29. bu y(ə)mə maytri -
30. ar d ... kī

(B)

1. ərür.. kim kamaq ödün adnaqu - ka asaç
2. tusu kiliþ k(a)nmaz.. kop yər suvdaki tınlaç - lar -
3. dın aqar ayaç təgingəli təgimlig ərür..
4. (biziñ ba)çximiz badarē bramanaç artukta artuk
5. - tayur.. ar - ... - əsirgənqsizin bəx
6. xastar bitgəli bəxçur - ...
7. (çalir) ... adart(layu) ayu
8.
9.
10. - pa -
11. - niñ
12. (inqə təp) təyür
13. - k - ...
14. ərsər
15. - di
16. - ilçalē sakī -
17. (n) (asaç) tusu kiliçali
18. - di
19.
20. (as)aç tusu kiliç -
21. (alē) - in amrak
22. (matya)dis uluxta
23. (u)luxtin uluxka
24. - iyu ayaç yavlak
25. - ta tarka(r)ip ədgükə
26. - uk q(a)hsaput - luç
27. (u)luç tərükə yaratu siz -
28. (yiv)igin tizigin tarkarur
29. (ma)g(i)t əlkə təgdi
30. - da tiçsi

(A)

baxtinkī ülüx on p(a)t(a)rə ...

1. atin yorip erux ukux tinliqlar - ka sun tayak
2. kilqay - m(ə)n n əŋ baqxı atin anqa uluq
3. ix ixləgəli umaqay - m(ə)n nə üqün təp təsər
4. yər suvda təlim ukux baqxı ...
5. ol kim bi - - ki - -
6. ərdəmlərin
7. sözlər
8. uluq a - -
9. ukux
10. t - -
11. asa(ol)
12. ma - -
13. braman
14. yin(ak) - un t - ... -
15. up s - ədti.. an(ta ətrü) ...
16. muni badari b(raman) ... m - ... baqxı ... - qa ...
17. anta - aql urı - ...
18. - lərin yəkaru kə(tür) -
19. - ka yəkin təgip
20. baqxı - g ... b - ... -
21. iqiz tükəl ... - grm ... bol -
22. bərgülük
23. əd tavar
24. baqar
25. nə üqün -
26. larin yaratıqlı(lıq)
27. bədüg ud a - -
28. tadan tur - -
29. oqurluq tət
30. at - -

(B)

1. adan əd tavar miŋ miŋ tūmən tūmən
2. kurla buxi bərdiŋiz.. təgintəqi dintar-lar.. əd
3. (tavar) bulup ərtiŋü egrünqülüg səvinqlig bardı
4. baqxı uluq əlig əz -
5. (rua) bu
6. - g
7. - grilmix
8. - a
9. - zun
10. muntaq
11. - i
12.
13. el -
14. - t ...
15. ... kanturqalir... anta
16. isig əz - ... ərü ...
17. ... büt(ə) - ... y(ə)mə ... tīnl(ī)q
18. - ta sakīnmix sak - ... - qarū
19. ... (kī)lmasar.. sakīnql(ī)q tīl - ...
20. y(ə)mə k - ... m(ə)n təg - ...
21. tətīnip ya - ... bar - ... - m
22. - i urī
23. - dī - lar anta
24. - mix
25. təp
26. s(ə)n kim
27. - ki kūsūn
28. - i yətmixtə inaru
29. s - ... - maq
30.

(A)

baxtinkī ūlūx · ūq y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. y-...-i m(ə)n kizəjutuŋ bolzun iki y(i)g(i)rmi
2. yil yaqix kilip alku əd tavar buxi bərdim təp
3. tər s(ə)n aŋ kin yaluŋuz maŋa bəx yüz
4. y(ar)tmak əsirgəyür s(ə)n bu munqa s(a)v səzləp
5. bulqanu əvkilənü ünüp b(a)rdi.. anta etrü
6. manib(a)tri purnabadari iki y(ə)klər urŋutları
7. birlə kavixip ūkūx türlüg
8. əsəngülüg sawin aytixip manib(a)tri
9. purnab(a)tri - ka inqə təp tədi
10. nə oqrinta nə tıltaqinta biziŋ
11. bəgimiz vayxirvani əlig təŋri təŋrisi burhanniŋ
12. yərtinqüdə b(ə)lgürmixin badari baramanka
13. ukitoqali y(a)rlikar ərki.. purnab(a)tri inqə təp
14. tədi.. bu ix küdük antaq ərsər tüzün ma(ytri) -
15. n(iŋ t(ə)ŋri burhan nominta toyin bol(makī)
16. ūqün biziŋə ukitoqali y(a)rlikar manib(a)tri
17. inqə təp tədi.. antaq ərsər tüzün maytrika
18. ok ukitoqali aymaz.. etrü purnab(a)tri inqə
19. təp tədi.. bu ix küdük y(ə)mə uluq küqlüg
20. təŋrilər - niŋ kəŋxəxmix ix ərki.. nə
21. ūqün təp təsər.. sudavas t(ə)ŋri yərintə(ki)
22. t(ə)ŋrilər əzrua t(ə)ŋrikə ukitmix.. əzrua t(ə)ŋri
23. hormuzta t(ə)ŋrikə ukitmix.. hormuzta
24. t(ə)ŋri vayxirvan(i) bəgkə ayitmix s(ə)n yəklər
25. bəgi antaq kataqlanoqil kim d(a)ksanap(a)t əltəki
26. badari bilgə baraman tükəl bilgə t(ə)ŋri
27. t(ə)ŋrisi burhanniŋ yərtinqü yər suvda
28. b(ə)lgürmixin otoqurak ukzun antaq (avant)
29. tıltaq turqurzun kim tüzün maytri...
30. əd(tə) t(ə)ŋri burhan tapa kəlzün (anta)

(B)

1. etrü manib(a)tri inqə təp tədi.. uktum uktum
2. timin ek qağan badari baraman t(ə)ŋri - i
3. burhannıŋ yər suvda b(ə)lgürmixin ukmasar
4. tüzün maytri ukup t(ə)ŋri burhan nomınta
5. toyın dintar bolqalı b(a)rsar.. otquratı tüzün
6. maytri - dın adralmaklaq aqıoq əmgəkkə badari
7. bramannıŋ yürəki yarılıp
8. isig kan kusup ə'əz kodqay
9. tək anın aŋar ukıtqalı - i
- 10 ayur.. etrü purnab(a)tri inqə təp tədi.. antaq
11. ərsər muna badari baraman(i)ŋ əvi barkı
12. bu ərür.. etrü manib(a)tri inqə təp tədi.. bar
13. s(ə)n badari baramanka tüzü tükəti tuyuzqıl
14. (mən) y(ə)mə tüzün maytri tapa barayın hormuz -
15. (ta təŋri) ulatı tət maharaq t(ə)ŋri -
16. lər - niŋ ayayu aqarlayu yükünü əsəngüləyü
17. (a)yyitmixin təgürəyin bu munqa türlüg s(a)v
18. (s)əzləxip ikigü əŋi yorip b(a)rdılar.. anta
19. etrü badari braman ol nıridani baramannıŋ
20. ... - mix səküxin əp sakınip sakınqlıqın
21. (kadq)uluqın tünlə ornınta yatu inqə
22. sakıntı kim ərdi ərki ol baraman kim mənı
23. yəti əŋi təpüŋ yarılqay təp tədi.. inqə
24. bolmazun ol nə ərsər ədgü ərdəmkə tükəl(l)ig
25. bolsar.. birükın yəti kün iqıntə yürəkim
26. yarılqu təg əmgək k(ə)lsər yətinq күntə
27. ... baxım yəti əŋi yarılur ərsər.. etrü
28. kerümlüg - lər əgrünqülüg səvinqlig
29. - r.. inqə təp təgəy - lər.. kanı buxı - niŋ
30. (utlısı) tuxı.. badari baraman iki y(i)g(i)rmi yıl

(A)

baxtīnkī ūlūx tērt y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. əksügsüz buxī bərdi.. tēpintə yana yəti
2. əñi baxī yarilip.. isig əzintə adralti
3. təp təğəylər.. niriđani baramanka buxī bərmədük
4. üqün baxim yarilmixin ukmaqay - lar inqə
5. təp təğəy - lər.. ükux buxī bərmix üqün badari
6. baraman - niñ baxī yarilti.. anī əxidip kirt -
7. günq kəñül - lüg tīnlīq - lar - niñ
8. kəñül(l)əri qək(g)əy batqay.. kirtgünq -
9. siz kəñül(l)üg - lər.. əgirgəy - lər
10. səvingəy - lər.. anin məniñ tīnlīq üqün
11. kəñlüm yürəkim añsız sīkilur tañilur anī -
12. ñ ara purnabat(r)i uraku təñridəm
13. ətig yaratıq yəv(i)g tizigig qıñra(tip qıñrak)
14. sayu üzüki biləzüki yalrıyü y(axuyu badari)
15. braman - n(i)ñ əvin yarıtup y(axutup badari) -
16. ka inqə təp tədi.. kərkma kərk(ma)
17. s(ə)n badari - y - a səniñ adañ tudañ yo(kalur)
18. nə üqün təp təşər.. nəñ ol baraman t(əp) -
19. üg ukar nəñ y(ə)mə aqı - baram - ka (kataq)
20. lanmaqin baxsız kəzsüz əzük yal(ıan)
21. savin səni səkti.. anī əxidip badari braman
22. külər yüzün katqurar kaxin təñridəm - m
23. uraku tapa kərü muñadu adinu inqə təp
24. tədi.. kim ərki tüzünüm bu yər suvda tēpüg
25. ukquqi kayu ərki tēpüdin tuxmakin bilgüqi -
26. lər.. anta etrü purnabatri tükəl bilgə
27. t(ə)ñri t(ə)ñrısı burhānaq sakīnu yətinqsiz ədgüsiz
28. əp sakīnip inqə təp tədi.. kim k -
29. bilgə biliki üzə vizir ərgün (üzə)
30. olurup nızvanılaraq tarkardı üzmələ(gülük əd)

(B)

1. koluq tərülərin* alku ukti bilti, bulquluk
2. ədlərig tükəl bultı.. atı küsi yadaltı.. t(ə)ğri
3. yalağuk - nuğ baqxısı ol.. ukar tərüg ol ok
4. bilir.. tərüdin tuxməkig taymaqıq.. anta
5. etrü badari baraman bu muntaq türüg eğrə
6. kisrə əxidmədük t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan - niğ
7. ədgü atın küsin əxidip alku
8. ətəzintəki - i tü tübləri b(a)rqa
9. yokaru turdı.. süzüg kəğülin
10. yazuk yüzün aqsız egrünqülgin
11. əğitə ətəzin külqirə yüzün t(ə)ğri
12. tapa kərüp inqə tər tədi.. tüzün tınlıq
13. (ki)m ərki ol burhan atlaq.. kim anıq atın
14. (əxidip inqə) sakinqim boltı.. nızvanılıq aqar
15. (iglig kəmlig) tınlıq - lar ara yalağuz oduq
16. (sak olur)mix... anta etrü purnab(a)tri inqə
17. (tər tədi.. məniq antaq küqüm küsünüm yok
18. (kim) t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan - niğ ədgüsin
19. (ərdəmin) kəğ alkıq küləyü səzləgülük
20. (takı) y(ə)mə t(a)vraq yiqiyrak ayu bərəyin him -
21. (lay) taq - niğ yığakınta bakirati atlaq
22. (əgüz) kidiqınta kapil(a)vastu atlaq küsənqig
23. kərklə balıq bar ol balıkta q(a)krirt
24. əlig kanlar - niğ kəzigintə tizigintə
25. kaudam oquxıntın təzintin b(ə)lgürmix
26. (kamaq) xaki təzlüg bodun bokun üzə
27. (ərklig) türklüg sudutan atlaq hormuz -
28. (ta təğri) - kə yələxi əlig han bar ol
29. (əlig han) - niğ mahamaya atlaq katunluq
30. (kunquyun)din lumbini atlaq araqda asuk

(A)

baxtinkī ūlūx bəx y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. atlaq adinqiḡ sēgūt altīnta ikīnti ay
2. səkiz yaḡika box yultuz - ka viqay atlaq
3. muhurtka iki kīrk kut buyanlaq irü b(ə)lgü -
4. ḡə tükəl(l)ig səkiz on türlüg ayraḡin
5. yarataq - laq kərtlə kərkin qolaq - qa
6. yarukin yaltriḡu kalti bulitdin ünmiḡ
7. kün təḡri tēg oqulluq qintamani
8. ərd(i)ni b(ə)lgülük bolti nə tuḡa
9. birlə kəyik - lər hanī arslan
10. tēg kərkunqsuz - in yəti məḡ
11. məḡilədi tərtidin yīḡak titirü kərüp br(a)hma
12. səvər ünin otḡurak savin inḡə təp
13. s(a)v səzlədi.. bu mənīḡ aḡ..... -um
14. ol üstün təḡri - nīḡ alt(in yalḡuk) -
15. nuḡ yaluḡuz baḡxīsī m(ə)n ərür m(ə)n (təp)
16. s(a)v səzdədüktə üq mīḡ uluq mīḡ
17. yər suv titrətdi.. kamxatdi.. kək kala(ḡta)
18. hua qəqəklig yaḡmur yaḡdi.. tərtidin
19. yīḡak ir üni yaḡkardi.. anī kərüp bil(ip)
20. t(ə)ḡri yalḡuk irü b(ə)lgü biltəqi bəḡülüg (arzi) -
21. lar.. iki türlüg yolın aydılar.. birükin
22. bu oḡul əvdə barkta ərsər.. yəti ərd(i)ni(kə)
23. tükəl(l)ig tər yərtinqü yər suvda ərklig
24. q(a)krirt əlig han bolḡay.. kaqan birük
25. əvig barkiḡ kodup dintar ixin ixləsər
26. tüz kərinqsiz yəḡ burhan kutin bulḡay
27. təp tədilər.. anta ətrü ol kutluq tinliḡ
28. suvdakī linhua qəqək(kə osuḡluḡ)
29. ulḡatdi bəltrüdi.. alku ər ərdəmi(kə tükəllig
30. bolti.. tokuz otuz yaxinta yasod(ara tēg)

(B)

1. marika t(ə)ŋri kizlarına yələxi katun -
2. larin kunqularin katun - larin ulati tumən
3. yinqkə kirkınların kodup idalap igləmək
4. karımak elmək bu üç türlüg tərükə
5. qorkup ayinip saŋar tünlə kapalvastu balıq -
6. tin ünüp topayan arıoq -ka b(a)rdi.. anta
7. təgip arati udar - aki - ta ulati
8. uluoq küqlüg arzı - lar - niŋ
9. nomın tərüsın taplamadin alti
10. yıl alp kilixioq ix ixlədi.. alp kez -
11. ədgülük q(a)hx(a)p(a)t kezətdi.. ol anta oq ət.əz
12. əmgənmək - niŋ tuxin utlisin bulmadın
13. (nanta nantapa)la naga baltizlardin
14. atlaq sūt ügrə axap
15. (a)rla q b(ə)rkə naryanqan egüz
16. (kid)inta bodi səgüt altinta vizir
17. osuqluq bək kataq kəŋlin vaqrazan
18. (er)gün üzə baqdaxinu oluru y(a)rlıkdı
19. (alt)i kirk kolti sanı x(i)mnu t(ə)ŋri - niŋ süsin
20. (utup) yəgədip otuz artuki tørtünq k(a)san
21. (ədtə) rüz kərinqsiz burhan kutin bulu
22. (yar)likadi.. ol oqurda yətinqsiz yaqız yər alti
23. türlügin təbrədi.. kəmxadi.. taluy egüz suvi
24. yaykantı.. sumir taq titrədi.. ontin yıŋak
25. ir oyun külqirmək ünlər əxtilti.. namo
26. bur kilmak ünler əxtilti.. tünlə küntüz
27. (al)ti ədün oduqın sakın sansiz tumən
28. (tinliqlark)a asa q tusu kilu y(a)rlıkar kop
29. (kamaq tinlaq)larıoq kutqarda qı tükəl bilgə
30. t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan tətir.. bu saya q əxidip muŋ -

(A)

baxtinki ültix altı y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. adu adīnu badari bramañ inqə təp tədi bir
2. kixi yalɣuk bolup bu munqa türlüg ülgüsüz
3. sansiz ədgü ərdəmkə tükəl(l)ig ərsər muntada
4. y(ə)mə təŋ nəgü bolqay.. ikilə ayıtdi əmti
5. ol muɣadinqiəq tınlaq kanta y(a)rlikar ərki ətrü
6. purnab(a)tri t(ə)ŋri inqə təp tədi.. əxidgil tüz -
7. ünüm.. kayu ədün t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan
8. burhan ktin bulu y(a)rlikadi
9. yəti yəti kün bodi səgüf tüpi -
10. ntə dyanlaq məŋi məŋilədi.. anta
11. basa əzrua t(ə)ŋri ətügenə baran(a)s ulux -
12. ta arsvdan saŋramda nomluq t(ilgən təbrədi)
13. bəx panqaki toyin - laraq səkiz tımən (tınliqlariəq)
14. kutoqaru y(a)rlikap baranas kənt u(luxtın)
15. magit əlkə y(a)rlikadi.. anta sina -... braman -
16. niŋ sozakintaki nanta nantapala naga baltiz -
17. laraq kutoqarip magit əltin yana pasaq
18. taq - ka b(a)rdi.. əmti t(ə)ŋri yalɣuk - n (u)ŋ təp(iəqin)
19. uduqin asayu on küqin küqədü üq
20. türlüg ürük ornanmıx əg turıqin... -
21. layu tət türlüg kərkinqsiz.. yazalmak
22. bilikin yazılu uluq y(a)rlikanquqi bilikin
23. ornanu pasaq taqda y(a)rlikar . bu savaq əxidip
24. badari braman pasaq taq - niŋ irakiŋa
25. umuqi üzülımx osuqluq bolup uluq tina
26. titrəyü kamxayu ətəzin əmgəklig ünin
27. iqlayu inqə təp tədi.. nəqük kılayin kanqa
28. barayin munqa ür kiq ədtə bər(ü igləmək)
29. qarımak əlmək tərü - lərig (əqürgəlir tarkar) -
30. qalir üqün tapasaqaran tə(rüsintə ət'əzimin)

(B)

1. əmgətdim.. (nə) asiqin) bulmadim.. ap y(ə)mə
2. azunluk taluy eguzdin ozdum kutrultum aq
3. kinintə irinqtə irinq y(a)rlıqda y(a)rlıq
4. m(ə)n kari kul boltum.. kim kop muqta kutoqardaqi
5. kutluq tinliq kermədin alku adata arılaquqi
6. adinqiq t(ə)qri t(ə)qrısı burhanaq kermədin elür
7. m(ə)n anta etrü ol t(ə)qri badari
8. braman - ka inqə təp tədi.. əmgəklig
9. busuxluq bolmaq burhan - lar - niq
10. irak ol təp təgölük tərüləri bultukmaz
11. nə üçün təp təsər.. kəqül eritmix - qə
12. edtə asanki saninqa irak ulux balik - lar -
13. (ka) t(ə)gip san)siz tımən tinlaq - lar - ka
14. (asaq tusu kilip) ərqək sokiqinqa edtə
15. (ad)rilip (yəm)ə kəli y(a)rlıkar.. alku tinliq - lar
16. üzə adartsiz tüp tüz kəqüllüg y(a)rlıkar siz -
17. ni osuqluq kurtultaqi tinliq - lar - niq edintə
18. (kolu)sinta (ə)rtürü y(a)rlıkamaz.. anin siz y(ə)mə
19. (um)unqluq əriq.. artuk qəkməq bu munqa
20. (sav) səzləp (anta) ok itlinip b(a)rdi.. anta
21. (ətr)ü badari braman t(ə)qri t(ə)qrısı burhan - niq
22. (ədgü)sin eyü sakinu bir tün iqlayu siqtayu
23. tünüg yarutdi.. alku xasatar nomlaraq
24. adartlayu uktaqi vaybax xasatarlaq nox suvsus
25. iqmix aryaq(a)ntri bodis(a)v(a)t k(i)xi aqari ənətkək
26. tilintin tohri tilinqə yaratmix p(a)rtanrakxit
27. k(a)rnəvaziki türk tilinqə əv(i)rmix maytri simit
28. (nom bitik)də badari braman - niq yaqix yaqmak
29. (atliq baxtinki) ülüx tükədi
30. (namo but) namo d(a)r(a)m.. nam saq..

(A)

ikinti ülüx bir p(a)t(a)r

1. namo but.. namo d(a)r(a)m.. namo saŋ
2. əmti bu nomluq savaq badari braman -
3. niŋ əvintə ukmıx k(ə)rgək..
4. (anta) etrü badari braman taŋ yarınında
5. ... turup inqə təp tədi.. aq bu muntaq
6. kim sizlər.. anıŋ ara urılar kuvraqın
7. təgrikləp akru akru maŋlayu ayaq -
8. ka təgimlig maytri badari
9. bramanka yakın təgip
10. (əli)kin yokaru kətürüp öküx
11. türlüg ayayu aqır layu inqə təp tədi
12. t(ə)ŋri baqxı kəŋli nətəg ərdi.. tünki tünlə
13. inq boltuŋuz ərki.. əgirə səvinü külər
14. yüzün badari braman inqə təp tədi.. ədgü
15. ədgü tüzün oqlım.. aŋs(i)z inq artuk
16. ədgü ərdim nə üqün təp təsər yüz y(i)g(i)rmi
17. yax yaxadım.. tünig adıra sansar tət
18. tümən üq miŋ iki yüz tünlər ərdi
19. ol anqa uzun ədtə bir-ki-ə s ...
20. y(ə)mə tün t(ünlə)ki təg inqkülüg məŋilig -
21. in udımixim y(ok) nə üqün təp təsər
22. tün tünlə ... ton ətük yivig
23. tizig kədmix tirnəmix kərü qaninqsiz
24. yaxuk yaltrıtdı bir t(ə)ŋri urisi kək qalik -
25. da turup maŋa inqə təp tədi.. tükəl
26. bilgə t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan yər suvda
27. b(ə)lgürmıx ərür kasip burhan nirvanka
28. b(a)rımıxta bərü əvrilməduk nomluq tilgən
29. baranas kənt uluxta təbrədi.. etrü külqirə
30. yüzün tüzün maytri inqə təp tədi

(B)

1. antaql ərsər əmti.. ol ayaqla təgimlig
2. t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan kanta bolur ərmix
3. ətrü badari braman inqə təp tədi - i
4. magit əltə pasaql taqda y(a)rlıkar ərmix
5. anı əxidip tüzün maytri bodis(a)v(a)t ez keql -
6. liqlə inqə təp. tədi maqla y(ə)mə bu
7. savaql tünki tünlə sudavs t(ə)ğri yərin -
8. təki t(ə)ğrilər tüzü tükəti
9. ukütdilər . ətrü mogaraql urı
10. inqə təp tədi.. t(ə)ğri baqlı - y - a
11. bu muntaql bəx qəbik bulqanyuk İritmıx
12. kışqa əztə yaxta burhanlar yərti -
13. nqudə b(ə)lgürdi.. təp təmıx savaql kirtgünürmu
14. ərki.. ətrü badari braman inqə təp tədi
15. tüzün oqlum aqlsız kirtgünürm(ə)n nə
16. üqün təp təsər.. səki kütluqlarda əqlrə -
17. ki bilgələrdə antaql əxidmixim bar antaql
18. türlüg alp ərdəmlig kanamlaql yürəklig
19. bəq kataql kəql(ı)üq tınlaql bolur ..bu muntaql
20. türlüg kiz kışqa yavaz ədüg koluql
21. sayu kərmədin tü türlüg əmgəklig
22. tilgənin baxka tokütmıx sansar iqintəki
23. tınlaqlarnıql əmgəkin kərü umatın
24. burhan kütin tiləyür.. əmti tükəmıx ədgü
25. kılınqlıql kütluql tınlıql mag(i)t əltə tərı
26. türlüg x(i)mnu süsin utup yəgətıp burhan
27. kütin bulu y(a)rlıkamıx kamaql ədün inqlsız -
28. in turunqlsızın alku tınlaqlarnıql
29. əmgəkin toqlakın tərkarqalır üqün ədgü
30. nomluql y(a)rlıql y(a)rlıqayur ərmıx.. İraktınlı yaqluk -

(A)

ikinti ülüx iki p(a)(ta)r

1. tĩnkĩ muŋluq taklaq tĩnlĩqlarĩq buyan (lap)
2. kutoŋarĩr ərmiş.. takĩ y(ə)mə kuduru küŋlənür
3. m(ə)n.. bəx kirk yilta bərü basa basa
4. üstün kek kalikdəkĩ uluq küqlüg
5. t(ə)ŋri-lər asur-lar luu-lar yəklər kintirilar
6. k(a)ntar(i)v-lar əgrünqülüg-in səvinqligin
7. kəl bar kılur-lar.. t(ə)ŋridəm toylaranta
8. bəx türüg yinqə oyun
9. ir üni əxtilür ərđi anĩŋ
10. ara namo but kilmix ünlər əxidür ərđim
11. anĩ adin ukmaz ərđim.. kim ərki ol buta
12. atlaq (yana) y(ə)mə üstün kəktə altin
13. yaqiz-ta kut buyanlaq irü b(ə)lgülər b(ə)lgülüg
14. bolur-lar.. tünlə küntüz yana yana yilinqqa
15. yər təbrəyür.. basa basa yiparlıq yidĩn
16. katiklıq yəl əsin əsnəyür.. t(ə)kĩ inqə uŋar-
17. m(ə)n otoŋuratĩ tükəl bilgə burhan yər
18. suvda b(ə)lgürmĩx bolqay.. aŋta ətürü ayaq-
19. ka təgimlig maytri bodis(a)v(a)t artuŋta
20. artuk əgrünqülüg səvinqlig bolup əzüksüz
21. yazuksuz kekux əŋlüg kərtlə kəz-in
22. badari bramanaq titürü kərüp inqə təp tədi
23. tüzün baqxi ekux sav k(ə)rgək ərmez siz-
24. ikiŋiz üz-lünz-ün tükəl bilgə burhan
25. yirtinqüdə b(ə)lgürmĩx ərür.. anin əmti siz-
26. inqə yinqə ətüg ətünürm(ə)n udumbar
27. qəqək-kə yələxi alpa alp sokuxquluk
28. burhan-lar yirtinqüdə b(ə)lgürmėkləri bolur
29. anĩ osuqluq kixi ətəz-lüg qintamani ərđ(i)ni
30. bulqalı takĩ alp ərür.. əmti yaramaqay aŋar

(B)

1. yakın b(a)ımasar.. y(ə)mə yaramaqay anı osuqluq
2. baqxı bulup umuq inaql tudmasar əmti t(ə)qri
3. baqxı boxuyu y(a)rlıkazun kim t(ə)qri t(ə)qrisi
4. burhanka yakın barip əvig barkıq
5. kodup toyin bolup bu munqa sav sezləp
6. tükətməz kən anıq ara tükəl bilgə
7. t(ə)qri t(ə)qrisi burhannıq
8. ət ezintə bəx boduqluq yaruk
9. yaltrik ünüp matyadis uluxtın
10. sudlanu kəlip tüzün maytriniq ət ezin
11. oqaru təgzinip t(ə)qri burhan ədintə
12. turur təg maytri bodis(a)v(a)t üsküntə
13. yaxayu təbrənqsizin turdi.. anı kərüp
14. ayaqla təgimlig maytri artuk süzülüp
15. badari bramanka inqə təp tədi.. kərüg
16. bilgə baqxı bu tükəl bilgə t(ə)qri t(ə)qrisi
17. burhan q(a)krirt əlig kantin k(ə)lmix
18. yaruk yaltriklaq yalavaqıq əmti m(ə)n otqur -
19. atı toyin ok bolmıxim k(ə)rgək.. etrü titr-
20. əyü ət ezin badari braman inqə təp
21. tədi.. amrak oqlum səniq bu muntaq
22. türlüq sezləyü yitinqsiz kut buyan ədgünin
23. ərdəmiqin kərüp ərtiqü muqadur m(ə)n
24. adınur m(ə)n t(ə)qri t(ə)qrisi burhannıq y(a)rlıkanquqı.
25. bilgə biliki kamaq bəx azun tınlaqlar
26. üzə tüz ol təp təyürlər . yana inqə
27. kərsər aqlakta aqlak səni amrayu səvə
28. y(a)rlıkar.. anta etrü ol kamaq titsi urı -
29. lar taqlap muqadip braman tərüsinqə
30. oq kollarin erü kətürüp bir ikintis -

(A)

ikinti ülüz tørt p(a)t(a)r

1. anuq ərdi ..anī kərüp ti(t)si doniki mogaraqi -
2. da ulatī y(i) g(i)rmi urīlar altī y(i)g(i)rmi
3. ayaqka təgimlig maytr(i)din adralmak
4. əmgəkkə yaxları savrılı əliklərin kavxurup
5. əñitə ət əzin tüz - ün maytri - ka
6. inqə təp ətünti - lər bu sansar iqintə
7. alku amranmakta küqlügi əg kañ
8. üz - əki amranmak ərür.. biz - iñ
9. yana inqə kərsər siz - ni
10. üz - əki səv(i)klig kəñlümüz amrak ətəz
11. isig əz - ümüz - tə yəgr(ə)k ərür əmti
12. biz - ni üz - ə y(a)rlikanquqı kəñül ərıtıñ
13. siz biz - ni tıdmañ tutmañ siz - iñ ədüñ -
14. (üz)də baralim.. anta ətürü tüz - ün
15. maytri ol urīlarka inqə təp tədi.. məniñ
16. y(ə)mə bu ok kəsüxüm ərdi kim siz - lər - niñ
17. aqz - iñiz - larda bu muntaq türlüg ədgü sav
18. əxidgəli.. taki y(ə)mə qoduru qolulañ - lar
19. ilkisiz sansar - niñ ətərəkı uz - un uqı - i
20. kə riñ tükəl arıtı bultukmaz.. ürdə
21. bərü bu sansar iqintə tınlıq oqlanı tuqa
22. əlü aqa təgilü aqıq əmgək kərür - lər..
23. əmti y(ə)mə siz - lərkə oqxatı ərür.. kim
24. (təñri) t(ə)ñrısı burhan - ka umuq inaç
25. tutqalı.. anta ətürü ol tüzün maytri -
26. ta ulatı altı y(i)g(i)rmi urīlar bir ikintisi -
27. kə amrak - laqu kuvraq adralmakı bolup kamaqın
28. turup badari braman tapa barıp inqə təp
29. tədilər.. braman kərklüg əz - rua t(ə)ñri - i
30. bilgə biliklig əz bərdəqi baqxılaç

(B)

1. kañimiz tuoqar elür sansarnıñ əmgəkin
2. sərü umatı sizni titip b(a)rqañır biz
3. yüzüz inaqsız biz.. kulurlarnıñ yoqun
4. inqə kilmiximizni səriñ kiqikdə
5. bərü tapınu udunu umadin tüzün kəñlü-
6. ɣüzni bərtərdimiz ərsər kxanti bolzun
7. anta ɵtrü badari braman
8. kəntü titsi-larinta bu
9. muntaq aqıq savlar əxidip
10. yana kəntünüñ uluq karı yaxqa
11. təgmixin sakinip yaxlıq kəzin titrəyü
12. qamxayu ət əzin tüzün maytriniñ
13. əlikin tuta inqə təp tədi.. bir kəntü
14. uluq karı əmgəkin kavrilip ədgü (yolqı yərqı)
15. baqxıq kərü umadım.. ikinti sizləni osuqluq
16. amrak oqlanımta adraltım.. əmti (timin)tirig-
17. də ɵlüg m(ə)n boltum.. nə y(ə)mə baqxılar-
18. niñ titsilarka kiləquluk ix küdük
19. ərte ərsər alkunı m(ə)n tükəl kiltim kaqan
20. sizləniñ bilgə biliklig kəzünğüzlər
21. yarusar ol oqurda məni y(ə)mə unıtmaqlar
22. inqip y(ə)mə oqlanım bu dksanap(a)t əltəki tınl-
23. iqlar.. məni ayı uluq tərülüg ayaq - ka
24. təgimlig dintar - qa sakınurlar bugün
25. sizlər məni kodup t(ə)ɣri t(ə)ɣrisi burhan tapa
26. toyin bolqalı barsarsizlər təlim üküz
27. tınlıqlar siziklig bolqay - lar.. nə oqrın
28. nə tiltaqın ol urılar badari bilgə
29. braman osuqluq baqxıq kodup t(ə)ɣri burhan
30. nominta toyin boltılar.. təp təğəylər anin

(A)

ikinti ülüx bəx p(a)t(a)r.

1. əmti sizlər oqlanım tət tülüg tərini
2. kuvraq ara olurur ərkən t(ə)ri burhan -
3. ka yakın təgsər sizlər anta sizlər aq
4. ilki iki kırk irü b(ə)lgü kutin buyanın
5. adartlaqalī uqoqalī kataqlanīqlar kim siz -
6. lərkə xasatarlarda adartlayu ayıtdım
7. ərdi.. inqə qaltī aq ilki kəzūñü -
8. təg tūp tūz adakī ulī ərür.. ikinti
9. mīñ kügəlig tilgənin yarataq -
10. laq tamqa ayasinta izəngülükintə
11. bəgiz bəlgülüg kəzünür üqünq yula yalī -
12. nīña yələxi yimixtəg tüptüz uzun
13. ərñəkləri.. tətünq oysuz kətksiz tüz sü -
14. rñki ərür.. bəxiñq bantatu kəpəztəg yilīñq -
15. oqa yumxak əliki ərür.. altīñq adakī yūzi
16. kopmīx kəp kətki ərür.. yətiñq avayiyi
17. atlaq yīpar kəyik yotasī təg kərü kanīñqis(i)z
18. yotasī ərür.. səkizinq əñitmədük
19. toñitmədük ət əzin ayasī üzə iki tiz tilgənin
20. bərtə y(a)rlīkar.. tokuzunq aqayni atlaq
21. aroqun kəvəlñiñ təg yaxru batutluq
22. uvut yini ərür.. onunq nigrut atlaq
23. səgüt təg oqxatī təp təgirmi ət əzi ərür..
24. nəpə idizi ərsər anqa kulaqī nəpə
25. kulaqī ərsər anqa bodī sīñi ərür.. bir yig(i)rminq ətəz -
26. intəki kop tūsi yəkaru yolanip tururlar iki
27. y(i)g(i)rminq birər əvin tüləri oqaru əvrilip
28. təgzinqlənip tururlar.. üq y(i)grminq
29. koduru bixurmīx subaq altun osuqluq kirtī -
30. xī ərür.. tət y(i)g(i)rminq aqlak inqkə

(B)

1. əvinlig ətni kirtisi bəx y(i)g(i)rminq yəti yər -
2. də ədrülmix ət əz - i ərür.. kəyü ərki
3. yətə təp təsər.. iki adakı iki əliki iki
4. əşini ..bir süsküni.. altı y(i)g(i)rminq yapa
5. yaratmıx təg yadıy yar(i)nı ikin.. arakı
6. səşüki ərür.. yəti y(i)g(i)rminq bilintə
7. ərüki ətezi kisər - arslan
8. kanığa oşxatı ərür.. səkiz
9. y(i)g(i)rminq yulun təg kəp kəni
10. kərü kaninqisiz ət əz - i ərür.. tokuz y(i)g(i)rminq
11. təxi əgri.. y(i)g(i)rminq yinqü tizmıx təg
12. yüp yürüş tükəl kirk tixi ərür.. bir otuz -
13. unq irüksüz sadraqsüz tixi ərür.. iki otuz -
14. unq münsüz kadoqsüz tüp tüz tixi ərür.. üç
15. otuz - unq münsüz aqlak ak yürüş az -
16. aqları ərür.. tər otuz - unq arslan
17. larnı təg kəş alkaql kasaqi ərür..
18. bəx otuz - unq alku tataqlarda adruk
19. tərıridəm tataql az - iştınta akar.. altı otuz -
20. unq kəş yadıy yuka yalinqıql tili ərür
21. yəti otuz - unq əz - rua t(ə)şrinı təg
22. üni ərür.. səkiz otuz - unq kəküş əşlög
23. kəz - i ərür.. tokuz otuz - unq koduzlar bukası -
24. nış' təg kirpigi ərür.. otuz - unq usnır -
25. in yaratmıx təpüsi baxı ərür.. otuz artukı
26. bir yaqlu - ki - a tuqmıx kazlar kanı atayı
27. təg torluql əşşeki ərür.. iki kirk iki
28. kax kavxutınta orun atlaql yürüş tüşü
29. ərür.. şuntada ulatı iki kirk irü. b(ə)lgüşü
30. tükəl ək ərür.. ətrü siz - lər ədz - ü turup.

(A)

ikinti ülüx altı p(a)t(a)r

1. yaxru kəŋlin inqə təp siz - ik aytıqlar
2. biz - (i)ŋ baqximiz badari braman nə osuqluq
3. təzlüg ərki nəqə yaxlaq sıxlaq ərki
4. tıtsılarıŋakayu xasatar - lar boxq -
5. urur ərki.. takı y(ə)mə inqə təp siz -
6. ik aytıqlar.. təpü nəgü bolur ərki..
7. təpüdin taymak nəgü bolur ərki
8. bu muntaq türlüg ayıt -
9. mıx siz - ikləriŋizni adartlayu
10. y(a)rlikasar etrü sizlər inqə ukuqlar..
11. siz - iksiz tükəl bilgə t(ə)ŋri t(ə)ŋrısı burhan
12. ərmıx nə üqün təp təsər kim kayu
13. kutluq tınlaqlarnıŋ iki kırk kut buyan -
14. laq irü bəlgüsi tükəl bar ərsər.. ol tınlaq
15. tükəl bilgə biliklig burhan atanur..
16. sizlərnıŋ ara kayusı uluq ərsərsiz -
17. lər.. ol eŋrəki siz - ikig ayıtız - un
18. antada basa kəz - ikqə kəntü kəntü
19. boxqunmıx vit upavit yavagan loka -
20. yata ulatı xasatarlar iqintəki təriŋ
21. təriŋ yərüglər siz - ik aytıqlar takı
22. y(ə)mə yultuz kərüm iqintəki alp alp siz -
23. ik aytıqlar.. ol aytımıx siz - ikləriŋiz -
24. lərni tıdıqsız tutuqsuz kiginq bərü usar..
25. timin ek anıŋ tıtsısı boluqlar..
26. alp bulquluk burhan kütüliq ərdinilig
27. otrukta kirip kutrulmaklaq yoluq ədgü -
28. lüg ərdinilər kəŋülqə ədiqlər kaqan
29. siz - lər məŋülüg məŋigə təgsərsizlər
30. maŋa y(ə)mə ədgülüg ülüx yanturu idiŋ -

(B)

1. lar yaxka sıxka təgmix kari kaqıq -
2. iz - larni kanmaduk kūsüxlüg kılmaqlar..
3. anta etrü tüz - ün maytri qadaxı
4. aqıtıda ulatı bəx y(i)gımi urılar birlə
5. badari bramannıq inaql savın təginip
6. yaxları savrılı iqlayü badari bramanka
7. kaxantı kılıp bəx yüz braman
8. urılarınğa təgürtü badari
9. braman balikintin ünüp bardılar
10. anta etrü d(a)ksanp(a)t əltəki
11. qalın kara bodun inqə əxidtilər
12. tüz - ün maytri baqxisi badari bramanaql
13. qodup matyadis uluxka b(a)rmix kalti
14. amraq əgintin kaqıntin adralmıx
15. osuqluql bolup miq miq tımən
16. tımən ərən ixilər uluql kiqig oqlan -
17. ka təgi buluqtin y(i)qaktin toyin
18. toyin yiqilip iqlayü siqtayü tüz - ün
19. maytrika yakın kəlip aqlar ayamakın
20. inqə təp təpilər.. ədgülüg kut r(ə)qri -
21. si bramanlar arıqı əz - rua r(ə)qri kəp
22. umuqlsuz inaqlsiz tinliqlarnıq umuqlı
23. inaqlı alku d(a)ksanp(a)t əliniql atlıqlı
24. alkuka tüz y(a)rlıkanquql biliklig ərdiqiz
25. biz - ni üz - əki amranmak bilikiqliz
26. kanta bardı.. bizni qodup kanqə barqalı sakınur -
27. siz.. bu muntaql türlüg amraqtın adralmak
28. aqlıql əmgək kantaran bəlgürdi ərki..
29. bu muntaql irinq y(a)rlaql aqlaz y(a)rlıql
30. kəz yaxlıql nəqükin qodup barırsiz

(A)

ikinti ülüz yəti p(a)t(a)r

1. a(n)ta ətürü ayaq - ka təgimlig maytri
2. bodis(a)v(a)t kez - ünür əz - rua t(ə)ri osuqluq
3. d(a)ksanap(a)t əltəki bodun bokunuq
4. busuxluq kadquluq kərüp yaqalar bəgi
5. osuqluq oqaru təgz - inü kadrilu kayip
6. amraq atası bir.. bir əmük oqluq oq -
7. lın əmrəyürqə balik - laq bodun -
8. ka inqə təp tədi artuk
9. busuxluq - kadquluq bolmaqlar
10. yərtinqü yər suv - nuq tərısı munta -
11. oq ərür.. nə üqün təp təsər.. nəqə
12. ürkiq bu tınlaq oqlanı bəx türlüg
13. səviklig məqi təginsər - lər.. xor suv
14. iqmix osuqluq todmaz kanmaz - lar.. nəqə ür -
15. kiq amraqıu kuvraq birlə məqiləsər
16. əgrünqüləsər kiniqə amraqın adralmak
17. aqiql əmgək k(ə)lməki bar.. nəqə ür - kiq
18. bu ətəz - üg ayayu qiltəyü keyü kez - ədü
19. tutsar ol'ok tüpintə əlməki bar.. anin
20. bilgə yalquk oqli ədgü kiling kilmix
21. k(ə)rgək.. kim az - un az - unta küligə - təg
22. basa barir.. kərü tıtmaz.. əmti y(ə)mə bu
23. yər suvda nomluq q(a)krirt əlig kan
24. b(ə)lgürmıx ərür.. kim aqar umuq in(a)ql tutsar
25. tət türlüg toyin tuxin egdir
26. bərü y(a)rlıkar.. amariqa prdikasanbut
27. kutiqa alkix bərür.. amariqa tüz - kərinq -
28. siz burhan kutiqa uruq tariql saqsar
29. üstünki uluq kuqlüg kut vəhxik - lar
30. aqar yakın barsar - lar alkinqsiz az - unluq

(B)

1. asaq alir - lar takı tamu pirit yilki
2. az - unıta tuqmıx erinq yarlıq tınlıq - lar
3. anıñ ədgüsin sakınıp anqakı - a ədtə
4. süz - üg kəñül erıtsər - lər.. ol ədgü kılınq
5. küqıntə üq yavlak yoluq öz - lərdin
6. oz - ar.. kutrulur - lar.. əmti biz - iñə y(ə)mə
7. yaruk yaltrık - laq yalavaqı k(ə)lti
8. anıñ y(a)rlıkin tükəl kilmix
9. k(ə)rgək.. anın əmti bu uluxtın
10. ünüp barır m(ə)n sizlər artuk
11. busan - maqlar.. anta etrü mıñ mıñ
12. tümən tümən tınlıq - lar kəntü eglərin
13. kaqların əvlərin barkların kodup ayaq -
14. ka təgimlig maytri bodis(a)v(a)t iyə b(a)rdılar
15. anta etrü burhanlıq q(a)krıtt əlig kan -
16. nıñ uluqı oqlı tüz - ün maytri bodis(a)v(a)t
17. d(a)ksanap(a)t əltin matyadis ulux - ka
18. təginqə kayu kayu ulux - ka təgsər sans(i)z
19. ükux tınlıq - lar uluq aqar ayaqın utru
20. ünər - lər ərdi.. ükux türüg tapaq uduq
21. kılur - lar ərdi.. kaqan balıktın uluxtın
22. ünüp b(a)rsar.. ərux - ükux tınlıq - lar ədgü egli -
23. lər amraklaqu kuvraq - ların kodup titip
24. tüz - ün maytri bodis(a)v(a)t basasınta barır -
25. lar ərdi.. sansız ükux az - unta maytri ədgü
26. egli sakınq bixurmıx üqün alku ədgünüñ
27. idisi bolmıx üqün kayu kayu araq səmæg -
28. kə təgsər.. ol araqda ərigmə qadar y(a)vlak
29. arslan bars yaqada ulatı kəyikilər yayalmıx
30. yavax bolur.. bolurlar ərdi.. yaqalar tumxuq -

(A)

ikinti ülüz səkiz p(a)t(a)r

1. larīnta lənhua qəqək yərgəp tüz - zün
2. maytri bodis(a)v(a)t utrusīnta kəlip oŋ -
3. aru təgzinip aqar ayaq kılurlar ərdi
4. arslanlar barslar baqirīn tuxüp süz -
5. üg kəŋlin tüz - ün maytribodis(a)v(a)t -
6. niŋ adakīn ulīn yalqayurlar ərdi
7. inqə təp təyürlər ərdi.. alku
8. tīnlīqlarka yaz - ukluq biz
9. irinq y(a)rlaq kəyiklərig
10. əmgətü elürüp kəntü əz - ümüz - ni
11. igidür biz siz t(ə)ŋrim alku tīnlīq -
12. larnīŋ ədgü əglisi ərürsiz.. biz
13. kamaq - nīŋ ayaq əglisi biz.. siz kəp
14. kamaq tīnlīqlarīq səvər amrayursiz.. biz
15. kəp tīnlīqlarīq kərkītdaqī kutsuz kəvī
16. tīnlīqlar biz əmti bilinür biz kəntü yaz -
17. ukumuzni bəgüntə inaru ayaq kılīnq -
18. tīn tīdilur biz adīn adīn kəyik -
19. lər osuqluq otīn suvīn ətəz ilti -
20. nəlim bu bizkə ədgülüg tīltaq
21. bolz - un az - un az - unda siz - ni
22. birlə tosuxup sansardīn ozmakīm(i)z
23. bolz - un.. tüz - ün maytri bodis(a)v(a)t y(ə)mə
24. yīlīq yumxak savīn ol kəyiklərnīŋ
25. baxlarīn sīkap inqə təp təyür ərdi
26. ədgü ədgü oqlanīm ayīq yavlak kılmaŋ -
27. lar.. sizlər kəntü ayīq kılīnq küqintə
28. bu muntaq kərksüz azunta tuqmīx
29. ərür sizlər.. əmti kəŋlən - mətin ayīq
30. kılīnqtīn tīdilmasar sizlər karaŋ - kudīn

(B)

1. kəlip karəŋkə b(a)rmiş osuqluq bolqay -
2. sizlər.. anin əmti kataqlanıqlar karəŋ -
3. kudin y(a)rukka b(a)rəqay sizlər.. bu muntaq
4. türlüg tüzün maytri ariq braman -
5. lar tərüsün tuta ariqda yoriyur..
6. kəyiklərə asiq tusu kilu tünlə
7. ərsər üstünki uluq küqlüg
8. t(ə)ŋrilərig əgirtürü kü(n)tüz
9. ərsər ulux balıktakı tınlaq -
10. larka uluq asiq tusu kilu yol yorir
11. ərdi.. anta ətrü əz - rua hormuzta
12. tət maharaq t(ə)ŋrilər takı y(ə)mə
13. əŋlüg t(ə)ŋri yərintəki uluq küqlüg
14. t(ə)ŋrilər amranmaq uluxka sanlaq altı
15. kat t(ə)ŋri yərintəki t(ə)ŋrilər t(ə)ŋri katun -
16. ları tüzün maytri bodis(a)vataq kərüp
17. alku əŋitə ət əz - in ayalarin
18. kavxurup yakın kəlip inqə təp tədilər
19. alku uluq əlig əz - rua t(ə)ŋrilərdin
20. yəgədmix utmıx kutuŋuzka kiviŋizka
21. yükünür biz uz - un yol yoriyur ərkən
22. y(ə)mə təriŋ təriŋ dyan sakınlaraq
23. sakınur siz kim siz ukmıx dyan sakinq -
24. laraq t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhanda adin
25. uqtaqi tınlaqlar yok ərürlər. alku yər
26. yər suvdakı tınlaqlarınə ədgü əgli - i
27. bixüki ərür siz uluq əlig bolqu kutu -
28. ŋuzka y(ə)mə yükünür biz anta ətrü
29. vayxirvani əlig bəg. yüz ənüŋülüg
30. t(ə)ŋridəm siŋəklig tüz - ün maytrinə

(A)

ikinti ülüx tokz p(a)t(a)r

1. baxi üz - ə təgz - intürüp ordusinta yorir -
2. ərdi.. virutaki əlig bəgniñ yarliki -
3. ɳa nanti upan(a)nti ulati kumbanti - lar
4. əlig - leri tüzün maytri bodis(a)v(a)t -
5. niñ etügintə yorip yər sipirür - lər ərdi
6. virupakxi maharaq - niñ y(a)rlikiña qala -
7. parapida ulati luu bəgləri yidl(a)q -
8. yiparlaq suv(i)n yərig əlitü
9. saqar - lar ərdi.. visvakımi uz
10. t(ə)ɳri tü - türlüg hua qəqək - in
11. yirig yoluq itər yaratur ərdi.. tritras -
12. tri maharaq - niñ y(a)rlikiña timburi
13. panqasikida ulati kantarvilar bəgləri - i
14. əxidü kaninqsüz bəx türlüg yinqə
15. oyun ətiz - ür - lər ərdi. anta etrü əz -
16. rua t(ə)ɳri hormuz - ta t(ə)ɳri - kə inqə
17. təp tədi . kərüñ kauziki ilki ilki
18. az - unlar - da ədgü kutluq tınlaq - laraq
19. dintar - laraq əgüg kañıq süz - üg kəñlin
20. tapanmıx udunmıx üqün eñtə kərtük -
21. də arıqda siməgtə təgdüktə t(ə)ɳri
22. yalɳuk əksüksüz k(ə)rgəksiz tapıq uduq
23. kılurlar.. ol antaq aqıq aqraq bolup
24. artuk y(ə)mə küvənq savənq kəñül ə -
25. ritməz.. yana bu muntaq uz - un yolta
26. yorıyu arıp sənüp qəkməz b(a)tmaz bir yañ -
27. laq tüp tüz kəñlin alku tınlaq -
28. lar üzə ədgü əgli sakıñq sakınur iki -
29. nti oqurluq t(ə)ɳri burhan - niñ ədgüsın
30. ərdəmin sakınur üqünq oqurluq

(B)

1. sakīnu səzləyü yətingisiz tərīŋ dyan
2. sakīnq-łaraq sakīnur... ətürü hormuz-ta
3. t(ə)ŋri inqə təp tədi.. takī artuk-
4. rak t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhanka yaquk təgip
5. əvdin barktīn ünüp toy(i)ŋ bolqalī aŋ-
6. siz küsəyür.. əmti kərüŋ t(ə)ŋrim.. baxtīnkī
7. kəküx əŋlüg toqirī iyə
8. taya yormix-ka az-kīa
9. kitərü kamitmix ərür.. kəküx
10. əŋlüg kerklə* kəz-in ol yīŋak-
11. iŋq titirü t(ə)lmirə basa basa kərür kayu-
12. dīn yīŋak t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan y(a)rlik-
13. ar ərsər.. tuŋa əmgək kərməyük yilīnq-
14. ka yumxak ətez-in uz-un yoluŋ
15. yorip armix osuŋluŋ y(ə)mə ərməz.. toyin
16. bolmak küsüxin təltrinü tokīnu təlükīn
17. yol yoriyur.. ətürü sadusati t(ə)ŋri inqə
18. təp tədi.. əmti t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan
19. y(ə)mə artuk irak ərməz.. nə üqün təp
20. təsər.. muna matyadis ulux-ka sanlaŋ
21. yərkə suvka təgdi.. suyami t(ə)ŋri inqə
22. təp tədi.. anī y(ə)mə titrū kərüŋ-lər maty-
23. adis ulux-takī tīnlīŋ-lar kara bulit
24. təg toylap kaŋ əgüz kidiŋŋa təgi
25. tüz-ün maytri-ka utru kəlmix ərür-lər
26. ol tīnlīŋ-lar amarī tüz-ün maytri-niŋ
27. araŋ braman oŋuxin əgər-lər.. amarī
28. titrüm t(ə)ŋri bilgə bilikin əgər-lər..
29. amarī-larī kop kamaŋ tīnlīŋ-lar üz-ə
30. maytr(i) sakīnq sakīnmixin əgər-lər..

(A)

ikinti ülūx on p(a)t(a)r

1. amarīlarī kerū kanīnqsız kertlə kerkin
2. əgərlər.. anta ətürü hormuzta
3. t(ə)ŋri inqə təp tədi.. d(a)ksan(a)p(a)t əltəki
4. d(a)r(m)a(t) əgüztin kaŋ əgüz suvīŋa
5. təginqə tüzün maytrika ətürü oksuz
6. təginqsız tīnlaq-lar kəli tururlar amrak
7. kaŋlarī udu bir bir əmək oqlaŋu
8. oqlanī basa barmixqa az-
9. u y(ə)mə kəlti bilgə baqxī-
10. lar udu boxqutqī tītsilar yorīyur-
11. qa uluq uluq bramanlar.. bilgələri-i
12. ulux balik sayukī bay bayaqut kixilər tik-
13. mīx təg yolta siŋixmadin tüz-ün
14. maytri bodis(a)v(a)taq kərgəli kūsüxi basa
15. yorīyurlar.. anta ətürü əz-rua t(ə)ŋri
16. inqə təp tədi.. əmti daksan(a)p(a)tdin bərü
17. ünüp kəlmixtə bərü balik ulux sayukī
18. tīnlaqlar yīŋilip tükəl kirk tūmən
19. tīnlīqlar.. boltīlar.. kim tüz-ün mayt-
20. ri bodis(a)vatka tītsilak ətəzlərin
21. urunqak tutuztīlar.. ətürü hormuzta
22. t(ə)ŋri inqə təp tədi.. muna əmti aŋ
23. magt əlniŋ kerki küvənqi bolmīx
24. pasəŋ taqda üq kat yər suvnuŋ
25. umuqī inaŋi baqxīsī tükəl bilgə t(ə)ŋri
26. t(ə)ŋrisi burhan tüz-ün maytri bodis(a)v(a)taq
27. toyin kiregəli küdə oluru y(a)rlikar anta
28. ətürü əz-rua t(ə)ŋri inqə təp tədi
29. ol y(ə)mə uluq türlüg t(ə)ŋrilər asurlar
30. lular yəklər ülgüsüz ükux kintiri kint(r)vi-

(B)

1. lar t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan təgrəsintə
2. olurup nom tīŋlayur-lar.. əmti biz y(ə)mə
3. kodī inəlīm.. ətrü hormuzta t(ə)ŋri inqə
4. təp tədi.. inqə kılalīm insər inəlīm. t(ə)ŋri
5. t(ə)ŋrisi burhan burhan kutī bulquluk
6. uluqī oqlī birlə kayixmīx tərüg kərüp
7. kəzümüzni kutluq kılalīm.. anta
8. ətrü tüz-ün maytri bodis(a)v(a)t
9. aqitida ulatī bəx yig(i)rmi urī-
10. lar.. birlə takī y(ə)mə adan
11. kirk tımən tīnlıqlar birlə toylap
12. üstün t(ə)ŋri altın yalaŋuknuŋ
13. ayaqın qiltəgin təginü toyin bolmak
14. kūsuxün magat əlkə sanlaq ulux
15. balıqlar.. sayu yoriyu pasaŋ taq-ka
16. təgdilər.. kərdilər əz-rua t(ə)ŋridə ulatī
17. t(ə)ŋrilər əligləri rahu sirapr(i)yu vima-
18. qtrida ulatī asurlar bəgləri pin-gali-i
19. ilaptrida ulatī luu hanlarī durumi
20. dumpurida ulatī.. sansaz ükux kintiri
21. kintarvilar-niŋ ərklıgləri ayaqka
22. təgimlig maytri bodis(a)v(a)tniŋ razav(a)rt
23. əŋlüg kekux saqliq toqırin baxin
24. yaratmīx yatnu bayit atlaq yop yərüŋ
25. sɪnati yərgənmix altun əŋlüg yaltrik
26. yalma yaqsınmīx yinqülüg sapqay kədmix
27. biləzüklerin üzüklerin əliki adakī
28. itiglig yarataqlaq kaltī yəkərü əz-rua
29. t(ə)ŋri osuqluq pasaŋ taqka təgmixin
30. anta ok otqurak uktılar.. tüz-ün

(A)

ikinti ülüx bir y(i)g(i)rmi p(a)t(a)t

1. maytri kəlti təp.. ətrü uluq aqar
2. ayamak(i)n k(ə)ntü k(ə)ntü orunlarıntin
3. erü turdi-lar.. yaruk yaltriqlaq əlik-
4. lərin kavxurup ənitə ətəz-in
5. alanlarē bərtə səv(i)klig kəz-in kərü
6. muqadu adinu tüz-ün maytri bodis(a)v(a)t-
7. ka inqə təp tədilər.. kəlmixiηiz
8. ədgü ayaqka təgimlig ədinqə
9. kəltiηiz.. y(a)rlıkanquqı biliklig
10. muna anuq turu y(a)rlıkar.. tüz kərin-
11. qsiz tükəl bilgə t(ə)ηri t(ə)ηrisi burhan
12. siz-iη vazanpat kilmaklaq toyin
13. bolquluk ixiz-ni bütürgəli nə oqur-
14. ka məηilig toηalaq tozit t(ə)ηri-i
15. yərin t(ə)ηridəm kuvraqaq t(ə)ηri kızlarin
16. t(ə)ηridəm əz yaxıq idalap kodup bu yər
17. suvka intiηiz ərsər.. əmti ol savlaraq
18. üz-ə bərdəqi nomluq ata kaη birlə kavixip
19. tınliqlarka umuq inaql bolquluk uluq
20. kəsüxüηüz kanqalir anta ətrü maytrilaq
21. əz-rua t(ə)ηri.. t(ə)ηri t(ə)ηrisi burhan ərd(i)niq.
22. kərgəli kəsüxün ol urilar birlə təgrik-
23. ləp tavrati anıη ara kərđi
24. kəz təgsig yərdə t(ə)ηri t(ə)ηrisi burhanaq
25. ülgüzüz sansiz t(ə)ηriqlər kuvraqı ortusinta
26. ərdinin ətmix altunluq taql osuqluq
27. yüz iki yig(i)rmi türlüg uluq kut
28. buy(a)nlaql qoql yalinin arslan-laql ərgün
29. üz-ə olurup nom nomlayu y(a)rlıka-mixin
30. sansaz tümən maha k(a)lpta bərü

(B)

1. burhan-laraq kərü kərü əgrəmīx üqün
2. siziksiz otqurak ukti.. adansiqsiz t(ə)qri
3. t(ə)qrisi burhan ərür təp inqip y(ə)mə badari
4. branam birlə ixləxmīx inaql savlaraql
5. əp sakīnīp süz-üg kəqlin ətrü yax-
6. laql kez-in iqlayu odqakī urīlar-ka
7. inqə təp tədi.. kərüqlər ədgülərim
8. siz-iksiz tükəl bilgə t(ə)qri
9. t(ə)qrisi burhan ez-i ərür qīnqar-
10. u kərüqlər koduru koluləqlar razav(a)rt
11. əqlüg kək saql usnir-laql təpüsi-i
12. baxī kax kavxutīnta orun atlaql yürü(ql)
13. tūsi.. bukalar-niqltəg kirpiki kəküx
14. əqlüg kez-i.. əz-rua ətinlig üni
15. yuka yilinqql-a kəql yadiy tili. t(ə)qridəm
16. tataql-ka təgmīx taql tixləri.. arslan-lar-
17. niqltəg kasīql.. aqlak yürüql az-
18. aql-larī.. kırk tükəl tixi.. irüksüz sədrəksiz
19. tūp tüz tixləri tūziy kərklə əqlin-
20. larī.. kəp kəni bodī sīni.. yapa yaratmīx-
21. təg yar(i)ni.. yəql yərdə kətqi-lig
22. ət ez-i.. altun əqlüg kītīsī oqlar-
23. u əvrilmīx təgz-inmīx tūsi.. yəkaru yolanmīx
24. tüləri.. kīnta kiz-ləmīx təg uvut yini
25. təp təgirmi ət ez-i.. əqlitmədük ət ez-in
26. tiz tilgənin bərtər.. avanyi atlaql kəyik-
27. niql təg yotasi.. kəp kətqi adak-
28. larī yüz-i.. up uz-un torluql əliki adakī
29. batatu kəpəztəg yup yümxak ulī ayasī
30. sokaqlıql kərklə səqlüki.. q(a)kar tilgən-

(A)

ikinti ülüx iki y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. lig ayasī ulī idi tūp tüz izəngülūki
2. bu muntaq tūrlüg iki kırk tūrlüg
3. kütadmaklaq b(ə)lgüləri bəgiz b(ə)lgülüg kəz-ünü
4. turur-lər.. əgrünqülüg səvinqlig bolup
5. inqə təp təxti-lər.. qin kirtü tükəl
6. bilgə t(ə)qrri t(ə)qrri burhan ərür.. qin
7. kirtü tüz kərinqsiz tēz-ü kəni tuymak-
8. ka təgmix tüz-ün tīnlaq
9. ərür.. anqama kərü kəninqsiz
10. kərklə kərki.. anqama arim barim
11. olruqī.. turuqī anqama süqiglig tataq-
12. laq savī sēz-i.. anta ətrü ol urilər
13. badari braman birlə tanuk-lamix sav-
14. laraq əp sakinip əliklərin yəkaru kə-
15. türüp t(ə)qrri t(ə)qrri burhanaq ayap qiltəp
16. ədzü turdī-lar.. anta ətrü tisi atlaq
17. urī yaxrukīn kəqlin siz-ik ayitdi
18. biz-iq baqximiz badari braman qə oqux-
19. luq tēz-lüg ərki.. ətrü t(ə)qrri t(ə)qrri
20. burhan-ni q inqə sakiqni tolti.. bu
21. urilər maqa kəqlin siz-ik ayit-
22. qali sakinur-lar.. əmti bular-ni ayitmix
23. siz-iklərin tidiqsiz tutuqsuz bilgə bilikin
24. adartlayu bərayin.. kim əruxkə ədgülüg
25. kopka kütrolquluk tilitaq bolz-un anta
26. ətrü tükəl bilgə t(ə)qrri t(ə)qrri burhan
27. əz-rua ünin tisi urika inqə təp
28. tədi.. sən ədün baranas atlaq arz-i ərdi
29. ol arzi-ni kəz-igintə tēz igintə-səni q
30. baqxiq badari braman b(ə)lgürmīx ərür..

(B)

1. anın baqı baray(i)n tətir.. anı əxidip
2. ol urılar ikilə ərtnü munadip adinip
3. inqə təp təxtilər.. tidişsiz tutuqsuz tükəl
4. bilgə bəgülg ərdəmi.. y(ə)mə artuk adinqıq
5. ərmix anta ətürü aqiti urı.. kəqlin
6. inqə təp siz-ik ayıtdı.. baqximiz badari
7. braman nəqə yaxlaq sıxlaq
8. ərki.. t(ə)qrı t(ə)qrısı burhan bəgülg
9. kəqlin bəgü-lənü y(a)rlıkap
10. inqə təp y(a)rlıkadı.. səniq baqxıq
11. badari braman tükəl yüz y(i)g(i)rmi yaxlaq ərür
12. ətürü donuki urı kəqlin siz-ik ayıtu
13. ətünti.. məniq baqxim badari braman nəqə
14. koluluq titsi-larka xasatar bilgə bilik
15. boxqurur ərki.. yaqlar-niq təg yaqkuluq
16. ünin t(ə)qrı t(ə)qrısı burhan inqə təp
17. y(a)rlıkadı.. səniq baqxıq badari braman
18. bəx yüz braman urılarıqə xasat(a)r bilgə
19. bilik boxqurur.. ular-niq ara sizlər
20. altı y(i)g(i)rmi—ligin munta kəlmix ərür siz-
21. lər.. (anta) ətürü mogaraqi urı kəqlin
22. (inqə) siz-ik ayıtdı ..təpü tūpü təp təyür-
23. lər təpü təgmə tərü nəgü ərki.. t(ə)qrı t(ə)qrısı
24. burhan ətinlig ünin inqə təp y(a)rlıq -
25. kadı.. bəgü biliklig burhan-lar-niq yər
26. suvda b(ə)lgürməkiqə ədgü nomluq y(a)rlıq
27. y(a)rlıkamix-iqə tüz-ün bursuq ərd(i)ni-
28. niq ədgü tərükə katilmixiqə bu üq
29. ərd(i)ni üz-ə kim kayu tüz-ün-lər əqlı aqınsız
30. süz-üg kəql eritsər ol ərür.. təpü atlaq

(A)

ikinti ülüx üq y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. ədgülüg töz yiltiz anı sizlər inqə ukunq-
2. lar tüz-ün urılar anta etrü upasi-
3. mi urı y(ə)mə yaxru siz-ik ayıtdı ayaq-
4. ka təgimlig t(ə)ğrim töpüdin taymaq tuxmək
5. nə türüg bolur ərki arslan atyinin
6. atanyu inqə təp y(a)rlıkadı kim kayu tinlaq
7. eğrə üq ərdnikə süzülüp
8. kin yana anqa munqa tiltaqın
9. aklap süzüg kəqli əsilsər
10. qorasar bu ərür töpüdin taymaq-
11. tuxmək anta etrü bryankikida ulatı
12. kalmix onaqı urılar burhan yingran ulatı
13. xast(a)rlar iqintəki k(ə)ntü k(ə)ntü boxqunmıx
14. az-aq xa(sta)rlar oqrıntakı siz-ik ayıtdılar anı
15. y(ə)mə tükəl bilgə t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan
16. inqə tidiqsiz tutuqsuz bilgə bilikin inqə
17. adıra y(a)rlıkadı anta etrü t(ə)ğri t(ə)ğrisi
18. burhan ikilə ol urılaraq okip inqə təp
19. y(a)rlıkadı tət türüg bu urıların tüz-ün
20. tinlaqlarnıq uqıuluk keni kirtü nomlar
21. tətir kayu ərki tət təsər aq ilki tux
22. bolmıx bəx yapaq ət-əzüg ülgüsüz məğüs-
23. üz əmgək təzlugin kuruq kovuk ma
24. mənigligsiz uqsar bilsər ikinti tiltaq
25. tirgin bolmıx bəx yapaq ət əznıq tilta-
26. qın b(ə)lgürmıxın b(ə)lgülüg bilmıxın nə
27. üqün bolmıxın ukmaq bilmək üqünq
28. akıqlaq tərülərnıq eqməkin amralkəkin
29. baxtinkisin erusin bilmək ukmaq tertünq
30. nirvanka b(a)rıquluk tüz-ün yolnıq yol

(B)

1. oruk təzlüğün tərülüg toquluq yaŋ
2. osuq üntürmək təzlüğün bu muntaq
3. titrüm tərinq tət kəni nomlar tüz-ün
4. ukitdaqi nomluq savlar əxidip tüz-ün mayrti
5. aqitida əŋisi kalmix tət y(i)g(i)rmi urı-
6. lar takı adan tüklüg tımənlig t(ə)ŋri
7. yalŋuk sordapan kutin bultılar..
8. amariları sakardagam kutiŋa
9. təginti-lər kayuları y(ə)mə anagam
10. kutin bultılar ükuxəgü y(ə)mə aqi-
11. nqsiz prdikabut kuiriŋa (kəŋül) turoqur-
12. dilər anta etrü ayaqka təgimlig
13. maytri bodis(a)v(a)t asanki k(a)lp saninqa kiq
14. edtə bərü yalŋuk oqlanıŋa asaql (tusu)
15. kila əgrənmix üçün yana yana ba(xtinki) -
16. da baxtinki süzüg kəŋlin əvig
17. barkaq kodup toyin bolqali küsəyür üçün
18. otqurak ukri b(ə)lgülüg bilti bügünki kün
19. m(ə)n tükəl bilgə t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan-
20. niŋ nomint(a) (siz)ksiz sakioqsiz toyin
21. dintar bolur m(ə)n munqulayu sakiniŋ
22. ol ədgülüg atlaql kəntü kuvraq(i)n tapa
23. kərüp inqə təp tədi biz kamaqun yükəri kərdü-
24. müz t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhanniŋ aqlar uluql
25. kutadmaklaql bəlgülərin y(ə)mə bəgiz bəlgülüg
26. əxidü kaninqsiz nomın tiŋladimiz əmti antaql
27. tərü yok kim ədgülüg ixkə tidıql tutuql
28. simtaql kəŋül turoqursar nə üçün təp təsər
29. bu bəksiz məŋüsüz ətəz ornaqsiz kəŋül
30. ədgülüg küsux sakinqiql küdgəli (una)mazlar

(A).

ikinti ülüx yəti y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. - üñə kək (kalı)kdaki təñrilər uluq
2. ünin inqə təp tədilər siziñ toyın
3. dintar bolmıxıñızka yinqürü təpün
4. yükünür biz.. biziñ alkıxım(i)zka kəqmədin
5. ara təgin ege atıña təgməkiñiz
6. bolzun.. qayu edün burhan yərtinqüdə
7. b(ə)lgür-sər siz ol edün bizni
8. y(ə)mə unitmañ anta etrü
9. əzrua t(ə)ñri tütürü kezın
10. tüzün (maytri) bodis(a)v(a)taq kərüp
11. (yəmə) niqə təp tədi
12. anqama kərklə
13. birlə yaraxmıx ərür.. artuqta
14. (artuq təñri təñri)si burhan birlə oqxatı
15. (ərür.. aqlakta aq)lak toyın kərki birlə
16. (yaraxtı.. etrü hormuz)ta t(ə)ñri inqə
17. təp tədi (anın üqün) kək kalıkdaki kut
18. (vahxiklar aqsız) egrünqülüg səvinqlig
19. bolup tüzün maytriniñ ükux türlüg
20. egdisin eger kəntü ətezlərin urunqak
21. tutuzurlar.. anta etrü bry(a)n-kikida
22. ulatı eñi kalmıx aqitida ulatı tər
23. y(i)grmi urılar (kirk) tımən udu kəlmix
24. tınlıqlar (alku maytri) bodis(a)v(a):ka amranma -
25. kın üq i(naq tut)maq tərüsinqə oqul
26. kixi kodup toyın dintar boltılar.. anta
27. etrü bry(a)nkiki urı sordapan kutın bulup
28. uluq aqar ayamakın t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan -
29. tın boxuq y(a)rlıq alıp kirti igil ətez - in
30. baqxisi badarıka ol savlaraq egrünqü əx -

(B)

1. turgəli d(a)ksan(a)pat əlkə ünüp bardı.. anta
2. etrü ayaqka təgimlig t(ə)ḡri t(ə)ḡrisi bur-
3. han tüzün maytri bodis(a)v(a)t: baxlayu kirk
4. tümən yaḡi bolmıx toyin kuvraqaḡ okip
5. inqə təp y(a)rlıkadi.. ədgü ərdəmlig kutluḡ
6. ülüglüg. oqlum sizlər.. takı ədgüdə ədgü
7. toyin dintar bolmıxıḡızlar yəgdə
8. yəḡ boltı.. kixi ətezi bulmıxıḡ-
9. izlar.. nə üqün təp təsər udumbar
10. qəqək yələxi alpta (alp buloqlulu)k burhan-
11. larnıḡ yərtinqüdə (bəlgürmək)ləri bolur
12. ol antaḡ alp buloqluluk baqxiḡ bultuḡuzlar
13. ərsər.. əmti ətez-in tilin kəḡülin ədgü
14. kılınq buyan bəgtəḡ yioḡ(iḡlar.. burhan)lar y(a)rl-
15. ikin bütürü katıḡla(nıḡlar kim nirvan)laḡ
16. yolka təgdəqi b(a)rdaqi bo(lḡay) sizlər (anin)
17. sizlər barıḡlar.. ez(ətez)üḡüzlərəkə
18. ədgülüg adnoḡuka asaḡlaḡ ixkə oduḡ
19. sak əriḡlər.. m(ə)n y(ə)mə əmti urbilyakasipta
20. ulati tinliḡlaraḡ kutḡarḡalı barım(ə)n bu
21. y(a)rlık y(a)rlıkadukta ol sansiz tümən yioḡil-
22. miḡ kuvraq yadilip b(a)rdilar..
23. maytri simit nom bitigda maytri bodis(a)v(a)t-
24. niḡ toyin bolmak atlaḡ (ikinti) ülüx
25. tükədi
26. namo but.. namo d(a)r(a)m namo saḡ

(A)

üqünq ülüx bir p(a)t(a)r

1. namo but.. (namo. darəm).. namo saŋ .
2. əmti bu (nomluq savaq) kapilavastu
3. balıktakı nigudaram atlaq saŋramta
4. ukmıx k(ə)rgək.. anta ətürü mahapraqap(a) -
5. ti kautami katun - nuŋ b(a)tini atl(i)q
6. yumuxqı kızı(i) t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan - nıŋ
7. sray(a)st kənttin kapilavastu balık - ka kəlgüsin
8. ayıtqalı balıktın ünüp nigudaram
9. saŋramkə bardı.. saŋram kapıoŋıŋa
10. təgip (mahanami) urakuq üntəyü
11. ayıtu turdı (anta) ətürü təlim ükük
12. saŋramkə (kəlmix) kunqular ara bir upasanq
13. ixi - lər ünə kəlip ol b(a)tini kızıoŋ kərüp
14. (inqə) təp ayıtdı.. kanta ərdiŋ nə ixkə
15. kəltiŋ.. (anta ətürü batini) kızı inqə təp tədi..
16. rükəl (bilgə təŋri təŋrisi burhan - nıŋ k(a)pil -
17. avastu (balık - ka kəlgü)sin mahanami uraku
18. bəg - kə (ayıtqalı) kəltim ərdi.. ətürü ol
19. upasanq inqə təp tədi.. t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan -
20. nıŋ kəlməki saŋa nə k(ə)rgək ərür . bitini
21. kızı inqə təp tədi.. xaki - lar - nıŋ katunı maha -
22. parqapati kautami (kəntü) əlikin uluq əmgəkin
23. ixləp təŋridəm kax atlaq aqı - ka üləxi bəz
24. tokup araq yup anuk kilmix ərür.. anın basa
25. basa məni (təŋri) təŋrisi burhanaq ayıtqalı idur
26. bu savaq (əxidip ol) upasaqn ixi - lər muŋadip
27. adınip inqə təp tədi.. kop kunqular kutad -
28. mıx oqlaoun uloqadmıx kautami katun (ərür)
29. inqip y(ə)mə kamaq uzanmaqta kodikı yavaz
30. yiritmıx bəz tokimək ərür. yana kautami katun
31. iduk əlikin bəz nəqük tokıyu y(a)rlikadı

(B)

1. ərki.. anı əixidip bitini kiz inqə təp tədi
2. yaluquz bez tokidi ərsər nə əmgək ərdi - i
3. etrü ol upasanq ixi - lər inqə təp tədi
4. antada adın takı nəgü kıltı ərki.. etrü
5. bitini kiz inqə təp tədi.. kəpəz tarisaqıuk
6. ədtə kautami katun k(ə)ntü əlikin uruq
7. saqtı.. otaqu ədtə k(ə)ntü əlikin otadı
8. suvaqu oqurda - suvtin suvap
9. aqinti öz əlik - in ididi.. kəntü
10. ezi aritip kanlap öz əlikin tidip
11. ezi əgirip ezi bez tokidi.. etrü ol
12. upasanq inqə təp tədi.. m(ə)n yügerü t(ə)qri
13. t(ə)qrisi burhan aqzinta antaq əxidmixim
14. bar.. mahap (a)rqapati kautmi katun (sən) ədün
15. vipasi t(ə)qri t(ə)qrisi burhanaq tataqlaq süqiglig
16. axin iqqün yidlaq (yipar)laq tütsükin
17. tapanmıx udunmıx ərmix.. (bu) ədgü kilinq
18. küqintə alku xaki - lar ərklig türk -
19. lüg kunquy katun bolup t(ə)qri t(ə)qrisi - i
20. burhan - niq igidmix anasi bolmıx altı - i
21. y(i)g(i)rmi yaxl(i)q kizlar - niq təg əti yini kerki
22. məqizi ərür.. yana y(ə)mə ülgüsüz sansız tapanq -
23. qiları təgrə toli tapınu udunu turur.. nə
24. sav ərki. nə üçün öz əlikin kəpəz - z
25. tarip tod toliy kixi osuq(luq) bez tokidi - i
26. ərki.. anta etrü bitini kiz (inqə) təp tədi
27. uluq kirtgünq kəqulin aqar inaqlın
28. (bu muntaq) türüg ix ixlədi. munta tod
29. (tolilyliq) nə sav ol.. takı y(ə)mə bəru əxidi -
30. q bez tokimək - n(i)q tiltaqlı nəgü ərdi təp
31. təsər.. anı sziqə ayu bəreyin.. kayu

(A)

Üqünq ülüx iki p(a)t(a)r

1. ödün rükəl (bilgə) t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan
2. burhan kutin bultı.. tüzün maytri bodis(a)v(a)t -
3. aq əvdin barktın üntürüp toyin kilti - i
4. antada kin miŋ toqırların yulimix
5. yaŋi toyınlar birlə kaŋi santudan əlig
6. bəgig əgi mahap(a)rqaqati kautami katunuq takı
7. adan xaki təzlüg bəg ixi bodun
8. bokunuq əgürtürgəli səvintürgəli
9. üqün (kapilav)astu balik - ka kəli
10. y(a)rlıkadı ol oqurda xaki təzlüg
11. bəglər antaq b(i)r (bə)dük tərü rıraqurdılar kaqan
12. t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan ərkək ərənkə nom
13. nomlayu y(a)rlıkasar.. anta ixilər kunquy bəg -
14. ləri ariti ... - o - ... k(ə)rgək.. anta etrü
15. t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan aŋ ilki bir kurla
16. nom nomlayu y(a)rika(mix)da səkiz tımən xaki - lar
17. kutka təgdi (ikinti) oqurluq nom nomlayu
18. y(a)rlıkamix(ta altı) tımən xakilar kut
19. bulu (təginti)lər üqünq qata nom nomlayu
20. y(a)rlıkamixta tət tımən xakilar kut
21. bultı - lar.. kamaq birlə səkiz y(i)g(i)rmi tımən
22. ərkək ərən xakilar nizvani basinqıntın
23. oztı - lar.. bir y(ə)mə inqip xaki təzlüg ixilər
24. kut bulmadı ərür.. ol savıq kərüp xaki təzlüg
25. kunquylar aŋsiz busuxluq sakınl(i)q kəŋülləri
26. yirinqlig bolup bir ikintiskə yıqlayu
27. kəŋrənü inqə təp təxtilər.. nə tıltaqın
28. nə üqün t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan ərənkə
29. nom nomlap biziŋə ixilər - kə nəg(ü)lüg
30. nomlayu y(a)rlıkama(a)z ərki.. munqulayu səzləxip
31. kamaqın yıqılıp mahap(a)rqaqati kautami katun -

(B)

1. ka inqə təp etünti - lər.. udumbar qəqək -
2. kə yələxi bəgü biliklig burhanlar alp -
3. in əmgəkin yər suvda bəlgürür ərmix - lər..
4. antaq alp bulquluk kutluq tınliq birlə
5. tuxmīx ərür biz.. əmti yana biziñə ariti
6. nomluq y(a)rl(i)k y(a)rlīkamaz.. kərü kanīnqs(i)z kərkin
7. y(ə)mə kərgəli bolmaz biz əmti siz inqə
8. kataqlanīñ kim biz y(ə)mə siz -
9. η kutuñuzta (nom əx)idgəli t(ə)ñ -
10. ri t(ə)ñrısı burhanīq kər(gəli) bulalīm - m
11. anta etrü ol xaki təzlüg kautami - i
12. katun ol ixilər etünmix savlarıñ xaki - lar
13. bəgi santud(a)n əlig hanka tutuzu etünti
14. əlig han y(ə)mə boxuq y(a)rlīk y(a)rlīkadī.. bügün -
15. tə inaru künqular nom (tiñlazun) bu boxuq
16. y(a)rl(i)k. əxidip tüklüg tūmənlig ixi - lər
17. yīqilip toylap kapilavastu balīktin ünüp
18. n(i)gudaram sañram - kə barīrlar ərdi.. ənīñ
19. ara kim kut bulmīx xaki ərəni utru
20. kəlsər - lər künquylar - ka n(ə)ñ təmədin amal -
21. in art(i)p barir - lar ərdi.. kim y(ə)mə kut
22. bulmaduk baqraqı xaki urīlarī utru
23. kəlsər - lər künquylar - ka inqə təp təyürlər ərdri
24. sizlər künquylar kanqa barir sizlər.. sizlər -
25. kə nigudaram (sañram)kə barip nom tiñlaqalı
26. y(a)rlīk yok.. nə üqün təsər biziñ
27. qadaximīz sidarti.. sizlərnīñ yüz türlüg
28. mün kadaqñizlərnī səzləyür.. etrü ol
29. künquylar inqə təp ayıtdılar. anqa kodī
30. nə münümüz ərmix.. anta etrü xaki - lar
31. inqə təp tēpilər.. biziñə s(u)dur nom nom -

(A)

üqünq ülüx üq p(a)t(a)r

1. lar erkən (antaq) nomluq sav ünti.. bəx
2. türlüq müni kadaqı ərür.. kara aquluq
3. yılan - nıñ kayu erki bəx türlüq təp təsər
4. añ ilki yarsinqıq yidiq sasaq bolur..
5. ikinti kergəli kerkinqıq bolur.. üqünq
6. udikan.. tørtünq iki tillig.. bəxinq
7. yiti aquluq.. anqulay y(ə)mə munta birər
8. kunqular - nıñ bəx türlüq
- 9 müni kadaqı bolur.. añ ilki evkəqi
10. əminqi bolur - lar.. ikinti küniqi.. üq -
11. ünq urunqaksiz (tə)rtünq səvinqs(i)z utlis(i)z
12. bolur - lar.. bəxinq amranmak kəñülləri küqlüg
13. bolur - lar.. yəg ərür q(a)hsap(a)tl(i)q kixi kizartmıx
14. isig kazqukin k(ə)ntü kezın sanqar kim
15. amranmıx kəñülin ixi - lər tapa tit(i)rü
16. kezın kərməz.. kunquy - lar ərsər araq
17. q(a)hsapatlaq tərü... - li ərür.. kayu nomta
18. uzun tonlıq (kunqu)lar əvdin barktın
19. ünüp dintar tərüsın tutsar - lar.. ol nom alkı -
20. nquka təgi ariqin turuqin turmaz muntada
21. ulatı ükux türlüq mün kadaqıñız - lar ərmıx
22. ol savaq əxidip.. amari ixi - lər inqə təp tədi -
23. lər.. tokuz ay on kün sідartıq karınta
24. kətürgüqi (ixilər) ərdi toloqap tuqurdaqi y(ə)mə
25. ixi - lər ök ərdi.. alpın əmgəkin igidtədi
26. bəltrütəqi y(ə)mə ixi - lər ərdi.. əmti yana ixi -
27. lərig anqa kərksüz ira y(a)rliqar erki
28. anta ətrü birisi ixi - lər.. inqə təp tədi
29. avant tiltaq kərüp burhanlar birər tınlıq - larıq
30. yira moynayu y(a)rliqarlar.. yana oqri osuqi
31. boltukta ol ok tınl(i)qlarıq əgə iyin

(B)

1. y(a)rlikar - lar anin əmti b... sovik baqra -
2. qu xaki - lar - niq saviqa nom əxidmətin
3. yanturu irilməlim.. nə üqün təp təsər -
4. adinqiöq muqadinqiöq alp bulquluk alti türlüg
5. ədlər birlə tuxmıx ərür biz.. səkiz türlüg
6. təgingisiz oksuz yər orun - lar - dın ünmiş
7. kutralmıx ərür biz.. tükəl bilgə t(ə)qri t(ə)qri -
8. si burhan birlə sokuxmıx biz.. antaq
9. oqurı taqı - i bolqay.. biziqə
10. y(ə)mə nom nomlayu yarlıkaqay.. anin
11. keni baralim nom əxidəlim.. anta etrü
12. maha p(a)rqaqati kautamai katun baxlap səkiz tımən
13. xaki - lar ixi - ləri tükəl bilgə t(ə)qri t(ə)qrisi
14. burhan tapa bardı - lar.. anta etrü tük -
15. əl bilgə t(ə)qri t(ə)qrisi burhan ol ixilər -
16. niq kəqülintəki sakinq(ların) ukup anin
17. toyin - larıq okip inqə təp y(a)rlikadi bəx
18. türlüg bu toyin - lar ixilər - niq ədgüləri tətir
19. aq ilki əvig barkiöq orduq karxiöq kuruq
20. kodmazlar.. ikinti kazoqanmıx kazoqaqiöq yiöqa
21. tərə tutar - lar.. üqünq ig aqriq oqrınta
22. əvig yakaq tapaq uduq kilur - lar.. tørtünq
23. ərən birlə məqiləgülük əqrünqüləgülük
24. bolur - lar.. bəxinq burhan - lar p(a)rdikab(u)t - lar
25. arhantlar.. kutluq tınlıq - lar alku kunqu - lar -
26. dın tuqar b(ə)lgürər - lər.. bu y(a)r(i)k əxidip aqsız
27. əqrünqülüg səvinqlig bolup ol ixilər inqə
28. təp təxti - lər.. yiritmıx bolzun ol baqraqqu xaki -
29. lar səzləmiş savlar.. kim biziqə inqə təp
30. tədi - lər.. sizləni sidarti (a)qsız yirər.. əmti
31. yana t(ə)qri t(ə)qrisi burhan nəqə yər suvdaki

(A)

(üqünq ülüx tørt p(a)t(a)r)

1. ədgü əggülüg(lər) ərdi ərsər.. ol əgməkin
2. alku bizni (əgə) y(a)rlikadī.. əmti əymənqsiz kor -
3. kinqsiz kəğülin nöm tıqlalim.. anta etrü
4. t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan xakilar ixiləriğə antaq
5. türlüg titrüm təriğ nom nomlayu y(a)rlikadī - i
6. kim ol nomuq əxidip səkiz tümən künquy - lar
7. kutka təgdi - lər ikinti oqurluq nom monlayu
8. y(a)rlikadī.. altı - i tümən künquy - lar
9. kut bulu təginti - lər.. üqünq oqur -
10. luq nom nomlamixta tørt tümən
11. ixi - lər kut bultılar.. etrü ol batini kiz
12. bayakī maktika upasanq - ka inqə təp
13. tədi kərüğ tüzünüm.. ol oqurda bu muntaq
14. türlüg uluq asaql(i)q tusuqluq boltı - lar xaki -
15. lar (ixilər) kim üq kurla nom y(arl(i)k əxidip
16. səkiz y(i)g(i)rmi tümən (ixilər) kut bulu təginti -
17. lər.. etrü ol (upasanq) ixilər inqə təp
18. tədi antada kin kautami katun nə kılı
19. y(a)rlikadī etrü batini kiz inqə təp tədi - i
20. antada basa kautami katun - nuğ inqə
21. sakinqi boltı.. tükəl bilgə t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan -
22. tın ərtiğü uluq süğ tayaq asaql tusu -
23. ka təgintim kim anqə ükux xaki - lar ixi -
24. ləri birlə sortapan kutiğə təgdim əmti
25. bu m(ə)n y(ə)mə nə ərsər əd tavar üzə səvinq
26. utli tərüsinqə tapaq uduq kilayin ərdi - i
27. etrü ol upasanq ixilər inqə təp tədi - i
28. antaq ədgü sakinq sakinip antada kin nəgü
29. kilti.. etrü bitini kiz inqə təp tədi.. antada
30. kin tariqqi tuduğ - lariq okup inqə təp
31. y(a)rlikadī.. kayu kəpəz - kə yariqi səkiz türlüg

(B)

1. adrukün tükəllig yər ərsər anı sizlər suvap
2. suv(a)p sapanlap anuk uruqlar kim m(ə)n rəqri
3. t(ə)qrisi burhan üçün kəpəz tarıyur m(ə)n
4. etrü bu savaq əxıdip ol upasanq ixi-lər
5. külqirə yüzün bitini kızıka inqə
6. rəp rədi.. kim sən timin kautami katun
7. ez əlikin yip əgirip bez tokidi rəp rədi -
8. q.. bu kəpəz üzəki mu bez -
9. üg əvür -sə etrü bitini kız
10. inqə rəp rədi.. bu ezi tarimix
11. kəpəzi üzə yip əgirip bez tokimix ərür.. nə
12. üçün rəp rəsər.. nəq y(ə)mə yok qıqay üq -
13. ün nəq y(ə)mə rapaqqi kırkinlari əksük
14. k(ə)rgək üçün ezi əgirmix ərür inqip y(ə)mə
15. aqınsız süzög kəqülün t(ə)qri t(ə)qrisi
16. burhan - ka amranmakın oqlumka ton
17. ətip kədürəyin rəp əvürmıx ərür.. kayu edün
18. ol bez tokıyu tükətip ... - mix - rə bəlgü
19. biltəqi bilgələr inqə rəp rəmixlər kim bu
20. tonuq alıp t(ə)qri t(ə)qrisi burhan - ka kədürgə -
21. li buxi bərsər.. ol tınl(i)q azunta otquratı
22. altun əqlüg əti kırtisi bulur.. burh -
23. an kutıqna rəgin əgə bolquluk
24. abisik at bulur.. raki y(ə)mə inqə
25. rəp rəyür -lər.. tüzün maytri - da adan
26. burhan kutıqna oqlul əl(ig) ornıqna
27. olurquluk adan tınl(i)q yok.. ol bez tüz -
28. ün maytri əlikintə rəgip t(ə)qri t(ə)qrisi
29. burhan - ka buxi bərür ərmix.. ol oqurka
30. altun əqlüg əq kırtix bulquluk
31. buyan (bəg)tək kazqanıp burhan kutıqna

(A)

üqünq. ülüx bəx p(a)t(a)r

1. oqul əlig bolquluk orunka təgir
2. ərmix.. anın ol oqurka kautami katun
3. t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan - niğ kapilavastu balik -
4. ka kəlgüsin basa ayıtqalı idur. etrü
5. qitika atl(i)q kirkın iraktan uluq
6. ünin üntəyü inqə təp tədi.. mahanami - i
7. uraku t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan - niğ kəlgüsin
8. mağa ayıtdi.. bügün kəli - i
9. y(a)rlikar ərmix anı əxidip bitini
10. kiz inqə təp ayıtdi nə oqur -
11. ka nə ixkə bardıq ərdi etrü qitika
12. kirkın inqə təp tədi.. yasodara katun -
13. nuq bezi bütmiş oqrıqə basa basa
14. t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan birlə rahulin(i)q
15. kəlgüsin ayıtqalı idur.. anta etrü ol
16. upasanq (ixi)lər (inqə) təp ayıtdi.. anqa
17. ükux nəqük bez tokidi.. etrü bitini kiz
18. inqə təp tədi... kautami katun t(ə)ğri
19. t(ə)ğrisi burhan (üq)ün bez anutmix ərsər
20. anqulayu y(ə)mə bəx yüz xaki - lar - niğ inəl toyın -
21. lar üqün bez anutmix ərür - lər... etrü ol
22. upasanq ixi - lər takı inqə ayıtdi.. əmti
23. bu xaki - lar bəgləri uluq qoqın qamın kapila -
24. vastu balıktın ünüp kaqan barir - lar.. etrü
25. qitika kirkın inqə təp tədi.. t(ə)ğri t(ə)ğri -
26. si burhan utru barir - lar.. etrü bitini
27. kiz inqə təp tədi.. əmti m(ə)n y(ə)mə barayın
28. bu savlarıq kautami katun - ka tuyuzi etünəyin
29. anta etrü qitika kirkın inqə (təp tədi)
30. m(ə)n y(ə)mə barip yasotara (katunka ay) -
31. ayin kim t(ə)ğri t(ə)ğrisi (burhan)

(A)

üqünq. ülüx bəx p(a)t(a)r

1. oqul əlig bolquluk orunka təgir
2. ərmix.. anın ol oqurka kautami katun
3. t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan - niñ kapilavastu balik -
4. ka kəlgüsin basa ayıtqalı idur. etrü
5. qitika atl(i)q kirkın iraktan uluq
6. ünin üntəyü inqə təp tədi.. mahanami - i
7. uraku t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan - niñ kəlgüsin
8. maña ayıtdı.. bügün kəli - i
9. y(a)rlikar ərmix anı əxidip bitini
10. kiz inqə təp ayıtdı nə oqur -
11. ka nə ixkə bardıñ ərdi etrü qitika
12. kirkın inqə təp tədi.. yasodara katun -
13. nuñ bezi bütmiş oqriña basa basa
14. t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan birlə rahulin(i)ñ
15. kəlgüsin ayıtqalı idur.. anta etrü ol
16. upasanq (ixi)lər (inqə) təp ayıtdı.. anqa
17. ükux nəqük bez tokıdı.. etrü bitini kiz
18. inqə təp tədi... kautami katun t(ə)ğri
19. t(ə)ğrisi burhan (üq)ün bez anutmix ərsər
20. anqulayu y(ə)mə bəx yüz xaki - lar - niñ inəl toyın -
21. lar üqün bez anutmix ərür - lər... etrü ol
22. upasanq ixi - lər takı inqə ayıtdı.. əmti
23. bu xaki - lar bəgləri uluq qoqın qamın kapila -
24. vastu balıktın ünüp kaqan barir - lar.. etrü
25. qitika kirkın inqə təp tədi.. t(ə)ğri t(ə)ğri -
26. si burhan utru barir - lar.. etrü bitini
27. kiz inqə təp tədi.. əmti m(ə)n y(ə)mə barayın
28. bu savlarıq kautami katun - ka tuyuzı etünəyin
29. anta etrü qitika kirkın inqə (təp tədi)
30. m(ə)n y(ə)mə barip yasotara (katunka ay) -
31. ayın kim t(ə)ğri t(ə)ğrisi (burhan)

(B)

1. anant (birlə) kəlif ərmix anta etrü
2. ol upsanq ixilər inqə təp tədi.. antaq
3. ərsər m(ə)n y(ə)mə t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan utru
4. barayın.. bu munqa sav səzləxip ular üq -
5. əgü əŋi əŋi ünüp bardī - lar anta etrü
6. bəx yüz xaki təzlüg katun - lar birlə
7. təgrikləp ol altun əŋlüg bəz əlikintə
8. tuta mahap(a)ıqapati kautami katun
9. yasodara - ka inqə təp tədi..
10. ol antaq əd kolu kaqan bolqay
11. ərki.. kim m(ə)n bu ton ərdinimin burhan
- 12.. q(a)krirt əlig han - nīŋ kədmixin kərəyin
13. ərdi.. etrü yasodara inqə təp tədi.. muna
14. əmti burhan q(a)krirt əlig han nigudaram - m
15. saŋramlik karxī iqintə (on) küqin
16. küqədü əsənin əgrünqün y(a)rlıkar.. taŋ adinqıo
17. irak ərməz.. anta etrü katun
18. nigudaram saŋramig kərüp (inqə) təp
19. tədi.. bu ok nigrud səgütlüg arıo ərdi
20. kim biziŋ bəgimiz sidarti hormuzta t(ə)ŋri -
21. kə oqxatı altı rümən kunquy katun - larıo
22. amranmak bilikin əgirtürü səvintürü t(ə)ŋri - i
23. məŋisin məŋilər ərdi.. əmti yana bu ok
24. arıo ərür.. nizvanılao kəyik - lərig kərkürdaqı
25. kisar (ars)lan osuqluq tükəl bilgə t(ə)ŋri
26. t(ə)ŋrisi burhan amranmak nizvani amarturquluk
27. əm yürüntəg y(a)rlıkar.. anta etrü maha -
28. p(a)ıqapati kautami katun nigudaram saŋramkə
29. (kərüp inqə) təp tədi.. əmti ol kop xaki - lar - nıŋ
30. (bəgi bəgü bi)liklig burhan qintamani ərd(i)ni
31. səvig ... yər tapa

(A)

üqünq ülüx altı p(a)t(a)r

1. kərüp inqə təp tədi.. buna bu yaqız yər -
2. niq yaratıqı bəlmix burhan əzrua t(ə)qri -
3. niq q(a)kr tilgənin yarataqlaq izi kəzünür turur..
4. anta ətrü kamaq katunlar ol izig
5. kərüp inqürü təpün yükünti - lər.. anta
6. ətrü kopika katun inqə təp tədi.. anı
7. kərüqlər katunlar.. kalti küqlüg kün
8. t(ə)qri kək bulit - in təgrikləp
9. turur ərsər(lər) anqulayu y(ə)mə
10. nigrud səgüt - lüg qaylar tərintə
11. xaki təzlüg bəglərin təgrikləp kolaqqə
12. yarukin yaltriyyu yaxuyu burhan kün t(ə)qri
13. oluru ornanu y(a)rlıkar.. anta ətrü kautami
14. katun inqə təp tədi.. qin kirtü nomluq
15. oqulqakam yaltriyyu yaxuyu oluru y(a)rlıkar
16. antada ətrü xaki bəglər kautami katunuq kər -
17. üp t(ə)qri t(ə)qrisi burhan -
18. ka yəkaru turdi - lar
19. ətrü ayasın (kav)xurup sokloda bəg sətudan
20. əlig - kə inqə təp tərünti.. kərüq t(ə) qrim
21. mahap(a)rəqəpatı kautami katun əlikintə bəz
22. ərdinisi birlə anqə y(ə)mə tokilıq yorip kəlik
23. inqip y(ə)mə kautami katun - nuq ilki an - ...
24. kut buyanı küqintə kut vahxik(lar)
25. basut tusu kil -
26. t(ə)qrilər əligi hormuzta (tükəl bilgə bilik) -
27. lig t(ə)qri t(ə)qrisi burhan ...
28. yumxak aqtun ə -
29. aqsaz yaxoqay
30. kautami katun tükəl bilgə t(ə)qri
31. t(ə)qrisi burhan

(B)

1. ayamakīn adakīnta yükünü inqə təp etü -
2. nti.. alku ədgüñüzke yükünür m(ə)n amrak
3. oqul - luq ərd(i)nim.. ür edün bu yər suvda
4. adas(i)z tudas(i)z ərməkiñiz bolzun.. alku sansar
5. iqintəki kunqular sizni osuqluq oqul bulup
6. üq tamuluq oprilər - dīn ozmak - larī bolzun
7. etrü t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan inqə təp y(a)rlīk -
8. adī kop kamaq tīnl(i)q - lar - nīñ
9. kut qolmaq kūsüx - ləri qanmaq -
10. qa (yükünmix) boluñ anta etrü kauta -
11. mi karun iki əlikintə altun əñlüg
12. bez tura uluq aqar ayamakīn t(ə)ñri t(ə)ñrisi
13. burhan - qa kərü inqə təp tədi.. t(ə)ñrim bu
14. bezüg tükəl bilgə t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan
15. üqün ez əlikin əgirip tokī təgintim (ərdi)
16. anī əmti y(a)rlīkanquqī bilikin biziñə amranma -
17. kīn tutup kədə y(a)rlīkazun anta etrü
18. t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan burhan - lar - nīñ bilgə
19. biliklig kəzin titirü kərü y(a)rlīkadī..
20. birükin bu bez ərd(i)nig bursuñ kuvraq ara
21. buxī bərsər.. otquratī tüzün maytri - nīñ
22. əlikiñə təggəy.. ol yana maña buxī bərgəy
23. ol tīltaqīn tüzün maytri - nīñ azun
24. altun əñlüg boluqluk ədgü
25. bulqay.. iki kīrk kut buyanl(i)q
26. (irü bəlgü) təgin ege
27. anqulayu uka y(a)rlī -
28. (kadī) inqə təp tədi.. bu
29. (bezüg bursuñ kuvr)aq (ar)a buxī bəriñ
30. y(a)rl(i)k əxidip
31. (kaurami karun inqə) təp sakīnq

(A)

üqünq ülüx yəti p(a)t(a)r

1. sakintī.. bu bezüg m(ə)n aqaru oqrayu t(ə)qri.
2. t(ə)qrisi burhan üqün əgirdim ərdi.. əmti
3. yana t(ə)qri t(ə)qrisi burhan buxī alī y(a)rlīkamaz
4. ətürü ol ok aqar ayamakīn t(ə)qri t(ə)qrisi
5. burhan - ka inqə təp ətünti.. uluq y(a)rlīk -
6. anquqī biliklig t(ə)qrim uluq əmgəkin ez əlik -
7. (in) sizni üqün əgirü təgintim.. əmti
8. birük analarka səvinq utlī - ī
9. təgürmək tərü bar ərsər alip
10. kədə y(a)rlīkaqay ərdi.. ikilə t(ə)qri t(ə)qrisi
11. burhan inqə təp y(a)rlīkadī birükin qin
12. kirtü bu bezüqüzni titip buxī bəqür ök ərsər -
13. siz.. toyin kuvraq ara süzüg kəqūlin
14. buxī bəqriq.. maqə y(ə)mə buxī bərməs bolqaysiz..
15. ikkidin ülgüsüz ədgü kīlīnq yīqıqay - siz.. ol y(a)rl(ī)k
16. əxidip kautami katun t(ə)qri burhan - ka bəqgəli
17. kūsüxin ... - luk inqə təp ətünti
18. (qop kūsüxüg kanturqalī) umuq İnaq t(ə)qrim.. mənīq
19. y(ə)mə kūsüxüm (kanturu) y(a)rlīkaq.. munqa ədtə
20. bərü əmgənmix əmgəkim yoksuz bolmazun.. anta
21. ətürü t(ə)qri t(ə)qrisi burhan - nīq antaq sakīnqī
22. boltī.. anqa ma yavlaq biliksiz bilikniq küqi
23. kūsüni.. nə üqün təp təsər.. birükin (kautami)
24. katun məni osuqluq bilti uktī (ərsər bu bez) -
25. üg bursuq kuvraq (ara buxī bərsər)
26. maytrida ulatī araq (toyin dintarlar asaq)
27. tusu bulqay təp.. kautami (katunnuq əqi)
28. kirtixī bez boltī ...
29. kuvraq ərd(i)ni - kə ...
30. ayitmix k(ə)rgək ...
31. tükəl bilgə (təqri təqrisi burhan) ...

(B)

1. osuqluq kautami katun - ka inqə təp tədi..
2. siziñə ədgülügün asaqlıqın yana yana
3. etləyür. m(ə)n.. kamaq kuvraq - ka süzüg kəñülin
4. buxı bəriñ timin ek.. maña buxı bərməs
5. bolqay siz.. bu y(a)rl(i)k əxidip kautami katun təlmirü
6. əymənü küsüxi kanmadın yıqlayu ayaqka təgim -
7. lig anant tapa təlmirə kərü turdi.. anta
8. etrü ayaq - ka təgimlig anant
9. kautami katun oqrınta iki
10. əlikin kavxurup t(ə)ñri t(ə))ñrisi burhan
11. ka inqə təp etünti.. uluq uluqı təñrim
12. kautami katun siziñə aqsız asaql(i)k túsuluq
13. erür.. kəñq -kiqik erkək eg kəküztin adrilmix -
14. ta k(ə)ntü sütün əmizip igitdi.. bəltrütdi - i
15. anın ek amranmağın bezin (alı) y(a)rlık -
16. ap kədə y(a)rlıkazun.. anta etür t(ə)ñri t(ə)ñrisi
17. burhan inqə təp y(a)rlıkadi (səniñ aymixiñ)
18. təg erür.. asaqda asaql(li)q erür) maña alp kılıqı
19. ix ixləmix kautami katun erür nə üqün
20. təp təsər . kəñq kiqikimtə yətiñq kün egümtə
21. edrülüp əgsüz kaltim.. k(ə)ntü əmikintəki süti üzə
22. məni igidti aqıntı.. bu et.əzin m(ə)n burhan
23. kutin bultum.. anın maña asaql(i)q erür.. bərü
24. (əxidgil anant) m(ə)n y(ə)mə kautami katun -ka
25. üqün təp
26. tərilig kanlıq et.əz
27. - r m(ə)n y(ə)mə anıñ
28. bəltrütdüm ol məni - i
29. yaratıq - tın
30. ut
31. ol məni

(A)

üqünq ülüx səkiz p(a)t(a)r

1. yərtinqülüg (y)ivig tizig ətigin ətdi yarat -
2. dī ərsər.. m(ə)n anī arıq q(a)hxap(a)tl(i)q ətdim bəzədim
3. ol məni tü türlüg asın iqqün tanqun
4. toturdī kanturdī ərsər.. m(ə)n yana anī tüzün -
5. lərnıq bilgə biliklig əgrünqün todurdum..
6. kanturdum.. ol məni yərtinqülüg suvın yudī - i
7. arıtdī ərsər.. anī m(ə)n səkiz türlüg tüzün
8. yolluq suvın yudum.. nəgün səkiz
9. on artukī səkiz utun nizvani - lar
10. kirin kəşülüntən kəküzintən arıtu
11. bərdim.. ol məni yərtinqülüg hua
12. yavısqun yaratdī ərsər.. m(ə)n anī tuymak ülüx -
13. lüg hua qəqəkin ətdim.. yaratdım.. anın
14. uquz ərməz yərtinqülüg əd tavar üzəki asaq
15. tusu birlə təş tux kılqalı.. anın əmti kautami
16. katun bəz(üg) kamaq bursuq kuvraq ara
17. buxı bərzün.. məni y(ə)mə ayamıx bolqay.. bursaş -
18. larıq y(ə)mə ... takı y(ə)mə s(ə)n anant
19. ədgüti əxid k(o)duru k(o)lu)la yəti türlüg saşalam -
20. ban atl(i)q buxılar ədgü kılınqlar tətir.. takı
21. adan tərt y(i)g(i)rmi türlüg butkalik atl(i)q buxı -
22. lar ədgü kılınqlar ərür.. bu y(a)rl(i)k əxidip kautami
23. katun - nuş inqə sakıncı boltı.. kayu ərki ol
24. yəti türlüg bursuq kuvraq ara bərmıx saş -
25. lamban atl(i)q (buxılar) ədgü kılınq(lar)
26. t(ə)şri t(ə)şrisi bur(han inqə təş yarlıkadı)
27.
28.
29.
30.
31.

(B)

1. bu üqünq kuvraq ara bərmix buxī tətir..
2. yintəm ximnanq kuvraq - ka buxī bərsər.. bu
3. tørtünq saǵalamban atl(i)q kuvraq ara bər -
4. mix buxī tətir.. adrinqs(iz süzüg keǵülin
5. toyin kuvraqdın bir iki azu üq toyin -
6. larıq okip buxī bərsər axın iggün tapıns(a)r
7. bu bəxinq saǵalamban atl(i)q buxī tətir.. x(i)mnanq
8. kuvraq - dın adrinqs(i)z keǵülin bir iki
9. azu üq x(i)mn(a)nq - larıq okip küq
10. yətmixqə ayap - p aqarlap buxī
11. bərsər.. bu altinq saǵalamban ədgü kilinq
12. tətir.. kin ədün mənıǵ xazinimta nomsuz
13. tərüsüz q(a)hxap(a)ts(i)z k(a)raza boyunluq kotrabumuk atl(i)q
14. toyinlar bolqay - lar.. ularnı y(ə)mə süzüg keǵülin
15. kirtgünqlüg upasi upasanq (toyin) dintar
16. ol təp tapınsar udunsar (bu yətinq)
17. saǵalamban atl(i)q (buxī tətir) əgüz
18. suvı akar nə üqün təp təsər) kop kamaq
19. keni kirtü tərüdə kataqla - ... - kə
20. yoriq s(a)vı tərü iy(i)n bardaqı ... tərükə
21. rükəllig - lər.. taluy əgüz təg tərıǵ
22. ədgülüg kek kalıq təg kolusuz ərdəmlig
23. ... - ir osuqluq alku ədgü tərülər - niǵ turuqı
24. ... - g kuvraq ər(dini tətir) anın sən
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.

(A)

üqün ülüx tokuz p(a)t(a)r

1. inqə təp y(a)rlıkadı aq ilki yalquz
2. t(ə)qrı t(ə)qrısı burhanka buxı bərsər..
3. bu anganu buxı tətir.. ikinti partikabutlar -
4. ka buxı bərsər.. üqünq arhant
5. kutıña kətaqlantaqı ədgü tınl(i)qka
6. buxı bərsər.. tərtünq arhar dintarka
7. buxı bərsər.. bəxinq anagam kut bulmıx
8. dintarka buxı bərsər.. altı -
9. nq anagam kutıña kətaq -
10. lantaqı kixikə buxı bərsər.. yəti
11. nq s(a)kardagam kut bulmıx tüzün
12. tınl(i)qlar - ka buxı bərsər.. sək(i)zinq
13. sakardagam kutıña kətaqlantaqı ədgü
14. kixikə buxı bərsər.. tokuzunq sordapan
15. kutı ka buxı bərsər.. onunq
16. sordapan (kutıña) kətaqlantaqı ədgü kixikə buxı bərsər.. bir
17. (yigirminq) anqa munqa
18. - azi dintar - lar - ka
19. (iki) y(i)g(i)rminq q(a)hxap(a)tl(i)q yalquk
20. (kixikə buxı) bərsər.. üq y(i)g(i)rminq
21. təg nə ərsər kixikə buxı
22. (bərsər) tət y(i)g(i)rminq kux kəyik
23. buxı bərsər. bu munqa
24. - lig tınl(i)q
25. - taq
26.
27.
28.
29.
30.
31.

(B)

1. bərsər buxī - nīŋ tūxi utlīsī nə yaŋl(i)q
2. ərki.. anta ətürü t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan
3. xaki - lar - nīŋ sakīnqīn bilip ukup inqə
4. təp y(a)rlīkadī.. karqada ulatī yīlkī azunīnta
5. tuqmix tīnl(i)q - lar - ka buxī bərsər.. yüz yüz
6. azunta alku əd tavar bultaqī bay baram -
7. l(i)q bolur.. on k(a)ramab(a)t (kəz)ərmədəqi aritī
8. q(a)hxap(a)ts(i)z yoqun yoriql(i)q kixikə
9. buxī bərsər mīŋ mīŋ
10. azunta siquru basa basa
11. utlīsīn tūxin təginür.. on q(a)hxap(a)t
12. arīqīn kəzədür kixi yalŋuk - ka süzüg
13. kəŋülin buxī bərsər.. on tūmən azunta
14. basa basa anīŋ utlīsīnta məŋi məŋi
15. məŋiləyür.. t(ə)rs nomluq (amranmak uluxtakī) niz -
16. vani - lariq eqürmix a -
17. buxī bərsər.. yüz yüz ...
18. - larda anīŋ utlīsīn (tūxin) ...
19. sordapan kutīŋa kataqlantaqī ...
20. tīnl(i)q - lar - ka süzüg kəŋülin ...
21. sakīnu səzləyü yətinqs(i)z azunl(uq)
22. məŋisin məŋilər.. antada -
23. ka təgir. kim sordapan kut
24. buxī bərip ...
25. bolm -
26.
27.
28.
29.
30.
31.

(A)

üqünq. ülüx. on. p(a)t(a)r

1. inqə təp etünti.. kuvraq ara bərmix
2. buxī-niñ adartī nəgü ərki.. anta etrū
3. t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan inqə təp y(a)rlikadi-ī
4. añs(i)z uluq adrukī adartī ərür.. nə üqün
5. təp təsər.. inqip kamaq kuvr(a)qđın bir yaluñuz
6. toyinıq etünüp əvkə əlitip ayap qiltəp aqar-
7. lap buxī bərsər.. alku kuvraq - ka tapanmıx udun-
8. mıx bolur.. nə üqün təp təsər..
9. erü uluq qodī kiqik bursuñ
10. kuvraq - niñ ədgüsin ep sakinip adarts(i)z
11. kəñülin bir toyinıq kuvraqđın kolup tapanmıx
12. üqün sañalamban atl(i)q ədgü kilinq tuqar..
13. butkalik ədgü kilinq antaq ərür.. kuvraqda
14. eñi yaka yaluñuz dintaraq tapınsar udunsar..
15. ol añ - ... dintar - ka bərmix buxī atanur..
16. birükin (mahaparqapati) kautami təñri təñrisi
17. burhanka ol (bez)ni buxī bərsər siz yaluñ -
18. (uz) ok ədgü kilinq
19. - lüg kuvraq ara bərsər
20. (siz) ... - adın ap y(ə)mə t(ə)ñri t(ə)ñri -
21. (si burhanka etün)ü kolunq kolqay siz . bu
22. inqə təp etünti.. antaq
23. kuvraq ərd(i)nikə buxī bərü
24. (tükəl bilgə) t(ə)ñri t(ə)ñrisi
25. (burhan alku kuv)raq okip inqə təp
26. (yarlikadi) ... bursuñ kuvraq
27. - up buxī etün -
28. kəñülintə antaq
29. sarip(u)təi mutkal -
30. (ayan) - tlar bar ər-
31. (sər) - rida ulat(i)

(B)

1. uluq küqlüg bōdis(a)v(a)t - lar bār-ərsər - lər..
2. ol timin kamaq kuvraq ... əmti t(ə)ŋri ..
3. t(ə)ŋrisi burhan nə (ərsər) uluq türlüg ..
4. burhanlar ixin ixləyü yarlıkaqal(i)r tæg ..
5. anin maŋa bu muntaq sav y(alikadi... anta ..
6. etrü kamaq xaki bəglər əgirip səvinip ..
- 7 t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan adakinta yinqürü ..
8. təpün yükünüp (on) yolü oŋ - ..
9. aru təgzinip bardı - lar.. ..
10. tükəl bilgə t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan ..
11. y(ə)mə xakilar uluxinta uluq türlüg ..
12. asaq tusu kılı y(a)rlikap antaran turup - p ..
13. ulux balik sayu tınl(i)q - lar - ka asaq tusu ..
14. kılı baranas kənt (ulux) - ka tægdi.. arsvdan - ..
15. atl(i)q arıqda - da
16. baranas kəntdə qi - kutluq
17. bayaqut ərür ərdi.. et(rü)
18. kunquyığa inqə təp (tədi) ...
19. anqama ədgü.. alkuda əd(gü təŋri burhan) - ..
20. niŋ nomı ərür.. nə üqün (təp təsər) ...
21. ədün tükəl bilgə t(ə)ŋri (təŋrisi burhan)
22. kaurami katun oqrınta
23. saŋalamban atl(i)q buxı
24. utlīsın tuxin kin -
25. ta bərü alku ... bu -
26. ükux türlüg b -
27. bu savaq əxidip
28. tədi.. biz ə -
29. aq nomka so -
30. kim
31. ... aŋa tüzün

(A) (U)

üqünq üfux bir (yigirmi parat)

1. uzun turkaru üzüksüz
2. ixləlim.. kim kiqdəbərüki t.....
3. barip ayiq kılınq kilmixim(i)z.....
4. bolzun.. anta etrü qitr
5. qunquyiqa inqə təp tədi.. yavaxim.....
6. ədgü savlar səzlədiq antaq ərsər y-...
7. arıvdan saqramkə baralim kamaq- kuvraoq
8. rapinoqali udunqali küqümüz y-

.....

.....

.....

(B)

1. əvi - niñ tax kapiqinta
 2. kəltəqi dıntar - larıq
 3. ərdi.. kağan ol iki toyın
 4. təgsər - lər.. etrü barip adak
 5. yükünür ərdi.. əliklərin tuta
 6. (aqır ayaqın əviñə kigürüp idiz üksəg
 7. orunluk - ka olqurtup rataql(ıq süqiglig
 8. axın iqqün) tapınur udunur ərdi
-
-
-

(A) (3)

üqünq ülüx üq y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. kün iqintə yüz altun yartmaq asaql
2. bolsar.. ikinti kixi bir q(a)hxap (a)tl(i)q toyinöq küntə
3. bir qata axin iqgün tapinsar udansar
4. bu iki asaqla kayusi yəg ərür təp səz -
5. ləxür - lər ərdi.. ol oqurda ayaql - ka təgimlig
6. anuruti arhant - niñ səkiçiyəñi baqaql küntə
7. kamaql kuvraql - ka nom noml(a)qu - ... - iki ərdi
8. t(ə)ñridəm bəgölüg k(ul)qakın ol ... -
9. lar səzləmiş.....
10. əxidti.. yana y(ə)mə.....
11. niñ maytri

.....
.....
.....
.....

(B)

1. dintar(i)q bir yəgü axın tapınsar udunsar
2. anıñ utlisin tuxin üstün t(ə)ñri
3. yərintə altin yalñuk ətəzintə axayu
4. məñiləyü alkımaz.. kınıñə örüg am(i)l nirvan -
5. liq məñikə təgdəqi bolur.. inqip y(ə)mə m(ə)n
6. sans(i)z tımən yilta əñrəki azunlarımın
7. əyür sakınur m(ə)n.. əñrə ərtmix sən
8. (ə)d(ün) bu bar(a)nas uluxta
9. orup satıquqı ər
10. m(ə)n orqak yip
11. -ta taqtın oyar
12. - d
-
-
-

خۇبۇر تۆمۈر

(A)

üqünq ülüx ... (patar)

1. qoqka yalanka tægdim..
2. yalŋuk oqlī ez boquzta
3. koltquqī toyīn dintar - lar - ka ta(pīn m) -
4. (īx) k(ə)rgæk.. kim kiniŋə əgrünqülüg (bolqay)
5. bu munqa nöm luq sav səzləp ayaq (ka)
6. tægimlig anirutī arhant ornī(nta)
7. turup əŋi bardī..
8.
9.
10.
11. takīku yīl bir y(i)g(i)rminq ay bir otuz(ka)
12. bu maytrisimit - ta üqünq kün - i bax - ...
13. okīyu tægindim ədgü ədgü sadu s(adu)
- 14.
- 15.
16.
17.
18.
19. alku xasatar - larīq ətürmīx tükərmīx
20. vaybas xast(a)r boxqunmīx aryaqintri bodis (a)v(a)t
21. k(i)xi aqari ənətkək tilintin tohri (tilinqə)
22. yaratmīx pıtaraxit (ka)r mavazik (tohri)
23. tilintin türk tilinqə əvir mīx (maytri si) -
24. mit nom bitikdə anirutī arhant - nīŋ
25. avdani atl(ī)q üqünq ülüx tükədi
26.
27. namo but.. (namo daram.. namo saŋ..)
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.

(B)

1. ... (bu) buyan ədgü kiling küqintə
2. ... taqay yğən burhan kütin
3. (bulzun)-lar..
.....
15. ... (bu) buyan ədgü kiling küqintə
16. (kañim qü tax y)ğən tutuk əgüm birlə
17. (təñri yərintə) tuqzunlar..
.....
.....
20. ... yıl iki(nti) ay bəx yañika m(ə)n roğa
21. okiyu təginip bitiyü təgintim
.....
23.
25. ... t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhannıñ
26. m(ə)n qü tax
27. yğən tutuk ... təgintim ərti.

(A)

tərtünq ülüx iki p(a)t(a)r

1. bulur .. üqünq yətinqsiz yüg(rük) aqanı
2. atl(i)q at ərdinisi bulur.. tərtünq tünlə
3. (küntüz) bir b(ərə yərdə) yaruk yaxuk bərdə(qi)
4. monquk ərd(i)nisi bulur.. bəxinq kərü kaninqsiz
5. tapinmix təglig kalinga əltə ünmiş
6. aqī-nīŋ təg yumxak bərtüklüg kız
7. ərdinisi bulur.. altinq alkinqs(i)z
8. aqī baram anuk sundaqī bir ər
9. ərdinisi bulur yətinq alp (ərdəm)-
10. lig sü(?)bü-... unaku ərdinisi (bulur)
11. yalŋī a-.....-lər küqinqə...
12. tükəl miŋ atni (?) bulur..
13. kīdīqīŋa təgzünü yaqaz (yər)...
14. bərisiz yaqaz yərig b-... siz k-...
15. aqusuz tikənsiz inqin amalın ...
16. türk tarda uluq əgrünqün ...
17. ol sən ərtmix ədtəki maha-...
18. əlig han-nīŋ azunī mīŋ
19. yitizi altī y(i)g(i)rmi burnak turkī ...
20. atlaq kaŋ əgüzdə ərdəqi lu hanī (ŋa)
21. urunqak bərmix ərdinilig sīruk(uq)
22. üntürüp tikə t(urqur)up ülgü(süz sansiz)
23. aqī baram buxī bərip (tīnlaq-larka asaql tusu)
24. kīlīp səkiz tūmən.....
25. tapīnur bəgləri birlə.....
26. ka yaquk barīp ordu-.....
27. bolup alku niz(vanilarīq əqürüp)...
28. kutīn bulur..
29.
30.

(B)

1. uz ətinip ayasın kavxurup uluq aqar
2. ayamakın əritə ət'əzin t(ə)ğri t(ə)ğrisi
3. burhanka inqə təp etüg etünti.-i
4. ayaq-ka təgimlig t(ə)ğrim.. ol yəti ərdini-
5. kə tükəl (l)ig sağı q(a)krirt əlig
6. han m(ə)n bolu təginəyin miğ (toğa)
7. yağa oqlanlarım birlə yərtinqü
8. yər suvda ərk türk
9. ...-tayin maha branti sīrukuq
10. ...-gip sansiz ükux əd tawar buxi
11. (bərip ... -kə toyin bolup alku əmgək
12.-in kilu təginəyin.. etrü
13. (təğri təğrisi) burhan inqi təp y(a)rlıkadı
14. biliksiz ər elüm aqzinta
15.-lümüg ök küsəyür k(ə)rgəyür s(ə)n
16. bu sansar iqintə tuqa elü
17. (aqa təgilü) aqıq əmgək kərdüğ
18. (s)anı sakixi ariti bultukmaz
19. (taki yə)mə kop kamaq yər suvda ərgək
20. sanqoquk yər orun kalmadı kim
21. ...-tə tuqmadıq elmədiq ərsər
22. ... ədrəki (kutsuz) kovi səğüklərinig
23. -vipul taqda idiz səğü-
24. (k) -ni ərdi.. nə y(ə)mə
25. akmix kanig
26. (b)irlə vihar tərüdi ərsər
27. təriq kanig
28. tınlaq kalmadı
29.
30.

(A)

tərtünq ülüx tərt p(a)t(a)r

1. taps(i)z bolti.. inqə təp sakinti alkinnix
2. yokadmix m(ə)n.. kutsuz kovi tindi(i)q kim
3. muni osuqluq kutluq ulüglüg tini(i)q -
4. aq uquz yə nig sakinip tod toliy kiltim
5. etrü qitrarati bay ər iqlayu yaxl(i)q
6. kəzin əlikin kavxurup aqati toy(i)n -
7. ka yükünüp inqə tədi.. siziŋ
8. ədgüüzni-i adartlayu uk -
9. madin kari uluq yaxl(i)q
10. toyin k(ə)lmədi təp siziŋ ədgülüg
11. tuxiŋizka kədkirdim ..əmti i-...
12. siziŋ adakiŋizda ... -u tuxüp
13. yinqkə süqig savin yaz(ukta boxun - qali)
14. etünür m(ə)n.. k(a)xanti kilu y(a)rlı(kazun)
15. etrü aqiti toyin inqə təp tə(di)
16. k(a)xanti bolzun.. yavaxim * bügüntə (inaru)
17. bu muntaq təŋsiz kilinq t(i)diŋ)
18. koduŋ ol savaq kərüp ərü (x ükux)
19. tini(i)q-larka t(ə)rs tədtü kərüm...-
20. lariŋa korkinq kəŋül turqurup
21. uluq asaq - ka tusuka təgdi...
22. anta etrü t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi (burhan)
23. aqiti toyin(ka) q(a)krirt (əlig han)
24. orniŋa alku y-... ..
25. turup kəntü ə-... ..
26. y(a)rlıkadı.. etrü
27. maytri bodis(a)v(a)t (qakrirt)
28. əlig han
29.
30.

B

1. yaqum(i)xin ukup inqə y(ə)mə bursuŋ
2. kuvraq ərd (i)ni-n (i)ŋ tantilmixin bilip
3. kamaq-ka ədgülugin kəntü orninta
4. turup tərtdin yınak buluŋka yakın
5. (bar)ip tonin baxıŋa bürünüp yasuki
6. lu-lar əliginiŋ tügnükiŋə oqzati
7. baqdaxnu bap burhan kutiŋa
8. titrüm tərin alpta alp
9. bulqulukin yinqürü sakınu
10. dyanka oluru y(a)rlıkadi.. ol ədün ayaq-
11. ka təgimlig mutkalayan arhant
12. (bur)suŋlaraq (ta)panqluk səkiz künlüg
13. ...-ak ərdi.. (anı) üqün kuvraquluk b(a)rk-
14. ... (or)un təx(ə)k tərgəli idix
15. ...-qalı yulalar əqürgəli kəŋlənip
16. inqə sakinqi bolti
17. kayu kayu bursuŋ
18. ... sunquki suvluki uniti-
19. (p) ... -mta kalmix bolsar ani istəyü
20. ... irakta küdü baxi bürünqüklüg
21. ... -g buluŋi salınu buluŋta buluŋ
22. ...-in dyanka olurmixin yakın
23. sokup odqurqalı sakinti
24.strü toniniŋ ətəkin
25.-mintin rəbrətü
26. (kəŋü)lintə inqə
27. sokup odqur-
28. odqurmadı
29.
30.

(A)

tərtümq ülüx bəx p(a)t(a)r

1. uluq qoq-ka yalanka təgmix kutluq
2. tīnl(ī)q.. kayu kayu dyan sakīnq sakīnur ərki
3. əmti munī titirü qīnqaru kərgəli kətaqlanayīn
4. ətrü ol ayaq-ka təgimlig mutkalayan
5. arhant t(ə)ridəm bəgü kəzin kolti sa(nīn)-
6. qa q(a)krir taqlarda intīnkī əŋ
7. məŋiz bodsīnlarəq titirü kərđi.. anta
8. ok yakīn olurmīx ayaq-
9. ka təgimlig maytri bodis(a)v(a)taq
10. yukaky-a bəz bürünüp a-...-a
11. olurmīxīn kim toyīn ərki təp (otə)ur-
12. ak ukmadī.. ətrü adnaəqu kəŋlin uq-...
13. dyan sakīnq-ka kirdi akīəqləq
14. akīəqsiz dyan sakīnq-larīn k-...
15. ka olurur təp.. anīŋ kəŋlīntə (ki)
16. sakīnqī ukəqalī sakīnīp (yəmə) ...-
17. dī.. ətrü munta nə
18. ərki təp barnīritanīn atlaq ...
19. dyan bilgə bilikin bilgəli k(ataq)-
20. lantī y(ə)mə bilü umadī.. takī y(ə)mə ayaq-(ka)
21. təgimlig mutkalayan arhant u-... ..
22. kü kəlig ərdəmin ol tüzün t(īnlīq)-
23. nīŋ olurmīx yərin t-.....
24. əqalī sakīntī aritī tə
25. kuvraquluk barkīəq t-.....
26. umadī.. inqip y(ə)mə
27. q(a)mbudvip ulu(x)
28. ...-g yəř s(uv)
29.
30.

(B)

1. üntürü kataqlantı.. yana anıvıñqə
2. ukmadı.. kim ərdi bu nə sakıñq sakınur
3. baxın bürünüp munta nə kılqalı olu-
4. rur ərki.. ətrü inqə sakıñqı bolrı m(ə)n
5. t(ə)ñrı t(ə)ñrısı burhan-nıñ alp ərdəmlig
6. arhant tıtsı-lar ara ikinti (əg)
7. əgmix alkamix tıtsısı ərür m(ə)n
8. yana bu munqa təñlig savaq
9. uqqalı küqüm küsünüm tıdıltı
10. əmti y(ə)mə nə ixkə nomluq
11. b-... kotrı arhantaq okımaz m(ə)n ətrü
12. ...-p mutkala(yan) yakın barıp inqə təp
13. tədi (yəmə) kəntü tonı üzə baxın bü-
14. (rünüp mun)ta olurur anı uqqalı kataq-
15. (lanıp yəmə uka) umadım.. əmti siz kamaq
16. (tınlıqlarnıñ) baqxısı siz.. alku yər suv
17. ... -nıñ bilgə bilik ərdəmləri
18. ... bilgə bilikiñizkə altı
19. ... -in yətməz.. yana y(ə)mə t(ə)ñrı burhan
20. (ornın) basa nomluq tilgən tavırdaqı siz ərür-
21. (siz əm)ti siz kataq-lanıñ anı bilgəli
22. uqqalı bilgə bilikiñiz üntürüñ antaq
23. (bürünqüklüg kayu) toyın ərki abam birük
24. bu yər suvda tükəl
25. (bilgə təñrı təñrısı) burhanta əñi
26. (anı biltəqi yok ərür) ayaq-ka təgimlig
27. (mutkalayan arhant)...ədtə bax- ...
28. (yü)gərü kılıp
29. -s ...-1
30. təp

(A)

tərtünq ülüx altı p(a)t(a)r

1. (uk)qalı uluq kınıqın kətaqlanıp arıtı bilü
2. umadī anta ətürü ol ikigü t(ə)qri t(ə)qri -
3. si burhan-niñ alp ərdəmlig nomluq
4. ix ixləyür oqurda arslan hanı təg
5. kınımlaq tıtsıları maytriləq sumir taq - ka
6. təgip tıdılıp tutulup turdı-lar.. kəlti sintu
7. əgüznüñ ərkəqlənmix suv -
8. lar kavlas taq sañiriña
9. tokınmıx təg birisi kirk
10. k(a)lp ətə yioqmıx kətaqlanmıx
11. ikintisi altmıx k(a)lp ətə (yioqmıx kən)tü -
12. nüñ bilgə bilik-lər(i)
13. ol bir kat bez iqintə
14. adiru uka umadın (ərtiñü busuxluq)
15. kədoqluq bolup tükəl bi(lgə təqri təqrisi)
16. burhan-ka yakın b(a)rdılar (aqar)
17. ayamakın yinqürü təpün (yüküntilər aya) -
18. ların kavxurup inqə təp (ətün) -
19. ti-lər uluq uluqı t(ə)qrim ..kuvraq (ara)
20. əvdə bir baxi bürünqüklüg toyın (oluru)
21. təginür.. anı biz ikigü bilgə bi(liklig)
22. kəzin kərüp bilgə bilikimiz (yətmədin)
23. bilü umadımiz.. y(ana) kü (kəlig ərdəmin)
24. odqurqalı ürkitkəli kətaqlanıp yəmə...
25. odquru umadim(i)z.. inqip y(ə)mə dyan b(ilgə)
26. bilikin kəñl(intəki sa)kinqin uqqalı
27. oqradim(i)z ...-k
28. antaq uluq
29. ... -ur
30. -d biz) -

(B)

1. iŋ kirsiz təzlüg sizikimizni üzə
2. bəriŋ anta etrü t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi-i
3. burhan tüzün maytri-niŋ ədgüsün
4. ərdəmin ərux ükux tñl(i)ŋ-lar ədintə
5. (ay)qalı yadoqalı b(ə)lgürtkəlidir üqün sans(i)z
6. tümən tñl(i)ŋ-lar(i)ŋ burhan kutiŋa uluq
7. küsux turqurqalır üqün
8. kəp kalın tñl(i)ŋ-laraq tüz-
9. ün maytri-i bodis(a)v(a)t birlə
10. sokuxup (kutoqar)qalır üqün yana y(ə)mə
11. an(i) birlə koxu)lquluk ədi kolusi yaqumaxın
12. mutkalayan arhant-ka inqə
13. (təp yarlıkadı) mutkalayan kü kəlig
14. (ərdəmin ... -rup kantik iŋaq tokı-
15. tıtsılarım bir yərdə
16. buginki kün məniŋ uluq
17. (burhan)-lar ixin ixləgülüg
18. (ədgü kün kim) ədgülüg ixim küdüküm
19. (bütürgülük anı ə)xidip mutkalayan arhant
20. (kü kəlig) ərdəmin anta yitlinip
21. (sumir) taq təpüsintə b(ə)lgülüg boltı
22. (kantik i)ŋaq tokıyu inqə təp s(a)v səz-
23. lədi əxid(iŋlər k)amaq on yığakta ərdəqi
24. t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan-niŋ uluq küq-
25. lüg nızvanı əqürmix kü kəlig ərdəmlig
26. tıtsi-ları (əmti) burhan q(a)krirt əlig
27. han y(a)rlık(in) tın y-...-k arsvdan
28. (saŋ)ramda ə-... .. s(a)v səz-
29. (lədi) (tükəl bilgə) t(ə)ŋri
30. (təŋrisi burhan)

(A)

tərtünq ülüx yəti p(a)t(a)r

1. sanī yər suvlarda alku əxtilti turum ara
2. on yığaktinkī kırk tūmən arhan
3. tītsī - lar alku arsvdan saqramda yığıl -
4. tīlar.. anta ətrü t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan
5. səkiz tūmən tū tüpi sayu yaruk id(u)
6. y(a)rlikadī ol yaruk y(a)lirikliq əğ alkī -
7. nqu - sī t(ə)ğri yəri altın avix
8. tamu - ka təgi üq miğ
9. uluq miğ yər suv yarudī
10. yaltridī.. taqlap muğadip əzrua
11. hormuzta t(ə)ğri - lər.. sudavas (təğri yərin) -
12. təkī uluq küqlüg t(ə)ğri(lər)
13. ülgüsüz sans(ī)z luular yəkl(ər kantari) -
14. lar kantarvi - lar.. ol kantik (iqaq) ...
15. inqip y(ə)mə yarukluq arkix okimixi ...
16. alku arsvdan saqramda t(ə)ğilti yığildi
17. ətrü t(ə)ğri t(ə)ğrisi burhan (ol saqramda)
18. yığilmix kuvraqaq okip.. kara(ğkuda)
19. ünmiş ay t(ə)ğri osuqluq od - ...
20. tuqa kədir.. kün t(ə)ğri osuqluq ... -
21. tīn ünmiş lu hanī osuqluq alt(un)
22. əğlüg yarukin yaltriti nox (sivsuxin)
23. saqar.. osuqluq ol kuvraqaq ə(gürtürüp)
24. səvintürüp k(ə)ntü ornintin (turup)
25. ükux kuvraq ara arslanl(i)q ərgün (üzə)
26. oluru ornanu sarabutri arhan - ka inqə
27. təp y(a)rlikadī.. sə(rü) umad -
28. nə ixkə
29.
30.

(B)

1. kəntü buyanıñiz - ka y(a)rlıkamıx - ta kin
2. bir toyın baxı bürünqüklüg oluru təginür
3. anı ukqalı bilgəli kətaqlanıp kirk k(a)lp
4. altmıx k(a)lp ədtə bərü yiqimix ədgümüz ər -
5. (dəm)im(i)zni alku üntürüp nəñ kılıp ol
6. toyiniq ukqalı odqurqalı umadimiz əmti
7. t(ə)ñrim kalın kuvraq ara y(a)rlı -
8. kañ bilə uka təginəlim
9. etrü t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan
10. ayaq - ka təgimlig tüzün maytri uq -
11. suz ... tüpsüz təriñ bilgə bilik
12. ... b(ə)lgürtgəlik üqün saributr -
13. (i arhantka inq)ə təp y(a)rlıkadı.. əmti s(ə)n
14. ... -üləgil.. kimniñ küqi kü -
15. (süni) ... -rsər ol toyınaq odqurquluk
16. ... tützun.. ol y(a)rlak əxidip üs -
17. (tün təñri a)ltın yalñuk alku toyın
18. ... -rup inqə təp təxtilər
19. (tükəl bil)gə t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhanaq
20. ... -kətersər kalmıx alku sansar iqinteki
21. (tınliqla)r - niñ bilgə biliki saributri arh -
22. (antniq) bilgə bilikiñə yətməz.. saribu -
23. (tri arhant) ... küqlüg arhant toyınaq
24. ... -sər takı adan kim bolqay
25. ... -utup yuqay m(ə)n təgil.. * anta
26. (ət)rü (saributri)..... -lə eləyü yoridi.. ol
27. kuvraq ara bir
28. (anta ə)trü saributri
29.
30.

(A)

tərrüq ülüx səkiz p(a)t(a)r

1. kün t(ə)ŋri yaruqin yaltrətəquluk ixig
2. küdügü (yultuzlar) yaruqı yaltritə umaz
3. t(ə)ŋrim siziŋə ixləgülük ix küdüküg
4. tıtsi ixləlim təp sila tuta nəqüg
5. təgingəylər uluq y(a)rlikanquqi biliklig
6. t(ə)ŋrim kəp kamaq kuvraq siziklig ərürlər
7. ol toyinıq ukəqali uluq kəsüxlüg
8. ərürlər.. əmti t(ə)ŋrim ol toy(i)nıq
9. dyan - tın odquru y(a)rlika - q -
10. ay ərdi.. anta etrü t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi
11. burhan ərux ükux tınlıq - lar (tüzün)
12. maytri - ka aqar ayaq kəŋ(ül) - ...
13. üqün ornınta turup
14. y(a)rlikadi.. nə məŋ məŋ - ləxtə ...
15. bu yətinqsiz yətiz yaqaz yər altı (türlüg)
16. təbrədi.. kəmxadi.. üstün kək (altın)
17. yaqaz yaŋkurdı.. alku tınlıqlar ...
18. inqə sakınq sakıntılar kayu ... ü -
19. nin üntəyü y(a)rlikap bu toyınaq (odquraqali)
20. y(a)rlikaq(a)y ərkj.. etrü t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi (burhan)
21. amrak adaxi oqlaqu oqlin oq - ... -
22. irqə түzün maytri bodiş(a)v(a)təqaru yaq -
23. uk barip belük bulıtdin üna kəlif
24. bəx baxlaq lu - ka oqxatı kərü (k)aninqs(i)z
25. altun əŋlüg kolın karaza tənıntın
26. üntürü y(a)rlikap tət y - ... əŋə(k)
27. sokiyu y(a)rlikadi
28. yərdə ist -
29. ... - yinka
30. түzün maytri

(B)

1. udunup əymənü korku t(ə)rk tavrak k(ə)ntü
2. ornınta turup birdin əñnintəki tonın
3. uz ətinip ayasın kavxurup t(ə)ñri burhan
4. adakınta yinqürü yükünü təginti.. etrü tüz -
5. ün maytri bodis(a)v(a)t(a)q kərüp ikilə ol
6. kuvraq muñadip adinip inqə təp tədilər
7. anqama adinçiq muñadınçiq bir
8. yaluñuz kutluq kixiniñ bilgə
9. biliki ərdəmi.. kim kirk rümən
10. arhant kuvraq - dın yəgədti - i
11. ut(dī etrü) t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan tüz -
12. (ün maytrika) inqə təp tədi.. tüzün
13. kuvraq siziklig
- 14.... .. nə ... - laq toyın ol kayu dyanaq
15. üqün baxın bürünmix
16. ərdi.. anın səni titrüm
17. ... d - ... odqurdum.. əmti k(ə)ntü orun -
18. ... - lar ... - i ... birlə uluq türlüg
19. - küm bar.. etrü tüzün maytri
20. (təñri tə)nrisi burhan adakınta yinqürü
21. (təpün) yükünüp k(ə)ntü ornınta oluru təgi -
22. (nti).. anta etrü t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan
23. titrü kərü y(a)rlıkadı.. tüzün maytriniñ
24. yüz kalp üq asanki uzun ədtə yiq(ç)uluk
25. ədgü kilinqi tolu tükəl bolmıx ərür t(ə)g
26. ... - ksa - ...at(i)ç ədgü kilinq toxqur -
27. toxqurzun
28. - ur - ... - ki tutuz
29. - n
30. ukup

(A)

tərtünq ülüx tokuz p(a)t(a)r

1. inqə y(a)rlikadi.. kapilavastu balıqta
2. ... - a kautami katun - nuŋ altun
3. əŋlüg bezin bursuŋ kuvraq - ka
4. üləgəli altiŋ ərdi əmti kalın
5. kuvraq yiqilmix ərür.. ol bezüg kəlürüp
6. kuvraq ara kəzikqə yoritqıl kim kau -
7. tami katun(n)uŋ küsüxi kanzun
8. bu y(a)rılaq əxidip ayaq -
9. ka təgimlig anant ol altun
10. yaltriklaq bezüg kamaq toyın kuvraq
11. ara kigürüp baxlayu t(ə)ŋri (təŋrisi burhan)
12. tapa əltidi alku tınl(i)q - l(ar) ... -
13. a sakınu y(a)rlikap ol tonuq ...
14. antada basa atyanak(utani) ... -
15. qa tutdı.. ulatı bəx panqik bi - ...
16. saributri mutkalayan m -
17. anirutı - da ulatı arhant - lar - ka ...
18. təgürüp tutdı aritı a -
19. təp sakıntı - lar üq kat yər suv - ...
20. t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan birlə təŋ - ...
21. aritı yok inqip y(ə)mə yərtinqüdə...
22. osuqluq adan bəz a(ritı bu)ltuk(maz) ...
23. bu altun əŋlüg bəz oqrın(ta) ...
24. rınlaq - lar - ka ədgü kılqalı sakınur...
25. ruta y(a)rlikadi.. biz y(ə)mə bu bezüg ...
26. təgimlig ərməz biz etrü (ayaqka təgimlig)
27. anant kəzikqə ... bezüg tuta yü - ...
28. tüzün ma(ytri bodisavat) ... - təgdi etrü
29. tüzüm
30. inqə

(B)

1. baxın mahasrayak-lar bu bezüg
2. tutmadī-lar ərsər alku məni üçün tutmadī-
3. lar.. əmti m(ə)n y(ə)mə bu bezüg tutmaxim
4. k(ə)rgək.. ətrü tüzün maytri bodis(a)v(a)t
5. anant toyin-tin ol bezüg altı
6. tüzün anant y(ə)mə ol bezüg maytri-
7. ka sunup k(ə)ntü kəzikintə ornan-
8. tī olurdī..-ī anta ətrü
9. ayaq-ka rəgimlig maytri bodis(a)v(a)t
10. ol yalnayu turur altun əqlüg
11. bez (əlikintə tut)a orninta turup uluq
12. (aqaq ayamakın) t(ə)qri t(ə)qrisi burhan-ka
13. (inqə tə)p ətünti.. kop kamaq
14. kutadmix t(ə)qri t(ə)qrisi
15. burhan (yarlıkar) alku kədgü ronaqu bez ara
16. ərür.. yaraqay ərdinig
17. ... aq(arlıq) kılqalı.. anin əmti
18.məntədə alı y(a)rlıkaqay
19. ... (ülgüsü)z sansiz k(a)lp azunlar-da biz
20. (sizni) sakinu sezləyü yətinqsiz əmgək
21. (əmgənti)miz.. ol ol ayaqıq sakinu y(a)rlıkasar
22. (bu bezüg) tuta (yar)lıkazun.. biziqə
23. (ədgülügin) adnaqu-ka asaqlıkin.. anta
24. (ətrü təqri) təqrisi burhan nə tıltaqın
25. (kautami ka)tuntin ol bezüg tuta y(a)rlıkamadı
26. bir-... ol ok bezüg tüzün maytri
27. ... tuta y(a)rlı ... d-... y(a)rlıkadı.. yaxuyu
28. ... yaxın t(ə)q(ri) ... -di t(aq) rəpüsintə
29. ... kəri-... bu q-...
30. (kər)üp

(A)

tərtünq ülüx on p(a)t(a)r

1. rüzün maytri artukta artuk süzülüp
2. t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan - niñ iki kirk irü b(ə)lgü
3. kut buyanin səkiz y(i)g(i)rmi türlüg
4. anganyuk ədgüsin yügerü turqurup ərti -
5. ñü süzüg kəñli turdi.. ol süzüg
6. kəñül küqintə əlik türlüg l(a)ksanavip -
7. ak atl(i)q kəñül - təki ədgü kılınq
8. tərđi.. ətrü inqə təp kut
9. koltı sizñ ət.əzünüz nətəg
10. ərsər anqulayu y(ə)mə (m)əniñ ətəz -
11. üm bolzun.. bu muntaq kut
12. ok əlik türlüg la(ksanavipak atl(a)q kəñül) -
13. təki ədgü kılınqı turdi
14. ara ədgü kılınq adənanəu(qı) t - ...
15. munqa yüz bir türlüg
16. kılınqı küqintə altu(n)
17. əñlög əñi kirtixi
18. anta ətrü t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan
19. kautami katun - nuñ k(ə)ntü ...
20. əñirmix altun əñlög bəz(üg tüz -)
21. ün maytri - din alı kədə y(a)rlık(ap yalt -)
22. riyu yaxuyu əzrua (ünin) u ... - nti ... -
23. in toyin - laraq okup inqə y(a)rlıkadı
24. bolqay kin kəligmə ədtə səkiz tımən
25. yaxl(i)q tınl(a)q - lar - niñ əzintə yaxınta
26. mayri atl(i)q anqulayu kəlmix ayaq - ka
27. təgimlig kəni t - ... - li alku nomlar
28. ukmıx t(ə)ñri (burhan bəlgülög) ...
29. - ligü -
30.

(B)

1. tosun ərənig turqurdaqı.. t(ə)ŋri yalŋ -
2. uk - nuŋ baqxisi atı kərrülmix t(ə)ŋri
3. yalŋukuq yər suvuq kəntü bilgə bilikin
4. ukup tanuklap alku əmgək - lig - lərnig
5. alkinmakın ukitoqalı kälti bu ədün
6. alku əmgək alkinmakıŋa nom nomlar ərəsər
7. m(ə)n inqip ədgü nom nomlaqay aŋ
8. ilki ortuda üzlünqüdə
9. ədgü ədgü yerüg - lüg araq süz -
10. üg yaruk yaxuk turkaru tolu tükəl
11. t(ə)ŋri yalŋuk - ka adart
12. m(ə)n bu ədün nirvan
13. - r m(ə)n takı y(ə)mə ol
14. tıtsi - ları maytri təzlüg
15. ... kalti məniŋ bu ədün tıtsi
16. ... təzlüg atanur - lar ərəsər inqip
17. ... (sa)ns(i)z tümən tıtsilaraq uduzup
18. ... təgürgəy.. kalti m(ə)n bu ədün
19. (ərux ü)kux tıtsi - laraq əsəngülüg yolka
20. ... - ir ərəsər m(ə)n.. anta ətürü ayaq -
21. (ka təgimlig maytri bodis(a)v(a)t bir ərəsər
22. (alt)un (əŋ)lüg əŋ kirtix bulup
23. (i)kintikə kin kərir ɛdtə bulquluk
24. k(ə)ntü qoqın yalınin əxidip.. aŋs(i)z süz -
25. ülüp t(ə)ŋri (təŋri)si burhan adakinta
26. yinqürü yükünüp inqə tər ətünti.. adinqioq
27. muŋadinqioq ayaq - ka təgimlig t(ə)ŋrim
28. (tü)mən yaxl(i)q tınl(i)q
29.
30.

(A)

tərtünq ülüx bir y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. bolu təginəyin.. kalti siz sokanqioq tataq -
2. laq nom nomlap ərux ükux tınlaq -lar - ka
3. ədgü kılur ərsər - siz.. anqulayu y(ə)mə m(ə)n
4. kin kəlır ədün maytri təzlüg tıtsi -
5. larımka baxtın ədgü ortuda ədgü adak -
6. ta ədgü üq türlüg adrukın nom
7. nomlap sans(i)z tümən tınlaq -
8. larka asaq tusu kılayın
9. ətrü tüzün maytri - niη sız -
10. ləmix üni üq miη uluq miη
11. uluq yər suvda alku əxtılti ya(ηkardı)
12. kək t(ə)ηri altı türlüg təbrədi ...
13. taluy əgüz suvı yaykantı sumir* taqlar ...
14. təηrilər orduları tıtrədi.. kək (kalıkta)
15. bra asuq kəligəlig kuzatar (hua)
16. qəqək - lig yaqmur yaqdı.. yid(laq yıpar) -
17. laq yəl yəltirip yinqkə yinqkə a -...
18. yüz kən yaqmur yaqdı.. üstün (təηri altın)
19. yalηuk alku əgirdilər səvinti -lər (ayalar -
20. in kavxurup süzük kəηlin tü(zün)
21. maytri tapa kərü abisiklaq yar(la ...) -
22. gəli anuq ərdilər .. ətrü tükəl (bilgə)
23. biliklig q(a)krirt əlig h(an) maytr(i) -
24. laq təgin əgə oquluq titi(rü k)əzin
25. kərüp yana y(ə)mə aqıns(iz ka)t(i)q kəηlin
26. tükəmix buyanın (inqə təp) ukup külqirə
27. y(a)rlıkadı.. aqzinta ... -sinta tolup ətəz -
28. intə ... - ltin ... - saput ...
29. ... - lpda ... - dü yr ...
30. ... - mix y - ...

(B)

1. ərđəki kün t(ə)ŋrilər osuqluq.. burhan -
2. lar b(ə)lgürüp kamaq ulux - lar - da yadaltı -
3. lar.. amari - lari burhan - lar kü kəlig ərdəm kılur -
4. lar ərdi.. amari tü türlüg nom nomlayur -
5. lar ərdi.. amari dyanka olurur - lar ərdi
6. amari - lari pinvat kolar - lar ərdi amari
7. nirvanka b(a)rmix osuq yaŋ
8. kılur - lar ərti amari qakirmit
9. kılı yorur - lar ərdi.. ətürü ol
10. yaruklar ətülüg tamularaq susik
11. ... - s ... - tp tumluq tamularaq yilic
12. ətutip aq yək azunınta
13. (tuq)mix tınlaq - laraq todurup kanturup
14. ... (azu)nınta tuqmix irinq yarlaq
15. baz kılıp ikilə əvirilip t(ə)ŋri
16. (təŋrisi burhan) - niŋ usniriŋa kirdi
17. ... - i b - ... ayaq - ka təgimlig
18. ... (kü)süxi (ka)nmix osuqluq aŋsaz
19. (əgrünqülüg) səvinqlig bolti.. ol yicil -
20. ... - riq y(ə)mə ətiriŋü səvinqlig bolti
21. ... (an)ta ətürü t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan
22. tē - ... rümən altunluq
23. (kü)vrüklər(?) ü(nin)tə utmıx yəgədmix səvik -
24. lig əz(rua) ünin rüzün maytriq
25. okip inqə y(a)rlıkadi.. ədgü ədgü rüzün
26. oqlum.. ədgüdə rakı siziŋ küsüxüŋüz
27. ərür.. alku sansar iqintəki tınlaq - lar - niŋ
28. (ə)dgülüg - p kamaq arhant
29. d(a)ksanp(a)t(?)
30. -p bu -

(A)

tərtünq ülüx üq y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. m(ə)n kasip burhantın kop kamaq tınlaq -
2. laraq urunqak, tuta təgintim.. anqulayu
3. y(ə)mə s(ə)n muntada, kamaq tınlaq - laraq
4. urunqak tutqıl.. kayu ədün burhan
5. kuti bulsar s(ə)n amrak, oqlanaq istəyür -
6. qə tiləp istəp kop muqlarinta* kutojar..
7. bu yarлак əxidip tüzün maytri
8. uluq aqar süz - üg kəqlin
9. ayasın kavxurup əqitə ət'əz -
10. in t(ə)qri t(ə)qrisi burhan - ka (ətün)gəli
11. sakintuk - ta turu -
12. turkinqa idiz kək qal(ik)da ...
13. kalqulayu turdi.. alt(ınta) t(ə)qri t(ə)qrisi
14. burhan ud(a)ni taq təpüsintə (yaxuyu)
15. yaltriyyu tururqa ərgün (üzə olurup)
16. y(a)rlıkar ərdi.. üstürdi axt(urdı) kalti
17. ay t(ə)qri tuqmıxqa tüzün maytri ... -
18. liyür ərdi.. kalti alti y(i)g(i)rmi d(ə)
19. ay t(ə)qri kəruxürqə tə(qri) təqrisi burhan)
20. tüzün maytri birlə kərux(ür) ...
21. üstün kək altın yaqlız - takı (t(ə)qri yalquk) -
22. lar alku tüzün maytri da y - ...
23. ətrü ayaq - ka təgimlig
24. üstün kək qalakda -
25. qa səküt(üp) ayasın (kavxurup) ...
26. inqə təp ətünti təgin -
27. tınlaq - laraq a -
28. (butlar)
29.
30.

(B)

1. anqula(yu) y(ə)mə (mən kin) kəligmə məŋi -
2. lig (kəŋül(l)üg) ədgü (də ədgü) tī(nlaq) - laraq
3. əmgəklərintən ozaq(uru)p ədgükə təginəyin
4. anta ətrü tüzün maytri - (nīŋ)
5. bu muntaq səzləmix üni üq mīŋ uluq
6. mīŋ yər suvda tüzü əxtilti.. kim (yəmə)
7. tüzün maytri - nīŋ xazanīnta
8. kətruləquluk üstün br(a)hmalıq
9. t(ə)ŋri yərin altın avix
10. ramu - ka təgi.. tīnlaq - lar ərdi olar
11. ... (tüzün) maytri - nīŋ kək kalak
12. ... - uu kop kamaq tīnlaq - laraq urunqak
13. (tura) təginmixin bəkiz b(ə)lgülüg yügerü
14. (bolti).. ol tīltaqın alku tīnlaq - lar
15. əgrün(qülüg) səvinqlig bolup təgin
16. (əgə ara)lmix tüzün maytri - ka yinqürü
17. (yükünti - lər).. inqip y(ə)mə ol uluq əgrünqü
18. (küzintə) yaqız yər təbrədi.. kək kalakda
19. ... t(ə)ŋrilər turdi - lar.. terti
20. (buluŋ) yīŋak yarudi yaxudi.. kin kəlir
21. (ədtəki) muŋadīnqıq savlar bəkiz b(ə)lgülüg
22. - də (küzün)ti kək kitumati
23. ... (kəz) təŋxigi səkiz tımən terti
24. (mīŋ) ... birlə kəzünti - lər takı
25. ələŋlig qimğənlig
26. (səkiz) tımən terti mīŋ
27. qīnoqarip
28. ta - ...
29.
30.

(A)

törtünq ülüx tört y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. lar tıkmıx tæg yigi tınlaqlar birlə
2. kezünti - lər.. takı y(ə)mə baranatı əlig han -
3. nıñ t(ə)ñridəm ərdinilig sırukı maytri
4. ədintə kezünti.. takı y(ə)mə sañı q(a)krirt
5. əlig han səkiz tımən tört mıñ
6. tapınur bəgləri birlə maytriq ayayu qiltə -
7. yü kezünti - lər.. ol antaq muñadınq -
8. iq savlar kərüp alku tınlaqlar
9. rüzün maytri birlə kəlgülük
10. sansardın oz - quluk kutruloquluk
11. kut koltı anı kərüp x(i)mn(u)
12. busux kadıqı ukıtdaqı* ra - ... təbrət - ...
13. anı kərüp kodı yərtinqükə kərd - ...
14. tınlaq - lar maytri birlə k(ə)lgülük (kut)
15. kolmıx - ların.. etrü inqə sakınq(i) boltı).
16. aqsaz bu tınlaq - lar kin kəlir ...
17. yañı kün birlə k(ə)lgəli kutr(ulmaklaq)
18. yolka tæg(g)əli ərtiñü küsüx (turoqurur)
19. ərür - lər.. əmti bularka sañı q(a)kr(irt).
20. əlig han - nıñ məñisin t -
21. qoqın yalınin əd - nüñ əd -
22. əgəyin kim əxidip kutrulmak
23. kəñül (l)əri k - .. - n munqulayu ...
24. yigit urı kərkin b(ə)lgürtüp t(ə)ñri
25. burhan tapa kəlip xolukın (takxutın inqə
26. təp tədi.. kin (kəlig)mə (añ) -
27. saz kərklə
28. hua qə(qək)
29. ... - qı
30.

(B)

1. lüg ko(l)larī əlikləri üzə kitu(mati balik) -
2. ra külə (oynayu) saŋi q(a)krirt əlig
3. hanka yakın kəlgəy - lər.. t(ə)ŋri burhan
4. inqə təp y(a)rlikadī.. ol ədtəki tınlaq
5. lar azsaz tutyaksiz iki siziksiz bolqay -
6. lar maytri burhan nominta səkiz tüzün
7. yolın bulqay - lar nirvanlaq məŋigə
8. təg(gə)y - lər.. ətrü x(i)mnu inqə təp
9. tədi.. kin kəligmə ədtəki
10. tınla(q - l)ar altun kümüxlüg bolqay
11. ... (a)xin iqqün məŋiləgəy - lər
12. ... - kə oyinın kitumatī
13. ... saŋi q(a)krirt əlig han
14. ... (mə)ŋiləyür - lər.. t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan
15. (inqə t)əp y(a)rlikadī.. kin kəligmə ədtəki
16. ... tınla(q) - lar.. ma məŋi - ligsiz bolqay
17. ... (altunka) kümüxkə y(ə)mə artuk az
18. ... səkiz tüzün yolqa b(a)rəqaylar
19. (nirvan balik) (?) - ka təg(gə)y - lər.. x(i)mnu t(ə)ŋri
20. (inqə t)əp tədi.. otquratī ol oqurdakī - i
21. ... yid yipar (?) qıntan ətəzləriŋə
22. ... - r kas (at)laq bəz aqıoq ton
23. ... kitumatī (balik - ra) əgrünqü
24. ... t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi burhan inqə
25. (təp yarlikadī.. ol y(ə)mə ədgü ədtəki tüzün
26. ... - ak osuqluq
27. ... məŋiləgəy - lər
28. ... - but ...
29. ...
30. ...

(A)

tərtünq ülüx bəx y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. kılınqlağ x(i)mnu ol antağ s(a)v əxidip kılın
2. k(uvra)ğ ikilə əgrünqülüg səvinqilig
3. bolup katabğ ünin inqə təp külüx -
4. ti-lər.. ətrü x(i)mnu t(ə)ğri busuxluğ kadqu -
5. luğ bolup anta ok itlinip b(a)rđi.. anta
6. ətrü ol ərux ükux kuvrağ bir uqluğ
7. süzüğ kəğlin ikilə oqul :
8. əlig atığa təgmix tüzün
9. maytri - ka yinqürü yükünü
10. birlə k(ə)lgülük inqə təp küt
11. koltı - lar siziq təğrim—
12. üzür.. kutrultaqı—
13. oquluk yıq(o)quluk. biziğ—
14. muz təginür.. sizni birlə
15. ədgü kılınqımizni ayı -... ..
16. sizni birlə tosalim bizni e - ...
17. tutup qop əmgəkimiztin kutqar(iğ)
18. ətrü qitratni bay ər (aya)qka (təgimlig)
19. maytri bodis(a)v(a)t - niğ ol
20. türlüğ qoqın yalınin kərüp ...
21. k(ə)ntü - nüğ tüzün mayt(ri - ka) ...
22. qusyu sakınmixin (kolulap) e -... ..
23. otin ert(ülmix osuqluğ iqla(yu ayağ-)
24. ka təgimlig maytri - ka (ədgü savin inqə)
25. təp etünti (b)iliksiz bilik(lig) ...
26. ertülmix.. k -... kər -... ..
27. azmixin (münmixin)
28. (osuqluğ)
29.
30.

(B)

1. inqip sərinmə(gülü)k... - nin sī...tiŋ (?)
2. y(a)rlıkanquqi bilikig... .. bəriŋ
3. ətürü ayaq - ka təgimlig maytri bōdis(a)v(a)t
4. inqə təp tədi.. kxanti bolzun bügün -
5. tə inaru bu muntaq t(ə)rs tədrü yavlak
6. kərümkə yaqmaq kim abam uluq tamuluq
7. bolmaq.. ətürü t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi
8. burhan qıtrar - atı bay ər oqırı -
9. nta toyınlarıq okip inqə
10. y(a)rlıkadı.. ədgülüg tüzüg yiltiz (birər)
11. ... - laq kim tüzün bursuŋ
12. ... (ül)g(ü)ləgəli təŋləgəli sakıns -
13. (ar) ... (qitra)rati bay ər tüzün maytriq
14. (ülgüləgəli) təŋləgəli sakinti.. ətü ayaq -
15. (ka təgi)mliŋ sarıbutri arhant (oqr)ınta
16. ... (aya)sın kavxurup əŋitə ətəzin
17. (t(ə)ŋri t(ə)ŋris)i burhanka inqə təp ətünti
18. (ayaqka tə)gimlig t(ə)ŋrim.. tüzün maytri
19. ... (dyani) samari nə atlaq ərđi.. kim
20. niŋ küqin tıdri.. kavlas
21. (taq) ... kaŋ өгüz suvı osuq -
22. luq... - d... -dumuz ap y(ə)mə kəŋli
23. - qalı ... əmti
24. - niŋ küqin küsünün -
25. kalan kuvraq - ka ayu
26. t(ə)ŋri t(ə)ŋrisi) burhan
27. sarıbutri
28. (arhant) - t -
29.
30.

(A)

törtünq ülüx altı y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. ol dyan - niñ buluñın yığakın uq -
2. mazlar.. takı nə ayıtmıx k(ə)rgək arhant -
3. lar uksar - lar.. bodis(a)v(a)r - lar kamaq ödün
4. ol dyanaq yuñlayur - lar yügerü kılur - lar
5. kim anıñ küqintə ez üzteqi ya(ı) -
6. laraq isig ezintə yəgli əmləyür - lə
7. anta ətürü saributri arhant
8. ərtingü əmgək - lig busuxluqın
9. inqə təp ətünti birükin.
10. m(ə)n üstünki burhan k(ut)i -
11. niñ bu muntaq türlüg yin -
12. uktum ərđi ərşər ətürü
13. tamu yərıntə turup yüz k(a)lp ödün
14. əmgək əmgəngü ərđi ərşər.. kaqan
15. burhan kutıntın əvrilməki ərđ(i) ...
16. kamaq burhan kutin tilədəqi
17. kutluq tınlaq - larka yinqür (ü) ...
18. ətürü t(ə)ñri t(ə)ñrisi burhan (inqə təp)
19. y(a)rlikadī.. ədgü səzlədiñ s - ...
20. nə üqün təp təsər.. bu yər
21. kutinta yəgrək adan əd ta(var)
22. bultukmaz.. ətürü toyin
- 23 burhanka (inqə) təp (ətünti ayaq) -
24. ka təgimlig t(ə)ñrim
25. maytri - laq yañi kün ə - ...
26. əgə - k - ... das - ..
27. artukta (artuk)
28. yañi k -
29.
30.

(B)

1. ədgü əd birlə tuqar - lar ərki.. ətrü
2. t(ə)ri t(ə)risi burhan inqə təp y(a)rlikadi
3. ədgü ədgü toyin - lar (ərux) tınlaq - larka
4. ədgülüg sizlər - niq bu sizik ayitmixi -
5. rızlar.. anin əmti süzüg kərlin
6. tınlaqlar sizlər - kə maytri burhan birlə
7. tosquuluk ədgü kılınqlaq yaq
8. osuq ayu bər - əyin.. anı əxi -
9. dip alku tınlaq - lar.. aqsiz egr -
10. (ünqülüg kə)rlin t(ə)ri t(ə)risi (burhan)
11. inqə təp tədilər səzləyü ...
12. ... - k - ... - ulmıx t(ə)rim.. nomlayu.. - k
13. y(a)rlikanquqi biliklig t(ə)rim ol
14. ... kılınq - lar kılip kim maytri burhan
15. ... (tosu)xalim sokuxalim.. ətrü t(ə)ri
16. (t(ə)risi burhan inqə təp y(a)rlikadi.. kim
17. - u ədün süzüg kərlin
18. ... (kılınqıq) arıqın kəzədsər.. otoqu -
19. (rak) ... - laq ədgü əd birlə sokuxur -
20. (lar nə üqün təp təsər.. alku məri tükə -
21. - ka təg(g)ülük on ədgü kılınq
22. üqün kayu yalquk
23. - lin on ədgü kılınqlaq
24. ... (kəz)ədsər ol tınlaq maytri burhan
25. y(ə)mə əgüg kaqraq
26. - g ... axin iqqün
27. - rin tapinsar
28. - lig ...
29.
30.

(A)

törtünq ülüx səkiz y(i)g(i)rmi p(a)t(a)r

1. iŋ kerküŋüz birlə təŋləsər antaŋ
2. (bo)loŋay kalti taqlar hanı sumir taŋ - ka
3. məŋiz ətmix osuqluŋ
4. taki y(ə)mə koduru kolulaŋ kim biz ikigü
5. asanki k(a)lp s(a)nınqa uzun ədtə
6. burhan kutiŋa əmgək əmgəntimiz bir
7. bir qadik kilmix oŋurda kəp kamaŋ
8. tınlaŋ - larka kutoŋar - ŋalı
9. katiŋ kut koltumuz... əmti
10. ol məniŋ burhan kuti küsüxü(m) kantı
11. asanki sanınqa tınlıŋ - laraŋ (sansardın)
12. ozŋurdum kutoŋardim üq təgzinq
13. y(i)g(i)rmi belük nomluŋ tilgən tavirdi
14. t(ə)ŋri yalŋukuŋ kuvratip mahasam(hata)
15. sudur nomladim... azaŋ nomluŋ tirt(ilər)
16. əqüxip kü kəlig ərdəm küqintə
17. satris t(ə)ŋri yərintə yayki bəkpən
18. olurup sans(i)z tımən(təŋrilərig) ...
19. antaran inip tiva itran atlıŋ ...
20. kün kərtkürdüm əg kaŋka
21. təgürgəli etəg bərim aritŋalı ...
22. əgümin kaŋimın rüzün kirtü ...
23. təgürdüm anubadat atl(i)ŋ yol - ka
24. k(a)rmaŋbalutı atlaŋ uluŋ tərü toku ... -
25. kini yol kidiŋqinta tət ... aŋ - ... -
26. lərkə tət kirtü nom
27. tınlaŋaŋ aŋinq(siz)
28. ərütdüm.. nə
29.
30.

(B)

1. tükəl kiltim əmti səni oqul əlig atığa
2. (tur)qurup s(ə)n y(ə)mə ök (nirvankə barmixim) k(ə)rgək
3. bolqay s(ə)n kəlik ədün (səkiz tımənn) yax -
4. liq tınlaq - lar əzintə yaxinta m(ayrı)
5. atlaq anqulayu kəlmix munqulayu kop kamaq
6. nomuq ukmıx tükəl bilgə t(ə)ngri t(ə)ngri burhan
7. kin ədün itlinmix yərtin -
8. qüdəki nirv(a)nlaq yoluq əx(i)tü
9. ayu bərgəy s(ə)n kalti.. əmti m(ə)n
10. aymix təg ol oqurda səniq
11. ... tüzün tıtsi - larıq bolqay - lar
12. ... (əmti) məniq tıtsi - larım xaki təzlüg
13. ... - ar.. otquratı s(ə)n miqlaq tımən -
14. (lig) ... - i kuvraqaq bax adak kilu yətə
15. ... yolqi yərgi bolqay s(ə)n kalti m(ə)n əmti
16. ... (ü)ləyür ərsər m(ə)n takı y(ə)mə (sən)
17. ... - gil kim ratnasiki burhantın kasip
18. (burhan - k)a təgi tüküg tımənlig t(ə)ngri
19. ... - dinta antaq bək kataq kut
20. ... ərti m(ə)n bu yərtinqüdəki umuqsuz
21. (inaqsiz ə)mgək - lig tınlaq - lar - niq umuqi
22. (inaqi) ... - in a - ... - i ərtmix burhan - larda
23. ... ozmaduk tınlaq - laraq ozqurdaqı
24. ... - in əmgəktəg ərtmədük tınl(a)q
25. ... - təqi t(ə)ngri yalquk - nuq baqxisi
26. ... - taq il(ki)dəki in(a)q savlarıq
27. ... (əzt)ə yaxta
28. ... kutrulmaduk
29. ...
30. ...

